

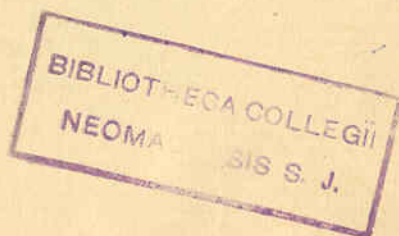
*aan de belliotheek v. h. Conisind. college  
met hartelijken dank  
A. Geerebaert S. I.*

37 - E

Lijst van de gedrukte  
Nederlandsche Vertalingen  
der oude  
Grieksche en Latijnsche  
Schrijvers

DOOR

A. GEEREBAERT S. I.



A. Geerebaert S.I., *Lijst van de gedrukte NEDERLANDSCHE  
VERTALINGEN der oude Grieksche en Latijnsche Schrijvers*  
(Gent 1924)

Grieksche Schrijvers: pdfpagina 25

Latijnsche Schrijvers: pdfpagina 114

Namen der Ned. vertalers: pdfpagina 213

Inhoud: pdfpagina 222

Leo Nellissen

[www.stilus.nl](http://www.stilus.nl)

januari 2013

KONINKLIJKE VLAAMSCHE ACADEMIE  
VOOR TAAL- EN LETTERKUNDE

---

Lijst van de gedrukte  
**NEDERLANDSCHE VERTALINGEN**  
der oude  
Grieksche en Latijnsche  
Schrijvers

DOOR

A. GEEREBAERT S. I.

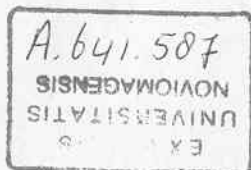


GENT

Samenwerkende Maatschappij « Volksdrukkerij »  
Drukker der Koninklijke Vlaamsche Academie

1924

201  
C  
277



*Dit werk is overgedrukt uit Verslagen en Mededeelingen der Koninklijke Vlaamsche Academie, 1924. Voor deze overdrukken is het me nog mogelijk geweest, rekening te houden met een der jongste aanwinsten van het Plantijn-Museum te Antwerpen en met enkele opmerkingen, mij door welwillende lezers van Verslagen en Meded., vooral door Dr. G. J. BOEKENOOGEN, te Leiden, medegedeeld.*



## INLEIDING

Het III<sup>e</sup> en V<sup>e</sup> deel der *Symbolae literariae. Edidere publici Gymnasiorum doctores societate coniuncti* (1) bevatten een *Lijst van Nederduitsche Vertalingen van Grieksche* en een andere van *Latijnsche Schrijvers*, door P. H. TYDEMAN samengesteld. Aanvankelijk was ik slechts voornemens, wat sedert verschenen was bijeen te zoeken en een vervolg op Tydeman's lijsten uit te geven. Weldra echter bleken deze zeer onvolledig, vaak onduidelijk en bovendien onnauwkeurig te zijn. Zoo wordt onder de Aristoteles-vertalingen genoemd: *Verhandeling over de Dichtkunst* door M. C. CURTIUS, Amsterdam, 1780. M. C. Curtius heeft echter geen woord uit Aristoteles in onze taal overgebracht; hij is niemand anders dan de bekende hoogleeraar van Marburg, van wien een Duitsch werk door een ongenoemde werd verdietscht onder den titel *Verhandelingen over de Dichtkunde en het Tooneel der Ouden*, en samen met een vertaling uit Aristoteles door een anderen ongenoemde uitgegeven. De *Iphigenie*, waarin SAM. COSTER de predikanten van zijn tijd ten bloede toe geeselt, komt bij Tydeman onder de Euripides-vertalingen voor. Deze en andere misgrepen kunnen niet bevreemden: Tydeman heeft immers zijn gegevens bijna uitsluitend uit de tweede hand; naar eigen verklaring heeft hij ze uit catalogussen en bibliographische werken bijeengebracht.

Het onderwerp schijnt in de laatste jaren zijn belang niet te hebben verloren. Herhaaldelijk zagen lijsten van vertalingen van afzonderlijke schrijvers of van een groep schrijvers het licht.

Dikwijls echter zijn zij niet vrij van onnauwkeurigheden. In het Aanhangsel van de Nederlandsche bewerking der *Greek Literature* van Prof. R. C. JEBB door H. C. MULLER (2) komen in chronologische volgorde twee Aristoteles-vertalers voor: de ons reeds bekende Curtius en vervolgens, op het jaar 1877, VAN SCHAAP, die echter juist twee eeuwen vroeger schreef. Onder de

(1) Amstelodami. III, 1839; *Nederd. Bijdragen*, blz. 33-47; — V, 1843; *Nederd. Bijdr.*, blz. 21-34.

(2) Amsterdam, S. L. Van Looy en H. Gerlings, [1895]; blz. 240-241.

vertalingen van Ovidius vermeldt Dr. W. G. VAN DER WEERD (1) een mythologischen kommentaar op het werk van dien dichter, de *Willeggingh op den Metamorphosis* van CAREL VAN MANDER. Als Ovidius-vertalers noemt hij verder HARMEN MULLER en BANIER. De eerstgenoemde echter is een Amsterdamsche kunst-verkooper, boekdrukker en figuursnijder, die wel nooit zelf iets vertaalde, doch alleen een paar van de vele herdrukken der Metamorphosen-vertaling van Florianus heeft bezorgd (2). De heer Banier, van Dalet in Auvergne geboortig en « Lidt van de Academie der Opschriften en beschaafde Wetenschappen te Parys, » heeft « omstandige aantekeningen tot opheldering der Verdicht-selen » opgesteld (3), welke dikwijls in het oorspronkelijke Fransch, en ook een paar maal, samen met de Metamorphosen, in 't Nederlandsch werden uitgegeven. Het werk hem door van der Weerd toegeschreven is een verbeterde druk der vertaling van ISAAK VERBURG (1732).

Lijsten met meer zorg opgesteld zijn gewoonlijk ten minste onvolledig. ADR. BEETS, in zijn proefschrift: *De « Disticha Catonis » in het Middelnederlandsch* (4), somt acht of negen (5) verschillende vertalingen der koppelverzen op; hij verklaart uitdrukkelijk naar volledigheid te hebben gestreefd. Eenige jaren later gaf Dr. W. L. DE VREESE (6) een aanvulling van verscheidene nummers op zijn lijst, en Dr. M. BOAS bracht het aantal bekende Nederlandsche vertalingen op een en twintig (7). Op

(1) In de lijst op blz. VIII-XI van *Ovidius' Gedaanteverwisselingen*. Amsterdam, S. L. Van Looy, 1904.

(2) Over Harmen Jansz Muller deelt N. DE ROEVER eenige bijzonderheden mede in *Oud-Holland*, 2<sup>e</sup> jrg. 1884, blz. 202-205. Hij wordt ook eenige malen genoemd in een artikel van N. DE ROEVER over Jan Harmensz. Muller, in *Oud-Holland*, 3<sup>e</sup> jrg. 1885, blz. 266-276.

(3) Zie *Histoire de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres*, t. XVI. Paris, MDCCLI; blz. 305-306.

(4) Groningen, Wolters. 1885.

(5) Op blz. 12-15 en 92-94 telt hij er elf, doch de uitgaven 1759, 1760 en 1778 zijn herdrukken van één zelfde, oudere vertaling. En misschien is de « spoorloos verdwenen » vertaling van omstr. 1490 inderdaad een bekende druk van den middeleeuwschen Cathoen (zie beneden, CATO, n. 4).

(6) *Tijdschr. voor Ned. Taal- en Letterkunde*, XIX, 1901; blz. 284-288. Over den 2<sup>en</sup> druk of de titeluitgaaf 1519, waarvan de Vreesse ten onrechte het bestaan veronderstelt, zie W. NIJHOFF, *Nederl. Bibliographie van 1500 tot 1540*. 's Gravenhage, 1919 vlg., n. 542.

(7) *Het Boek*, IX, 1920, blz. 328-329 en XII, 1923, blz. 303-312. Hoe uitstekend Dr. Boas met de Nederlandsche Cato-literatuur bekend is, toch valt er ook op zijn lijst iets te zeggen. Zoo is het fragment, door

mijn beurt heb ik er nog eene van 1574 kunnen bijvoegen (1), om van een groot aantal herdrukken niet te gewagen. Onvolledig is ook de bibliographie der Nederlandsche vertalingen van Plutarchus' *Moralia* door Dr. Boas (2). Wat ik zelf vroeger reeds op dit gebied geleverd heb (3), is niet vrij van de gebreken, welke ik bij anderen aanstip.

In het voorafgaande zijn de redenen vervat, waarom ik dit werk laat verschijnen. Wel heb ik heel wat meer stof verzameld en heb ik ze beter verwerkt dan tot dusverre geschied is; maar ik verkeer niet in den waan, dat nu eindelijk eens, door mijn zorgen, een volledig en onberispelijk bibliographisch werk het licht ziet. Zoo houd ik het b. v. voor zeker, dat het volgende hoofdstukje over Aesopus — dat ook in andere opzichten het minst bevredigende is van dit geheele werk (4) — een aantal leemten vertoont. Ten tijde onzer vaderen dienden de Aesopische

hem onder nummer 3 vermeld, niet bewaard in een incunabel gedrukt door Jan Brito; het vormt een los blad, eenig bekend overblijfsel van een boek gedrukt door Jan Brito, dat op het stadsarchief te Brugge berust, wat trouwens reeds bij de Vreese t. a. p. blz. 276 te lezen stond; het werd, zooals de heer Parmentier, archivaris der stad Brugge, mij mondeling mededeelde, te Gent in een ouden band ontdekt en door den heer Gilliodts voor het Brugsch stadsarchief aangekocht. Voor de vertaling van Peterson noemt Boas slechts den 5<sup>en</sup> en 6<sup>en</sup> druk van *De Leermeester der Zeden*; nochtans had reeds W. de Vreese t. a. p. op twee oudere uitgaven gewezen, nl. in den 2<sup>en</sup> druk van *'s Menschen Leven* (Amst. z. j.) en in den 4<sup>en</sup> van *De Leermeester der Zeden* (Amst. z. j.). Van den 3<sup>en</sup> van *'s Menschen Leven*, die insgelijks de Cato-bewerking van Peterson bevat, bevindt zich een exemplaar in de bibliotheek der Academie te Leiden (1021 G 20) en in die der Kon. Akademie van Wet. te Amsterdam (G 523).

(1) Door mij beschreven in *De Gulden Passer*, I, 1923, blz. 126-136. Op blz. 193 van denzelfden jaargang van dat tijdschrift zegt Dr. R. APERS, dat de Nederlandsche Cato van 1574 reeds « was gekend door de Erasmusbeschrijvers », met welke « Erasmusbeschrijvers » de redactie der *Bibliotheca Erasmiana* bedoeld is. Ik meen beslist te mogen verzekeren, dat genoemde redactie nergens het boekje bekend heeft gemaakt en dat in plaats van « gekend door » te lezen is « bekend aan ». Een vraag om inlichtingen aan Dr. Apers is onbeantwoord gebleven.

(2) *Het Boek*, 1916, blz. 1-10; 85-95; 229-237.

(3) *Verslagen en Mededeelingen der Kon. Vlaamsche Academie*, jrg. 1913. Gent, 1913; blz. 775-791. — *Handelingen van het Tweede Vlaamsch Philologencongres*, gehouden te Gent den 20-21-22 September 1913. Sint-Amandsberg [1914]; blz. 153-167. Een in verscheidene punten juiste critiek op noot 1 van blz. 156 geeft Dr. Boas in *Het Boek*, 1920, blz. 327 vlg. — Zie verder de nota's bij de hoofdstukjes *Josephus*, *Horatius*, *Vergilius*, *Tacitus*.

(4) Wie eenigszins bekend is met den chaos van fabelverzamelingen van alle slag, die ons in handschriften en oude drukken zijn overgeleverd, zal daarover niet verwonderd zijn. Zie de vijf deelen van L.

fabelen tot opleiding der jeugd, en schoolboeken, die door de leergierige knapen stuk gestudeerd worden en waaraan de boekenliefhebbers weinig aandacht schenken, hebben meer kans dan andere om zeldzaam te worden en zelfs geheel te verdwijnen. Aan den anderen kant groeide mijn wantrouwen op bibliographisch gebied iederen dag, zoodat ik er niet toe kon besluiten, op gezag van SCHOTEL, *Vaderlandsche Volksboeken*, en andere onbetrouwbare schrijvers en catalogen, ook maar één Aesopusdruk te noemen. Graag had ik dan ook de volgende woorden van Seneca als motto gebruikt, indien zij niet reeds op elk der deelen van KARL GOEDEKE'S *Grundriss zur Geschichte der deutschen Dichtung aus den Quellen* (1) stonden: *Multum adhuc restat operis, multumque restabit, nec ulli... praeccluditur occasio aliquid adhuc adiciendi* (SEN. *Epist.* VII, 2).

\* \* \*

In dit werk zijn bijeengebracht: de gedrukte Nederlandsche vertalingen van alle Grieksche en Latijnsche schrijvers der klassieke oudheid tot en met Justinianus.

In hun zoo welwillend verslag over de proeve, welke ik ten jare 1913 de eer had aan de Koninklijke Vlaamsche Academie in te zenden, hebben Prof. A. DE CEULENEER en Zeer Eerw. Heer Kan. Dr. JAC. MUYLDERMANS te recht opgemerkt, dat dit plan zeer onvolledig is (2). Het ware inderdaad hoogst nuttig te weten, welke vertalingen in handschrift bewaard zijn gebleven. En gelijk de wetenschap der oudheid, zoo is ook die der oude letterkunde onvolledig, als men het christelijke element verwaarloost. De christelijke literatuur heeft bovendien oneindig meer invloed gehad dan de profane op het geheele leven der volgende eeuwen, en zelfs bij niet-geloovigen is sedert ettelijke decennien het humanistisch vooroordeel tegen de christelijke schrijvers aan het verdwijnen.

---

HERVIEUX *Les fabulistes latins depuis le siècle d'Auguste jusqu'à la fin du moyen-âge*. Paris, Firmin Didot et C<sup>ie</sup>, 1893-1899, en G. THELE, *Der lateinische Aesop des Romulus und die Prosafassungen des Phädrus*. Heidelberg, C. Winter, 1910.

(1) Zweite ganz neu bearbeitete Auflage. Dresden, Ehlermann, M.DCCC.LXXIV en vlg.

(2) *Verslagen en Mededeelingen der Kon. Vlaamsche Academie*, 1913, blz. 585-587. Zie ook blz. 763-764.

Doch het gebied der oude letteren is zoo uitgestrekt, en het opsporen en bestudeeren van gedrukte boeken en van handschriften veronderstelt een zoo uiteenlopende voorbereiding en moet in zoo verschillende omstandigheden geschieden, dat dikwijls beperking noodzakelijk is gebleken, en sinds onheuglijke tijden worden in alle landen gedrukte boeken en handschriften, heidensche en christelijke literatuur vaak afzonderlijk behandeld. Als voorbeelden noem ik slechts, voor het eerste punt, de *Bibliotheca neerlandica manuscripta* van Prof. Dr. W. DE VREESE, die eerlang ter perse gaat bij M. Nijhoff te 's Gravenhage, en de *Catalogi codicum hagiographicorum* der Bollandisten, en aan den anderen kant de *Bibliographie der Middelnederlandsche Taal- en Letterkunde* door LOUIS D. PETIT. Met de gouden medaille bekroond en uitgegeven vanwege de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. En wat het afzonderlijk behandelen van christelijke en profane schrijvers betreft, denke men b. v. aan de *Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana* en soortgelijke ondernemingen van minderen omvang, en aan den anderen kant aan de vele collecties van patristische schriften van af de *Sacra bibliotheca Sanctorum Patrum... Per* MARGARINUM DE LA BIGNE (9 deelen, Parijs, apvd Michaelen Sonnim... M.D.LXXV) tot de Patrologie van MIGNE, het *Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum latinorum* der Weensche academie, en *Die griechischen christlichen Schriftsteller der ersten drei Jahrhunderte*, uitgegeven door de Preussische Akademie der Wissenschaften en voor de vierde eeuw voortgezet door de Akademie van Krakau.

Nu nog worden vaak afzonderlijke geschiedenissen der christelijke en der profane oude literatuur in het licht gegeven, hoewel daardoor het gevaar ontstaat, de inwerking van de eene op de andere niet tot haar recht te laten komen, aan welk gevaar een bibliographisch repertorium niet blootgesteld is.

Mij dunkt derhalve, dat een bibliographie van Nederlandsche vertalingen als hierboven omschreven, ofschoon zij kan beschouwd worden als een onderdeel van een grooter geheel, dat tevens de kerkelijke schrijvers en het in handschrift bewaarde zou omvatten, toch ook op zichzelf een geheel vormt.

Het plan om eenvoudig de geheele Grieksche en Latijnsche

literatuur te behandelen stoot overigens in den Bijbel op een onoverkomelijk bezwaar. De oorspronkelijk Grieksche gedeelten ervan behooren toch ook tot de Grieksche letterkunde, en zij hebben op alle volgende eeuwen een dieperen invloed uitgeoefend dan alle overige voortbrengselen der klassieke literatuur samen. Wie nu een repertorium van de Nederlandsche vertalingen dier oorspronkelijk Grieksche boeken wou opmaken, zou gauw ondervinden, dat die onderneming de krachten van één mensch verre te boven gaat. Hij zou immers rekening moeten houden met bijna alle volledige of gedeeltelijke vertalingen der Heilige Schrift, want in bijna alle is iets te vinden, dat tot zijn onderwerp behoort. Het getal dier Nederlandsche Bijbeldrukken mag men echter gerust op veel meer dan 2000 schatten. Een *Register* (1), dat slechts tot het jaar 1732 gaat en verre van volledig is (2), bevat er, zoo ik goed tel, 1050 en sinds dien tijd is de ijver van drukkers en uitgevers wel niet verflauwd. Als nu al die drukken van een nauwkeurigen titel voorzien waren, met juiste opgave van inhoud, bewerker en jaartal, en als men ze bovendien alle ter onderlinge vergelijking op zijn werkkamer kon bijeenbrengen, dan zou het minder moeilijk vallen, het gevondene in goede orde te rangschikken. Doch die gegevens ontbreken vaak of zijn onnauwkeurig; en wat den arbeid ongemeen bemoeilijkt: de uitgaven, waartusschen men eenige verwantschap vermoedt, of waarbij men aan praktijken gaat denken, waaraan oude en moderne uitgevers zich vaak bezondigen (3), bevinden zich dikwijls in verschillende bibliotheken, zonder dat het mogelijk is ze eens naast elkaar te leggen.

(1) *Chronologisch Register, Van alle de Nederduytsche Bybels, Testamenten en andere bysondere Bybel-Boeken, die my voorgekomen zyn*, op blz. 863-893 van: *Boek-zaal der Nederduytsche Bybels*, door ISAAC LE LONG. t'Amsterdam, By H. Vieroot, 1732. — Titelluitgaaf: *Boek-zaal ... Tweede uitgave*. Te Hoorn, By T. Tjallingius ... MDCCCLXIV.

(2) In *Bibliographische Adversaria*, 's Gravenhage, Vierde deel, 1878-82, blz. 39-45 en Vijfde deel, 1883-86, blz. 15-17 voegt J. J. DOEDES tot op het jaar 1650 er nog 84 nummers bij. Zie verder WOUTER NIJHOFF, *Nederl. Bibliographie van 1500 tot 1540*. 's Gravenhage, 1919 vlg., n<sup>rs</sup> 358-441 en 898-909, en: *Catalogus der Bijbel-tentoonstelling... in het Stedelijk Museum te Amsterdam*. 1914. Verscheidene opstellen in de Inleiding van dezen catalogus geven ook een denkbeeld van de moeilijkheden, welke de studie der Nederlandsche Bijbelvertalingen oplevert.

(3) Ik bedoel het misbruik der titelluitgaven. Zie daarover mijn opstel in de *Handelingen van het Zesde Vlaamsch Philologencongres*, gehouden te Antwerpen in Augustus 1923 (thans ter perse).

Om de moeilijkheden te beseffen, welke de handschriften van den Nederlandschen Bijbel zouden opleveren, volstaat het de jongste literatuur over dat onderwerp even te doorbladeren (1).

Besluit: wie zijn krachten aan den Nederlandschen Bijbel wil beproeven, neme niet meer hooi op zijn vork, en wie iets anders op 't getouw heeft, late den Nederlandschen Bijbel onge-moeid.

\* \* \*

Het boven omschreven plan heb ik op de volgende wijze uit-gewerkt.

Overzettingen in Nederduitsche dialecten en parodieerende ver-talingen zijn in dit repertorium niet opgenomen. De namen van M. DE HAAN HETTEMA, P. LANGENDIJK, SALOMON VAN RUSTING en vele andere zal de lezer hier dus niet aantreffen of althans niet zoo dikwijls als hij zou verwachten.

Vertalingen van te geringe stukjes werden ook niet in aanmer-king genomen. Daarvandaan komt, dat *Den. Roseghaert. vanden. bevruchten. Vrouwen*, waarvan Dr. med. C. E. DANIELS en E. W. MOES 28 verschillende Nederlandsche drukken beschreven heb-ben (2), de *Roomsche Mogenheit* van JOACHIM OUDAAN (Amster-dam, 1664), *Lessen van Wijsheid* door W. STAATS EVERS (Arn-hem, 1857) en dergelijke werken, die uitsluitend of grooten-deels uit vertalingen bestaan, in het geheel niet of slechts een enkele maal vermeld worden; ook oudere geschiedwerken, als die van STUART, van Kan. DAVID en van STRECKFUSS-TER HAAR, waar zinnen uit Caesar, Livius e. a. in den tekst ingevlochten zijn, blijven onvermeld. Zoo komt het van den anderen kant ook, dat op den naam van schrijvers, die, zooals MARTIALIS, stukjes van zeer geringen omvang vervaardigden, bijna niets te vinden is, ofschoon in talrijke dichtbundels een paar verzen in vertaling

---

(1) Zie *Geschiedenis der Nederlandsche Bijbelvertaling* door H. VAN DRUTEN, 3 dln. Leiden-Rotterdam, 1895-1905, met de bespreking van C. G. N. DE VOOYS in *Theologisch Tijdschrift*, XXXVII, 1903, blz. 111-158. — Zie verder het proefschrift van C. H. EBBINGE WUBBEN, *Over Middelnederlandsche vertalingen van het Oude Testament. Bouwstoffen voor de geschiedenis der Nederlandsche Bijbelvertaling*. 's Gravenhage, 1903.

(2) In: *Centralblatt für Bibliothekswesen*. 16. Jahrg., 1899, blz. 113-126.



voorkomen (1). Daardoor heb ik ook de hoofdstukken over Anacreon, Catullus, Horatius e. a. aanzienlijk kunnen bekorten. Toch was ik minder streng voor geheele stukjes van geringen omvang, dan voor uitknipsels, aanhalingen in recensies en dgl. Voor een paar zeer beroemde stukjes, t. w. het minnedichtje van Sappho, *Donec gratus eram* en *Exegi monumentum* van Horatius, was ik nog gastvrijer. Na eenig aarzelen heb ik de *Frondes*, *Flores* en dgl. uit Plautus en Terentius opgenomen, welke tallooze brokstukjes uit die schrijvers in vertaling bevatten; die boekjes zijn overigens ongemeen interessant voor de geschiedenis van het onderwijs in onze gewesten.

Ook herdrukken zijn zoo volledig mogelijk opgenoemd. Het is immers niet zonder belang voor de intellectuele en cultureele geschiedenis der Nederlanden, dat de Metamorphosen-vertaling van FLORIANUS ten minste dertien, de vertaling der Heroïdes door CORNELIS VAN GHISTELE ten minste zestien en het mengelmoes, waaraan de naam van Plinius verbonden werd, ten minste twintig maal ter perse ging, dat de plat-burgerlijke wijsheid van den zoog. Dionysius Cato in drie eeuwen tijds in meer dan tachtig Nederlandsche drukken, om van de Latijnsche niet te spreken, vooral onder de studeerende jeugd onzer gewesten verspreid werd, en dat een verdietsching van Ovidius' *Ars Amatoria*, netjes gekuischt, zoodat zij in de XVI<sup>e</sup> eeuw, bij haar ontstaan, kerkelijk goedgekeurd werd, sinds dien tijd tot heden onverdroten herdrukt en door het volk gelezen wordt.

Korthedshalve vermeld ik de herdrukken der werken van VONDRI, BILDERDIJK, CATS, GEZELLE en nog een paar grooten niet. Voor den eerstgenoemde bezitten wij overigens de *Bibliographie van Vondels Werken* door J. H. W. UNGER (2), en een, weliswaar onvolledige, bibliographie van Cats hebben wij in: *Museum Catsianum* door W. C. M. DE JONGE VAN ELLEMEET. 1837-1887. Tweede vermeederde uitgave (3). — In nog een paar

(1) Vertalingen of navolgingen uit Martialis vindt men, behalve het beneden genoemde, o. a. nog in de *Korenbloemen* van C. HUYGENS, in H. BRUNDS *Mengelmoes* (1666), in C. C. Plinius door M. C. VAN HALL (1809), in de gedichten van J. VOLLENHOVE (1685), P. HUISINGA BAKKER, 2<sup>e</sup> deel (1782), JAN VAN WALRÉ, 2<sup>e</sup> deel (1816), JAN TEN BRINK (1823), P. J. KOETS (1870), bij BILDERDIJK enz.

(2) Amsterdam, Frederik Muller en Comp., 1888.

(3) 's Gravenhage, Martinus Nijhoff. 1887.



andere gevallen, nl. voor de herdrukken eener Horatius-vertaling van SLUITER, voor HOOFT'S Warenar en BREDEROO'S Moortje, kon ik naar andere bibliographische lijsten verwijzen.

Titeluitgaven worden natuurlijk als dusdanig opgegeven; wanneer echter, zooals nu nog soms gebeurt, een boek eenvoudig door middel van een opgeplakt strookje papier van een nieuw adres en jaartal voorzien werd, houd ik daar geen rekening mede.

Overdrukken noem ik slechts een zeer enkele maal, b. v. wanneer zij gemakkelijker te bereiken zijn dan het oorspronkelijke.

Wat in dagbladen en weekbladen in krantenformaat verschenen is, was ik genoodzaakt weg te laten. Wel heb ik een paar vertaalde stukjes aangetroffen in *De Maasbode*, de *Nieuwe Rotterdamse Courant*, de *Amsterdammer* enz., doch wat ik aan kranten en dgl. kon inzien, was niets in vergelijking met wat onmogelijk binnen mijn bereik kon komen. Wat in kranten verschijnt, heeft overigens maar een kortstondig bestaan.

\* \* \*

Een groote moeilijkheid ontstond uit het begrip zelf der vertaling. Honderden hebben hun denkbeelden hieromtrent aan het papier toevertrouwd (1), zonder het evenwel eens te kunnen worden. In elk geval bestaat er tusschen de opvatting van KLOOS, die de Antigone-bewerking van VAN LEEUWEN niet eens een vertaling wil noemen (2), en de zienswijze onzer vaderen een hemelbreed verschil.

Gelijk onze voorgangers, nemen wij ook vrije omwerkingen op. Anders ware de naam van Bilderdijk, dien iedereen nochtans voor een vertaler houdt, in dit repertorium nauwelijks te vinden geweest.

Een zoo breede opvatting van het «vertalen» bracht wel eens eenige moeilijkheden mede. Meer dan eens twijfelde ik, of een verzameling van Aesopische fabelen bij Aesopus dan wel bij Phaedrus moest ondergebracht worden, of eenvoudig moest weg-

(1) Het oudste mij bekende schrift over dit onderwerp is: *La manière de bien traduire d'une langue en autre... Auteur ESTIENNE DOLET, Natif d'Orleans*. Lyon, Estienne Dolet. 1540; blz. 13-19. Een exemplaar van dit interessante en zeer mooi gedrukte werkje berust op de Koninklijke Bibliotheek te Brussel.

(2) *Littéraire Kroniek*, in: *De Nieuwe Gids*, 3<sup>e</sup> jrg. (1897-98), blz. 214-222. — Herdrukt in: *Nieuwere Literatuur-geschiedenis* door WILLEM KLOOS. Deel III. Amsterdam, S. L. van Looy. 1905; blz. 35 vlg.; enz.

blijven als vertaald uit Romulus (1). Misschien ook zal de lezer oordeelen, dat stukken van Bilderdijk en anderen, die ik onvermeld laat, niet vrijer omgewerkt zijn dan andere, die ik wel noem. Over het algemeen was ik veel gastvrijer voor oude dan voor latere bewerkingen. Het zou mij echter zelf verwonderen, indien ik gedurende de zeventien jaren, dat ik aan dit repertorium gewerkt heb, denzelfden maatstaf had behouden voor het al of niet opnemen van vrije vertalingen.

\* \* \*

De eerste afdeeling van dit repertorium behandelt de Grieksche, de tweede de Latijnsche schrijvers. In elke afdeeling zijn de namen der schrijvers alphabetisch gerangschikt. Onechte werken vindt men op den naam, waaronder zij ons overgeleverd zijn.

Titel, adres en jaartal der vertalingen worden opgegeven volgens den gedrukten, en slechts wanneer deze ontbreekt, volgens den gegraveerden titel. Tusschen vierkante haakjes voeg ik gegevens bij, die niet op het titelblad staan.

Wanneer de inhoud eener vertaling niet voldoende uit den titel blijkt, wordt hij, behoudens de telkens aan te stippen uitzonderingen, volgens de laatste drukken der *Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana* aangegeven.

Voor min of meer zeldzame werken noem ik eene of meer boekerijen, waar ik ze aangetroffen heb; het spreekt echter van zelf, dat de allermeeeste zich ook elders bevinden. Daar ik hier niet alleen het nut van den lezer beoog, maar ook mijn bronnen wil opgeven, vermeld ik ook dikwijls de in 1914 vernielde bibliotheek der Leuvense Hoogeschool.

Het werk van sommige vertalers verschilt zoo weinig van dat van een voorganger, dat men aan plagiaat zou gaan denken. In zulke gevallen was ik eerder geneigd aan hun arbeid toch maar

(1) Martialis is hier wederom een der slachtoffers geweest. De *Quicken*, een der afdeelingen van ROEMER VISSCHER's *Brabbeling*, bevatten een aantal versjes uit Martialis nagevolgd; in de inleiding der zeer zeldzame uitgaaf 1612 noemen 's dichters vrienden er lertien op, met aanwijzing der nagevolgde Latijnsche epigrammata; zij schijnen het echter te ver van het oorspronkelijke af te staan. Aldus ook vele stukjes in *Puntdichten* van P. G. WITSEN GEYSBEEK... Te Amsteldam... 1809; *Epigrammatische Anthologie* van denzelfden. Amst. 1821; en: *Puntdichten* door P. G. WITSEN GEYSBEEK. Tweede druk. 3 dln. Amst. 1834.

een afzonderlijk nummer te gunnen. Zoo noem ik afzonderlijk het Handboekje van Epictetus en de Cebes-vertaling van 1637, welke Dr. BOAS (1) met evenveel recht als herdrukken der vertaling van GILLIS beschouwt.

Andere bewerkingen integendeel ondergingen bij een nieuwe uitgaaf zoo diepe wijzigingen, dat zij veelmeer den naam van nieuwe overzettingen verdienen. Zoo is de vertaling der eerste elegie van Tibullus door A. HIRSCHIG, in *De Recensent*, 1836, bijna niet meer te herkennen in *Oude Liefde*, 1840; M. C. VAN HALL heeft insgelijks de meeste zijner overbrengingen bij een volgenden druk geheel omgewerkt; de brieven van Plinius, welke in HARTMAN's *Beatus ille* voorkomen, zijn met vele veranderingen in *Honderd jaar geestelijk leven* herdrukt, en in het stuk, dat J. VAN GINNEKEN in zijn *Roman van een kleuter* uit VOSMAER's *Ilias* aanhaalt, is bijna geen enkel vers onveranderd gebleven. — Daar het hier echter niet mogelijk was een grens te trekken, heb ik, om niet in het willekeurige te vervallen, ook zulke omwerkingen tot de herdrukken gerekend. Het moge volstaan, den lezer hiervan te verwittigen.

Voor elken schrijver worden de vertalingen in chronologische volgorde gerangschikt. Het scheen echter niet oorbaar, stijf aan dit beginsel te houden. Herdrukken vindt men onmiddellijk achter den eersten druk. Wanneer een vertaling broksgewijs ontstaan is of uitgegeven werd, heb ik insgelijks alles bijeengebracht.

Daar in de meeste gevallen niet kan worden uitgemaakt, in welk jaar een vertaling vervaardigd werd, moest ik den datum der eerste uitgaaf, in druk of in handschrift, in aanmerking nemen. Een strenge toepassing van dien regel had echter medegebracht, dat werk van VONDEL, BILDERDIJK, RODENBACH e. a. eenige jaren na hun dood, dat de *Medea* van HOOFT op het jaar 1875 en de *Numa* van SPIEGHEL op het jaar 1902 genoemd werd. In zulke gevallen heb ik het beter geacht, het werk zooveel mogelijk te plaatsen in de periode, waarin het ontstaan is.

Sommige vertalingen zijn in den loop van verschillende jaren verschenen in afleveringen, die naderhand tot een boekdeel wer-

---

(1) *Tijdschr. voor Ned. Taal- en Letterk.* XXXVII, 1918, blz. 281 vlg.

den vereenigd ; wanneer dit het geval is, geef ik het jaartal van het volledige boekdeel op.

\* \* \*

Mijn onderwerp heb ik natuurlijk van een letterkundig-humanistisch standpunt behandeld : in geen enkel ander opzicht vormen de vertalingen der oude schrijvers een groep. Mijn bedoeling was, een bijdrage te leveren tot de kennis van den invloed der oude klassieke letteren op de Nederlandsche literatuur, taal en cultuur. De liefhebber van het boek als drukwerk, de prentenkenner en anderen meer zullen ook wel, hoop ik, eenig voordeel hebben van mijn arbeid, doch deze is niet met het oog op hun wetenschap ondernomen.

Voor een eersten druk wordt derhalve de titel zoo nauwkeurig mogelijk, hoewel in bekorten vorm, opgegeven, doch voor herdrukken en titeluitgaven herhaal ik hem niet, wanneer hij slechts orthographische of andere geringe veranderingen ondergaan heeft.

De aard zelf van dit werk scheen het vermelden van platen, die zich in vertalingen zouden bevinden, onnoodig te maken. Aan schrijver ontbreekt overigens de bevoegdheid om op dit gebied ernstig werk te leveren. Bovendien, wat de buitentekstplaten, de belangrijkste, betreft, bestaat er vaak verschil in dit opzicht tusschen verschillende exemplaren eener zelfde oplaag : de eene hebben er, de andere niet ; de eene hebben er minder, de andere meer. Het Brusselsche exemplaar en een van de twee Leidsche (1105 C 14) der onvolledige Aeneis van R. VAN ENGELEN, 1662, bevatten achterin de vijf platen, die voor het ontbrekende deel der vertaling bestemd waren ; een der exemplaren van het Plantijn-Museum (A 3834) bevat slechts vier dier platen ; in het ex. Leiden 1204 A 16 treft men er maar één aan, die er los in ligt. In het exemplaar A 3199 van het Plantijn-Museum is er geen enkele te vinden, en in het exemplaar BL 6478 der Gentsche Universiteitsbibliotheek ontbreken zelfs de titelprent en de platen behorende bij boek II-VII ; het bevat slechts den Vergilius-kop « apud Fulvium Ursinum in gemma ». Uit titeluitgaven werd dikwijls de titelprent verwijderd, om tevens het jaartal te doen verdwijnen, doch soms schijnen bij die operatie eenige exemplaren aan de aandacht van den uitgever ontgaan te zijn. Om die

redenen is iets dat geen moeilijkheid oplevert in den catalogus eener verkooping of eener bibliotheek, waar het om afzonderlijke exemplaren te doen is, veel bezwaarlijker in een werk als dit.

Daarbij komt eindelijk nog, dat, terwijl ik zooveel mogelijk den groei der verschillende vertalingen en naderhand haar voortleven in herdrukken en aanhalingen schets, ik voor de platen slechts fragmentair werk zou kunnen leveren. De geschiedenis eener vertaling valt immers meestal niet samen met die der platen, welke haar versieren. Het gebeurt vaak, dat platen slechts in enkele drukken van een werk voorkomen, terwijl zij integendeel voor andere werken dienden of gecopieerd werden. De platen van *De gedaant-wisselingen van P. Ovidius Naso*, door I. VERBURG, Amst. 1732, zijn ten deele gecopieerd van de prachtuitgave 1703 van Vondel's *Metamorphosen*-vertaling. De etsen van MARCUS GHEERAERTS in *De vvarachtighe Fabvlen der Dieren*, 1567 (zie AESOPUS, n. 5) vinden wij terug in *Esbatement moral, des animaux*. A Anvers. Chez Philippe Galle [1578] (1) en in VONDEL's *Vorsteliicke Warande der dieren...* Amstelredam, Bij Dirck Pietersz... 1617, alsmede in vele herdrukken. Vier en twintig dier prenten werden in veel grooter formaat en in spiegelbeeld, en, zooals de heer A. J. J. Delen me deed opmerken, tamelijk vrij gecopieerd voor XXV *Fables des animaux*, 1578 (zie AESOPUS, n. 8), waarvan het Plantijn-Museum in de laatste maanden van 1924 er in geslaagd is, een exemplaar aan te koopen. Dezelfde groote platen, als ik me niet vergis, dienden later voor XXV *Fabulen der Dieren*, 1617, en voor *VVoudt Van vvonderlicke Sinne-Fabulen der Dieren*, 1632 (zie AESOPUS n. 8). Verkleinde reproducties der prenten van M. Gheeraerts vindt men in UNGER's uitgaaf der *Vorstelijcke Warande*. Zij werden ook door den beroemden WENZEL HOLLAR gecopieerd voor een Engelsche uitgaaf van Aesopus. Of zij in het buitenland nog verdere lotgevallen beleefden, is mij onbekend. — Het ware gemakkelijk meer dergelijke voorbeelden aan te voeren (2), doch uit het

(1) Ik gebruikte het exemplaar der Univ.-bibl. te Leiden; dat der Kon. Bibliotheek te Brussel (V. B. 6849. 4<sup>o</sup>) is, gelijk vele andere boekwerken dier inrichting, zoek.

(2) Zie b. v. de mooie bijdrage van M. D. HENKEL, *Nederlandsche Ovidius-illustraties van de 15<sup>e</sup> tot de 18<sup>e</sup> eeuw*, in: *Oud-Holland*, 1921, blz. 149-187.

bovenstaande blijkt reeds, dat een werk over illustraties volgens den eisch van dat onderwerp moet worden opgevat en niet kan geënt worden op een arbeid van geheel anderen aard.

Om nochtans naar de maat van mijn vermogen aan den wensch van een der heeren verslaggevers te voldoen (1), vermeld ik het voorhanden zijn van platen, wanneer mijn aantekeningen zulks toelaten. Indien die wensch uitgedrukt was geworden, toen de heeren verslaggevers in 1913 een eerste maal hun oordeel over mijn werk uitbrachten, had ik er in ruimer mate kunnen aan voldoen. — Een titelplaat alleen, prenten in bundels en tijdschriften, waarin een vertaling voorkomt, blijven onvermeld.

\* \* \*

Bij het opsporen en onderzoeken van vertalingen heb ik hulp gevonden in een groot aantal werken, waarvan hier de voor- naamste volgen :

1. De reeds genoemde lijsten van TYDEMAN. Trots haar gebreken zijn zij mij verscheidene malen nuttig geweest.

2. De verhandeling van Dr. J. A. WORP getiteld : *Hollandsche Vertalingen van Grieksche Treurspelen in de Zeventiende Eeuw* (2), en zijn bekend werk : *Geschiedenis van het Drama en het Tooneel in de Nederlanden* (3).

3. J. H. W. UNGER, *Bibliographie van Vondels Werken*. Amst., 1888.

4. Mr. J. PAN, *Aanwijzing der oude en nieuwere Dichters door Mr. W. Bilderdijk en Vrouwe K. W. Bilderdijk overgebracht of nagevolgd* (4).

5. *Bibliotheca Belgica. Bibliographie générale des Pays-Bas*, par le bibliothécaire en chef et les conservateurs de la bibliothèque de l'université de Gand (5). Gesticht door en tot livraison 189 (Dec. 1912) onder leiding van FERD. VAN DER HAEGHEN.

---

(1) *Versl. en Meded. der Kon. Vl. Academie*, 1921, blz. 771.

(2) *Achter Programma van het Gymnasium te Groningen, voor... 1882-1883*. Groningen, Oppenheim, 1882.

(3) Twee deelen. Groningen, Wolters, 1904-08.

(4) Amsterdam, Ten Brink en de Vries, 1839; een *Nalezing* daarop (buiten den handel) werd gedrukt in 1855. Vermeerderde uitgaaf in *De Dichtwerken van Bilderdijk*, XV<sup>e</sup> deel. Haarlem, Kruseman, 1859.

(5) Gand, C. Vyt. La Haye, Mart. Nijhoff. 1880 vlg. Van livraison 195 (Juni 1921) af: Gand, Vanderpoorten.

6. *Annales de la typographie néerlandaise au XV<sup>e</sup> siècle* par M. F. A. G. CAMPBELL (1).

7. W. NIJHOFF. *Bibliographie de la typographie néerlandaise. Feuilles provisoires* (2) en *Nederlandsche Bibliographie van 1500 tot 1540* door W. NIJHOFF met medewerking van M. E. KRONENBERG (3).

8. *De Amsterdamsche boekdrukkers en uitgevers in de zestiende eeuw*, door E. W. MOES, voortgezet door C. P. BURGER, jr. (4).

9. *De boekhandel te Amsterdam voornamelijk in de 17<sup>e</sup> eeuw*, door M. M. KLEERKOOPER, aangevuld en uitgegeven door W. P. VAN STOCKUM Jr. (5).

Vele andere bibliographische werken, vooral die uit een tijd stammen, toen op dat gebied minder nauwkeurigheid geëischt werd, of die aan Nederlandsche voortbrengselen weinig aandacht schenken, waren mij van weinig of geen nut, of brachten mij zelfs op dwaalsporen. Ik noem o. a. de *Annales typographici* van MAITTAIRE, Hagae-comitum, 1719-1725 en *Editio nova Auctior et Emendatior*, Amstelodami, 1733-Londini, 1741; het *Naamregister* uitgegeven door JOH. VAN ABKOUDE, later verbeterd en vermeerderd door R. ARRENBURG, de *Bibliotheca Graeca en Latina* van FABRICIUS; *Introductio in notitiam litteraturae romanae* van TH. CHR. HARLES. Breae, 1764 en Noribergae, 1781; de *Notitiae literariae* in de uitgaven der *Societas Bipontina*, in die van Lemaire (Parijs) en in de collectie in *usum Delphini* verschenen bij Valpy te Londen in het begin der XIX<sup>e</sup> eeuw; verder, J. W. MOSS, *A manual of classical bibliography* (2 vol. 2d ed. London, 1837), HOFFMANN, *Bibliographisches Lexikon der griechischen Literatur* (3 Bde, 1838-1845). BRUNET, *Manuel du libraire*, 4<sup>e</sup> édit. 4 deelen. Bruxelles, 1838-1839, het reeds genoemde lijstje van Dr. C. H. MULLER, enz.

De titels van andere werken, die de bibliographie van slechts

---

(1) La Haye, Martinus Nijhoff. 1874; met vier *Suppléments*: ibid. 1878, 1884, 1889, 1890.

(2) 20 afleveringen. La Haye, M. Nijhoff, 1901-1912.

(3) 's Gravenhage, M. Nijhoff, 1919-[1921].

(4) 4 dln. Amsterdam, van Langenhuysen; 's Gravenh., Nijhoff 1910-1915.

(5) 's Gravenhage, M. Nijhoff, 1914-16.



één schrijver behandelen, zal men in den loop van dit repertorium vinden.

Onlangs is in Amerika een lijst van Engelsche vertalingen uit het Grieksch verschenen (1), die uitsluitend op catalogi en andere bibliographische werken berust. Door die methode wordt het werk zeer gemakkelijk en de oogst overvloedig, doch men heeft kans een verzameling van alle mogelijke bibliographische flaters en misgrepen, van schrijf- en zetfouten tot stand te brengen. Ik heb het veiliger geacht, zooveel mogelijk alle werken, die in aanmerking konden komen, zelf in te zien. Drukken, die ik niet in handen kon krijgen, zijn met een sterretje getee-kend; geen enkelen heb ik vermeld, dien ik niet door een vol-doende betrouwbaren zegsman aangestipt vond, of wanneer ik geen bijzondere reden had om een onbetrouwbaren in een bepaald geval wel geloof te schenken (2).

(1) *English Translations from the Greek: a bibliographical Survey.* By FINLEY MELVILLE KENDALL FOSTER. New-York, Columbia University Press, 1919. In *Philologische Wochenschrift*, 1921, kol. 531-535 spreekt RUD. KLUSSMANN over Foster's boek een vernietigend oordeel uit. Dit vonnis kan mij niet verwonderen, hoewel ik niet alle opmerkingen van den recensent zou willen onderschrijven. Zoo verlangt deze, dat b. v. de vertalingen van Ilias, Odyssee, Batrachomyomachia en Homerische Hymnen afzonderlijk zouden worden opgenoemd: wie dan de vertalingen van een dier werken wenscht te kennen, zegt hij, vindt dadelijk alles bijeen. Dat is zoo, maar dan ruikt men vaak uiteen, wat samenhoort; en als dan een ander lezer eens wil weten, wat deze of gene uit Homerus vertaald heeft, moet hij de stukken bijeenzoeken. Daarbij komt, dat de door Klussmann aangeprezen methode heel wat herhalingen en verwijzingen noodzakelijk zou maken. Alles op aarde heeft zijn voor- en nadeelen. Dikwijls gebruik ik met dank en bewondering Klussmann's *Bibliotheca scriptorum classicorum et graecorum et latinorum*, maar zelden of nooit vind ik, wat ik zoek, op één bladzijde bijeen.

(2) Een paar voorbeelden onder zeer vele, van niet-bestaande vertalingen, die men toch dikwijls vermeld vindt. Het was in de XVII<sup>e</sup> eeuw een geliefkoosd tijdverdrijf, de goede Latijnsche verzen der oude dichters in slechte van een andere maat om te zetten. Daaraan bezondigde zich nu ook een zekere MATTHIJS BODE. In een bundeltje van 30 blz. 8vo, getiteld: *Odae quaedam Horatianae In aliud genus carminis, Per FRANCISCUM WITSEN, MATTHIAM BODE, PETRUM REELAND enz. transformatae.* Amstelaedami, Apud Joannem Rieuwerts... CIO<sup>o</sup>CXCXVI, vindt men van hem twee stukjes, t. w. *Carm.* I, 12 en *Epod.* 2, in Latijnsche disticha omgezet. Het *Groot Algemeen... Woordenboek... Onder het opzicht van DAVID VAN HOOGLSTRATEN en van JAN LODEWYK SCHUER* (B en C. MDCCXXXIII, blz. 282) zegt daarover: «Onder den hoogleeraar Petrus Franciscus... gaf hy menigvuldige en fraaie blyken van zynen dichtlievenden aardt, met in het jaar 1696 uit *Horatius Lib.* I, *Od.* XII, *Epod.* *Od.* II en *Lib.* III, *Od.* II in eenen anderen Latynschen dichtmaat over te brengen...» Of Bode inderdaad nog een derde stukje van Horatius mishandelde, is mij onbekend. Doch nu lezen wij in het *Nieuw Nederlandsch Biographisch Woordenboek*, Derde deel, 1914, kol.



Hier volgt de lijst der bibliotheken en collecties, welke ik bezocht heb en die in dit repertorium als vindplaats worden genoemd; rechts is de verkorte aanduiding bijgevoegd, die in den loop van dit werk gebezigd wordt.

AANWIJZING DER BIBLIOTHEKEN		VERKORTE AANWIJZING
Aalst	Boekerij van het St. Jozefs-college	<i>Aalst</i>
Amsterdam	Boekerij der hoogeschool	<i>Amst.</i>
»	Boekerij der Kon. Akademie van Wetenschappen	<i>Amst. Ak.</i>
»	Bilderdijk-Museum (1)	
»	Vondelmuseum (1)	

127: « Hoogstraten's *Groot alg. Wdb.* noemt een Matthias Bode..., die in 1696 een vertaling uit Horatius uitgaf ». Vermoedelijk stond de schrijver van dit artikel, toen hij Hoogstraten opsloeg, onder den invloed van andere werken, waar Bode reeds als Horatius-vertaler genoemd wordt. Aldus in het *Biographisch... Woordenboek der Nederd. Dichters* door P. G. WITSEN GEYSBEEK (1<sup>e</sup> deel, Amst., 1821); deze verwijst ten onrechte naar het 7<sup>e</sup> deel van het *Vaderlandsch Woordenboek* van JAC. KOK, waar alleen te lezen staat, dat Bode « blijken (gaf) van zijne bekwaamheid in de *Latijnsche* Poëzie; geevende, in het jaar 1696, eenige stukken uit HORATIUS in 't licht. » Witsen Geysbeek's vergissing was ook reeds in het *Biographisch Woordenboek* van VAN DER AA en in dat van HUBERTS enz., in VAN VLOTEN'S *Bloemlezing uit de Ned. dichters der 18<sup>e</sup> eeuw* (Arnhem, 1871; blz. 52) en andere werken overgegaan. — Nog een voorbeeld. In de 5<sup>e</sup> nitgaaf der *Bibliotheca latina* van FABRICIUS, 1721, wordt een Nederlandsche Livius in folio genoemd, in 1571 verschenen te Antwerpen bij Jan Gymnick; in de uitgaven 1728 en 1773 komt er nog een van 1562 bij. Hoewel zelfs Dr. J. A. WOP, in het begin weliswaar zijner wetenschappelijke loopbaan (in de bovengenoemde verhandeling, blz. 10), den Nederlandschen Livius van 1562 vermeldt, geloof ik niet, dat noch deze, noch die van 1571 ooit bestaan hebben. Het merkwaardigste is echter, dat op het einde der XVIII<sup>e</sup> eeuw die twee verdachte Nederlandsche drukken naar Keulen verhuizen. Zoo worden in het 1<sup>e</sup> deel van de Livius-uitgaaf der *Societas Bipontina*, 1784, blz. CLV de volgende *versiones Belgicae* opgesomd: « 1541. Antwerp. fol. — 1562. Colon. ap. Jo. Gymnicum. fol. — 1571. ibid. ap. eund. fol. » Hetzelfde vinden wij later in de *Notitia literaria* van den Livius van LEMAITRE (vol. XII, pars prior. Parijs, 1825, blz. 370), in de Londensche uitgaaf ad usum delphini (20<sup>e</sup> deel. Londini, Valpy, 1828, blz. 12796), in de reeds genoemde verhandeling van TYDEMAN enz. Bij LEMAITRE, naar wien J. HARTZHEIM, *Bibliotheca Coloniensis*, 1747, voor den Keulschen Jan Gymnick verwijst, is noch van een Nederlandschen noch van een anderen Livius sprake. Om het verhuizen der waarschijnlijk niet-bestaande Antwerpsche Liviusen naar Keulen te verklaren, zal ik een gissing wagen, die wel niet zoo onmogelijk zal schijnen aan wie weet, dat men op bibliographisch gebied op alles moet gevat zijn: ik vermoed dat de verkorting *fol.* bij Fabricius door de Bipontini of door anderen gelezen werd *col.*, wat gemakkelijker kon gebeuren bij menschen, die den Keulschen Gymnick alleen of althans beter kenden dan zijn Antwerpschen naam- en vakgenoot.

(1) Alle uitgaven van Vondel en Bilderdijk in dit repertorium vermeld, heb ik in het Vondel-, resp. in het Bilderdijk-museum te Amsterdam ingezien; die twee collecties worden derhalve niet in elk bizonder geval als vindplaats genoemd.

»	Collectie van Dr. M. Boas	<i>Boas</i>
»	Boekerij van het St. Ignatius-college	<i>Amst. I.</i>
»	Boekerij der Pastorie Krijtberg	<i>Amst. Kr.</i>
»	Rijksprentenkabinet	<i>Amst. Pr.</i>
Antwerpen	Stadsbibliotheek	<i>Antw.</i>
»	Boekerij van het O. L. Vrouw-college	<i>Antw. J.</i>
»	Collectie van den heer Emiel van Heurck	<i>van Heurck</i>
»	Museum Plantin-Moretus	<i>Plantijn</i>
Borgerhout	Collectie van Dr. Juul Grietens	<i>Grietens</i>
Brugge	Stadsarchief	
»	Boekerij van het St. Lodewijks-college	
Brussel	Koninklijke Bibliotheek	<i>Brussel</i>
»	Museum Bollandianum	<i>Mus. Boll.</i>
»	Collectie A. Geerbaert S. I.	<i>Brussel G.</i>
Deventer	Stedelijke bibliotheek	<i>Deventer</i>
Doornik	Gemeentelijke bibliotheek	<i>Doornik</i>
Gent	Boekerij der Hoogeschool	<i>Gent</i>
»	Boekerij der Kon. Vlaamsche Academie	<i>Gent Ac.</i>
»	Boekerij van het St. Barbara-college	<i>Gent J.</i>
's Gravenhage	Koninklijke Bibliotheek	<i>den Haag</i>
»	Museum Meermann-Westreenianum	<i>Meerman</i>
»	Collectie van Dr. D. F. Scheurleer	<i>Scheurleer</i>
Groningen	Universiteitsbibliotheek	<i>Groningen</i>
Haarlem	Stedelijke bibliotheek	<i>Haarlem</i>
Katwijk a. R.	Boekerij van het St. Willebrord-college	<i>Katwijk</i>
Kortrijk	Gemeentelijke bibliotheek	<i>Kortrijk</i>
Leiden	Boekerij der Hoogeschool	<i>Leiden</i>
»	Antiquariaat Burgersdijk-Niermans	<i>Burgersdijk-N.</i>
»	Prentenkabinet	<i>Leiden Pr.</i>
Leuven	Boekerij der Hoogeschool, vernield in 1914	<i>Leuven</i>
»	Nieuwe boekerij der Hoogeschool	<i>Leuven II</i>
»	Boekerij van het Jezuïetencollege	<i>Leuven J.</i>
Londen	Britsch Museum	<i>Londen</i>
Luik	Universiteitsbibliotheek	<i>Luik</i>
Maastricht	Gemeentelijke bibliotheek	<i>Maastr.</i>
»	Boekerij van het Jezuïetencollege	<i>Maastr. J.</i>
Nijmegen	Boekerij der R. K. Universiteit	<i>Nijmegen</i>
»	Boekerij van het Canisius-college	<i>Nijmegen J.</i>
Parijs	Bibliothèque nationale	<i>Parijs</i>
Rotterdam	Centrale Bibliotheek	<i>Rott.</i>
»	Stadsarchief	<i>Rott. A.</i>
Turnhout	Boekerij van het St. Jozefs-college	<i>Turnhout</i>
Utrecht	Universiteitsbibliotheek	<i>Utrecht</i>
»	Archief der firma Kemink en Zoon.	

Bovendien heb ik in Noord- en Zuid-Nederland een aantal kleinere openbare en private collecties doorzocht, welke niet als vindplaats genoemd worden.

De rijke Buma-bibliotheek te Leeuwarden hoefde ik niet te bezoeken; de catalogus, waarvan in 1920 het 10<sup>e</sup> vervolg verschenen is, vermeldt geen enkele vertaling, die ik niet reeds elders aangetroffen heb.

In het Museum Bollandianum vond ik gewoonlijk de noodige

hulpmiddelen om de vele moeilijkheden, die bij het samenstellen van dit werk voortdurend ontstonden, op te lossen. Een enkelen keer heb ik mij naar het *Institut International de bibliographie* te Brussel begeven, doch ik mocht er in den catalogus niets vinden dan blijken van een ongeloofelijk gemis van allerelementairste kennis (1).

Mijn oprechten dank betuig ik aan het bestuur der privaattoekerijen waartoe mij vrije toegang werd verleend, alsook aan het personeel der bovengenoemde openbare bibliotheken, zonder wier onvermoeibare dienstvaardigheid deze lijst nooit tot stand ware gekomen.

Ik verlang echter op bijzondere wijze mijn erkentelijkheid uit te drukken aan Dr. D. F. SCHEURLEER ('s Gravenhage), Dr. M. BOAS (Amsterdam) en Dr. J. GRIETENS (Borgerhout), die mij met de meeste voorkomenheid inzage verleenden van de zeldzame boeken die in hun bezit zijn; — aan de firma KEMINK EN ZOON te Utrecht, die mij uit haar archief een exemplaar van een harer oude uitgaven mededeelde, welke ik nergens kon vinden en die niet meer in den handel is (zie HERODOTUS, II. 7); — aan het antiquariaat BURGERSDIJK-NIERMANS te Leiden, uit wiens zeer rijken voorraad een tiental boekdeelen, die in geen der groote openbare bibliotheken van Noord- of Zuid-Nederland aanwezig zijn, mij werden uitgeleend; — aan Dr. H. C. DIFEREE, den geleerden conservator van het Vondel-museum te Amsterdam, die mij persoonlijk behulpzaam was en ongevraagd zijn handexemplaar van UNGER, waarin hij de uitkomsten zijner bibliographische nasporingen opgeteekend heeft, te mijner beschikking stelde; — aan den heer A. J. DE MARE, conservator bij de Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage, wiens hulp ik mocht genieten in de drie boekerijen der residentiestad, welke het mij gegeven was te bezoeken; — aan Dr. J. C. VAN SLEE, bibliothecaris van de Athenaeum-bibliotheek te Deventer, die mij ter inzage een Livius toestuurde, welken ik nergens had kunnen ontdekken; — aan den heer EM. VAN HEURCK, den bekenden Antwerpschen folklorist, van wiens rijke verzamelingen en uit-

---

(1) Zoo vond ik er b.v. het woordje *dutch* vertaald door *allemand*, op grond van welke vertaling titels uit Engelsche catalogi geknipt, gerangschikt waren.

gebreide wetenschap ik verscheidene malen gebruik heb gemaakt ; — en aan Dr. G. J. BOEKENOOGEN, te Leiden, die zich onmiddellijk na het eerste verschijnen dezer Inleiding met mij in betrekking stelde, mij twee boekjes, die ik niet kende, in bruikleen toezond en mij bovendien verscheidene nuttige inlichtingen bezorgde.

★ ★

## TEEKENS

Een sterretje (\*) vóór een titel beteekent, dat mij geen enkel exemplaar van dat werk of die uitgaaf in handen is gekomen. Bij het opnemen van dergelijke gegevens ben ik behoedzaam en zelfs wantrouwig te werk gegaan; toch kan ik voor hun nauwkeurigheid niet instaan. Vóór de aanwijzing eener bibliotheek beteekent het sterretje, dat ik het aldaar aanwezige exemplaar niet gezien heb.

Wat niet op den gedrukten (of, waar deze ontbreekt, op den gegraveerden) titel of op de bladzijde er tegenover, maar elders in het boek staat of op de een of andere wijze door mij of door anderen met min of meer zekerheid werd vastgesteld, is tusschen teksthaakjes [ ] ingesloten.

Wanneer van een paragraaf, die onderdeelen beyat, verwezen wordt naar een andere van dien aard, geldt de verwijzing gewoonlijk ook voor de volgende onderdeelen van beide paragrafen.

---

# A. Grieksche Schrijvers

## I. Achilles Tatius.

De Grieksche Venus. Vertoonende De beroemde vryagien van Klitophon en Leucippe. Ismenias en Ismene. Leander en Hero. Vyt 't Grieksch vertaald, en by een gevoegt, door ADR. VAN NISPEN. Tot Dordregt, Voor Abraham Andriessz., ...1652.

(16), 17-236, (8), 9-106, (14) blz. 12mo. — Blz. 17-232: *De beroemde Leucippe Van Achilles Tatius*; colophon, blz. 236: *Tot Dordregt, Gedrukt by Jacob Braat... 1652.* — Daarna, met nieuwe pagineering en nieuwe signatuur: *De Grieksche Ismene, Van Eustathius, En rampzalige Leander, Van Musaeus. Vertaald door ADR. VAN NISPEN, Tot Dordregt, Voor Abraham Andriessz... 1651.* Met Eustathius is bedoeld Eumathios, een erotisch prozaschrijver uit de 2<sup>e</sup> helft der XII<sup>e</sup> eeuw. — Na Ismene, een nieuw titelblad: *Rampzalige Leander Van Musaeus... ibid. 1651.* Op de 8 laatste der 14 ongen. blz. een bekorte vertaling van Hero en Leander. Colophon: *Tot Dordregt, Gedrukt by Jacob Braat... 1651.*  
Leiden, Londen.

## II. Aeschines.

In Ctesiph. 130-158 *vertaald* [door M. SIEGENBEEK]\* in: Museum ... door MATTHIJS SIEGENBEEK. Derde deel. Te Haarlem, By A. Loosjes P. Z. MDCCCXIV; blz. 154-170.

## III. Aeschylus.

1. De Perzen, Dramatisch Dichtstuk ; naar het Grieksch van Eschylus, door I. DA COSTA. Te Amsterdam, bij P. den Hengst en zoon. MDCCCXVI.

X, 97 blz 8vo.

Blz. 83-88, *het verhaal van den bode uit de Zeven tegen Thebe* (375-396, 422-436, 457-471, 486-500, 526-549, 568-596, 631-652).

De Perzen *herdrukt in*: Eschylus dramatische dichtstukken: de Perzen en Prometheus, ... gevolgd door ISAAC DA COSTA. Tweede druk. Haarlem, A. C. Kruseman. 1853. — *en in de verschillende uitgaven van DA COSTA's Kompletee Dichtwerken.*

Het verhaal van den bode *herdrukt in*: Zangen uit verscheidenen leeftijd van M<sup>r</sup> ISAAC DA COSTA. Te Haarlem, bij A. C. Kruseman. 1847; blz. 19-28. — *en in de Kompletee Dichtwerken.*

*In Eschylus dram. Dichtst., blz. 199-208 staat nog*: Proeve van overwerking. De Perzen [= Pers. 1-154]. — *Herdr. in*: *Kompl. Dichtw.*

2. Prometheus, naar het Grieksch van Eschylus gevolgd door Mr. I. DA COSTA. te Amsterdam, bij P. den Hengst en Zoon. MDCCCXX.

XXII, (2), 83 blz. 8vo.

Blz. 59-76: Cassandraas Voorzegging [= AESCH. Ag. 1035-1330].  
Prometheus herdr. in Esch. dram. dicht. [zie n. 1]. — Cassandraas Voorz. herdr. in Zangen uit versch. leeftijd [zie n. 1]; blz. 29-48. — Beide herdr. in: *Kompl. Dichtw. en in: Bloemlezing uit da Costa's Gedichten ... 's-Gravenhage. D. A. Thieme. 1877.*

3. Agamemnon, Choëphoren en Eumeniden grootendeels in proza vert. door A. H. G. P. VAN DEN ES in: *Het Tooneel ... Utrecht, J. L. Beyers. 1877-78, blz. 183-213, 311-324, 431-446.*

*Titeluitgaaf van Het Tooneel: Tooneelstudies ... Tweede uitgave. Amsterdam, A. Rössing. 1889.*

4. I. A. Prometheus in de Boeien, vv. 88-127 en 1071-1093 door ALBRECHT RODENBACH, in: *De Vlaamsche Vlagge ... IV<sup>e</sup> jaar ... 1878. Bij Modest Delplace ... Brugge; blz. 19-21.*

*Herdrukt: De Vlaamsche Vlagge ... XXXV<sup>e</sup> jaar ... Albrecht Rodenbach-feestnummer. Leuven, Vlaamsche drukkerij [1909]; blz. 69-70.*

B. *Id. vv. 1-376 in: Van Nu en Straks, Nieuwe reeks, II<sup>e</sup> jaarg. M.DCCC.XCVII; blz. 100-115.*

II. *Id. vv. 1-376 en 1071-1093 herdr. in: ALBRECHT RODENBACH. Gedichten. Volledige uitgave ... door LEO VAN PUYVELDE. L. J. Veen ... Amsterdam. De Ned. Boekhandel, Antwerpen. 1909; blz. 14-29.*

5. Agamemnon... door Dr. H. VAN HERWERDEN in: *De Gids, 1878, II, blz. 528-579.*

6. De Choëphoroi, of het Lijkenoffer... door Dr. H. VAN HERWERDEN, in: *De Gids, 1878, IV, blz. 159-195.*

7. De Eumenides of Wraakgodinnen... door Dr. H. VAN HERWERDEN, in: *De Gids, 1878, IV, blz. 478-513.*

8. I. A. Prometheus... door Dr. L. A. J. BURGERSDIJK, in: *De Gids, 1880, III, blz. 317-351.*

B. Agamemnon 160-257 en 281-316, door Dr. L. A. J. BURGERSDIJK, in: *De Nederlandsche Spectator, 1881, blz. 355-356 en 371-372. — Herdrukt in:*

ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ. Aeschylus' Agamemnon vertaald door Dr. L. A. J. BURGERSDIJK. Deventer... 1887; *achter: Bericht omtrent het Gymnasium... te Deventer, voor het Schooljaar 1887/88. Deventer. Deventer Boek- en Steendrukkerij...*

<sup>10</sup>, (2), (8), 73, (1) blz. 4to. — Het Grieksch en het Ned. naast elkaar. — Niet in den handel.

Deventer; zonder het Bericht: Boas, Leiden, Londen.

C. De Zeven tegen Thebe... door Dr. L. A. J. BURGERSDIJK, in: *De Gids, 1891, III, blz. 201-248.*

Vv. 279-368 en 911-921, herdr. in: *Handelingen van het XXI<sup>e</sup> Ned. Taal- en Letterkundig Congres ... 1891. Gent, Alf. Siffer, J. Vuylsteke, 1892; blz. 85-88.*

D. De Perzen... door L. A. J. BURGERSDIJK, in: De Gids, 1893, IV, blz. 326-357.

A-D herdrukt in:

II. De Treurspelen van Aeschylus en Sophokles, vertaald in de versmaat van het oorspronkelijke door Dr. L. A. J. BURGERSDIJK. Na den dood des vertalers uitgegeven door Dr. L. A. J. BURGERSDIJK Jr. Leiden, A. W. Sijthoff [1903].

VIII, 861 blz. gr. 8vo.

Titeluitgave(?): \* *ibid.* 1910.

(Fonds-catalogus van A. W. Sijthoff's uitgeverij, te Leiden. 1911; blz. 2).

a) *Verscheidene korte citaten uit vier stukken in*: Het tragische drama der Grieken, door BALTHAZAR VERHAGEN in: Opgang. Derde jaarg., 1923. — Herdr. in b.

b) *Verscheidene korte citaten uit elk der stukken in*: De tragische maskers van Hellas door BALTH. VERHAGEN. van Munster's uitg.-mij, Amsterdam, [1923].

9. AESCH. fragm. 99 (in: Tragicorum graecorum fragmenta rec. AUG. NAUCK. Ed. 2<sup>a</sup> Lipsiae, Teubner, 1889), vertaald door H. VAN HERWERDEN in: Verslagen en Med. der Kon. Akad. van Wetensch. Afd. Letterkunde. Amsterdam, 1881; blz. 42-43.

10. De Orestie... in Nederlandsche dichtmaten overgebracht door A. PIERSON. 's Gravenhage, Henri J. Stemberg, 1882.

XII, 221 blz. gr. 4to.

11. I. De vier groote koren uit den Agamemnon ... door W. HECKER, in: De Gids, 1887, IV, blz. 528-544. — Herdr. in:

II. Agamemnon... door Dr. W. HECKER. Te Groningen, bij J. B. Wolters, 1888.

XIV, 72 blz. 8vo.

12. Prometheus... door Dr. W. HECKER... Te Groningen, bij J. B. Wolters, 1890.

(4), 52 blz. 8vo.

13. Zeven tegen Thebe 41-68, 375-416; Agamemnoon 630-680, 810-829, 905-974, 1178-1197, 1217-1226, 1431-1447 in verzen vert. door H. J. BORKEN in: De nieuwe Gids, 8<sup>e</sup> jrg., 1<sup>e</sup> d., 1893; blz. 162-176.

14. Próm. 941-1093 in proza vert. door ARMAND VAN NIEUWLANDT in: Ontwaking ..., Antwerpen. 1896; blz. 51-53.

15. De Choëphoren en de Eumeniden... door Dr. W. HECKER... Te Groningen, bij J. B. Wolters, 1899.

VIII, 99 blz. 8vo.

16. Het treurspel van Agamemnoon... in Nederlandsche verzen overgebracht door P. C. BOUTENS. [aan het slot:]... gedrukt in veertig exemplaren door de firma Joh. Enschedé en Zonen te Haarlem in December negentienhonderd en drie.

(8), 47 blz. 4to.

den Haag, Londen.

*Herdruckt:* a) *grootendeels overgedr. in:* De XX<sup>e</sup> Eeuw. X<sup>e</sup> jrg. (MCMIV), deel III, blz. 23-40 en 182-213.

b) Het treurspel van Agamemnoon ... door P. C. BOUTENS ... W. L. Brusse, Rotterdam, [1904].

(8), 47 blz. gr. 8vo.

c) *Uittreksels in:* Ons Tijdschrift. Chr. Lett. Maandblad. 10<sup>e</sup> jrg. Rotterdam [1905]; blz. 548-558.

d) Het treurspel van Agamemnoon ... Tweede druk. Rotterdam, W. L. & J. Brusse's Uitg.-mij. MCMXV.  
VIII, (4), 58 blz. 8vo.

e) *Vert. van 681-781 en 975-1034 in:* Grieksche Lyriek in Ned. verzen overgebracht door P. C. BOUTENS, W. KLOOS, EDW. B. KOSTER, BALTH. VERHAGEN en anderen, verzameld en ingeleid door W. E. J. KUIPER. Uitgevers-mij « Elsevier ». Amsterdam, MCMXXIII; blz. 76-81.

17. Aischulos' Zeven op Thebe los (Fragment) [= vv. 1-368, in proza vert. door] K. VAN DE WOESTIJNE, in: Vlaanderen V, 1907; blz. 96-107.

*Titeluitgaaf van Vlaanderen:* Werk van Stijn Streuvels ... e. a. Bussum. Antwerpen, z. j.

18. Prometheus geboeid... door P. C. BOUTENS, in: De Gids, 1912, I, blz. 201-223 en 488-508.

*Herdruckt:* a) Mij voor goede en goedk. lectuur. Amsterdam [1912].

VIII, 59 blz. 8vo.

b) *Vert. van 436-514, 999-1053, 1080-1093 in:* Ned. Leesboek voor de hoogere klassen... door M. BRANTS en O. VAN HAUWAERT. Moderne Lett. [2<sup>e</sup> uitg.]. I. Vanderpoorten ... Gent 1912; blz. 588-592.

c) *Vert. van 397-435 en 887-906 in:* Grieksche Lyriek ... door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie n. 16, e]; blz. 73-75.

19. Doodenoffer... in Nederlandsche verzen overgebracht door P. C. BOUTENS, in: De Nieuwe Gids, 1917, I, blz. 421-464.

*Herdruckt:* a) W. L. & J. Brusse's Uitg.-mij. Rotterdam, MCMXIX.

55 blz. 8vo.

b) *Vert. van 585-652 en 783-837 in:* Grieksche Lyriek ... door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie n. 16, e]; blz. 81-87.

20. Eumenieden... *id.* door P. C. BOUTENS, in: De Nieuwe Gids, 1921, II, blz. 64-83, 237-258.

*Herdr.:* a) W. L. & J. Brusse's Uitg.-mij, Rotterdam, MCMXXII.

53 blz. 8vo.

b) *Vert. van 490-565 in:* Grieksche Lyriek ... door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie n. 16, e]; blz. 87-90.

21. I. Zeven tegen Thebai, 720-791, door P. C. BOUTENS, in: Grieksche lyriek ... door W. E. J. KUIPER [zie n. 16, e]; blz. 70-72.

*Herdr. in:*

II. Zeven tegen Thebai... in Nederlandsche verzen overge-



bracht door P. C. BOUTENS, in: *De Nieuwe Gids*, 1923, II, blz. 451-492.

#### IV. Aesopus.

1. Fabelen van Esopus, berijmd in de XIII. eeuw [door CALF-STAF en NOYDEKIJN?], *op blz.* 1-380 *van* : Bydragen tot de oude Nederlandsche Letterkunde, door M<sup>r</sup> JAC. ARN. CLIGNETT... In 's Gravenhage, By de Erve J. Thierry en C. Mensing en Zoon. 1819.

67 fabelen met zeer uitvoerige toelichtingen.

*Hedr.*: a) *Esopet. Opnieuw ... uitgegeven ...* door Dr. JAN TE WINKEL. Te Groningen bij J. B. Wolters, 1881.

IV, 109 blz. 8vo.

b) J. DE COCK. *Esopet.* Gedrukt bij H. Bomans en Vanbrusseleu, Leuven, 1906

97 blz. 8vo.

c) *Vijf fabelen in*: *Proeven van Ned. Dichtkunde ...* door J. M. SCHRANT. Gend, A. B. Stéven, MDCCCXXVII; *zeven in*: *Bloemlezing uit de Ned. Dichters en Proza schrijvers* door L. G. VISSCHER. 2<sup>e</sup> dr. 1<sup>e</sup> deel. Leuven, By F. Michel, 1828; *dezelfde in*: *Bydragen tot de oude Letterkunde der Nederlanden*, door L. G. VISSCHER ... Te Utrecht, Bij L. E. Bosch, 1835; *negen in*: *Id. Nieuwe uitg.* II<sup>e</sup> st. Te Utrecht, bij L. E. Bosch, 1839; *zes in*: *Handboek van den vroegsten bloei der Ned. Letterk. ...* door M<sup>r</sup> B. H. LULOFS. Te Groningen, Bij J. Oomkens, 1845; *vijf in*: *Oud-Neêrlandsch Rijm en Onrijm ...* door J. M. SCHRANT. Leiden, bij C. C. van der Hoek, 1851; *negen in*: *Het Taelverbond*. 7<sup>e</sup> Jaerg. 8<sup>ste</sup> deel. Antw. 1851-52; *negen in*: *Nederlandsche Dichterhalle...* door J. F. J. HEREMANS. II. Gent, L. Hebbelynck, 1864; *vijf in de twee bundels van Oud en nieuw ...* door M. en L. LEOPOLD. Te Groningen, bij J. B. Wolters, 1886-1888 (5<sup>e</sup> dr. 1908); *elf in*: *Onze letterkunde ...* door Dr. J. VAN DER VALK. Deel I ... Rotterdam, J. M. Bredée, 1907; *één tot vier in een groot aantal andere bloemlezingen en dgl.*

2. \*Esopus leuen ende fabulen, ende die fabulen van Auienus ende Alfonsius Poeten, die welke seer ghenoechlyck, end vol profijtelyck leeringhen sijn, en vermeerder tot XXXI. fabulen toē dienoyt gheprint en waren met haren figueren. Gouda, Geeraert leeu, 1485. 4to.

Titel volgens L. HERVIEUX (*Les fabulistes latins*, t. I. 2<sup>e</sup> éd. Paris, 1893, blz. 418), die in het South Kensington Museum te Londen een defect exemplaar aangetroffen heeft. Inhoud vermoedelijk zooals het volgende.

*Hedr.*: a) Dye hystorien ende fabulen van Esopus die leerlyck wonderlyck en zeer ghenoechlyck (*sic*) zyn. [aan het slot:] Gheprent in die vermaerde coopstadt tantwerpē bij mij Gheraert leeu Anno MCCCC en lxxxv. den twalefstē dach in octobri.

*Meerman.*

112 ongen. bladen folio; signatuur a-f en A-M; katernen van 6 bladen, behalve de eerste en de laatste, die er acht tellen. Talrijke gekleurde houtsnedē. — Fol. (2) r.: *Hier beghint een*

proper profitelick boec van die subtielheyt der fabulen ende ghenoechlike hystorie ghemaect by eenen mensche die zeer subtiel van gheest ende van sinnen was gheheyten Esop'... Ende oock mede sijn int selue teghenwoerdighe boeck andere fabulē en bijspeld gheset van eenē gheleerden man gheheyten Avian. ende van eenē anderē gheheyten Alfonsi' daer toe oock mede eenighe andere ghenoechlike fabulen bescreuē van een groot poete gheheyten pogius een florentijn. dwelck alle samen wt den latijn int fransoys ouer gheset is bijden eeruwerighen doctoer inder godheyt broder Juliaen vander oorden Sinte Augustijns tot lyoens. ende daer nae wt dē fransoys in goetē duytsche tot leeringhe ende vermakelicheyt alre menschen. — Fol. (2) r-(27) v.: dat leuen ende dye hystorie van... Esopus. In deze en alle volgende uitgaven is het leven van Esopus bewerkt naar het Latijn van RIMICIUS (= RINUCCIO D'AREZZO). Deze vertaalde omstreeks 1450 in 't Latijn de Griekse vita Aesopi, die ten onrechte aan Planudes werd toegeschreven, volgens een tekst die nader staat bij de *Vita Aesopi*, uitgegeven door A. WESTERMANN (Brunsv., Lond., 1845) dan bij die, welke voor het laatst werd uitgegeven door EBERHARD (*Fabulae roman.* Lipsiae, 1872; blz. 225-305). Rimicius' werk (edit. princeps: \*Augustae, ca 1472) werd dikwijls herdrukt en in alle west-Europesche talen overgezet. — Fol. (28) r-(68) v.: 4 × 20 Aesopische fabelen van Romulus. — Fol. (68) v-(84) v.: 17 fabulae extravagantes (zie HERVIEUX, t. I, 2<sup>e</sup> edit., blz. 355). — Fol. (84) v-(92) r.: de 17 fabule nove translationis Rimicii (id. ib. 355). — Fol. (92) r.: Hier eynden die subtielē historien ende fabulen vā Esopus Ende hier beghint na die tafelen der fabulen vā Avian een poete also gheheyten. 27 fabelen; dit gaat tot fol. (102) r. — Fol. (102) r-(112) r.: 14 fabelen van Alfonsus en Poggio. Alfonsus is de Jood Moses Sephardi, die sinds zijn bekeering in 1106 den naam droeg van Petrus Alphonsi; de fabulen zijn vertaald uit zijn in de middeleeuwen zeer verspreide *Disciplina clericalis* (laatste uitg.: Heidelberg, Winter, 1911). De fabelen van Poggio zijn ontleend aan de dikwijls gedrukte *Facetiae*. — De titel van den eersten druk (vóór 1480) van den oorspronkelijken Franschen bundel is: \*Cy comence le liure des subtilitez, histoires et fables de Esopo translatez de latin en frâçois, et aussit de avian et de alfonce, et aucunes toyvues de poge florentin, lequel a été translate de latin en frâçois par reuerend docteur en theologie frere julien des augustins de Lyon (zie HERVIEUX, t. I, 2<sup>e</sup> edit., blz. 403-412).

b) *Id.* [aan het slot:] Gheprent te delf. Bij mi Henrick eckert van homberch. Anno dñi MCCCC. en xviij. den xxvij. dach inden april.

(99) bldn folio. Vele houtplaten. Inhoud zooals het voorgaande. Gent, Londen.

c) [titel?; aan het slot:] Gheprent Thantwerpen op die lombaerde veste... By mi Symon Cock. Int iaer ons Heeren. M.CCCCC. ende Xlvi. Den lesten dach van Meerte.

(4?) CXXXIJ bldn 4to. Inhoud zooals het voorgaande, met enkele fabelen vermeerderd. Luik (defect).

d) \*[titel gelijk het volgende] Ghedruckt toe Rees By my Derick Wylicks van Santen ... 1585-1586.

kl. 8vo. 71 houtprenten. — Inhoud zooals het volgende? (Prijscatalogus XXII van R. W. P. de Vries te Amst., 1916; n. 9902).

e) Het wonderlicke Leven Esopi, met sijn gheneuchlijcke Fabulen. Oock dergheelijcke andere meer, welck Avianus, item Alfonsius, ende Erasmus van Rotterdam, constelick ghedicht, beschreven, ende tot leeringhe der Menschen naeghelaten hebben ... De voornaemste Fabulen Figuerlick afgebeeldt ... t'Amstelredam, By Claes Gerritsz ... 1613.

71, (1) bldn 8vo. — Vermeerderd met: dat *sevende Boeck van Esopus Fabulen*, dwelck noyt gheprent en was int Latijn, maer nu nieuwinghe overgheset yst die Griecxsche exemplaren (31 fabelen).

Brussel (defect).

3. \*Het Leeven van Esopus en sine Fabulen. Met meer andere

uyt Romulo, Anjano [= Avianus] en Alfonso ghetogen... Gheprent Te Antwerpen. Bi Jan van Ghelen. 1533.

*(Catalogus van eene uytmuntende Bibliotheek... Nagelacten door Wylen de... Heeren van Westphalen, Meyerus... &c. &c. Welke publicq Verkogt zal worden in den Hage... den 8 October 1764 en volgende dagen... 1<sup>o</sup> Deel, n. 1607).*  
Misschien ten deele een herdruk van het onder n° 2 genoemde.

4. La merueilleuse et ioyeuse vie de Esope en Francois et bas Allemât... avec aucunes Fables du mesmes composees et morali-zees... Dat wonderlijk en genuechlijk leuê vâ Esop' in Fransoys en neder Duytsch... met sommigê Fabulen vanden seluen gecomposeert en ghemoralizeert... Gheprint tot Antwerpen... by Gregoris de Bonte... M.CCCCC.XLVJJJ.

52, (4) bldn 4to. Op twee kolommen; vele houtsneden. De Franche en de Nederl. bewerking van het leven van Aesopus door Rimicius en van 22 fabelen zijn van GLAUDE LUYTHON *Schoolmeestere vander prochie vâ S. Andries tot Antwerpê, Plantijn.*

Herd.: a) \*Les fables d'Esope, en francoys et flamen.

*(Catalogus der Boeken, die Jan van Waesberghe heeft doen drukken, en dien hij in zijn verhoor van XIV April 1560 gezegd had te zullen voorleggen, afgedrukt op blz. 225 vlg. van: Het Geslacht van Waesberghe... door A. M. LEENBOER... Rotterdam, bij de Wed. P. van Waesberge en zoon. MDCCCLIX).* Jan van Waesberghe was toen werkzaam te Antwerpen.

Vermoedelijk een herdruk van het werkje van Glaude Luython.

b) Dat wonderlijk Ende ghenuechelijk leuen van Esopus in Nederduytsch ... Met sijn Fabulen van den seluen gecomposeert, ende ghemoraliseert ... T'Hantwerpen, By Hieronymus Verdussen ... M.DC.XJJ.

92, (4) blz. 8vo. Met houtsneden. — Vermeerderd tot 36 fabelen. Nederl. alleen.

Amst.

c) \*Id. t'Amstelredam, ghedruckt by Hendrick Barentsz ... 1612. 12 mo. Met houtsneden.

*(Nederlandsche Letterkunde. Populaire Prozaschrijvers der XVII<sup>e</sup> en XVIII<sup>e</sup> eeuw. Amsterdam, Fr. Muller en C<sup>ie</sup> 1893; n. 739).*

d) \*Id. T'Hantwerpen, by Hieronymus Verdussen ... 1620.

Genoemd door V. A. DELA MONTAGNE, in: *Tijdschrift voor Boek- en bibliotheekwezen*, 1907, blz. 17.

e) Id. *ibid.* 1623.

(94) blz. kl. 8vo. Vele houtsneden. Volgens de tafel, 23 fabelen. Nederl. alleen.

Antw. (katern E ontbreekt).

f) Het wonderlijk ende geneuchlijk leven van Esopus, in Fransoys ende Nederduytsch ... met zommige Fabulen van den zelve gecomponeert ende gemoraliseert ... La merueilleuse et ioyeuse vie d'Esope en Francois & Bas-aleman ... avec aucunes Fables du mesme composées & moralisées ... Tot Delf, Ghedruckt by Ian Pietersz Waalpot ... 1642.

(45) bldn 8vo. Op twee kolommen; vele houtsneden. Inhoud zooals de druk 1548. Londen.

g) \*Id. Amst. O. Barentsz Smient, 1664.

kl. 8vo. 36 houtsneden.

(*Livres anciens et modernes en vente... chez M. Nijhoff à La Haye.* Catal. n° 305. Oct. 1901; n° 308; de titel ontbreekt. — De Navorscher, XIII, 1863, blz. 114).

## h) \*Id. 1679.

8vo. Met fig.

(Bibliotheca selectissima [ls. Le Long], blz. 234, n. 3394).

i) Het wonderlijke ende genoeghlijke Leven van Esopus ... Met zijn Fabulen ... t'Amsterdam, Gedrukt by Isaac vander Putte ...

46, (2) bldn kl. 8vo; met houtsneden. Eerste helft der XVII<sup>e</sup> eeuw. Inhoud gelijk de druk Antw. 1612. Amst., Leiden (defect).

5. De vvarachtige Fabvlen der dieren [door EDEWAERD DE DENE]. [aan het slot:] Ghedruct te Brugghe... by Pieter de Clerck... den XXVJ. Augustj. 1567. Om, en ten coste van.. Marcus Gheeraerts.

216, (6) blz. 4to. — 106 fabelen uit Aesopus, Phaedrus e. a. in verzen vertaald. Ruim honderd koperprenten van M. Gheeraerts. Gent, Amst. Pr., Haarlem, Parijs.

6. Hondert Fabvlen van Aesopvs : In Neder-duytschen rijm vertaelt naert Latyn van GABRIEL FAERNUS [door D. V. COORNHERT?]. Tot Leyden, Bij Christoffel Gvyot... CIO. IO. IIC.

(12), 143 bz. 8vo. Met houtsneden van A. Sylvius. — Over Faerno, zie de noot bij n. 10. Leiden Pr.

7. Esopvs fabelen. In rijm ghestelt door ANTHONI SMYTERS... Tot Rotterdam, By Jan van Waesberghe... XVIcJJJJ.

(40) bldn 8vo. Civilité-letter. — 122 fabelen. Gent Ac., Rot.

Herdr.: Ibid. 1612.

(40) bldn 8vo. Civilité-letter. Gent, Brussel, Groningen, Amst.

8. XXV Fabylen der Dieren ... VVt Francoys te saemen ghestelt ende int licht ghegeven door STEVEN PERRET ... Tot Delft, By Adriaen Gerritsen ... 1617.

Amst. Pr. (Op het woordje VVt van den titel is in dit ex. een papiertje geplakt met Int).

(54) bldn fol. Met groote platen. Verscheidene der 24 (niet 25) fabelen van dezen bundel zijn min of meer vrije vertalingen uit Aesopus. De Antwerpenaar STEVEN PERRET had 24 der fabelen van DE DENE (n. 5) in het Fransc vertaald: XXV. Fables des animaux. Vray miroir exemplaire, par lequel toute personne raisonnable pourra voir & comprendre ... la conformité & vraye similitude de la personne ignorante ... aux animaux & bestes brutes: composé et mis en lumière par ESTIENNE PERRET ... A Anvers, Imprimé par Christophle Plantin, pour l'Auteur. M.D.LXXVII. folio (een ex. in het Plantin-Museum). De Hollandsche schilder ADR. VAN DE VENNE bracht ze wederom in Nederl. verzen over.

Herdr.: VVoudt Van vvonderlicke Sinne-Fabulen der Dieren, Kunstich met levendighe ende aerdighe groote schoone Beelden uyt-ghedruckt... Te samen ghestelt door STEVEN PERRET... vermeerderd door ADRIAEN VANDE VENNE ... Tot Rotterdam, By Isaack van VVaesberge ... 1632. Voor Abraham van VVaesberghe ...

54 bldn folio.

Brussel (II 21320 folio).

In de overige mij bekende exemplaren, t. w. Brussel (A. S. II 7673 fol.), Gent, Amst. Pr., Leiden Pr., Londen, is op den titel, onder de opdracht en onder de voor-reden de 2 van het jaartal met de pen veranderd in 3; vandaar dat de bibliografen een uitg. 1633 noemen.

9. \*t Vermeerderdt wonderlyck leven vanden spits-vindigen en oubolligen Esopus... gelijk oock al de fabulen. Utrecht 1679. Met over de tsestigh... figueren. kl. 8vo.

(Catalogue des livres rares et curieux... provenant en grande partie de feu M. J. L. Beyers... La Haye, Martinus Nijhoff, 1900; n. 1876).

Herdr.: a) 't Vermeerderdt wonderlyck leven Van den Spits-vindigen en Oubolligen Esopus ... gelijk oock al de Fabulen ... Waer by oock gevoegt is, 't verhael des bloedigen Oorlogs tus-schen de Muysen en Kick-Vorsschen: Uyt het Griecks van den beroemden Poët Homerus. Desen laetsten Druck met veel schoone Figueren verciert. t'Amsterdam, By de Wed: van Gijsbert de Groot ... 1699.

96 blz. kl. 8vo. Houtprentjes. — Blz. 58-88: 40 fabelen in proza vertaald.

Leiden.

b) *Id.* t'Amsterdam, By de Erven van de Wed: Gysbert de Groot, en Antony van Dam ... 1721.

96 blz. kl. 8vo. Houtprentjes. — Blz. 58-88: 40 fabelen.

Leiden (defect).

c) \**Id.* t'Amsterdam, gedrukt by de Wed. J. van Egmont ... [omstr. 1740].

(Ned. Letterk. Amst. 1893 [zie n. 4, c], n. 740).

d) *Id.* Desen laetsten Druck met veel schoone Figuren verciert. t'Amsterdam, By Gysbert de Groot Keur [omstr. 1745].

96 blz. kl. 8vo. 40 fabelen.

Antw.

10. De Fabelen van Gabriel Faerno, in Nederduitsch dicht vertaelt door D. VAN HOOGSTATEN. Te Amsteldam, By Gerard Onder de Linden, 1718.

Leuven J., Gent.

(20), 184, (8) blz. 8vo. Met houtsneden. — FAERNO is een Italiaan, tijdgenoot van Pius IV, die «een goet getal van Fabelen uit Esopus, den oudsten Fabelschryver, en uit verscheiden Griexen en Latynsche Schryveren uitkipte, en dezelve op het spoor van Fedrus in uitmun-tende Latynsche vaerzen uitdrukte» welke D. v. Hoogstraten in 't Nederl. overbracht.

Titeluitg.: In 's Gravenhage, By Pieter van Thol. 1729.

Rott., Leiden.

11. Het wonderlyck leven Van den Spits Sinnigen en Oubolli-gen Esopus, Met alle sijne... Fabelen... Uyt het Latijn in 't Frans in Goed order gestelt door... BELLEGARDE en LESTRANGE. Ende nu in 't Vlaems vertaelt ende verciert met 34. verscheyde, daer toe ghesnedene Figuren. Door A. J. W. Hier is by-ghevoeght het Verhael des bloedigen Oorloogh tus-schen de Muysen en Kick-vorsschen : Uyt het Griecks van den beroemden Poët Homerus. Te Brugge by Andreas Wydts... [ca 1725].

Collectie van Dr. G. J. Boekenooen te Leiden.

(20), 219, (9) blz. kl. 8vo. Koperetsen van Gaspar Bouttats van Antwerpen. — Blz. 73-209: 106 fabelen. De meeste fabelen van den Aesopus onder n. 9 zijn hier met kleine veranderingen opgenomen. — Dr. Boekenooen leverde me het bewijs, dat de Aesopus van A. J. W. een Brug-sche druk is, wat me bij vergelyking van zijn exemplaar met dat van den heer van Heurck en dat van het college te Katwijk insgelijks bleek.

*Id. met adres* : 't Antwerpen, by François van Soest, z. j.  
*van Heurck.*

*Id. met adres* : 't Amsterdam, by Herman Uytwerf, z. j.  
*Amst.*

*Id. met adres* : 't Amsterdam, by Henderik Bosch, z. j.  
*Katwijk.*

*Id. (... in 't Duits vertaalt ...)* *met adres* : Tot Middelburgh by  
Michiel Schryver, z. j.  
*den Haag.*

12. Het Leven en de Fabelen Van den alom bekenden Wysgeer Esopus, Opgeheldert door Zedekundige Verklaringen en Aanmerkingen... met honderd zeven-en-veertig kunstige Plaatjes, op ieder Fabel passende, verrykt, en na de Franschen druk van den beroemden J. BAUDOIN. In 't Nederduitsch overgebracht, door W. H. L. Te Amsterdam, By Bernardus Mourik. z. j.

*Nijmegen J., Utrecht.*

(4), 263, (5) blz. 8vo. — Blz. 1-94: Het Leven van Esopus; blz. 95-263: 117 fabelen, ieder gevolgd door een Zedekundige Verklaring. — Het oorspronkelijke Fransche boekje is, naar het schijnt, niet van J. BAUDOIN, wiens naam er op staat, maar van PIERRE DE BOISSAT. In een der vele drukken luidt de titel: *Les fables d'Esopé Phrygien. Illustrées de Discours Moraux, Philosophiques, & Politiques. Nouvelle édition. Augmentée de beaucoup en divers endroits. Avec des Reflexions morales*, Par J. BAUDOIN. A Bruxelles, chez François Foppens... M.DC.LXIX (1).

13. Uitgezochte Fabelen of leerzaame verdichtsel en der spreekende Dieren van Esopus en Phaedrus. Op eene nieuwe wyze in vaarzen gebragt... Door HERMANUS THEODORUS TERKAMP, Eerste deel. Te Batavia, By Lodewyk Dominicus. MDCCLXXIII.

(12), 154, (6) blz. 8vo. — 75 fabelen. Niet verder verschenen.  
*Leiden.*

*Herdr. in*: Leerzaame Fabelen en Vertelsels [door H. TH. TERKAMP en den ongenoemden uitgever]. Te Leyden, bij W. H. Gryp. MDCCLXXXVII.

XVI, 304 blz. 8vo.  
*Antw. J.*

14. De nieuwste overzetting van enige... fabelen van Esopus...

(1) Van deze Fransche uitgaaf van het jaar 1669 werd ten jare 1920 een gedeeltelijke herdruk in 220 exemplaren bezorgd door J. Michael Müller Verlag te München. De heer M. D. Henkel, conservator aan 's Rijks Prenten-kabinet te Amsterdam, was zoo vriendelijk mijn aandacht er op te vestigen. Het prospectus zegt ten onrechte, dat slechts twee exemplaren ervan bekend zijn, het eene, dat zich ergens in Duitschland, het tweede dat zich in het Britsch Museum bevindt; de Kon. Bibl. te Brussel alleen bezit er twee (V. B. 6835.8° en II 58404.8°); een derde berust op de Universiteitsbibliotheek te Gent (Ar. 2567) en nog een op de Kon. Bibl. in den Haag (488 G 20); de heer Emiel van Heurck, te Antwerpen, bezit er nog een vijfde. Het was den Duitschen uitgever klaarblijkelijk om de plaatjes te doen, die inderdaad « wahre Kabinettstücke der graphischen Kunst » zijn. Evenmin echter als hem

door PH. LINDENHOF... Te Deventer, Gedrukt bij J. Ph. de Lange... MDCCXCVII.

XXIV, 252 blz. 8vo. — 40 fabelen.  
Leiden.

15. \*De kleine Esopus voor de jeugd, zijn zeldzame levensloop, benevens eene menigte zijner fabelen. Alkmaar z. j. — kl. 8vo.

(Bulletin für Bücherfreunde. I. Reihe N. VII. Febr. 1912.

J. L. Beyers Antiquariat, Utrecht; n. 546).

Of dit boekje hier op zijn chronologische plaats is, weet ik niet.

16. De nieuwe Aesopus ... door M. LEOPOLD ... Te Groningen, bij J. B. WOLTERS, 1880.

Bevat onder meer een aantal Aesopische fabelen.

18. Fabelen van Aesop, De oudste (sic) fabeldichter. Geïllustreerd. Drie stukjes, het eene met adres: Leenwarden, Hepkema & van der Velde, z. j.; de twee andere met adres: Heerenveen: uitgevers-mij Hepkema, z. j.

De twee laatstgehoemde deeltjes vormen n° 72 en 165 der collectie: *Boeken voor jongens en meisjes*; het eerstgenoemde behoort tot dezelfde collectie, doen heeft geen nummer. — Het deeltje zonder nummer en n° 72 bevatten een aantal stukjes die min of meer vrij vertaald zijn uit de Aesopische fabelen; n° 165 bevat er slechts twee (= *HALM* 308 en 276). — De drie deeltjes, welke ik mij in in 1922 door den boekhandel aangeschaft heb, zijn wel niet een eerste druk. Uit *BRINKMAN'S Catalogus* over 1911-1915 blijkt, dat althans deel 72 en 165 vroeger verschenen zijn met adres: Leeuw., Hepkema en van der Velde.

### V. Alcaeus.<sup>1</sup>

1. ALC. 56, 6, 16, 43, 17, in proza vert. door A. VALCKENAERE S. J. in: Vertaling van « Bloemlezing uit de Griekse Lierdichters » door A. GEERREBAERT S. L., in: *Nouveaux Essais pédagogiques* ... Tome V. Westmalle, Imprimerie de l'Abbaye Cistercienne, 1912-1913; blz. 464.

Genoemd tijdschrift is niet in den handel, doch overdrukjes van Valckenaere's Vertaling werden in den handel gebracht.

2. Een aantal fragmenten in proza vert. in: Griekse lyrische dichters en hunne poëzie door Prof. Dr. J. VÜRTHEIM ... 1921. Uitg. door de Mij voor goede en goedkoope lectuur, Amsterdam; blz. 52-60.

3. ALC. 6 en Helena en Thetis, door W. E. J. KUIPER; — Aanroep aan Kastoor en Polydenkes en ALC. 44 door ANONYMOS, in: Griekse Lyriek door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e]; blz. 39-41.

### VI. Alcidamas.

Stukken uit περί σοφιστών vert. door CH. M. VAN DEVENTER, in: De Kunstwereld, II, Amsterdam, 1895; blz. 324-325.

### VII. Anacreon en (Anacreontea).<sup>1</sup>

1. Vert. van (ANACR.) 31 en 14 en paraphrase van (ANACR.) 15

bekend is, dat die plaatjes van P. v. d. Borcht zijn, zooals de heer Henkel mij mededeelde, schijnt hij te weten, dat zij zich ook in andere Fransche en Nederlandsche uitgaven bevinden. Op den herdruk zelf en op hetgeen MICH. BRKENBIHL, blz. 345 vlg. over het onderwerp weet te vertellen, valt trouwens ook heel wat te zeggen.

(1) Opgave der vertaalde stukjes volgens *Anthologia lyrica graeca* ed. HILLER-CRUSIUS. Lipsiae, Teubner, 1911.



op blz. 37-38, 71-73 en 47-51 van: De vveerlicke liefden tot Roose-mond. Eensdeels naerghevolght de Grieksche, Latijnsche, ende Franchoysche Poëten [door JUSTUS DE HARDUYN]. t'Handtverpen, By Hieronymus Verdussen ... M.DC.XIII.

*Gent.*

*Herdr.:* JUSTUS DE HARDUYN. De weerlicke liefden tot Roose-mond (1613) met inleiding en aantekeningen van Dr. ROBERT FONCKE ... uitg. door «De Sikkel» te Antwerpen ... MCMXXII; blz. 48-49, 77-78, 58-59.

2. Griexe Luyt ofte de Lier-zangen vanden Tëischen Anacreon, Vertaelt door JOHAN DE VRIËS... In 's Graven-hage, gedrukt by de Weduwe van Isaac Bvrghoorn... 1656.

(12), 55 blz. 4to. — 55 stukjes.  
*Gent, Leiden, London.*

3. (ANACR.) 23, 24, 31, 30, 42, 41, 29, 14, 6 en 7 in: J. v. SOMERENS ... Uyt-spanning der Vernuften ... Tot Nymegen, ter Druckerye van Nicolaes van Hervelt ... 1660; blz. 323-332.

*Leiden.*

*Titeluitgaaf:* Den tweeden Druck oversien ende verbeterd. Tot Gorinchem, By Cornelis Lever ... 1686.

*Groningen, Katwijk.*

4. De lierzangen van Anacreon, in Nederduitschen rymtrant nagevolgt [door P. RABUS]. In 's Gravenhage, By Gysbregt Gazinet... MDCCXVII.

(8), 56, (4) blz. 8vo. — 55 stukjes.  
*Amst., Haarlem.*

5. I. [10] Gezangen ... van Anakreon op Cupido, in: De gestrafte Cupido door G. KEMPHER. 1724 [zie AUSONIUS n. 2]; blz. 39-66.

*Negen dier stukjes herdrukt in:*

II. Anakreons Gezangen; uit het grieksch op aangenaame zangwyzen overgebracht, door G. KEMPHER. Te Alkmaar, By Nikolaas Mol... MDCCXXVI.

(32), 262, (6) blz. kl. 8vo. — 100 stukjes.  
*Amst., den Haag.*

*Titeluitg.:* Tweede druk. Merkelyk verbeetert. t'Amsterdam, By Jan Kouwe ... [omstr. 1732].

*Gent.*

6. (ANACR.) 24, 34, 19, 33, 28, 27 b en c door A. P. S. in: Proeve van Dichtoeffening ... door A. L. F. [= TH. VAN SNAKENBURG] en A. P. S. [= J. ELIAS Mz.] ... Te Leyden, By De Janssoons vander Aa. MDCCXXXI; blz. 253-258.

*Brussel, Katwijk.*

7. Den Persiaansche Zydewever ... Benevens eenige [= 15] ... Gezangen van Anakreon ... door JACOB CAMPO WEYERMAN. Gedrukt voor den Autheur ... [omstr. 1740?].

*Brussel (2 ex.), Gent.*

8. 19 stukjes in het exemplaar van het Bilderdijk-Museum van: Mijn Verlusting [door W. BILDERDIJK] ... Amsterdam. MDCCCLXXIX.

*In de overige mij bekende exemplaren ontbreken één, twee of drie dier stukjes. — 15 zijn herdrukt in: Mijn Verlusting [door W. BILDERDIJK]. Te Leyden en Amsterdam, bij C. van Hoogeveen,*



junior; en de erven van D. Klippink. MDCCLXXXI, dat bovendien (ANACR.) 19 bevat. — (ANACR.) 14, 33 en 53 zijn overgedrukt op blz. 113-115, 130-131 en 135-137 van BÜSER, *Liederen*, 1836 [zie n. 16, II]. — (ANACR.) 33 en 14 in: *Brieven ...* door Mr. RHYNVIS FEITH. Eerste deel. Amsterdam ... MDCCLXXXIV; blz. 158-160; in *id.* Tweede druk, *ibid.* MDCCLXXXII; blz. 158-160; en in *Dicht- en prozaïsche werken* van Mr. RH. FEITH. Tweede deel. Rotterdam ... MDCCCXXIV; blz. 105-106.

Over de *uitgaaf* 1779 van *Mijn Verlustiging*, zie o. a. *De Dichtwerken van Bilderdijsk*. Vijftiende deel. Haarlem, 1859, blz. 418, en: *Bilderdijsk. Zijn leven en zijne werken*, door Dr. R. A. KOLLEWIJN. Deel I. Amsterdam, 1891; blz. 97 vlg. — Mij zijn acht exemplaren in handen gekomen: *Gent* (B L. 20264), *Amst.* (235 D 17), *Amst.* (Kunstz. U III 8), *Amst. Ak.* (Klinkert, 17), *Amst. Bild. Museum, Haarlem, Leiden* (1023 F 28), *Parijs* (YI 2048). Het exemplaar *Amst.* 235 D 17 is gelijk aan dat der stedelijke bibliotheek van Haarlem; voor het overige zijn alle onderling verschillend.

9. (ANACR.) 24 in: *Taal-, Dicht- en Letterkundig Kabinet ...* uitgegeven door [G. BRENDER A BRANDIS]. Eerste deel. Te Amsterdam, By C. Groenewoud ... 1781; blz. 355. — (ANACR.) 27 b en c en 43 door E.S.I.D.T.T.F., *ibid.* Tweede deel, *ibid.*, MDCCLXXXII; blz. 93-94. — (ANACR.) 31 en 22 door J. C. V. A. *ibid.* blz. 347-348. — (ANACR.) 27 a door J. C. V. A. *ibid.* Derde deel, *ib.* MDCCLXXXII, blz. 80. — (ANACR.) 34 door GENEROSE, *ibid.* blz. 248. — (ANACR.) 23 door J. C. v. A. *ibid.* Vyfde deel. MDCCLXXXIII; blz. 243.

*Nijmegen J.*

10. (ANACR.) 32 en 25 in: *Bloemtjens* [door W. BILDERDIJK]. Te Amsterdam, by Pieter Johannes Uylenbroek. MDCCLXXXV; blz. 79-81 en 85-86.

(ANACR.) 32 (= De Krekel) *opgenomen in vele bloemlezingen.*

11. (ANACR.) 30 en 14 in: *Gedichten van PIETER NIEUWLAND*. Te Amsterdam, By P. d. Hengst. MDCCLXXXVIII; blz. 72-75.

*Herdr.*: Bloemlezing uit de beste schriften der Nederlandsche dichters van de 13<sup>de</sup> tot en met de 18<sup>e</sup> eeuw. Door L. G. VISCHER. III<sup>e</sup> deel. Breda, By W. van Bergen en Comp., 1822; blz. 260-262. — *Gedichten en Redevoeringen* van PIETER NIEUWLAND. Te Amsterdam, bij ten Brink & de Vries. MDCCCXXIV; blz. 21-23. — *Liederen*, door BÜSER, 1836 [zie n. 16, II]; blz. 103-104. en 111-113. — (ANACR.) 14 (= Het Duifje van Anakreon) in *zeer vele bloemlezingen*, — in: *Brieven* van RH. FEITH, V, *Amst.* 1790; blz. 97-99; — in: *Waerheid en Licht ...* door Doct. Prof. J. DE JONGHE ... Lier, 1857; blz. 279; in: *Leeskabinet ...* Voor 1865. III. *Amst.*; blz. 15; enz.

12. (ANACR.) 31, in: *Ernst en Boert* voor de XIX<sup>e</sup> Eeuw ... voor den jaare 1803 [door AREND FOKKE SIMONSZ.] Te Amsterdam, bij W. van Vliet en J. van der Hey; blz. 103-104.

*Titeluitg.*: *Id.* voor den Jaare 1807 ... Te Amsterdam, bij A. B. Sakkes.

13. (ANACR.) 50, 24, 25, 29, 49 door E. J. B. SCHONCK, in: *Kleine Dichterlijke Handschriften. Negentiende Schakeering*. Te Amsteldam, by Pieter Johannes Uylenbroek. MDCCCVII; blz. 59-62.

*Herdr.*: *Id.* Nieuwe beknopte uitgave. Vijfde deel. Te Amsterdam, bij Schalekamp en van de Grampel. MDCCCXXV; blz. 219-222.

14. *Liederen* van Anakreon en Treurzang van Moschus bij den dood van herder Bion... in de oorspronkelijke maat, in het Neder-

duitsch gebragt door M<sup>r</sup> G. DORN SEIFFEN... Amsterdam bij J. S. Van Esveldt-Holtrop... 1809.

XXIV, 95 blz. kl. 8vo. — 40 stukjes van ANACR. en (ANACR.).  
Brussel G., Amst. I., Nijmegen J.

15. Anakreon's Gezangen, In Nederlandsche vers-maat overgebragt, door M<sup>r</sup> J. H. HOEUFFT. Te Breda, bij W. van Bergen en Comp. 1816.

XVI, 78 blz. 8vo. — 61 stukjes.  
Brussel G., Gent, . . . Amst. I.

*Herdr.*: (ANACR.) 23, 24 en 31, in: Euphonia. Derde deel. Utrecht, 1816; blz. 837-840; — (ANACR.) 12 en 7, in: Letterkundig Magazijn, van wetenschap, kunst en smaak. Voor het jaar 1821. Eerste stuk. Amst.; blz. 558.

16. I. (ANACR.) 35, 2 a, 26 a, 18, 17 en 23 in: Dichterlijke Verrukkingen mijner jeugd ... door JAKOB THEODOOR BUSER ... Te Ypre, Bij Annoy-Vandevyver ... MDCCCXVI; blz. 45-46 en 81-84.

Gent Ac.

Het 1<sup>o</sup>, 2<sup>o</sup>, 4<sup>o</sup> en 5<sup>o</sup> dier stukjes herdrukt in:

II. Liederen van Anakreon en Saffo. Uit het oorspronkelijk in nederduitsche verzen gevolgd... benevens eenige losse dichtstukjes: door JACOB THEODOOR BUSER... Te Zwolle, bij J. J. Tijl, 1836.

VIII, 154 blz. 8vo. — 50 stukjes uit ANACR. en (ANACR.). Blz. 98 en 106 vlg. een tweede vertaling van (ANACR.) 23 en 42.  
Amst. I., Leiden.

Vier vertalingen overgenomen in: De Vriend des Vaderlands ... Elfde deel. Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey en Zoon. 1837; blz. 396-402.

Utrecht.

17. (ANACR.) 21, 3, 30 in: Schoonheden uit Grieksche Dichters vertaald door M<sup>r</sup> G. DORN SEIFFEN. Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey. MDCCCXXI; blz. 27-29.

Brussel G.

18. Anacreontische Zangen, gevolgd van eenige losse dichtstukjes, door W. R. VAN HOËVELL. Te Groningen, bij J. Oomkens. 1832.

58, (2) blz. 8vo.  
Leiden.

19. ANACR. 32, (ANACR.) 43 (2 maal), 12, 5 en 49 vert. door X in: Minerva. Maandschrift voor studenten. CIOIOCCCXXXV-CIOIOCCCXXXVI. Mengelwerk. Amsterdam, R. Croese.

Leiden.

20. (ANACR.) 23, 24, 30 en 42 door FRIESEMAN, in: Liederen van Anakreon ... door J. Th. BUSER, 1836 [zie n. 16, II], blz. 98-103 en 107-108.

21. I. A. (ANACR.) 49 en 46 door T[EN] K[ATE]; 5 en 21 door v. d. B[ERGH] in: Ochtend-Schemering. Mengelingen van het letterlievend genootschap: Oefening kweekt kennis. Gedrukt te 's Gravenhage by Gebroeders Giunta d'Albani. 1836; blz. 190-192.

Katwijk.

B. (ANACR.) 23, 26 a en 12 door T[EN] K[ATE]; 22 en 2 a door S. J. VAN DEN BERGH in: Ochtend-Schemering. Nieuwe Mengelingen van id.'s Gravenhage ... Gebroeders Giunta d'Albani. 1837; blz. 27-30.  
*Katwijk.*

A en B herdrukt in:

II. Oden van Anakreon, door J. J. L. TEN KATE en S. J. VAN DEN BERGH... Te Groningen, by W. van Boekeren. MDCCCXXXVII.  
(16), 96 blz. kl. 8vo. — 46 stukjes.  
*Brussel G.*

22. (ANACR.) 23, 24 en 7 in proza vert. in: De Vriend des Vaderlands, XI, 1837 [zie n. 16, II]; blz. 396-402.

23. (ANACR.) 30, 9 en 27 a (Proeve eener nieuwe vertaling) door Dr. J. TH. BÜSER, in: De Recensent ... 1857. Mengelwerk. Tweede stuk. Amsterdam; blz. 617-619.

24. (ANACR.) 31, in proza vert. door I. D. I. [= J. DE JONGHE], in: Waerheid en Licht ... Lier, 1857; blz. 278-279.

25. (ANACR.) 14 en 7 door J. WOUTERSZ. in: De Vlaemsche School ... Derde Jaergang. Antwerpen ... 1857; blz. 24.

26. Elf stukjes, waaronder (ANACR.) 9 tweemaal, in: PRUDENS VAN DUYSSE's Nagelaten Gedichten ... Roeselare, De Seyn Verhoughstraete ... 1884. Achtste deel; blz. 5-17.

27. (ANACR.) 49 en 25 door S. E., in: Nederland, 1860, III. Amsterdam; blz. 158-160.

28. (ANACR.) 49 en 32 door EMANUEL HIEL, in: De Vlaamsche Kunstbode. 2<sup>de</sup> Jrg. Antwerpen ... 1872; blz. 63-64.

29. ANACR. 45, 45a, 70, 32 en (ANACR.) 31, in: Letterkunde der Grieken en Romeinen door Dr. A. H. G. P. VAN DEN HES. Tweede ... uitgave. Te Groningen, bij J. B. Wolters, 1877; blz. 35-36.

*Hedr.: Id. Derde uitgave. Ibid. 1893; blz. 35-36.*

30. (ANACR.) 31 en 30 door A. H. BROENS, in: De Nederlandsche Spectator, 1877; blz. 127.

31. I. (ANACR.) 21 en 23, door Mr. C. VOSMAER, in Kunstkroniek ... Nieuwe Serie. 18<sup>e</sup> jrg. Leiden ... 1877; blz. 66.

*Hedr.: a) Vogels van diverse plumage. Gedichten door Mr. C. VOSMAER. Leiden, A. W. Sijthoff. 1879; blz. 116-117.*

*b) in II.*

II. (ANACR.) 21, 43, 23, in: Gedichten door Mr. C. VOSMAER. *Ibid.* [1887]; blz. 37-38.

32. (ANACR.) 31, 33, 9 en 32 door STEVEN STEURS in: T. L. G. De Heremans' Zonen. 1885-1897. Letterkundige bundel. Gent, Drukkerij A. Siffer. 1897; blz. 176-178.

33. (ANACR.) 31 door Dr. H. N. V[ELDHUIS], in: De Katholiek, 122<sup>e</sup> deel, 1902; blz. 102-103.

34. (ANACR.) 33, 31 en 32 door M. WENKE in: De Beweging, 1911, III, blz. 189-191.

35. ANACR. 1, 32, 45-45a en (ANACR.) 7, 8, 14, 21, 31, 32, 44 door A. VALCKENAERE S. J. in: Nouv. Essais Péd. V, 1912-13 [zie ALCAEUS II. 1]; blz. 465-466 en 502-503.

36. (ANACR.) 15, door D. H.; 24 en 32 door PERIDINOS in: Rostra Gymnasiorum. 9<sup>e</sup> jaargang (1916-1917); blz. 6 en 45.

37. (ANACR.) 14, 20, 21, ANACR. 70 *en eenige fragmenten, vert. door* W. J. W. KOSTER *in: Minerva. Algemeen Nederl. Studenten-weekblad.* 44<sup>e</sup> jaargang [1918-19]; blz. 64-66 *en* 72-74.

38. (ANACR.) 33, 31 *en* 32 *in: Poëzie in Europa. Vertaalde Gedichten* door ALBERT VERWEY ... Amsterdam, W. Versluys' U. M., 1920; blz. 154-157.

39. ANACR. 2, 9, 19, 70 *en eenige kleinere fragmenten in proza vert. in: Grieksche lyrische dichters, door* VÜRTHHEIM, 1921 [zie ALCAEUS, n. 2]; blz. 124-130.

40. ANACR. 9, *door* ANONYMOS; ANACR. 70 *en* 32 *door* W. E. J. KUIPER, *en* (ANACR.) 31 [*door* W. E. J. KUIPER?], *in: Grieksche Lyriek* door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS' n. 16, e]; blz. 42-43 *en* 121-122.

### VIII. Anaximenes.

Zie ARISTOTELES, n. 1.

### IX. Andocides.

*Bekorte vert. van De Mysteriis* 37-42, 48-53 *en* 61-66 *door* CH. M. VAN DEVENTER *in: Tweemaandelijksch Tijdschrift ... Tweede jaargang.* Tweede deel. Amsterdam ... 1896; blz. 416 *vgl.*

*Herdr. in: Dr. CH. M. VAN DEVENTER. Helleensche Studiën.* Amsterdam. S. L. van Looy. 1897; blz. 73-78.

### X. Anthologia Graeca.<sup>1</sup>

1. AGATHIAS V 287; MELEAGER V 139, 141; ANON. IX 647; MARCUS ARGENT. V 113; PHILODEMUS V 24; RUFINUS V 74, 92 *in: J. v. SOMERENS* Uyt-spanning der Vernuft, 1660 (en 1686) [zie ANACREON n. 3].

2. *Een aantal epigrammen in: J. VOLLENHOVES Poëzy. Te Amsterdam, By Henrik Boom en de weduwe van Dirk Boom ... MDCLXXXV.* Gent.

*Titeluitgaaf: Id. ibid. MDCLXXXVI.*

*Gent, Gent Ac., Nijmegen J.*

*Vert. van 7 epigr. opgenomen in: Tooneel van voorname heidensche deugden en ondeugden uit oude en latere schryveren en nederduitsche poëten gestoffeert [door JOAN DE HAES], en met kopere platen gesiert. 2 deelen. Te Rotterdam By Jan Daniel Bemian ... 1724; I, blz. 131-133, 216, 309; II, blz. 49.*

*Leuven.*

3. *Een groot aantal epigrammen in: A. MOONENS Poëzy. T'Amsterdam en t'Utrecht, By François Halma en Willem vande Water .. 1700; blz. 793-808.*

*Leuven J.*

4.  $\pm$  130 *stukjes uit de* ANTHOL. *in: Schoonheden uit Gr. Dichters, door G. DORN SEIFFEN. 1821 [zie ANACR. n. 17]; daaronder:*

AGATHIAS, V, 267, 282; IX, 442; X, 69; XI, 365.

(1) Opgave der vertaalde stukken volgens de uitgaaf DÜBNER-  
COUGNY. Parijs, Didot. 3 dln. 1871-90.

ANONYM., XI, 3, 8, 125.  
 ANTIPATER, V, 3, 30, 420; IX, 23.  
 ARCHIAS MITYL., IX, 111.  
 ARIPHON, *App.* IV, 30.  
 EUCLIDES, *App.* VII, 2.  
 IULIANUS AEGYPT., XVI, 388.  
 LUCIANUS SAMOSAT., IX, 367; X, 26.  
 LUCILLIUS, X, 122.  
 MARCUS ARGENTARIUS, V, 89, 118.  
 MARIANUS, IX, 627; XVI, 201.  
 MELEAGER, V, 143, 144, 151, 152, 163, 168, 171, 177, 178, 215;  
 IX, 363.  
 NICARCHUS, XI, 169, 170.  
 PALLADAS, XI, 378; X, 65.  
 PAULUS SILENT., V, 230.  
 PHILIPPUS, IX, 290.  
 RUFINUS, V, 66, 74, 94.  
 STRATO, XI, 19.

5. De Lente. Naar Meleager door R. BENNINK JANSSONIUS, in: Dichterlijk Mengelwerk. Uitgegeven door W. HECKER. Te Groningen bij P. van Zweeden. 1836; blz. 17-18.

6. Dertien stukjes door EDWARD B. KOSTER in: "Ελλάς ... V. Leiden, E. J. Brill. 1895; blz. 356-361.

De Grieksche en de Nederl. verzen tegenover elkander.

Elf dier stukjes (Ned. alleen) herdr. in: Verzamelde Gedichten van EDWARD B. KOSTER. Rotterdam, W. L. Brusse. 1903; blz. 392-396.

Titeluitgaaf: Id. Onveranderde volksuitgaaf. 's Gravenhage, G. A. Kottmann, 1917.

Zes stukjes (Ned. alleen) herdr. in: Gedichten van EDW. B. KOSTER. Mij voor goede en goedkoope lectuur. Amsterdam [1907]; blz. 227-228.

In: Verz. Ged. 1903 (1917) en Ged. 1907 is bijgevoegd: Meleagers Lentelied.

Meleagers Lentelied en nog 3 stukjes herdr. in: Grieksche Lyriek door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e]; blz. 120-121.

7. Meleager's Lentelied door ANONYMUS, in: "Ελλάς VI. 1896-1897 [zie n. 6]; blz. 160-161.

De Grieksche verzen en de metrische vertaling tegenover elkaar.

8. Id. door Dr. H. N. V[ELDHUIS], in: De Katholiek. 122<sup>e</sup> deel, 1902; blz. 101-102.

9. Meleagros' Lentelied en nog 60 stuks door A. VALCKENAERE S. J. in: Nouv. essais péd. V, 1912-13 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 503-513.

## XI. Antiphon van Rhamnus.

1. ANTIPH. I, 14-20 vert. d. CH. M. VAN DEVENTER in: De Kunstwereld, II<sup>e</sup> jrg. Amsterdam, 1895; blz. 258-259.

2. Fragmenten uit versch. redev. vert. door CH. M. VAN DEVENTER in: Tweemaandelijksch Tijdschrift, 1<sup>e</sup> jaarg. Deel II. Amsterdam ... MDCCCXCV; blz. 405-416.

Herdr. in: Dr. CH. M. VAN DEVENTER. Hell. Stud. 1897 [zie ANDOCIDES]; blz. 52-65.

## XII. Antiphon de Sophist.

*De twee fragmenten van περὶ ἀληθείας, 1 uitg. in: The Oxyrhynchus papyri Part XI. London, 1915, blz. 95-100, vert. door K. KUIPER in: Mededeelingen der Kon. Akad. van Wetensch., Afd. Letterkunde. Deel 53 (serie A) [n. 2]. Amsterdam, 1920; blz. 20-23.*

## XIII. Apollonius van Rhodus.

1. Argon. IV 891-911 *vert. door M. CAMPANUS in: Amsterdamsche Pegasus ... by een gebracht door vier Liefhebbers ... t' Amstelredam, Gedrukt voor Cornelis Willemsz. Blaeu-Laken ... 1627; blz. 15-17.*

*Brussel.*

2. Argon. III 275-316, 451-462, 616-717, 743-819, *in: Affodillen van Mr. W. BILDERDIJK. Tweede deel. Te Haarlem by François Bohn. MDCCCXIV; blz. 57-72.*

3. Arg. III 6-166, 275-298, 743-817 *door J. GEEL, in: Mnemosyne ... VIII. Stuk. Te Dordrecht ... 1820; blz. 218-228.*

## XIV. Appianus.

1. Den Wyt-beroemden Apianus Alexandrinus ... Van de Oorlogen der Romeynen ... Vertaelt door NICOLAES DE GERBODE. Tot Rotterdam, by Pieter van Waesberghe ... 1624.

(10), 356 bldn 4to. — Het prooemium is niet, van de fragmentarisch bewaarde boeken zijn slechts een paar bladzijden vertaald.  
*Leiden.*

2. Bell. Civ. II 149-154, *in: Plutarchus. Levens ... door Dr. B. H. STERLINGA KUYPER. Deel II. Gajus Caesar, [1898] [zie PLUTARCHUS n. 26]; blz. 137-148.*

XV. Archilochus.<sup>1</sup>

1. ARCH. 1, 2, 5, 9, 19, 53, 62, 71 *en het fragm. Κούρι, door A. VALCKENAERE S. J., in: Nouv. Essais péd. V, 1912-13 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 453-455.*

2. *Een aantal fragmenten vert. in: Grieksche Letterkunde. Grepen uit de Helleensche en Hellenistische perioden ... door Dr. J. J. G. VÜRTHHEIM ... Uitg. door de Mij voor goede en goedk. lectuur. Amsterdam, 1918; blz. 78-84.*

3. Κούρι..., 62 en 55, *door W. E. J. KUIPER, en 5 door ANONYMOS, in: Grieksche Lyriek, door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e]; blz. 28-30.*

## XVI. Aristophanes.

1. *Het grootste gedeelte van De Ridders in verzen vertaald in: Register op HUGO DE GROOR's Vergelijking der gemeenebesten ... ge-*

(1) Opgave der vertaalde stukjes volgens *Anthologia lyrica graeca* ed. HILLER-CRUSIUS. Lipsiae, Teubner, 1911.

volgd ... door Athenen onder Cleo, of eene verhandeling over het too-  
neeldicht van Aristophanes: De Ridders ... door Mr. JOHAN MEERMAN  
... Te Haarlem, Bij A. Loosjes, Pz. 1803.  
*Gent, Amst., Nijmegen.*

*Ook afzonderlijk:* Athenen onder Cleo, of Verhandeling over  
het Tooneel-dicht van Aristophanes: De Ridders. Door Mr. JOHAN  
MEERMAN ... Te Haarlem, bij A. Loosjes. P. Z. MDCCCIII.

(4), 154 blz. 8vo.  
*Leuven.*

2. Een aantal stukken en stukjes uit De Vrede in proza vertaald  
in: Bijzonderheden uit de Schriften der Ouden, gemeenzaam voorgesteld  
door J. M. HOOGVLIET ... Te Delft, bij B. Bruins. MDCCCXXXV; blz.  
117-152: De Vrede [een verhandeling].

3. Een aantal stukken uit De Wolken in proza vert. in: De Vriend  
des Vaderlands [zie ANACR. 16, II]. Tiende deel ... 1836; blz. 280-308:  
Verhandeling over de Wolken van Aristophanes, door J. J. DE GELDER.

4. Proeve eener letterlijke metrische vertaling van Aristopha-  
nes. De Wolken. Ploutos... door J. G. H. WOUTERSZ. Antwer-  
pen, J.-B. Van Mol-Van Loy, Kennes en Gerrits. 1856.

XI., 146 blz. 4to.

*Gent* (H. 2837; op omslag: 1857), *Gent Ac.* (op omslag:  
1857), *Antw.* (de omslag is bij het binden weggevalen).

*Andere ex. met, op den titel, het jaartal 1857.*

*Leuven II* (B 3546; op omslag: 1856), *Gent* (B L.  
20423; de omslag is bij het binden weggevalen).

5. Lied van den hop in: Vogels van diverse pluimage. Gedichten  
door Mr. C. VOSMAER. 1879 [zie ANACR., n. 31]; blz. 101-102.

*Herdr.:* Gedichten door Mr. C. VOSMAER [1887]; blz. 39-40.

6. Ploutos of eerlijke rijkdom... door Dr. A. HALBERSTADT.  
Amsterdam, S. L. van Looy, H. Gerlings [1894].

80 blz. 8vo.

7. De Kikvorschen... door Mr. G. H. BETZ, in: De Tijd-  
spiegel. 1894. Eerste deel. 's Gravenhage... 1894; blz. 68-114.

8. De Acharners... door G. H. BETZ, *ibid.* 1897. Tweede deel  
..., blz. 295-329.

9. Plutus. God van den Rijkdom... voor ons Tooneel [in proza]  
bewerkt door J. B. KAN, in: Het Leeskabinet. Maandschrift...  
Voor 1899. Eerste deel. Leiden...; blz. 168-206. Tweede deel...  
blz. 43-76.

10. Het Vrouwenparlement overgebracht door Dr. A. HALBER-  
STADT. Amsterdam. Cohen zonen. 1900.

(8), 59, (9) blz. 8vo.

11. De Vogels... In de oorspronkelijke versmaat vertaald, door  
Dr. H. C. MULLER. Utrecht, Kemink & Zoon... [1901].

(12), 90, (1) blz. 8vo.



12. De Ridders... vertaald door Dr. H. C. MULLER. Uitg. door de Mij voor goede en goedk. lectuur. Amsterdam [1907].

115 blz. 8vo. — Op het ex. der Kon. Bibl. in den Haag staat: *Tweede druk*; waarom uit er op geplaatst werd, is mij onbekend.

Een uittreksel in: « Sesam open u! » ... door L. SIMONS. *Ibid.* 1909; blz. 405-410.

13. *Vele stukken uit de verschillende blijspelen in*: Een dichterleven door J. VAN LEEUWEN Jr. Leiden, A. W. Sijthoff ... 1909.

14. Bijlage, behoorende bij het Programma van het Gymnasium [van Amsterdam] voor den cursus 1916-1917. De Kikkers van Aristophanes, vertaald door Dr. C. DEKNATEL (Fragment) [Amst., Stadsdrukk., 1916].

Vert. in rijmen van *Kikkers*, vv. 755-1477.

15. Vogels, vv. 209-266, vertaald door W. J. W. KOSTER, in: *Minerva*. Algemeen Nederlandsch Studenten-Weekblad. 42<sup>e</sup> jaarg. [1916-17]; blz. 204-205.

16. De Vogels... vertaald door Dr. C. DEKNATEL. Amsterdam, Swets & Zeitlinger [1917].

61 blz. 8vo.

17. De Vrede. In Nederlandsche rijmen overgezet door H. M. WERTHEIM... Amsterdam, Mij voor goede en goedk. lectuur. 1920.

84 blz. 8vo.

## XVII. Aristoteles.<sup>1</sup>

1. De Spreek-kunst van Aristoteles aen Alexander de Grootte... Uyt het Grieks in het Nederlants vertaelt door M<sup>r</sup> WILLEM VAN SCHAEPE... Tot Leyden, By Daniel van Gaesreeck (*sic*). A. 1677.

(24), 249, (3) blz. 1amo.  
Leiden.

2. Verdediging der Poëten van Aristoteles; volgens de fransche vertalinge, en met de aentekeningen des Heeren DACIER, in: *Godgeleerde, Historische, Philosophische ... Vermakelykheden ... Vyfde stukje ... T'Amsterdam, By Marten Schagen. 1733; blz. 145-158, en: Zevende Stukje, ibid. 1734; blz. 519-526.*

*Antw. J.*  
Een deel van *Poet. 25*.

De eerste druk van het Fransche werk is: *La Poétique d'Aristote Traduite en François. Avec des remarques* [par DACIER]. A Paris, chez Claude Barbin,... M.DC.XCII.

3. Aristoteles Verhandeling over de Dichtkunst, Uit het oorspronglyk Grieksch in het Nederduitsch vertaald. Waaragter gevoegd zyn eenige Verhandelingen over de Dichtkunst en het

(1) *Bibliographie d'Aristote par M<sup>se</sup> SCHWAB. Mémoire couronné par l'Institut de France ... Paris. Welter 1896* (een autographie) vermeldt slechts: *Verhandeling over de dichtkunst, mit (sic) het vorsprunglyk (2 maal sic) grieksch in het nederduitsch vertaald*, door M. C. CURTIUS. Amsterdam, 1780. (zie n. 3).

Tooneel der Ouden, door M. C. CURTIUS... Te Amsterdam, By Arend Fokke... 1780.

XVI, 78, 112 blz. 8vo. — De vertaler der *Poetica* is onbekend. Soms wordt Bilderdijk genoemd — op welken grond weet ik niet, — soms ook Curtius, wat op een grove dwaling berust; zie daarover blz. V.

4. Lofzang aan de Deugd, in: *Schoonheden ...* door Mr. G. DORN SEIFFEN. 1821 [zie ANACREON, n. 17]; blz. 11-13.

5. Polit. II 1-2, in: *De Republiek van Plato* door Dr. D. BURGER, 1849 [zie PLATO, n. 18], blz. 354-365.

6. *Een aantal stukken uit ARIST.* in: *De Wijsbegeerte voorgesteld in hare ontwikkeling ...* door Dr. A. J. VITRINGA. Eerste deel. Te Arnhem, Bij D. A. Thieme, 1855.

7. *Aristoteles' Zielkunde...* door Dr. J. M. FRAENKEL. Bij J. B. Wolters, Groningen-Den Haag, 1919.

140 blz. 8vo.

8. *Veri. van Hist. Anim.* II 11 (*gedeeft.*), V 31 (*id.*), IX 29, I 1 (*gedeeft.*), VI 7 (*id.*) en de Part. anim. II 16 (*gedeeft.*) in: *Leerboek der natuurlijke historie* door E. REINDERS. Deel II. *ibid.*, 1922; blz. 76-97.

9. *Bekorte vert. van de Gener. et Corr.* II, 2 en begin van 3 door CH. M. VAN DEVENTER, in: *De Gids*, 1923, I; blz. 507-508.

### XVIII. Arrianus en Epictetea.<sup>1</sup>

1. *Epictetus Hantboecxken...* In nederduytisch ouergesedt deur M. A. G[ILLIS]... Thanwerpen (*sic*) by Ian van Waesberge... 1564.

*Gent, Leuven, den Haag.*

(127) blz. kl. 8vo. — Na het *Enchiridion*, blz. (88)-(111): *Het derde deel dees hantboecxkens van Epictetus... dwelck ghenomen is wt de Griecsche Collectaneen van Ioannes Stobaeus* [= nagenoeg geheel het *Gnomologium Epicteteum Stobaei*, en: *Dissert. Epict. fragm.* 32, 23 en 24 ed. SCHENKL]; blz. (113) vlg.: vertalingen uit *Secundus* [zie *SECUNDUS*, n. 1]. — Over dit boekje van Gillis, zie Boas, in: *Tijdschr. voor Ned. Taal- en Letterk.* XXXVII, 1918, blz. 279-301.

*Herdr.*: *Epictetvs Handt-boexken, ende Cebes Tafereel...* T'Amsterdam gedrukt by Cornelis Fransz. Voor Cornelis Dirxsoon Kool ... 1615.

*Gent (2 ex.), Leuven, den Haag, Leiden, Utrecht.*

(66) blz. 8vo. — Bevat geen andere vertalingen dan het *Enchiridion*, met: *Het derde deel... 't welckgenomen is uyt de Griexsche Collectaneen van Ioannes Stobaeus*, en blz. (45)-(63) een herdruk der Cebes-vertaling van 1564.

2. \**Epictetus Handboeckjen, Cebes Tafereel, Isocratis Verma-ninghe aen Demonicum, en Plutarchus van de Opvoedinghe der Kinderen* [door DIRK PIETERSZ PERS]. Amst. D. Pers. 1637.

(1) Achter de *Epictetus*-vertaling van Dr. SCHEURLEER (zie n. 10), vindt men een bibliographie [door A. J. DE MARE], waarin o. a. Nederl. vertalingen genoemd worden; zij maakt echter geen aanspraak op volledigheid.

335 blz. 48\* (sic).

[PAQUOT]. *Mémoires...* gr. 4to. Tome second. Louvain M.DCC.LXVIII; blz. 304-305. Blijkens de beschrijving bij Paquot, is de inhoud gelijk in de herdrukken.

*Herdr.:* a) *Handt-Boecxken van Epictetus*. Cebes Tafereel. Isocratis Vermaninghe aen Demonicum, en Plvtarchvs Van de Op-voedinghe der Kinderen. Als oock mede 't Mergh Vande Nederlantsche Spreek-woorden: Waer in H. L. Spiegel's By-spraacks-Almanack ... t' Amsterdam. Voor Ioost Hartgers [1644].

Gent.

(2), 162, (1), (50), 58 blz. 12mo. — Blz. 3-53: *Handt-boecxken van Epictetus*; blz. 54-79: *Het tafereel van Cebes den Thebaen*; blz. 82-105: *Onderwijzingen van Epictetus*. *Wt het Griecx van Stobæus ende ander versamelt*, vertaald volgens de vaak gedrukte verzameling der Apophthegmata van Nic. Blancardus (Boas, in: *Het Boek*, 1916, 233, n. 3); blz. 106-107: vertalingen uit Secundus [zie SECUNDUS, n. 2]; blz. 113-126: *Isocratis vermaninghe aen Demonicum*; blz. 127-130: *Isocratis leven* [1-38] soo 't Plutarchus beschreven heeft; blz. 131-158: *Plutarchi Gulden-Boeck*; van de Op-voedinge en onderwijninge der Kinderen.

b) t' Amsterdam, By Jacobus van den Bergh ... 1660.

(2), 218, (124) blz. 12mo.

Gent (2 ex.), Scheurleer, Amst.

3. *Uittreksels uit Enchiridion en Dissert. Epict. fragm. 18 en 20 in: Stoische Leerlingen* ... door FR. VAN VOORT, 1649 [zie SENECA, n. 15]; blz. 450-470.

4. *Epiktetus Redenen [= Dissert.] ... ; Met des zelfs Hand-boek, en Onderwijzingen [= 120 fragm.] : Cebes Tafereel ; En zedige gedachten van M. Aurelius Antoninus... Alles door J. H. GLAZEMAKER Vertaalt. t' Amsterdam, Gedrukt by Tymon Hout-haak, Voor Jan Rieuwertsz... 1658.*

(10), 531, 175 blz. kl. 8vo.

Gent, Scheurleer, Amst., Leiden.

5. *Zes paragraaffjes «Over-geset uyt Epicteti handt-boeckje» in: HENR. BRUNDS Mengel-Moes, Van verscheyde Gedichten ... Tot Leyden, By Salomon Wagenaer, 1666; blz. 97-103.*

Brussel, Katwijk.

6. [13] *Fragmenten, uit Epictetus ... in: Mengelwerk. VIII. Stukje. [onder de zinspreuk:] Tendimus ad Cælestem patriam [door W. E. DE PERPONCHER]. Te Utrecht, By de Wed. J. van Schoonhoven. M.DCC.LXXXVI; blz. 113-119.*

Leiden, Maastr. J.

7. *Epict. Diss. I, 13 en 14 in: Vaderlandsche Letteroefeningen ... Tweede stuk. Voor 1836. Mengelwerk. Te Amsterdam, bij G. S. Leeneman van der Kroon en J. W. Yntema. 1836; blz. 410-412.*

8. *Zedekundig Handboekje van Epictetus... door Dr. D. BURGER, Jr. Amsterdam, P. N. van Kampen, 1850.*

XII, 64 blz. kl. 8vo.

9. *Handboekje der Moraal [vert. door?] in: Stoische Wijsheid... uitgegeven door J. H. LEOPOLD. Rotterdam, W. L. Brusse, [1904]; blz. 1-34.*

*Herdr.:* a) *Stoische Wijsheid ... Tweede vermeerderde druk. Rotterdam, W. L. & J. Brusse [1907]; blz. 1-29.*

b) *Id.* [3<sup>e</sup> dr.] *ibid.* [1916]; blz. 1-31.

10. Enchiridion. Zedekundig Handboekje van Epictetus. Vertaald... door Dr. D. F. SCHEURLEER. 's Gravenhage. Martinus Nijhoff. 1915.

XVI, 277 blz. dwars-8vo. — Vertaling van het Enchiridion en 177 fragmenten uit *Dissert. Epict. fragm.* en *Gnomologium Epict. Stobaei.*

*Herdr.*: a) *Ibid.* 1917.

XVI, 277 blz. dwars-8vo.

b) *Ibid.* 1919.

XVI, 277 blz. dwars-8vo.

### XIX. M. Aurelius Antoninus.<sup>1</sup>

1. Zedige Gedachten, door GLAZEMAKER, 1658 [zie ARRIANUS, n. 4].

2. I. Keizer Marcus Aurelius tot zichzelf. Vertaald door J. H. LEOPOLD. Het vijfde boek, in: De XX<sup>e</sup> Eeuw, IX<sup>e</sup> jrg. (MCMIII), Deel III, blz. 336-347.

*Herdr.* in II.

II. Marcus Aurelius tot zich zelven; Boek V en IX, vert. door J. H. LEOPOLD, in: Stoïsche Wijsheid, 1904 [zie ARRIANUS, n. 9]; blz. 35-70.

*Herdr.* in III.

III. *Id.* Boek V, IX en XI, vert. door J. H. LEOPOLD, in: Stoïsche Wijsheid, 2<sup>e</sup> dr., 1907; blz. 31-75.

*Herdr.* in: *Id.* 3<sup>e</sup> dr., 1916; blz. 32-80.

### XX. Bacchylides.

1. *Fragm.* 4 en 20 in: Schoonheden ... door G. DORN SEIFFEN, 1821 [zie ANACR., n. 17]; blz. 17-18.

2. V 13-33, III, XII 79-95, V 37-49, XVI, XVII, door J. VÜRTHHEIM in: *De Gids*, 1906, I<sup>e</sup> deel; blz. 328-340.

3. *Fragm.* 4, V 16-30, XVII, XVI 74-132 door A. VALCKENAERE S. J., in: *Nouv. Essais péd.* V, 1912-13 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 498-500.

4. *Thesens en Minos*, door W. E. J. KUIPER in: *Groot Nederland*, 1920, I; blz. 205-207.

5. *Id.* door EDW. B. KOSTER in: *Onze Eeuw*, 1920, II, blz. 118-122.

*Herdr.*: Ver van 't Gewoel. Gedichten door EDWARD B. KOSTER. 's-Gravenhage, N. V. Electrische Drukkerij « Luctor et emergo ». 1922; blz. 88-91.

6. De komst van Theseus te Athene ... door EDWARD B. KOSTER, in: *Onze Eeuw*, 1920, III; blz. 363-365.

*Herdr.*: Ver van 't Gewoel [zie n. 5]; blz. 91-92.

(1) J. WICKHAM LEGG, *A bibliography of the thoughts of Marcus Aurelius Antoninus* ... London: reprinted ... 1910, vermeldt allerlei vertalingen, ook Noorsche, Spaansche, enz., doch geen Nederlandsche.

7. XII, III en XVI gedeeltelijk in proza vertaald in: Gr. lyrische dichters door VÜRTHHEIM, 1921 [zie ALCAEUS, n. 2]; blz. 243-252.

8. V in: Ver van 't Gewoel ... door EDW. B. KOSTER [zie n. 5]; blz. 83-87.

*Hedr.*: Nieuwe Gids, 1922, II; blz. 839-844.

9. XVI door W. E. J. KUIPER, in: Grieksche Lyriek door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e]; blz. 65-68.

## XXI. Bion.

1. Bions Lykzangh op Adonis, door J. V. BROEKHUIZEN, in: Nieuwe Verzameling van nederduitsche mengedichten. Te Amsterdam, By Willem Barents ... MDCCXXVII; blz. 188-192.

*Brussel, Gent, Nijmegen J.*

*Hedr.*: J. VAN BROEKHUIZEN's Nederlandsche Gedichten uitgegeven .. door D<sup>r</sup> R. A. KOLLEWIJN. Amersfoort, A. M. Slothouwer [1883]; blz. 58-62.

2. Adonis grafmaal of jaarlijksche lijkfeest ... Alhier hoofdzakelijk gevolgd [door R: MONTÉ], naar de ... Hoogduitsche opgaave, welke, dáárvan, te vinden is, bij den heere Ramler; in zijne vertaaling der Fransche Werken van den heere Batteux. Z. pl. [1776].

16 blz. 8vo.

*den Haag.*

3. I 62-86<sup>1</sup> in: Theorie der schoone Kunsten en Wetenschappen ... door Mr. HIERONYMUS VAN ALPHEN... Tweede deel... Te Utrecht, bij G. T. van Paddenburg enz. MDCCCLXXX; blz. 218-219.

*Gent Ac., Amst.*

*Hedr.* in: Brieven ... door RH. FEITH, I, 1784 [zie ANACREON, n. 8], blz. 161-162; in *id.* 2<sup>e</sup> druk, 1792; blz. 161-162; en in Dicht en proz. werken van RH. FEITH, 2<sup>e</sup> d., 1824; blz. 107.

4. Lykzang over Adonis, in: Dichtlievende Mengelingen, door den uitgeever ... Te Amsterdam, By Arend Fokke, Simonsz. MDCCCLXXXIII; blz. 91-100.

*Vert. van vv. 35-46 en 60-79 overgenomen in: De verscheidene tijdperken des menschelijken levens ... door AREND FOKKE SIMONZ ... Te Amsterdam, By Arend Fokke Simonsz. MDCCCLXXXVI; blz. 283 en 286-287 en: Verzameling der Werken van A. FOKKE, SIMONZ. Eerste deel. Te Amsterdam, bij J. C. van Kesteren. MDCCCXXX; blz. 254 en 257-258.*

5. XII, IX en VIII in: Anakreontische Offerhanden op het ontfer van Liefde en Deugd [door J. P. KLEYN]. Te Amsteldam, bij P. G. en N. Geysbeek ... [1794]; blz. 75-83.

*Leiden.*

6. \*Lijkdicht van Adonis, in proza vertaald door J. P. KLEYN.

Door Kleyn zelf genoemd in *Mnemosyne*, IV<sup>e</sup> Stuk, 1817; blz. 31.

*Gedeeltelijk herdrukt in: Mnemosyne*, IV<sup>e</sup> Stuk. Te Dordrecht 1817; blz. 31-34.

7. Bions Lijkzang, op Adonis, door V. A. in: Boekzaal der geleerde wereld ... Voor Januari 1814. Te Amsterdam ... MDCCCXIV; blz. 77-80.

---

(1) Opgave volgens uitg. AMEIS. Parisiis, Didot, 1862.

8. Treurzang op Adonis, in: Gedichten van Mr J. VAN LENNEP. Te Amsterdam, bij P. Meijer Warnars. MDCCCXXVII; blz. 26-31.

9. VII, X, XI, XIII door IRNEH in "Ελλάς... VI. Leiden, E. J. Brill. 1896-1897; blz. 156-157.

## XXII. Callimachus.<sup>1</sup>

1. I. Hymn. VI en IV door BILDERDIJK, in: Kleine Dichterlijke Handschriften [zie ANACREON, n. 13]. Zesde Schak., MDCCXCIII; blz. 81-92, en Negende Schak., MDCCXCVI; blz. 113-131.

Herdr. in III, en in: Kl. Dicht. Handschr. Nieuwe uitg. Eerste deel. MDCCCXXIII; blz. 216-239.

II. Hymn. II en III in: Nieuwe Mengelingen door Mr. WILLEM BILDERDIJK. Tweede deel. Te Amsterdam, by J. W. Yntema en Comp. 1806; blz. 147-173.

Herdr. in III.

III. Kallimachus Lofzangen, door Mr. WILLEM BILDERDIJK. Te Amsterdam, by P. J. Uylenbroek en J. W. Yntema en Comp. MDCCCVIII.

XVI, 120 blz. 8vo. — De zes lofzangen en 22 epigr.

2. Hymn. I, III en VI metrisch vert. door WILLEM KLOOS in: De Nieuwe Gids, 1919, II, blz. 459-462, 810-816, 963-966.

## XXIII. Callinus.

1. CALL. 1. door J. C. D[E] L[ANNOY] in: Proeven van poëtische Mengelstoffen, door het dichtlievend kunstgenootschap onder de spreuk: Kunstliefde spaart geen vlijt... [Tweede deel]. Te Leyden, By C. van Hoogeveen, Junior. MDCCCLXXIV; blz. 193-194.

Herdr. in: Dichtkundige Werken, van JULIANA CORNELIA Baronesse DE LANNOY. Te Leyden, Bij Abraham en Jan Honkoop. MDCCCLXXX; blz. 163-164.

2. Id. in: Tyrtéus Krijgszangen [door W. BILDERDIJK], 1787 [zie TYRTAEUS, n. 2]; blz. (10-11).

Herdr.: Poésies militaires ... 1835; blz. 179-181.

3. Id. in: Schoonheden ... door G. DORN SEIFFEN, 1821 [zie ANACREON, n. 17]; blz. 7-8.

4. Id. in: Letterkunde der Grieken en Romeinen door VAN DEN ES, 2<sup>e</sup> uitg., 1877 [zie ANACR., n. 29]; blz. 22.

Herdr.: Id. 3<sup>e</sup> uitg. 1893; blz. 22.

5. Id. door J. B. KAN in: Nederland-Lombok. Uitgave F. B. van Dittmar. Rotterdam [1894]; blz. (8).

6. Id. in: Verspreide Gedichten van Dr. H. C. MULLER. Utrecht. P. den Boer. 1908; blz. 45.

7. Id. door A. VALCKENAEER S. J., in: Nouv. Essais péd. V, 1912-13 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 453.

---

(1) Opgave der vertaalde stukken volgens: *Callimachi hymni et epigr. tertium ed.* U. DE WILAMOWITZ-MOELLENDORF. Berolini, Weidmann, 1907.

XXIV. Cebes.<sup>1</sup>

1. Cebetis des Thebaenschen Philosophs Tafereel... [door M. A. GILLIS]. Thantwerpen by Ian van VVaesberghe... 1564.

(47) blz. kl. 8vo.  
Gent, den Haag.

Herdr.: Amst. 1615 [zie ARRIANUS, n. 1].

2. Cebetis, des Thebaenschen Filosoofs Tafereel... in onse suyvere Neder-duytsche Tale in Rijm ghestelt, door ISAAC VANDER SLVYS. Tot Rotterdam, Voor Felix van Sambix... 1613.

(94) blz. kl. 8vo.  
Gent, Amst. Ak.

3. Cebes Tafereel door PERS, 1637 [zie ARRIANUS, n. 2].

Herdr.: 1644 en 1660.

4. *Uittreksels in:* Stoïsche Leeringen ... door FR. VAN VOORT, 1649 [zie SENECA, n. 15]; blz. 470-474.

5. Cebes Tafereel door GLAZEMAKER, 1658 [zie ARRIANUS n. 4].

Herdr.: Stoische Philosophie Ontrent het Leven ... De tweede Druck. Verrijkt met het Tafereel van Cebes de Thebaan. t'Amsterdam, By Abraham Schuurman ... 1684.

Amst.  
(38), 122, 32 blz. 12mo. — Cebes staat op de laatste 32 blz. *Stoische Philosophie*, voor de eerste maal verschenen te Amsterdam in 1651 (een ex. op de Kon. Bibl. te Brussel), is de vertaling van: *La philosophie morale des Stoïques* door GUILLAUME DU VAIR, een werkje, dat in de eerste helft der XVII<sup>e</sup> eeuw dikwijls herdrukt werd (zie KENÉ RADOUANT, *Recherches bibliographiques sur G. du Vair*, in: *Revue d'histoire littéraire de la France*, VI, 1899, blz. 72-82).

6. Het tafereel van Cebes den Thebaen... door D. VAN HOOG-  
STRAETEN. Te Dordregt... 1683.

(2), 25 blz. 8vo. — Vertaling in verzen.  
Leiden.

Herdr.: D. VAN HOOGSTRATENS Gedichten. t'Amsterdam, Gedrukt by Jacobus van Hardenberg ... 1696; blz. 366-391.

Gent.  
Titeluitg.: Id. ib. 1697.  
Leiden.

7. Tafereel van Cebes den Thebaen, in: H. L. SPIEGHELS Hertspieghel en andere Zedeschriften, Met verscheidene nooit gedrukte stukken verrijkt... door P. VLAMING... t'Amsterdam, By Andries van Damme, MDCCXXXIII; blz. 321-351.

De Cebes-vertaling is van P. VLAMING.  
Brussel, Nijmegen J., Katwijk.

Titeluitg.: a) t'Amsterdam, By Isaak Tirion. MDCCXXX.  
Nijmegen J. (2 ex.)

(1) Dr. M. BOAS, *De Nederlandsche Cebes-literatuur* (Het Boek, 1918, blz. 11-28) noemt reeds alle onderstaande vertalingen, behalve n. 4 en een drietal titeluitgaven.



- b) Te Amsteldam, By Gerardus Lequien, Junior ... 1764.  
*Kortrijk, Amst.*

8. Levens-tafereel van Cebes den Thebaner, Uit het Grieks Ondigt in Neêrlands Digtmaat overgezet, Met breedvoerige... Uitleggingen; Als ook nog met zeven byzondere bygevoegde Verhandelingen verrykt. Met een nieuwe afbeeldinge van Lysis Tafereel en andere kopere Plaatén verciert, Door GERHARDUS OUTHOF... t'Amsterdam, By Pieter de Coup, MDCCXXVII.

(16), 40, 260, 270 blz. 8vo.  
*Mus. Boll., Brussel.*

9. Leevens-Tafereel van Cebes den Thebaner... Door G. C. S[PAAN]. Te Utrecht, By J. C. ten Bosch... 1801.

39 blz. 8vo.  
*Leiden.*

*Titeluitg.*: 2<sup>de</sup> Uitgaaf. Te Utrecht, Bij S. Alter .. 1808.  
*den Haag.*

## XXV. Chariton.

\*De liefde van Chaereas en Kallirrhoë, of de Wraak van Afrodite. Roman uit het Grieksch van Chariton uit Afrosdias, vertaald door A. DE MIEVILLE. Amsterdam, Moransard, 1907.

Gerecenseerd in: *De Tijdspiegel*, 1908, I, blz. 453. — Genoomd in BRINKMAN'S *Catalogus* voor 1901-1910.

## XXVI. Cleanthes.

1. 't Gebed van Kleanthes [door W. BILDERDIJK] in: *Kleine Dicht. Handschr.* [zie ANACREON, n. 13], Agtste Schak. MDCCXCV; blz. 70-72.  
*Stoicorum veterum fragmenta collegit JOANNES AB ARNIM, Vol. I. Lipsiae, MCMV; blz. 121-123.*

*Herdr.*: a) *Verspreide Gedichten* van W. BILDERDIJK [zie HOMERUS, n. 14, I], Eerste deel ... MDCCCIX; blz. 91-93.

b) *Kleine Dicht. Handschr.* Nieuwe uitg. Zesde deel, MDCCCXXVII; blz. 371-373.

2. *Id.* door IJ. v. H. in: *Nieuwe Vaderlandsche Bibliotheek*, van wetenschap, kunst en smaak. Agtsten deels tweede stuk. Te Amsteldam, bij Martinus de Bruijn ... MDCCCIV; blz. 287-288.

3. *Id.* in *proza vertaald* door M. SIEGENBEEK in: *Redevoeringen en Dichtstukken* van JAKOBUS KANTELAAR ... Te Haarlem, bij de Erven François Bohn, MDCCCXXVI; blz. 339-344.

## XXVII. Democritus.

De gulden zinsneden van Democrates, in: *De gulden verzen* van Pythagoras ... [zie PYTHAGORAS, n. 3], 1911; blz. 23-30.

Vertaling van de gulden spreken van Democritus (H. DIELS, *Die Fragmenta der Vorsokratiker*, 3. Aufl.; 2. Bd. 1912; blz. 72-83).

*Herdr.* in: *Id.* 1921, blz. 16-20.

## XXVIII. Demophilus.

De Pythagoreesche zinsneden van Demophilus en De gelijkenissen van Demophilus in: De gulden verzen van Pythagoras ... [zie PYTHAGORAS, n. 3] 1911; blz. 31-37 en 38-44.

Vert. van *Demophili sententiae Pythagoricae* en *Demophili similitudines* (Fragm. philos. gr. ed. MULLACH [tom. I]. Parisii, 1875; blz. 497-499 en 485-487).

Herdr. in: Id. 1921, blz. 21-25 en 26-30.

XXIX. Demosthenes.<sup>1</sup>

1. De eerste rede, door Demosthenes, Gedaen tot die van Athene, toepasselijk op den tegenwoordigen Tijd en Staatszaaken [door GOVARD BIDLOO?]. z. pl. [ca 1691].

8 blz. 4to. Vert. der 1<sup>e</sup> Olynth. redevoering. — Blz. 2 staat de sleutel voor de toepassing: «*Demosthenes*, een goed Hollander, sprekende over den Oorlog met de Fransen; — *Athene*, Holland; *Atheniensers*, Hollanders; of Amsterdam en des zelfs ingezetene, in het bijzonder; — *Philippus*, den tegenwoordigen Koning van Frankrijk. — *Olynthus*, Philipsburg...»

Gent (Meulman 6567), \*Utrecht.

Andere druk: Z. pl. [ca 1691].

12 blz. 4to.

Gent (Tiele 8941), den Haag.

2. De drie Olynthische Redevoeringen... door JAN TEN BRINK... in: Bibliotheek van oude Letterkunde. Eerste deel. Te Amsterdam, bij Jan ten Brink, Gz. MDCCCVIII; blz. 539-605.

3. Voor de Kroon §§ 168-208 [door M. SIEGENBEEK] in: Museum ... door MATTHIJS SIEGENBEEK. Derde deel. Te Haarlem, Bij A. Loosjes, P. Z. MDCCXIV; blz. 171-192.

4. Eenige schoone gezegden van Demosthenes, Vertaald door Mr C. J. v. A., in: Muemosyne ... IV<sup>e</sup> Stuk. Te Dordrecht ... 1817; blz. 273-278.

5. Aanzienlijke stukken uit de redevoering tegen Midias door B. in: Magazijn voor Wetenschappen ... Zevende deel. Te Amsterdam, bij P. Meyer Warnars, 1827; blz. 226-237.

6. Phil. II 1-12 [door M. SIEGENBEEK] in: Voórleezingen van nederduytsche proza-stukken [door J. B. DAVID]. Loven, By Vanlinthout en Vandenlande. 1833; blz. 207-210.

Waarschijnlijk is die vertaling reeds vroeger gedrukt.

Herdr.: a) Id. 2<sup>e</sup> uitg., *ibid.* 1839.

b) Id. Derde nitgaef ... *ibid.* 1845; blz. 182-185.

7. De cor. §§ 169-172 vert. door S. KARSTEN in: Verslagen en Med. der Kon. Akad. v. Wet. Afd. Letterk. Derde deel. Amsterdam, 1857; blz. 40-41.

(1) Geen enkele Nederl. vertaling wordt vermeld in: *Literatur der Philippischen Reden des Demosthenes*, op blz. 547-574 van: *Des Demosthenes Philippische Reden*. Uebersetzt ... von Dr. ALBERT GERARD BECKER. Neue Bearb. 2. Th. Halle. 1826; — noch in: *Demosthenes als Staatsbürger, Redner und Schriftsteller* von ID. Erste Abth. *Literatur des Dem.* Quedlinburg u. Leipzig, 1830.

8. De Redevoering... voor Ctesiphon « wegens de Kroon »... vertaald... door J. MICHEELS, in : Nederduitsch Maandschrift... 1<sup>e</sup> jrg. 2<sup>e</sup> deel. Brussel... 1863 ; blz. 49-70, 113-123, 161-176, 260-271 ; Nederduitsch Tijdschrift. 2<sup>e</sup> jrg. 2<sup>e</sup> [sic, voor : 1<sup>e</sup>] deel. Brussel... 1864 ; blz. 23-55 ; id. 2<sup>e</sup> jrg. 2<sup>e</sup> deel, ib. 1864 ; blz. 112-145 ; 300-314.

9. De Redevoering... voor Ktesiphon of Over den Krans.... door D. BURGER. Amersfoort, A. M. Slothouwer. 1886.

II, 125 blz. 8vo.

10. Vier politieke redevoeringen vertaald door A. GEERBAERT S. I. Brussel, N. V. « De Standaard », 1921.

58 blz. 8vo. — Phil. I, Ol. I-III.

Herdr.: Tweede druk, *ibid.*, 1923

59 blz. 8vo.

### XXX. Dio Chrysostomus.

1. Sterk bekorte vertaling van: De Jager §§ 1-80 door L. FREUND, in: De Huisvriend ... leetuur ... verzameld door J. J. A. GOEVERNEUR. Zeventiende deel. 1859. Te Groningen, bij De Erven C. M. van Bolhuis Hoitsema ; blz. 177-181.

Id. met adres: Leiden, D. Noothoven van Goor, z. j.

2. Id. §§ 1-79, in: Honderd jaar geestelijk leven ... door J. J. HARTMAN, 1918 [zie PLINIUS, n. 7] ; blz. 147-164.

Herdr. in: Honderd jaar... 2<sup>e</sup> uitg., 1921.

### XXXI. Diogenes Laërtius.

1. Kort Begrijp van Diogenes Laërtius zijnde het Leven, heerlijke Spreuken, loffelijke Daden, en snedige Antwoorden der oude Philosophen... door P[ASCHIER] D[E] F[IJNE]. Tot Rotterdam: By Joannes Næraus... 1655.

(22), 407 blz. 12mo. — Blz. 1-109: een aantal plaatsen uit *de vita philosophi*; blz. 110-407: Korte uittreksels uit allerlei Gr. en Lat. schrijvers.

Leven II, Nijmegen J.

2. X 76-83, 122-135, 139-154 en 16-21 in: Uit den tuin van Epicurus door J. H. LEOPOLD. W. L. en J. Brusse, Rotterdam [1910] ; blz. 1-19 en 30-32.

Herdr.: Id., *ibid.* [1920], blz. 1-18 en 29-31.

### XXXII. Dionysius van Halicarnassus.

Lysias 472-477 door CH. M. VAN DEVENTER, in. Tweemaandelijksch Tijdschrift, 1<sup>e</sup> jrg., 1<sup>e</sup> deel. Amsterdam, MDCCCXCV ; blz. 423-424.

Herdr. CH. M. VAN DEVENTER, Hell. Studiën [zie ANDOCIDES] ; blz. 27-28.

## XXXIII. Diophantus.

Algebra; ... Met een Aan-hangh. Vervattende; de Stel-konstige Boecken Diophanti Alexandrini; Nu eerst in onze Neêr-duitse Taal, vertaalt ... Door FRANS VANDER HUIPS. Tot Heusden, Voor den Autheur ... 1654.

*Brussel, Amst., Leiden.*

(14), 158, 70 blz. 8vo. Op den titel werd de naam van v. d. Huips niet gedrukt, maar werd ruimte opengelaten, waar de schrijver zijn naam met de pen bijvoegde. — Diophantus staat op de 70 blz. achterin. Vertaald zijn slechts de problemata van het 1<sup>e</sup> boek; de oplossing is geen vertaling. — Volgens BIERENS DE HAAN (zie hoofdst. XXXVI, noot) bestaat de Aan-hangh ook \*afzonderlijk.

*Titeluitgaaf:* Algebra; ... Met een Aan-hangh. Vervattende; t' eerste Stel-konstigh Boeck Diophanti Alexandrini... Nu eerst in onze Nederduitse Taal, vertaalt ... Door FRANS VANDER HUIPS. t' Amsterdam, Voor Hendrick Tjercksz. de Vries ... 1661.

Achter de *Algebra* is een *Toe-voegingh* (blz. 159-181) en een errata (2 ongen. blz.) bijgevoegd.

*Amst. Leiden.*

## XXXIV. Epictetus.

Zie ARRIANUS.

## XXXV. Epicurus.

Zie DIOGENES LAERTIUS. In Uit den tuin van Epicurus door J. H. LEOPOLD [1910], blz. 20-29 en [1920] blz. 19-27 staan verder 70 « uitspraken »; vgl. Epikurische Spruchsammlung, in Wiener Studien X, 1888, blz. 191-198.

XXXVI. Euclides.<sup>1</sup>

1. De ses eerste boucken Evclidis, Van de beginselen ende fondamenten der Geometri ... Door IAN PIETERSZOOM DOV... Tot Leyden, By Ian Bouwvensz ... 1606.

(12), 164 blz. 4to.  
*Amst.*

*Titeluitg.:* Tot Leyden, Voor Ian Iansz. Orlers ... 1607.  
*Amst.*

*Hedr.:* a) Tot Amsterdam, By Willem Iansz ... 1616.  
(14), 220 blz. 8vo.

*Amst. (defect), Leiden.*

b) Tot Amsterdam By Willem Iansz. Blaeuw ... 1626.  
(14), 224 blz. 8vo.  
*Leiden.*

(1) Bij het bijeenbrengen dezer lijst Euclides-vertalingen vond ik eenige hulp in: *Bibliographie néerlandaise des ouvrages importants sur les Sciences mathématiques et physiques* par le Dr. D. BIERENS DE HAAN (*Bullettino di Bibliografia e di storia delle scienze mat. e fis.*, XIV-XVI). Roma, 1881-83, en: P. RICCARDI, *Saggio di una Bibliografia Euclidea* (*Memorie della R. Accad. delle Scienze dell' Ist. di Bologna*. Serie IV, Tom. VIII-IX; Ser. V, T. I-III, 1887-93). — In geen der hier opgenoemde Nederl. Euclides-vertalingen is het bewijs der stellingen uit den ouden wiskundige vertaald. Dit is trouwens ook het geval met bijna alle mij bekende overzettingen in vreemde talen.

c) Tot Rotterdam. By de Weduwe van Matthijs Bastiaensz ... 1632.

(16), 225, (3) blz. 8vo.

*Gent J., Leuven, Brussel (V. 4885. 8° en V. 4934. 8°), Rott.*

d) Tot Rotterdam, By Pieter van Waesberghe ... 1647.

(16), 220, (2) blz. 8vo.

*Brussel, Antw., den Haag.*

*Id. met adres:* Tot Utrecht; By Jan van Waesberge ... 1647.

*Brussel, Leuven, Rott.*

e) Tot Rotterdam, By Abraham van Waesberge ... 1661.

(16), 220, (3) blz. 8vo.

*Rott., Leiden.*

f) *Ibid* 1681.

(16), 220, (3) blz. 8vo.

*Gent, Rott., Leiden.*

g) t' Amsterdam Gedrukt, By Hendrik Boterenbroot ... 1700.

(16), 220, (3) blz. 8vo.

*Amst.*

*Titeluitg.:* α) *Ibid*. 1701.

*Gent.*

β) *Ibid*. 1702.

*Gent Ac.*

2. De propositien vande XV. Boucken der Elementen Euclidis, Overgeset en tsamenghestelt ... Door F. V. SCHOOTEN ... Tot Leyden, By Govert Basson, 1617.

(12), 183 blz. 12mo.

*den Haag.*

*Herdr.:* t' Amsterdam. By Jacob van Leest ... 1662.

(8), 243 blz. 12mo.

*Amst.*

3. De Vijfthien Boecken Eyclides. Uyt den Latijnsche spraecke overgeset in nederduyts ... Door C. V[AN] N[IE]NRODE ... Tot Uytrecht. Voor den Antheur [ca 1630].

232 blz. 8vo.

*Amst.*

4. Eyclides zes eerste Boekken, vande Beginselen der VViskonsten. In Neerdvyts vertaelt door IACOB VVILLEMSZ: VERROTEN ... En voor hem gedrukt tot Hamburg, By Volrad Gaubisch, in 't Iaer 1633.

(16), 17-344 blz. 4to.

*Leiden.*

*Titeluitg.:* a) ... En voor hem gedrukt tot Hamburg, By Hendrik Werner, in 't Jaer 1638.

*Leiden, Maastr., Amst.*

b) t' Amsteldam, By Joannes van Ravesteyn ... 1660.

*Brussel, Leiden.*

5. De Beknopte Lant-Meet-Konst ... Door MATTHEUS VAN NISPEN ... Tot Dordrecht, Voor Mattheus van Nispen ... 1662.

Blz. 3-40: vertaling van een aantal bepalingen en van 23 (25 van den druk 1669 af) stellingen uit Boek I, II, III, VI der Elementa.

*Leiden* 492 G 20 en 693 I 23 (twee verschillende drukken; een van beide is vermoedelijk een nadruk met valsche adres), van Heurck, *Gent, Amst., Maastr.*

*Herdr.:* a) *Ibid*. 1662 [zie de vorige regels].

b) Den tweeden druk ... Tot Dordrecht, Voor Mattheus van Nispen ... 1669.

*Leiden.*

c) Den derden druk ... *Ibid*. 1689.

*Leiden.*

d) ... lesten druck ... Tot Dordrecht, By Mattheus de Vries .. 1708.

*Gent J.*

e) ... lesten druck ... *Ibid.* 1744.

*Gent, den Haag.*

6. Euclidis Danicus, Bestaende in twee Deelen: Het eerste Deel: Handeldt van de Meetkonstige Werckstucken, begrepen in de ses eerste Boecken Euclidis: ... Door GEORG MOHR. t' Amsterdam, Gedruckt by Iacob van Velsen voor de Authenr ... 1672.

Bevat blz. 1-22 de vertaling van een vijftigtal «werckstucken».

*Amst.*

7. Compendium Euclidis curiosi: Dat is, Meetkonstigh Passer-werck ... Te samen gestelt door een Lief-hebber der selver Konst. T'Amsterdam, By Joannes Janssonius van Waesberge, 1673.

24 blz. 4to. — 32 «Werck-stucken.»

*Amst., Londen.*

8. Euclidis Beginnselen der Meetkonst, Vervaat in 15 Boeken ... Door CLAAS JANSZ. VOOGHT ... t' Amsterdam, By Johannes van Keulen ... 1695.

(26), 671 blz. 4to.

*Brussel, Amst.*

Titeluitg.: t'Amsterdam, By Gerard van Keulen ... 1717.

*Amst.*

9. De ses eerste boeken der beginselen Euclidis .. door HENRICK COETS ... Tot Amsterdam, By Henrick en de Weduwe van Dirck Boom, M.DCC.II.

(8), 356 blz. 8vo.

*Amst.*

*Herdr.:* a) De tweede Druck ... Te Leyden, By Samuel Luchtmans, 1715.

(10), 388 blz. 8vo.

*Amst.*

b) Den derden Druck ... *ibid.* 1740.

(10), 435 blz. 8vo.

*Leiden.*

c) Den Vierden Druk ... Te Leyden, By Samuel Luchtmans en Zoonen. MDCCLII.

(16), 492, 106, (6) blz. 8vo.

*Amst.*

10. De ses eerste, elfde en twaalfde boeken Euclidis ... door PIETER WARIUS ... t'Amsterdam, By Joannes Loots ... 1704.

(16), 292 blz. 8vo.

*Leiden.*

*Herdr.:* a) Den Tweeden Druk ... *ibid.* 1717.

(12), 292 blz. 8vo.

*Gent J., Leiden, Amst.*

b) Den derden Druck ... T'Amsterdam, By de Wed. J. Loots en I. Swigters ... 1735.

(12), 292 blz. 8vo.

*Leiden, Amst.*

c) Den Vierden Druk ... T'Amsterdam, By Johannes van Keulen en Zoonen ... 1763.

(14), 262 blz. 8vo.

*Leiden.*

11. Spiegel der Land-meters ... met de noodige Propositionen van Euclidis ... [door A. NOLLER]. Tot Brugghe. By Paulus Roose ... 1715.

Blz. 26-147: Vert. van een aantal bepalingen en van 67 «Propositien».

*Gent J.*

12. De Beginzelen der geometria of meetkonst, Verhandelende die voornaamste Propositionen der Elementen van Euclides ... door LAMBER-

TUS. FOCKENS ... Eerste deel ... Te Groningen, Voor den Autheur ... M.D.CC.XXXVII.

(16), 279 blz. 8vo. — Vertaling van 145 « Propositionen » en corollaria.  
*Amst.*

13. Grondbeginzelen der Meetkonst, bevattende kortelyk de ses eerste boeken met het elfde en twaalfde van Euclides ... door PYBO STEENSTRA ... Te Leyden, By Samuel en Johannes Luchtmans, MDCCLXIII.

(16), 381 blz. 8vo. — In elk der genoemde boeken zijn een of meer stellingen weggelaten.  
*Amst.*

*Herdr.*: a) Tweede druk, *ibid.* MDCCLXX.

XXXII, 441 blz. 8vo.

*Brussel, Amst.*

b) Derde druk, *ibid.* MDCCLXXXIX.

XLIV, 441 blz. 8vo.

*Amst. Leiden.*

c) Vierde druk, *ibid.* MDCCLXXXIX.

XLVI, 441 blz. 8vo.

*den Haag.*

d) Vyfde druk, *ibid.* MDCCXCVII.

XLVI, 441 blz. 8vo.

*Brussel.*

e) Zesde druk, *ibid.* MDCCCIII.

I, 441 blz. 8vo.

*Amst.*

f) \*Zevende druk, overgezien en verbeterd door M. I. S. BEVEL, 1810.

g) Achtste druk ... Te Leyden, By Samuel en Johannes Luchtmans, 1820.

(4), XXVIII, (8), 544 blz. 8vo.

*den Haag.*

h) Negende druk ... *ibid.* 1825.

(40), 543 blz. 8vo.

*Amst.*

i) Tienste druk. Te Leyden, Bij S. en J. Luchtmans, 1835.

(4), XXVIII, (8), 543 blz. 8vo.

*den Haag.*

14. Grondbeginselen der Meetkunde, vervattende de zes eerste, het elfde en twaalfde boek van Euclides ... Door S. J. DE PUYT ... Te Leyden, By Murray en Pluygers, MDCCCLXXXIV.

XX, 585, XXVIII blz. 8vo.

*den Haag.*

### XXXVII. Euripides.

1. J. v. VONDEL'S *Ifigenie in Tauren*... t' Amsterdam, Voor de weduwe van Abraham de Wees... 1666.

(8), 48 blz. 4to.

*Amst. Kr. (2 ex.), Londen.*

2. Euripides *Feniciaensche of Gebroeders van Thebe*... Verduitscht door J. v. VONDEL... t' Amsterdam, Voor de weduwe van Abraham de Wees... 1668.

63 blz. 4to.

*Amst. Kr. (2 ex.), Londen.*

*Twee uittreksels in:* Tooneel van heidensche deugden en ondeugden door J. DE HAES, 1724 [zie ANTHOL. GR. n. 2], I, blz. 20-22 en 317-318.



3. Hippolitos den Kroondrager ... [door JACOB VINCK]. t'Amsterdam, By Jacob Lescaijle ... 1671.

(8), 72 blz. 8vo. — Bevat vertalingen uit EUR. *Hipp.* (zie Worp, *Holl. vertalingen van Gr. treurspelen in de 17<sup>e</sup> eeuw.* Gron. 1884; blz. 58 vlg.).  
Leiden.

4. Phoen. 991-1018 in: J. VOLLENHOVES Poëzy, 1685 (en 1686) [zie ANTHOL. GR. n. 2], blz. 600-601.

5. Helena in Egipte ; of de gewaande-ontrouwe getrouw bevonden... door G. KEMPER. Te Alkmaar, by S. van Hoolwerf... 1737.

(18), 104 blz. 8vo. — Vertaling in verzen.  
Leiden.

6. *Bekorte proza-vert. van Hec.* 521-580 in: Algemeen Magazyn, van wetenschap, konst en smaak ... Derde deel, eerste stuk. Te Amsterdam, By d'Erven P. Meyer en G. Warnars. MDCCCLXXXVIII; blz. 346-348.

7. Medea... in jambische verzen gevolgd door N. G. VAN KAMPEN... te Haarlem bij François Bohn. MDCCCXI.

XXXII, 96 blz. 8vo.

8. I. *Enkele plaatsen uit Medea* [door J. TEN BRINK] in: Museum [zie AESCHINES]. Eerste deel ... MDCCCXII; blz. 135-152.

*Hedr. in:*

II. Medea... door Mr. JAN TEN BRINK. Te Amsterdam, bij Jan ten Brink, G. Z. MDCCCXIII.

IV, 112 blz. 8vo. — Vertaling in verzen.

9. Hec. 342-378 en 905-942 door J. KONIJNENBURG in: Letter- en oudheidkundige Verhandelingen van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen te Haarlem. Eerste deel. Te Haarlem, Bij A. Loosjes, Pz. MDCCCXV; blz. 106-109.

10. *Enkele plaatsen uit Hec., in verzen vert. door H. A. HAMAKER*, in: Museum ... [zie AESCHINES]. Vierde deel. MDCCCXVII; blz. 97-105.

11. De Fenicische Vrouwen... door P. CAMPER... Zutphen, bij H. C. A. Thieme. MDCCCXXIII.

(2), 4, XLVIII, 140, (2) blz. 8vo. — Vertaling in verzen.

12. De Cykloop... door Mr. WILLEM BILDERDIJK. Te Amsterdam, by ten Brink & de Vries. MDCCCXXVIII.

(10), 48 blz. 8vo. — Vertaling in verzen.

*Vert. van vv. 137-196 overgedr. in:* De Nederlandsche Mercurius ... Te Amsterdam ... bij P. Meijer Warnars, 1829; blz. 180-183.

13. Alc. 435-475 in verzen vert. door B. in: Schiedamsche Almanak, voor ... 1839. Tweede Jaargang. Schiedam; blz. 111-112.

Leiden.

14. El. 1-81 door A. NIERMEYER in: Morgenrood. Nieuwe Mengelingen van het letterkundig Genootschap: Oefening kweekt Kennis. Poëzij. 's Gravenhage ... gebroeders Giunta d'Albani. 1840; blz. 145-148.

Katwijk.

*Hedr. in:* Zeeuwsche Volks-almanak voor het jaar 1843. Te Zierikzee; blz. 62-65.

Brussel.

15. Hekuba... door W. HECKER. Te Groningen, by P. van Zweeden. 1841.

(6), 51 blz. 8vo.

16. Alcestis... In Nederduitsche, deels rhythmische, deels berijmde versmaat, vrij overgebracht door Mr. S. J. E. RAU. Utrecht, Kemink en Zoon. 1864.

XVI, 77 blz. 8vo.

*Uittreksels in:* Bloemlezing uit de Ned. Dichters der negentiende eeuw door Dr. J. VAN VLOTEN ... Derde ... druk. II ... Deventer, A. ter Gunne. 1874; blz. 246-249.

17. *De twee groote fragmenten van Phaëton en eenige andere fragm. in: Dicht- en Zedekundige Studiën van Mr. S. J. E. RAU. Utrecht, Kemink en Zoon. 1865; blz. 27-54.*

18. EURIP. fragm. 953 (*in: Trag. graec. fragm. rec. NAUCK, 1889 [zie AESCHYLUS, n. 9] in proza vert. door [H. W. VAN DER] M[EY], in: De Nederlandsche Spectator, 1879; blz. 366-367.*

19. EURIP. fragm. 495 (*in: id. rec. NAUCK, 1889) metrisch vert. door Dr. H. VAN HERWERDEN, in: De Nederlandsche Spectator, 1880; blz. 160. Vertaald volgens den tekst van FR. BLASS in: Rheinisches Museum, 1880, blz. 293-294.*

20. Medeia... In de oorspronkelijke versmaat... vertaald door A. FLAMENT. Amsterdam, J. F. Sikken. 1883.

XII, 71 blz. 8vo.

*Titeluitgaaf:* Tweede Uitgave. Amsterdam, Sikken & Co. (Joh. Peters). 1891.

21. 35 der 38 fragm. van Archelaos (Eurip. trag. iterum rec. AUG. NAUCK. Vol. III. Lips. Teubn. 1912) *in proza vert. door H. VAN HERWERDEN in: Versl. der Kon. Ak. van Wet. Afd. Lett. Derde reeks. Eerste deel. Amsterdam, 1884; blz. 320-339.*

22. Alc. 158-195 door E. B. KOSTER *in: De Leeswijzer ... Apeldoorn, afev. van 15 Juni 1889.*

*Hedr.: a) Liefde's Dageraad en andere gedichten door EDWARD B. KOSTER ... Deventer, Joh. H. W. Kreunen. 1890; blz. 81-82.*

b) Verz. Ged. van EDW. B. KOSTER 1903 (en 1917) [*zie ANTH. GR. n. 6*]; blz. 370-371.

c) Ged. van EDW. B. KOSTER, 1907; blz. 205-206.

23. *De fragmenten van Antiope, door MAHAFFY uitg. in: Hermathena, XVII, 1891, blz. 38 vlg., ten deele vertaald door H. VAN HERWERDEN in: De Nederlandsche Spectator, 1891, blz. 111-112.*

24. I. A. *Plaatsen uit Iph. Aul. 1-542, in verzen vert. door REIMOND KIMPE in: Nieuw Leven. Maandschrift ... Gent, 1910; blz. 62-88.*

B. *Id. uit id. 607-1035 door id. in: Ontwaking en Nieuw Leven ... 1910 ... Antwerpen ..., Gent; blz. 267-312.*

A en B herdrukt in II.

II. Iphigenia in Aulis. Treurspel door REIMOND KIMPE ... Gedrukt bij Victor Delille te Maldeghem ... 1912.

92 blz. 8vo. — Op vele plaatsen een vrije vertaling van Euripides' gelijknamig treurspel.

25. Alcestis... *in verzen vertaald door Dr. C. DEKNATEL, in:*

Onze eeuw, 18<sup>e</sup> jrg. IV<sup>e</sup> deel. Haarlem [1918] ; blz. 121-154.

26. Alkestis... door WILLEM KLOOS. Amsterdam, Mij voor goede en goedk. lectuur, 1920.

LXIV, 50 blz. kl. 8vo. — Metrische vertaling.

27. De Bacchanten... door BALTHAZAR VERHAGEN, in : Onze Eeuw. 20<sup>e</sup> jrg. IV<sup>e</sup> deel. Haarlem [1920] ; blz. 137-186.

*Herdr.*: a) *Vert. van vv. 64-150 in*: Het Getij, VI, 1921 ; blz. 81-82.

b) *Vert. van vv. 370-431 en 977-1023 in*: Grieksche Lyriek door W. F. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e] ; blz. 99-102.

28. De Cycloop... door BALTHAZAR VERHAGEN, in : Het Getij, VI, 1921 ; blz. 1-38.

*Id. afzonderlijk*: van Munster's uitg.-mij. A'dam, 1921.

29. *Bekorte proza-vert. van Iph. Taur. 1234-1283 in*: Gr. lyrische dichters door VÜRTHEIM, 1921 [zie ALCAEUS, n. 2] ; blz. 208.

30. *Proza-vert. van Medea 1159-1221 in*: De Magie bij de Grieken en Romeinen door Dr. K. H. E. DE JONG ... Haarlem, de Erven F. Bohn, 1921 ; blz. 30-32.

31. Alkestis... Metries vertaald... door Dr. J. BERLAGE. Zutphen, W. J. Thieme & Cie [1922].

XXV, 62 blz. 8vo.

### XXXVIII. Heliodorus.

1. De Beschrijvinghe Heliodori vande Moorenlandtsche gheschiedenissen : Uervaet in thien Boecken. Inhoudende de Eerbare, Cuysche, ende ghetrouwe Liefde van Theagenes van Thesalien, ende Chariclea van Ethiopien. Eerst int Griecx beschreven : Ende nu wt het Francoysche int Nederlandts vertaelt door C. K[INA]. t'Amstelredam, By Hendrick Barentsz... 1610.

(16), 499, (14) blz. 8vo.

Leiden.

*Herdr.*: De thien Boecken Van Heliodorvs ... Nu op een nieu met Figuren verciert: Ende uyt het Griecx ... vertaelt. Te Haerlem, Ghedruckt by Adriaen Roman ... 1634.

532, (12) blz. 8vo. — Houtsmeden van S. de Bray.

Utrecht, Groningen.

2. De getrouwe liefde Van de kuysche Theagenes En de zuivere Cariceea (*sic*). Beschreven door Heliodorus. Nu nieuwlijx uyt 'et Griex en Latijn vertaalt. t' Amsterdam, By Ian van Duisberg... CIOIOCLIX.

(12), 440 blz. 12mo.

Luik, Burgersdijk N.

3. De Wonderlyke Liefde-gevallen van Theagenes en Chari-

clea... In zuyver Nederduytsch overgebracht door J. GENTIL. In 's Graavenhaage, By Pieter vander Burg, M.DCC.XXVI.

XIV, 198 blz. 8vo.  
*Gent, Londen.*

4. Theagenes en Chariclea, Uit het Grieksch. Door M<sup>r</sup> J. BRUIJN. Eerste deel. Te Amsterdam, bij P. Meyer Warnars. MDCCCXXV. — Tweede deel, *ibid.*, MDCCCXXV.

1<sup>r</sup> deel: (4), XVI, 251 blz. 8vo. — 2<sup>e</sup> deel: (4), 235 blz. 8vo.

### XXXIX. Heraclitus.

*Vertaling der fragmenten in: Groote Denkers door JULIUS DE BOER. Heraclitus, Socrates... Baarn, Hollandia-drukkerij [1910]; blz. 24-36.*

### XL. Hermes Trismegistus.

Sesthien Boecken van den Voor-treffelijcken Ouden Philosoph, Hermes Trismegistus. Met groote naarstigheyt, uyt het Griekx ghebracht in ons Nederduytsch... nevens veel Annotatien en verklaringen [door A. W. V. B.]... t'Amsterdam, Ghedruckt by Nicolaes van Ravesteyn. Voor Ysbrant Ryvertsz... 1643.

(4), 152 blz. 4to.  
*Leiden, Groningen.*

*Hedr.*: T'Amstelredam, By Pieter la Burgh... [1652].

(8), 423 blz. 12vo.  
*Gent, Londen.*

### XLI. Hermesianax.

*Het groote fragment [bij ATHENAIOS ed. KAIBEL, III, 316-320] metrisch vertaald door WILLEM KLOOS, in: De Nieuwe Gids, 1919, II, blz. 462-465.*

### XLII. Herodianus.

1. Herodianvs... Wt het Latijn overghesedt door D. V. COORNHERT. Tot Arnhem. By Jan Janszoon... M.VJ.VJJJJ.

146, (2) bldn 8vo.  
*Brussel, Leuven.*

2. Herodianus acht Boeken Der Roomsche Geschiedenissen. Uit het grieks verduitscht door PIETER RABUS... Te Rotterdam. Gedrukt by Isaak Naeranus... 1683.

(40), 376 blz. 8vo.  
*Gent, Brussel, Leuven, Rott.*

## XLIII. Herodotus.

1. *Bekorte vertaling van Homerus Leven in het ongenummerd voorwerk van het 1<sup>o</sup> deel van: De Iliaden van Homerus door GLAZEMAKER, 1658 [zie HOMERUS n. 8].*

2. Herodoot van Halikarnassus Negen Boeken der Historien... Beneffens een Beschrijving van Homeers leven, door den zelve Herodoot. Vit het Grieks vertaelt door D<sup>r</sup> O[LFERT] D[APPER]. t'Amsterdam, By Hieronymus Sweerts... 1665.

(46), 689, (23) blz. 4to.  
Brussel, Katwijk.

Vert. van I 8-12 overgedr. in: De Nieuwe Gids, 1917, I, blz. 338-340.

3. I 30-32 [door ?] in: Nieuwe Nederlandsche Bibliotheek ... Achtsten deels tweede stuk. Te Amsterdam, bij Martinus de Bruyn ... MDCCCLXXXVIII; blz. 83-86.

4. III 65, 71-73 en 80-84 [door HERMAN BOSSCHA] in: Bibl. van oude Lett. Eerste Deel, 1808 [zie DEMOSTHENES, n. 2]; blz. 17-32.

5. VIII en IX door J. BOSSCHA in: Nieuwe Verhandelingen van het provinciaal Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. Tweede deel. Te Utrecht, Bij J. Altheer ... MDCCCXXII.  
216 blz. 8vo.

6. V en VI door N. G. VAN KAMPEN, *ibid.* MDCCCXXIII.  
XLIII, 236 blz. 8vo.

7. III 67-86 [door ?] in: Bijdragen tot de kennis en verspreiding der oude letterkunde. I. Utrecht, Kemink en Zoon, 1838; blz. 1-22.  
*Archief der firma Kemink en Zoon, Utrecht.*

8. *Vele vertaalde stukken in: De oude Wereld naar Herodotus, door J. P. COSTERUS. Eerste deel ... Te Hoorn, bij Gebr. Vermande. 1843. — Tweede deel. Eerste stuk, ibid. 1846.*

9. *Vele vertaalde stukken in: Verhalen uit het Oosten, Herodotus naverteld door Rev. A. J. CHURCH, M. A. Naar den achtsten Engelschen druk bewerkt door Dr. P. C. MARGADANT ... Sneek, H. Pyttersen Tz. 1890.*

10. III 150-160 (*bekort*) in: Historisch Leesboek, door F. VAN RIJSENS ... Tweede deel. Algemeene Geschiedenis. Te Groningen bij J. B. Wolters. 1894; blz. 14-18.

11. Herodotus. Muzen... door CH. M. VAN DEVENTER. Amsterdam, S. L. van Looy, H. Gerlings. Deel I, [1894]. — Deel II, [1895].

Deel I; IX, 430 blz. 8vo. Boek I-IV. — Deel II; 398 blz. 8vo. Boek V-IX.

*Uittreksels in de reeks artikelen van v. DEVENTER, getiteld Herodotus, in: De Kunstwereld. II<sup>e</sup> jrg., 1895. — Die artikelen herdrukt in: v. DEVENTER. Hell. Stud. 1897 [zie ANDOCIDES]; blz. 86-143.*

12. IV 200-202 en andere stukjes in: Grieksche Letterk. door VÜRTHEIM, 1918 [zie ARCHILOCHUS, n. 2]; blz. 103-120.

## XLIV. Herondas.

1. III in proza vert. door Dr. H. VAN HERWERDEN in: *De Nederlandsche Spectator*, 1891; blz. 293-294.
2. III, IV, VI, VII, metrisch vert. door N. J. SINGELS in: *De Gids*, 1896, III, blz. 207-223.
3. I, II, III in proza vert. door F. V. TOUSSAINT VAN BOELAERE, in: *Nieuw Leven ...* Gent, Herckenrath. 3<sup>e</sup> jrg. 1910; blz. 160-174.
4. I in proza vert. door P. GROENEBOOM, in: *De Nieuwe Gids*, XXXIV<sup>e</sup> jrg. I<sup>o</sup> Deel. 1919; blz. 65-67.
5. III in verzen vert. door Dr. A. SIZOO, in: *Stemmen des tijds*, X<sup>e</sup> jrg., II, 1921; blz. 449-457.

## XLV. Hesiodus.

1. Vlijt [= Werken en D. 207-340, zeer bekort] in: *Zedelijke Gispingen*, door Mr. WILLEM BILDERDIJK. Te Rotterdam, By J. Immerzeel, junior. 1820; blz. 76-79.

2. *De Werken en Dagen van Hesiodus...* in nederduitsche verzen gevolgd door D. J. VAN LENNEP. Te Amsterdam, bij P. den Hengst en Zoon. MDCCCXXIII.

XVIII, 64 blz. 8vo.

*Herdr.*: Tweede druk. Te Amsterdam, bij P. Meyer Warnars. MDCCCXXXIV.

XX, 62 blz. 8vo.

3. *De Schepping der Vrouw* [= Werken en D. 42-105] in: *Gedichten van Mr. ABRAHAM BOXMAN*. Te Rotterdam, bij J. Immerzeel, junior. MDCCCXXIII; blz. 150-153.

4. Theog. 536-612 in proza vert. in: *Grieksche Letterk.* door VÜRRHEIM, 1918 [zie ARCHILOCHUS, n. 2]; blz. 52-54.

## XLVI. Hierocles.

Commentaren van Hierocles op de gulden verzen van Pythagoras, naar het Fransch van ANDRÉ DACIER in het Engelsch vertaald door N. ROWE en overgebracht in 't Nederlandsch door J. K. Weltevreden, N. V. Theosofische boekhandel Minerva. z. j.

(6), 161 blz. 8vo. — Vertaling van: *Commentary of Hierocles on the golden verses of Pythagoras. From the French of ANDRÉ DACIER. Done into English by N. ROWE*. London: The theosophical publishing society... 1906. Het Fransche werk is getiteld: *Les commentaires d'Hierocles sur les vers d'or de Pythagore... traduits en Français... Par M. DACIER*. A Paris, chez Rigaud [1706]. De eerste druk der Engelsche bewerking van Rowe verscheen in 1707; die van 1906 is de tweede; hij werd bezorgd door FLORENCE M. FIRTH en verschilt aanmerkelijk van den eersten.

## XLVII. Hippocrates.

1. Hippocrates, van die vvonden int hoofd. Nu eerst vyten Latijne int nederduytisch ouergheset. Door M. PEETER HASSAR-

DUS [= HASCHAERT]... Tantwerpen... by Willem Silvius... 1565.

41, (1) bldn 8vo. Houtsnedn; uitvoerige toelichtingen van den vertaler.

*Plantijn, Amst.*

*Herd.*: a) Herdruckt ... t'Amsterdam, Ghedruckt by Paulus van Ravesteyn ... 1616.

40, (4) bldn 8vo.  
*Amst.*

b) Den derden druc ... Tot Rotterdam. By Jan van Waesberge ... 1629.

45, (10) bldn 8vo.  
*Brussel, Amst.*

c) *achter*: Handtboeck der Chirurrgyen ... Door D. CAROLVM BATTVM [= K. BATEN] ... Tot Amsterdam, By Hendrick Laurentsz ... 1631.

*Gent, Amst.*

d) *achter*: *Id.* t'Amstelredam, Voor Hendrick Laurentsz ... 1634.

*Gent, Gent Ac., Amst.*

e) *achter*: *Id.* t'Amsterdam, Voor Iohannes van Ravesteyn ... 1653.

*Amst.*

f) *achter*: *Id.* t'Amstelredam, By Iohannes van Ravesteyn ... 1662.

*Leuven II, Amst., London.*

2. Sommige [= 14] Aphorismi van Hippocrates ... in het voorwerk van: Handboec der Chirurgyen ... Door D. CAROLVM BATTVM ... Tot Dordrecht. By Jan Canin ... 1590.

*Amst.*

*Herd.*: a) in het voorwerk van: *Id.* Den tweeden Druck ... Tot Dordrecht. By Abraham ende Isaack Canin ... 1595.

*Amst., Leiden.*

b) in het voorwerk van: *Id.* Tot Schiedam. By Adriaen Cornelisz voor Jaspar Troyens ... tot Dordrecht ... 1606.

*Amst.*

c) in het voorwerk van: *Id.* Tot Dordrecht, By Claes Centen voor Jasper Troyens ... 1613.

*Amst.*

d) in het voorwerk van: *Id.* Tot Amsterdam, By Hendrick Laurentsz ... 1620.

*Amst., Leuven.*

e) in: *Id.* 1631 [zie n. 1, c]; blz. 5-6.

f) in het voorwerk van: *Id.* Tot Rotterdam, By de Weduwe van Matthijs Bastiaensz ... 1632.

*Amst.*

g-i) in: *Id.* 1634, 1653 en 1662 [zie n. 1, d-f]; blz. 6-7.

3. Eenê brief van Hippocrates ... aen Demagetum ... vvt den Griexschen tonge inden duytschen ouergeset ... door ... ADRIANUS IUNIUS HORNANUS, op fol. 78 v-95 v van: Misprysinghe ende miserie des hoefs ende der hoocheyt .. Ghemaect door dē ... Heer Anthonis van Guenaer (*sic*) ... Nu eerst wt den Spaensche in Nederlantsche Tale ouerghestelt. T'Hantverpen... by Gheeraert Smits. A° 1573.

*Brussel.*

De groote brief aan Demagetos; civillité-letter. — Misprysinghe... is de vertaling van *Menosprecio de corte y alabanza de aldea* door ANTONIO DE GUEVARA, bisschop van Mondonedo. Dit werk verscheen voor het eerst in 1539 bij Juan de Villaguirán te Valladolid; het werd dikwijls in het Spaansch herdrukt en ook in alle West-Europesche talen overgebracht. De laatste Spaansche uitgaaf, bezorgd door M.



MARTINEZ DE BURGOS, verscheen in 1915 te Madrid in de collectie *Clásicos Castellanos*.

4. Reden-vreucht Dei Wijsen in haer wel-lust, Ende Belachen der dwasen quel-lust ... Ghemaect van ... ADOLPHO TECTANDRO VENATORE [= ADOLF DE JAGER] ... Tot Alcmaer, Ghedruckt by Jacob de Meester ... M.VI<sup>e</sup>.III.

(52) blz. 4to. — Tooneelstuk, dat vertalingen uit Hippocrates' brieven bevat (zie J. A. Worp, *Tijdschr. v. Ned. Taal- en Lett.* XX, 1901, blz. 32-37).

Haarlem, den Haag, Londen.

5. Hippocratis Coi Aphorismi Dat zijn corte sententien, spreuken ofte Regulen... Vervaet in seven Boecken. Waer by gevoeght zijn noch drie boecken Prognosticorum of Voorsegginghen der Sieckten des selven Autheurs. Alles uyt den Grieksch en inden Neder-Duytschen Tale overgheset door HENDRICUM COUMANS S. S.... t' Amstelredam. By Frans Pels... [1631].

(6), 58, (2), 29 blz. 8vo.

Amst.

6. Eenige Medicinale grondt-regels, uyt Hippocrates Aphorismen, op blz. 35-36 van: Hof-gedachten, in: Alle de wercken, so ouden als nieuwe, van de Heer IACOB CATS ... t'Amsterdam, By Ian Jacobsz Schipper, 1655. fol.

Haarlem.

Herd.: Hof-gedachten ... *ibid.* MDCLV. 4<sup>e</sup>; blz. 45-46.

Brussel.

Zie verder: *Museum Catsianum* door DE JONGE VAN ELLEMEET, 2<sup>e</sup> uitg. 1887.

7. Aphorismi Hippocratis, Dat is Afgesonderde, Kort-bondige Spreuken... Uyt het Grieksch grondelijk vertaelt... Door MICHAEL TATINGHOF... T'Amsterdam, Voor Abraham de Wees... 1658.

(20), 265 blz. kl. 8vo.

Amst.

8. Hippocratis Coi, Aphorismi. Dat zijn : Kort en bondige Leeringen, Of Regulen... Door ERNESTUM RAS... Gedrukt te Leeuwarden, By Eyvo Takes Wielsma... 1664.

(18), 488, (38) blz. 8vo. — Lat. en Nederl. met uitvoerige verklaringen bij elk aphorisme.

Gent, Amst.

Herd.: Gedrukt tot Middelburg, By Sibrand Jordens... 1665.

(10), 385, (37) blz. 8vo. — Inhoud gelijk de vorige druk.

Amst.

9. Aphorismen, of Kort-bondige Spreuken van Hippocrates. Beneffens desselfs Wet en Vermaningen... Vertaalt door S. BLANKAART. t' Amsterdam, By Jacob van Royen... [1680].

(28), 272, (8) blz. kl. 8vo.

Amst.

Herd.: a) Twede Druk. Te Amsteradin (*sic*), By Nicolaas ten Hoorn ... 1714.

(10), 201, (3) blz. 12mo.

Amst.

- b) Tot Gend, By Adrianus Colier ... 1792.  
(34), 4, X, 206 blz. 12mo.  
Brussel.

10. Hippocrates Coüs van de Voorkenningen der Ziekten. III. Boeken... In het Neerlands vertaald door HENRICUS BUYZEN... Te Haarlem, By Wilhelmus van Kessel. 1714.

58, (2) blz. 8vo.  
Amst.

Herdr.: a) *Ibid.* 1726.

58, (2) blz. 8vo.  
Amst.

- b) t'Amsterdam, By Isak Spaan ... 1741.

58, (2) blz. 8vo.  
Amst.

11. De Verhandeligen van Hippocrates, C. Celsus en Paulus Ægineta, over de Pypzweeren, en uitzakkingen van den aars; vertaald ... door PETRUS CAMPER. Te Amsterdam, By Yntema en Tieboel. MDCCXXVIII.

III blz. 8vo. — Blz. 9-27: vert. van *Περὶ πυλῶν*. — Paulus van Aegina, beroemde arts uit de 1<sup>e</sup> helft der VII<sup>e</sup> eeuw na Chr.  
Amst.

12. *Zeer vele plaatsen uit verschillende werken vert. in: Heelkunde van Hippocrates, door DAVID VAN GESSCHER ... Eerste deel. Te Amsterdam, bij J. B. Elwe. MDCCXCI.*

XVI, 474, (2) blz. 8vo.  
Amst., Leiden.

13. Hippocratis Aphorismi. De Aphorismen (Korte Stellingen) van Hippocrates. In het latijn en nederduitsch vertaald [door H.]. Amsterdam, bij H. D. Santbergen. 1835.

(4), 217 blz. kl. 8vo.  
Amst.

Herdr.: Tweede druk. Amsterdam, Willems & Werlemann. 1848.

223 blz. kl. 8vo.  
Amst.

14. *Ἱπποκράτους Προγνωστικὸν καὶ Προρρητικόν*. Hippocrates voorspellingen en voorzeggingen. Eerste deel. Amsterdam, bij H. D. Santbergen. 1835. — *Ἱπποκράτους Προρρητικόν*. Hippocrates Voorzeggingen. Tweede deel. *Ibid.* 1836.

kl. 8vo. 1<sup>o</sup> d. 191 blz.; 2<sup>o</sup> d. 159 blz. — Grieksch en Nederl.  
Amst.

15. *Ἱπποκράτους Ἀφορισμοί*. Hippocratis Aphorismi. De korte stellingen van Hippocrates. In het Grieksch, Latijn en Nederduitsch... [door Dr. J. B. DOMPELING]. Te Utrecht, bij C. van der Post, Jr. 1842.

XIV, 152 blz. 8vo.  
Amst.

XLVIII. *Homerus*.<sup>1</sup>

1. Deerste twaelf boecken *Odysseæ*, dat is de dolinghe van Vlysse, bescreuê int Griecx door den Poeet *Homerum* vadere ende fonteyne alder Poeten, nv eerstmael wten Latijne in rijm verduytscht door *DIERICK COORNHERT*. Tot Haerlem, By Ian van Zuren. 1561.

(8), 93, (3) bldn 8vo.

*Gent, Maastr., Leiden, Londen.*

*Herdr.* : a) Tot Delf, By Bruyn Harmensz. Schinckel ...  
M.D.XCIII.

(8), 84 bldn 8vo.

*Gent.*

b) *Ibid.* M.D.XCVIII.

(8), 84 bldn 8vo.

*Leiden.*

c) *Ibid.* M.VI<sup>e</sup>.VI.

(8), 84 bldn 8vo.

*Gent.*

d) Tot Amstelredam. By Hendrick Barentsz ... 1607.

(8), 84 bldn 8vo.

*Gent, Groningen, Londen.*

2. De tweede XII. Boecken *Odysseæ* : Dat is, De Dolinghe van Vlysse... nu eerstmael uyt het Latijn in Rym verduytscht door D. V. COORNHERT, ende B. D. Tot Amstelredam, By Hendrik Barentsz... 1605.

(6), 181, (11) blz. 8vo.

*Gent* (3 ex.)

*Herdr.* : ... verduytscht door D. V. COORNHERT ende I.-G. H[ARCK?] oversien ende verbeterd. *Ibid.*... 1609.

(6), 173, (12) blz. 8vo.

*Leiden, Groningen.*

3. De eerste 12. Boecken vande *Ilyadas*... Wt Griecks in Franschen Dicht vertaeld door M<sup>r</sup> HUGES SALEL... Ende nu uyt Francoyschen in Nederduydschen Dicht vertaeld. Door KAREL VAN MANDER... Gedrukt t' Haerlem, by Adriaen Rooman, Voor Daniel de Keyzer... 1611.

392 blz. 8vo. — Met 12 kleine houtsnedes.

*Antw., Leuven.*

4. *Hym. Vene*: [= 6<sup>e</sup> Hom. hymne] door M. CAMPANUS in: *Amsterdamsche Pegasus*, 1627 [zie APOLLONIUS, n. 1]; blz. 13-14.

5. *Batrachomiomachia*, ofte Den vvonderlijcken Veld-slagh tusschen de Muysen ende de Kick-vorschen [door I. BURCHOORN]. Tot Leyden Gedrukt by Isaac Burchhoorn ... 1636.

31 blz. 4to. — Gedeeltelijke vertaling in verzen.

*Leuven, Brussel, den Haag, Leiden, Londen.*

(1) In *De Panier*. Derde jaargang. Derde deel. Haarlem, 1877, blz. 1 vlg., geeft C. VOSMAER een overzicht der voornaamste Nederl. Homeros-vertalingen. Vgl. den eersten druk zijner *Ilias*-vertaling (zie beneden, n. 39, II) blz. V vlg.

6. Wonderbaerlijken Strydt tusschen de Kickvorschen ende de Muysen, Toegepast op De Nederlandtsche Oorloge [door JOH. VAN BEVERWYCK]. Tot Dordrecht, Voor Iasper Gorissz... 1641.

(5) blz., 30 kolommen en 31-64 blz. 8vo. — Kol. 1-30: vertaling in verzen; blz. 38-60: Gelyckheyt Van den staet en de gelegentheit der Vrije Vereenighde Nederlanden, met der Kick-vorschen Oorloge tegen de Muysen.

*Gent, Londen.*

*Herdr., zonder de toepassing: \*Dordr., Jasp. en Joan. Goris, 1660.*

*(Catal. der Bibl. van de Mij der Ned. Lett. te Leiden, I, 1887; kol. 296).*

7. De dooling van Ulisses... van G. V. S[AMBIX] vertaalt. t' Amsterdam, Voor Gerrit van Goedesberg...; en Klaas Fransz. 1651.

(8), 471 blz. 12mo. — Prozavertaling.

*Gent J., Katwijk, Leiden.*

*Herdr.: Tweede druk. t'Amsterdam, By Jacobus Verheyde ... MDCCXX.*

(6), 471 blz. 12mo.

*Leuven, Katwijk, Leiden.*

8. De Iliaden van Homerus... Tweede deel. Nieuwelijks vertaalt [door J. H. GLAZEMAKER], en met kopere platen vergiert. t' Amsterdam, Voor de Weduwe van Nicolaas Fransz... 1654. — *Id.* Eerste deel. Nieuwelijks door J. H. GLAZEMAKER vertaalt; en met Kopere Platen vergiert. t' Amsterdam, Voor Jan Rieuwersz... 1658.

12mo. 2<sup>e</sup> deel: 480 blz.; 1<sup>e</sup> deel: (24), 454 blz.

*Gent, Gent J., Nijmegen J., Katwijk (3 ex.)*

9. 't verhael des bloedigen Oorlogs tusschen de Muysen en Kick-Vorsschen, 1699 [zie AESOPUS n. 9, a].

*Herdr.: 1721, omstr. 1725, omstr. 1740, omstr. 1745 [zie AESOPUS, n. 9 en 11].*

10. Batrachomyomachia, of de Stryt der Vorschen en Muizen, In Nederduitsch Heldendicht overgebracht Door L. SCHERMER. Te Haarlem, Gedrukt by Wilhelmus van Kessel... 1709.

(4), 18, (2) blz. 4to.

*Amst. Ak., Leiden, den Haag.*

*Herdr.: a) in: LUKAS SCHERMERS Poëzy. Te Haarlem, By Wilhelmus van Kessel, 1712; blz. 271-284.*

*Brussel.*

*b) in: Id. Tweede druk ... t'Haarlem. By Wilhelmus van Kessel. t'Amsterdam. By Johannes Ratelband. 1725; blz. 271-284.*

*Gent Ac., Katwijk, Nijmegen J.*

*Titeluitgaven: α) Tweede druk... t'Amsterdam, By Evert Visscher ... 1730.*

*Nijmegen J.*

*β) Derde druk ... Te Rotterdam, By Jakobus Losel, MDCCXLIII.*

*Gent Ac., Brussel.*

*γ) Vert. van 108-134 en 168-193 in: Leiddraad tot de geschie-*

denis der Nederl. Letterk. door Prof. L. G. VISSCHER. 4<sup>e</sup> deel. Utrecht, W. F. Dennenfeller, 1857; blz. 104-106. — *Titeluitgaven*: *Id. ibid.* 1857; Vierde deel, *Id.* Tweede uitgave, *ibid.* 1860.

d) *Vert. van 9-99 in*: *Stijl en Letterkunde* ... door FR. WILLEMS. Tweede deel. Poëzij. Tweede stuk. Lier, Jozef van In. ... 1891; blz. 59-62.

11. De Odyssea van Homerus, In Neêrduits gerymt door... KOENRAET DROSTE. Eerste deel. Te Rotterdam, Gedrukt by Pieter de Vries... 1719. — Tweede deel, *ibid.* 1719.

De twee deelen met doorlopende pagineering en signatuur: 432 blz.  
4to.

*Gent, Leiden.*

*Titeluitgaaft*: Eerste deel, *ibid.* 1722. — Tweede deel, *ibid.* 1719.  
*Gent J., Leiden, Londen.*

12. De Ilias van Homerus, In Neêrduits gerymt door... KOENRAET DROSTE. Eerste deel. Te Rotterdam, Gedrukt by Pieter de Vries... 1721. — Tweede deel, *ibid.* 1721.

De twee deelen met doorlopende pagineering en signatuur: 428 blz.  
4to.

*Gent, Gent J., Leiden, Londen.*

*Titeluitg.*: Eerste deel, *ibid.* 1722. — Tweede deel, *ibid.* 1721.  
*Leiden.*

13. II. I 1-32 *metrisch vert. in*: GUL. OTHONIS REIZII Belga Graecisants. Rotterdami, Apud Joh. Hofhout. MDCCXXX; blz. 564-565.

*Brussel.*

14. I. Homerus Ilias. Eerste boek [1-119, door W. BILDERDIJK] *in*: De Post van den Helicon. II. Deel. Te Amsterdam, bij J. ten Brink Gz. 1788; blz. 289-296.

*Gent.*

*Herdr.*: a) Verspreide Gedichten van Mr. W<sup>m</sup> BILDERDIJK. Tweede deel. Te Amsterdam bij Immerzeel en Comp. MDCCCIX; blz. 153-162.

b) *in* II.

II. Ilias I, 1-196 door W. BILDERDIJK, *in*: Astrea ... Utrecht. Vierde jrg. 1854; blz. 14-15.

15. Gendschen Almanach voor het jaer ons Heere Jesu-Christi M.D.CC.XCI... Waer by gevoegd zyn vele grievelykheden... alsook Kikvorschen- en Muyzen-Gevecht. [vert. d. JOS. VERHEGHE, O. S. Aug.]... Tot Gend, by Bernard Poelman.

*Leuven.*

16. Proeve eener dichterlijke vertaling van de Ilias van Homerus door MATTHIJS SIEGENBEEK. Te Amsterdam, bij Johannes Allart. MDCCCVII.

LVIII, 131 blz. 8vo. — Ilias XXII en XXIV.

17. Ulysses Hellevaart. Het elfde boek van Homerus Odysséa, *in*: Najaarsbladen. Door Mr W<sup>m</sup> BILDERDIJK. Eerste deel. In 's Gravenhage bij Immerzeel & comp. MDCCCVIII; blz. 1-51.

18. Ulysses t'Huisreis. Het vijfde boek van Homerus Odysséa, *in*: *id.* Tweede deel. *ibid.* MDCCCIX; blz. 17-46.

19. *Homerus*, vertaald door E. TURR. Eerste Deel. Te Amsterdam, bij Immerzeel & Comp. MDCCCX.

(35), 154, 239 blz. 8vo. — Op blz. 1-27 en 127-166 der 239: prozavert. van Ilias I en II; niet verder verschenen.

20. *Ilias VI* [door M. SIEGENBEEK] in: *Euterpe...* door JACOBUS KANTELAAR en MATTHIJS SIEGENBEEK. Eerste stuk. Te Amsterdam, bij Johannes Allart. MDCCCX; blz. 11-44.

21. *Ilias VI 359-502 metrisch vertaald* door Mr. H. A. SPANDAW in: *Tijdschrift van Kunsten en Wetenschappen van het departement der Zuiderzee*. Mengelwerk, voor 1813. Te Amsterdam... blz. 325-330.

*Hedr.*: a) *Gedichten van Mr. H. A. SPANDAW*. Derde Deel. Nieuwe uitgave. Te Groningen, bij J. Oomkens. MDCCCXXXVII; blz. 143-152.

*Titeluitg.*: Nieuwe uitgave. Utrecht, C. van der Post Jr. 1846.

b) *Id.* Derde deel. Vierde druk. Utrecht, C. van der Post jr 1857; blz. 121-127.

*Id. met adres*: Leyden, D. Noothoven van Goor, z. j.

22. Vertaling van den *Ilias* van *Homerus*, zesde boek. Door wijlen H. G. OOSTERDIJK in: *Tijdschr. van Kunsten en Wet.* [zie n. 21]. Mengelwerk, voor 1813; blz. 701-717.

23. *Ilias*, zesde zang, in: *Affodillen* van Mr. W. BILDERDIJK. Tweede deel. Te Haarlem by François Bohn. MDCCCXIV; blz. 29-56.

*Hedr.*: a) In: \**Voorlezingen van Nederduytsche Dichtstukken* [door J. B. DAVIN] Mechelen, Hanicq; — *Id.* Tweede ... uitgave. Te Mechelen, By P.-J. Hanicq... 1836; blz. 39-55; — *Id.* Derde ... uitgave, *ibid.* 1843; blz. 41-57.

b) *Vert. van 369-502 in*: *Dicht- en prozastukken ten gebruike der nederduitsche scholen* [door A. BOGAERS] ... S<sup>t</sup> Truijen By Vanwest-Pluymers. 1844; blz. 101-105; en in de volgende uitgaven (6<sup>e</sup> uitg.: *Proza- en Dichtstukken*. Sint-Truiden, G. Moreau-Schouberechts, 1885). — *Vert. van 404-502 in*: *Nederduitsche Letterkunde*. Tweede deel. Dichtstukken. Vierde uitgaaf ... Leuven, Vanlinthout, 1854; blz. 112-115; en in de volgende uitgaven (7<sup>e</sup> uitg. *ib.* 1893). — *Id. in*: *Voorbeelden van Stijl en Letterkunde* door [DOM.] SLEECKX. Luik, Dessain [1867]; blz. 310-313; *id. in de 2<sup>e</sup> en 3<sup>e</sup> uitg.* [1911]. — *Id. in*: *Nederlandsche Bloemlezing* door H. VAN KALKEN ... Brussel, Lebègue [1897]; blz. 137-140.

24. I. *Ilias XIV* door J. VAN 'S GRAVENWEERT in: *Mnemosyne...* III. Stuk. Te Dordrecht ... 1817; blz. 217-242.

*Hedr.* in:

II. *De Ilias van Homerus...* in *Nederduitsche verzen gevolgd*, door Mr. JAN VAN 'S GRAVENWEERT. 4 deelen. Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey, MDCCCXVIII-MDCCCXIX,

8vo. — 1<sup>e</sup> deel: XXXIV, 224 blz.; — 2<sup>e</sup> deel: (4), 210 blz.; — 3<sup>e</sup> deel: (4), 242 blz.; — 4<sup>e</sup> deel: (4), 211, (1) blz.

*Hedr.*: a) Nieuwe uitgave. 2 dln. Haarlem, A. C. Kruseman, [1854].

12mo. — 1<sup>e</sup> deel: VI, 7-332 blz. — 2<sup>e</sup> deel: (IV), 323 blz.

b) *Vert. van II 299-332; II 455-483; IV 422-451; VI 407-502 in*: [A. VOISIN en Fr. VANHAVERBEKE], *Bloemlezing of Keus van...*

Nederduitsche en Fransche dichtstukken ... Gend, Bij Vassas en Co, 1827. — *Vert. van XXIV* 469-595, in: *Nederlandsche Bloemlezing* ... Eerste deel. Te Antwerpen, Bij J. E. Rysheuvels ... 1828; blz. 98-102. — *Vert. van VI* 394-496, in: *Neerlands Letterkunde in de negentiende eeuw* ... door J. P. DE KEYSER. Poëzie. 's-Gravenhage, D. A. Thieme. 1877; blz. 571-572. — (*Titeluitg.*: *Id.* Nieuwe uitgave. 's Gravenhage. Henri J. Stenberg. 1880.) — *Id.* in: *Nederlandsch Leesboek* ... door G. D. MINNAERT. Vierde ... uitgave. Gent, Ad. Hoste, 1884; blz. 427-430; — *alsook in de 5<sup>e</sup> en 6<sup>e</sup> uitg.*, *ibid.* 1892 en 1897.

25. De twintigste Zang van de Ilias ... in: *Mnemosyne* ... VI. Stuk. Te Dordrecht ... 1819; blz. 203-231.

TYDEMAN, *Lyst van Nederd. vertal.*, noemt als schrijver: J. P. A. BOURDEAU.

26. De Muis- en Kikvorsch-krijg [door W. BILDERDIJK]. *Z. pl.* MDCCCXXI.

(4), 3-76 blz. 8vo.

*Uittreksels*: *Vert. van 99-196 in*: *Leiddraad* ... door L. G. VISSCHER. 4<sup>o</sup> deel, 1857 [zie n. 10, c]; blz. 106-108 (en 1857 en 1860). — *Vertaling van 9-107 in*: *Nederlandsche Dichterhalle* ... door J. F. J. HEREMANS. I. Gent ... L. Hebbelynck ... 1858; blz. 386-387. — *Vert. van 9-68 in de drie drukken van*: *Voorbeelden* ... door SLEECKX [zie n. 23, b]; blz. 314-316. — *Nagenoeg geheel in*: *Rijm en Onrijm* ... Tweede deel ... door J. L. PETERS. Venlo-Amsterdam. 1882; blz. 221-236; *id.* 2<sup>e</sup> dr. Venlo, 1888; blz. 221-236. — *Vert. van 9-99 in*: *Bloemlezing uit Nederlandsche Dichters* door P. DE MONT. Gent, Hoste, 1883; blz. 26-29. — *Vier uittreksels in*: *Bloemkrans* ... 3<sup>e</sup> jrg. Tilburg ... 1885; blz. 17-24. — *Uittreksels in*: *Nederduitsche Bloemlezing* door J. BOLS en J. MUYLDERMANS. Tweede deel. Tweede afdeeling. Mechelen, Raym. Van Velsen 1888; blz. 203-209; en in *de volgende uitgaven* (7<sup>e</sup>, *ibid.* 1921).

27. De Odysséa van Homerus, ... in *Nederduitsche verzen gevolgd*, door Mr JAN VAN 'S GRAVENWEERT. 3 *dln.* Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey, MDCCCXXXIII-MDCCCXXIV.

8vo. — 1<sup>o</sup> deel: XXIV, 216 blz.; — 2<sup>o</sup> deel: (4), 226 blz.; 3<sup>o</sup> deel: (4), 218 blz.

*Herdr.*: a) *Nieuwe uitgave. 2 dln.* Haarlem, A. C. Kruseman [1860].

12mo. — 1<sup>o</sup> deel: XIX, 235 blz.; — 2<sup>o</sup> deel: 231 blz.

*Id. met adres*: Amsterdam, G. L. Funke.

b) *Vert. van Od. XII* 166-259 in: *Stijl en Letterk.* door FR. WILLEMS. 2<sup>e</sup> d. 2<sup>e</sup> st. 1891 [zie n. 10, d]; blz. 84-86.

28. Lofzang op Ceres, in: *Gedichten van J. VAN LENNEP*, 1827 [zie BION, n. 8]; blz. 1-25.

*Herdr.*: *Mengelpoëzij* door Mr J. v. LENNEP. Leiden, Sijthoff [1891]; blz. 298-309.

29. Homerus vertaald door F. A. SPEYERS ... Gent, D. J. vander Haeghen [1830].

8o blz. 8vo. — *Proza-vert. van II. I, II, III* 1-126; niet verder verschenen. In het ex. der Kon. Bibl. te Brussel en dat der Univ. Bibl. te Gent ontbreekt het titelblad; wellicht heeft het nooit bestaan; bovenstaande titel volgens DE POTTER, *VI. Bibliographie*, blz. 326.

30. Proeve van navolging des eersten Boeks van de Ilias van Home-

rus, door P. P. ROORDA VAN EYSINGA ... Te Kampen, bij K. van Hulst. 1832.

VIII, 28 blz. 8vo.  
Leiden.

31. De Twaelfde zang [1-141] van het Odyssea van Homeros ... door D. SLEECKX, in: De Noordstar ... I<sup>e</sup> Deel. Derde Jaergang. Antwerpen ... 1842; blz. 182-187.

32. Van de metrische Ilias-vertaling van D. CRACCO is verschenen:  
I. A. Vert. van III 1-145 en 314-461 in: Het Taelverbond ... 3<sup>de</sup> Jaergang. 4<sup>e</sup> deel. Antwerpen ... 1847; blz. 333-341.

Herdr. in:

B. Derde gezang, in: Handelingen van het Ned. congres gehouden te Gent [in] 1849. Gent ... L. Hebbelynck. 1850; blz. 136-148.

II. Vert. van V 711-909 in: Nederduitsch Letterkundig Jaerboekje, Voor 1848. Vyftiende Jaergang. Gent ...; blz. 70-76.

Herdr. in: a) Geschiedenis der Nederduitsche Tael en Letterkunde door J. VAN DE VELDE. Audenaerde ... Bevernaege-Van Eecheute ... 1861; blz. 185-189.

b) Vert. van V 711-836 in: Onze Dichters ... door TH. COOPMAN en V. A. DELA MONTAGNE ... Antwerpen, L. A. dela Montagne ... 1880; blz. 24-27; — id. Tweede uitgave. Roeselaere, De Seyn Verhoughstraete ... 1881; blz. 31-33.

III. A. Vert. van VI 237-529, in: Astrea ... Utrecht ... Vierde Jaergang ... 1854; blz. 94-97.

Herdr. in:

B. Zesde Zang, in: Het Taelverbond ... Mengelingen. Jaergang 1854. Antwerpen ...; blz. 145-161.

33. I. K. F. BECKER. Verhalen uit de oude wereld. Naar den 8<sup>sten</sup> druk, uit het Hoogduitsch [door H. H.]. 1<sup>ste</sup> deel. Ulysses van Ithaka, volgens Homerus. Tweede druk. Te Deventer, bij J. de Lange. 1866.

VIII, 238 blz. kl. 8vo. — Bevat een proza-vertaling van zeer vele stukjes uit de Odyssee. — De eerste druk is van 1847.

II. Verhalen uit de oude wereld. Naar den 7<sup>en</sup> druk. Uit het hoogduitsch van K. F. BECKER [door H. H.]. Tweede deel. Achilles naar de Ilias van Homerus. Te Deventer, bij J. de Lange. 1848.

(4), 328 blz. kl. 8vo. — Bevat een proza-vertaling van zeer vele stukjes uit de Ilias.

34. I. Ilias VI, 440-496, door G. DORN SEIFFEN, in: Astrea ... Utrecht ... Vierde Jaergang ... 1854; blz. 11-12.

Grieksch en Nederlandsch.

Herdr. in:

II. Ilias van Homerus, in de oorspronkelijke versmaat vertaald door M<sup>r</sup> G. DORN SEIFFEN. Utrecht, Kemink en Zoon, 1855.

395 blz. 8vo. — Het Nederlandsch alleen.

Daaruit: vert. van VI 370-519 in: Astrea ... Utrecht .... Vijfde jaergang, 1855-56; blz. 189-190.

35. Ilias VI 406-485 en XXIV 762-775, in: Hesperiden van M<sup>r</sup> IS. DA COSTA. Haarlem, A. C. Kruseman. 1855; blz. 133-136.

Herdr.: a) in de verschillende uitgaven van DA COSTA'S Komplete Dichtwerken.

b) Bloemlezing uit DA COSTA'S Ged., 1877 [zie AESCHYLUS, n. 2] blz. 129-131.

c) Hagar, Wachter! wat is er van den nacht? en andere



poëzie van M<sup>r</sup> ISAAC DA COSTA, uitg. door J. H. VAN DEN BOSCH. Tweede druk. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink [1905]; blz. 80-83.

36. Od. VI 110-250 door Mr. G. DORN SEIFFEN in: *Astrea ...* Utrecht ... Zesde Jaarg. ... 1856-57; blz. 91-94.

37. Il. I 1-21 in: PR. VAN DUYSSE's Nagelaten Ged. VIII, 1884 [zie ANACREON, n. 26]; blz. 3.

38. Il. XII 195-229 door G[UIDO] G[EZELLE] in: *Rond den Heerd*. 1866. Brugge ..; blz. 243-244.

39. I. Il. VI 466-485, I 477-487 en 34-52, III 203-224 door C. VOSMAER in: *De Banier ...* Derde jaargang. Derde deel. Haarlem. 1877; blz. 24 en 50-52.

*Herdr. in:*

II. De Ilias van Homeros. Vertaald door Mr C. VOSMAER. Leiden, A. W. Sijthoff, [1880].

XXXIII, (4), 528 blz. gr. 8vo. — Metrische vert. Met platen.

*Herdr.:* *ibid.* Tweede druk [1886]. Met platen. — 3<sup>e</sup> dr. [1886]. — 4<sup>e</sup> dr. [1894]. — 5<sup>e</sup> dr. [1898]. Met platen. — 6<sup>e</sup> dr. [1902]. — 7<sup>e</sup> dr. [?].

*Uittreksels in:* De Homerische gezangen door Cd. BUSKEN HUET, in: *Nederland*, 1879, III<sup>e</sup> deel; blz. 143-179 en 289-316; — *Litterarische Fantasiën en Kritieken* door C<sup>d</sup> BUSKEN HUET. Twaalfde deel. Haarlem. — *Vert. van VI 369-502 in:* *Keur van proza- en dichtstukken*. Tweede lees- en leerboek ... door JAN VAN BEERS. Poëzie. 4<sup>e</sup> druk. Gent-Brussel, 1881; blz. 49-52, en in de volgende drukken (8<sup>e</sup> dr. 1901). — *Uittreksels in:* *De Ned. Spectator*, 1881; blz. 54-55. — *Vert. van XIX 364-424 in:* *Nederl. Letterk.* De voornaamste schrijvers der vier laatste eeuwen, door D. DE GROOT, L. LEOPOLD en R. R. RIJKENS. Vijfde ... druk ... Te Groningen bij J. B. Wolters, 1882; en in de volgende drukken (12<sup>e</sup> dr. 2<sup>e</sup> d. ib. 1923); — *Vert. van VI 390-496, in de 6<sup>e</sup> en volgende uitgaven van Proza en Poëzie* door DOZY en DE STOPPELAAR [zie OVIDIUS, n. 70]. — *Vert. van XVI 112-167, 218-306, 352-414 in:* *Bloemlezing uit Ned. Dichters* door POL DE MONT. Gent, Hoste, 1883; blz. 158-163, en in: *Poëzie en Proza* door POL DE MONT. Tweede deel. 1<sup>e</sup> Stuk. Poëzie, *ibid.* 1898, blz. 298-303; *id. ibid.* 1901, blz. 298-303. — *Vert. van XIX 364-424 in:* *Oud en Nieuw ...* door M. en L. LEOPOLD. [1<sup>e</sup> bundel]. Te Groningen, bij J. B. Wolters, 1886; blz. 258-260; en in de herdrukken (5<sup>e</sup> dr. *ibid.* 1908). — *Vert. van V 711-752 in:* *Stijl en Letterk.* door FR. WILLEMS, 2<sup>e</sup> dr. 2<sup>e</sup> st. 1891 [zie n. 10, d]; blz. 79-80. — *Vert. van VI 390-496 in:* *Nederl. Bloemlezing* door H. VAN KALKEN ... Brussel, Lebègue [1897]; blz. 416-419; *id.* Uitgave van 1909, *ibid.* blz. 195-199. — *Vert. van VI 392-496, XXII 395-515, XXIV 471-516 in:* *Ned. Leesboek voor de hogere klassen ...* door M. BRANTS en O. VAN HAUWAERT. *Moderne letterkunde*. [2<sup>e</sup> uitg.]. Gent, I. Vanderpoorten 1912; blz. 582-588. — *Vert. van VI 399-496 (bekort en zeer veranderd) in:* *De Roman van een Kleuter*, door Dr. JAC. VAN GINNEKEN. L. C. G. Malmberg, Nijmegen, 1917; blz. 61-63; en *id.* 2<sup>e</sup> onveranderde uitgave. L. C. G. Malmberg. 's Hertogenbosch, Antwerpen, 1922; blz. 61-63. — *Vert. van VI 405-496 in:* Dr. C. G. N. DE VOOYS, J. H. VAN DEN BOSCH en Dr. D. C. TINBERGEN, *Letterkundig Leesboek voor H. B. S. ...* Tweede deel ... Wolters, Groningen-den Haag, 1923; blz. 185-188.

40. *Stukken uit Il. en Od. vertaald in:* *Vertellingen van Homerus*.

Uit het Engelsch van Rev. ALFRED J. CHURCH, M. A., ... vertaald door Dr. A. E. BRUZEKAMP ... Sneek, H. Pijtersen Tz. 1884.

41. Nausikaa. De zesde zang van Homeros' Odysseia. Metrisch vertaald door Dr. H. C. MULLER, in: *De Leeswijzer* ... Apeldoorn, IV<sup>e</sup> jrg. (1887-1888); blz. 273-274, 297-298, 312-314.

42. De Odussee van Homeros vertaald door Mr. C. VOSMAER. Leiden, A. W. Sijthoff, 1888.

VI, 344 blz. gr. 8vo. — Metrische vert.

*Hedr.*: a) *Ibid.* [1890], [1899], [?], [?].

b) *Od.* VI in: *Nederl. Leesboek* ... door G. BOLKESTEIN, M. A. P. C. POELHAKKE en Dr. J. PRINSEN. Derde deel. Bij J. B. Wolters' U. M. Groningen, den Haag, 1917; blz. 136-145.

43. Demeter bij Keleos [= Hymne aan Dem. 96-305] door EDW. B. KOSTER in: *De Gids* 1897, III, blz. 124-129.

*Hedr.*: a) *Verz. Ged.* van EDW. B. KOSTER, 1903 (en 1917) [zie *ANTHOL.* Gr. n. 6]; blz. 361-367.

b) *Ged.* van E. B. KOSTER, 1907; blz. 197-202.

44. Homerus' Odyssee. In proza vertaald... door Dr. W. G. VAN DER WEERD. Amsterdam, S. L. van Looy. 1901.

XVI, 457 blz. 8vo.

45. Homerus' Ilias. In proza vertaald... door Dr. W. G. VAN DER WEERD. *Ibid.* 1904.

(8), 620 blz. 8vo.

46. Homeros Ilias. [Bekorte] proza-bewerking door KAREL VAN DE WOESTIJNE. Mij voor goede en goedk. lect. Amsterdam [1910].

262 blz. 8vo.

47. Hymne aan Paan door BALTHAZAR VERHAGEN, in: *Onze Eeuw*, XIII<sup>e</sup> jrg 1913, I; blz. 123-125.

*Hedr.*: *Nachtwaken. Gedichten* van BALTHAZAR VERHAGEN. H. Prakke, Nijmegen [1913]; blz. 57-59.

48. Kikvorschen-muizenkrijg... metrisch vertaald... door LEO SPEET... N. V. de R. K. Boekcentrale. Amsterdam [1914].

58 blz. 8vo.

49. Hymne aan Demeter... metrisch vertaald... door LEO SPEET. *Ibid.* [1915].

80 blz. 8vo.

50. *Odyssee (sic)* VI 149-185 metrisch vert. door H. in: *Rostra Gymnasium*, 10<sup>e</sup> jrg. (1917-18); blz. 169-170.

51. II. XX, 156-258 in proza vert. in: *Grieksche Letterk.* door VÜRTHM. 1918 [zie *ARCHILOCHUS*, n. 2]; blz. 28-31.

52. II. XXII 90-330 en andere fragmenten uit de Ilias [door A. B. H. GIELEN S. L.] in: *Van alle tijden* ... Vierde deel. N. V. de R. K. Boekcentrale. Amsterdam [1921]; blz. 133-134 en 143-152.

53. Homerische Hymnen vertaald door Dr. A. W. TIMMERMAN. I. Tot Afrodite, in: *De Nieuwe Gids*, 1924, I, blz. 570-578.

Metrische vertaling der groote hymne aan Afrodite.

## XLIX. Hysicles.

Zie EUCLIDES, n. 2, 3 en 8.

## L. Iamblichus.

Pythagoreesche zinsneden uit de Vermaningen van Yamblichus (*sic*) en De Symbolen van Pythagoras in: De gulden Verzen van Pythagoras [zie PYTHAGORAS, n. 3], 1911; blz. 61-63 en 64-94.

Vertaling van *Protrepticus* II en XXI (behalve de inleiding); de laatste vertaling is onderteekend C. S.

*Herdr. in: Id.* 1921; blz. 42-43 en 44-64.

## LI. Isaëus.

De Pyrrhi hereditate 1-10, door CH. M. VAN DEVENTER in: Tweemaandelijksch Tijdschrift ... Amsterdam. MDCCCXCVII. Deel I; blz. 263-264.

## LII. Isocrates.

1. Isocratis vermaninghe tot Demonicum... [door M. ANT. GILLIS]. Tantvverpen By Ian van Waesberghe... 1564.

(47) blz. 8vo. — Blz. (41-47): Isocratis Leven nae tchrijuen van Plutarcho.

*Gent, Leuven, den Haag.*

2. Een onderwys-rede van Isocrates aen Demonicum, Nopende de plichten, of blz. 52-73 van: Gulde Spreuken van Pvbliivs Syrvs door A. RAVESTEIN, 1633 [zie PUBLILIUS, n. 1-2].

§§ 13-43 zijn in rijmpjes vertaald.

3. Ad Demon., door PERS, 1637 [zie ARRIANUS, n. 2].

*Herdr.:* 1644 en 1660.

4. *Uittreksels uit Isocrates aen Demonicum*, in: Stoische Leeringen ... door FR. VAN VOORT. 1649 [zie SENECA n. 15]; blz. 474-479.

5. Redevoering ... voor Nicias tegen Euthynnus. Zonder getuigen, in: *Vaderlandsch Magazijn*, van Wetenschap, Kunst en Smaak ... Vijfde deel, tweede stuk. Te Amsterdam, bij G. Warnars, MDCCCXII; blz. 831-840.

6. *Uittreksels uit ad Dem.*, door J. P. AREND, in: *De Recensent* ... 33<sup>e</sup> deel, 2<sup>e</sup> stuk. Amst., 1840; blz. 105-124.

7. Isocrates, door H. A. SCHEURLEER. 's-Gravenhage, J. Cikot, 1920.

(6), 8 blz. 8vo. *Uittreksels uit Paneg. en Phil.*

LIII. Josephus.<sup>1</sup>

1. Die Wrake van Jherusalem, door JACOB VAN MAERLIANT.  
Een bekorte berijmde vertaling van den Joodschen Oorlog.

I. Een fragment [= 30511-30558 volgens David, zie III] medegedeeld door G. C. F. LISCH in: *Jahrbücher des Vereins für meklenburgische*

(1) Een gids te midden der vele Josephus-folianten vond ik in: *De Flavii Iosephi antiquis interpretibus Belgicis scripsit* C. P. BURGER JR., in: *Sertum Nabericum* ... Lugduni Batavorum. E. J. Brill. MCMVIII; blz. 57-67. — Een beknopte bibliographie der Josephus-vertalingen gaf ik in: *Ons Geloof*, 1920, blz. 133-134.

Geschichte und Alterthumskunde ... Achter Jahrgang ... Schwerin, 1843; blz. 214-215.

*Hedr. in:* Verslagen en berigten uitg. door de vereeniging ter bevordering der oude Ned. Letterkunde. Eerste jaargang. Leiden, D. du Mortier en Zoon. 1844; blz. 36-37.

II. *Twee fragm.* [= 33363-33424 en 33529-33603, David] *in:* Geschiedenis van opvoeding en onderwijs ... in de Nederlanden, door D. BUDINGH. Tweede stuk, eerste gedeelte. Te 's Gravenhage, bij J. M. van 't Haaff. 1843; blz. 36-41.

III. Die Wrake van Jherusalem ... *in:* Rymbybel van JACOB VAN MAERLANT ... voor de eerste maal uitgegeven door J. DAVID, pr.. Derde deel, Brussel, M. Hayez ... 1859.

XXXV, 552 blz. gr. 8vo.

IV. *Een fragm.* [= 31747-31906, David] *in:* Middelnederlandsche Gedichten en Fragmenten uitg. door NAP. DE PAUW ... Tweede deel. Wereldlijke Gedichten. Gent, Siffer, 1903; blz. 136-141.

2. [fol. 4 r.]. ioseph' werc vander destructien van iherusalem die die romeynen deden. [aan het slot:] Voleint ter goude in hollât bi mi geraert leeu Jnt iaer ons heren MCCCClxxij Op sinte bartholomees auont.  
(120) bldn 8vo. — Een zeer bekorte vertaling.

*Utrecht, Londen, Gent (defect).*

3. Flavij Josephi... seuen boecken, van die Joetsche oorloghe, ende Destructie vâ Jerusalê. Wten Griecxschê in Latijn, eñ voorts wten Latine nv eerst in Duytschen ghestelt... Desselfs Josephi leuen, by den seluen ghescreuen, ende nv corts eerst wten Griecxschen int claer ghecomen [door NICOLAUS VAN WINGHE]. Gheprint Thantwerpen... by my Symon Cock... M.CCCCC.eñ LJJ.

(118) bldn folio.

*Gent Ac., Plantijn, Doornik, Amst., Londen.*

*Hedr.:* Gheprint Thantwerpen ... Bi mi Claes vandê Wouwere. M.CCCCC.LXJJJJ.

(118) bldn folio.

*Plantijn (A 4155), Londen (4515 f 11).*

*Titeluitg.:* Ghedruckt Thantwerpen ten coste van Jasper Troyens ... M.CCCCC.LXXX.

*Antw. (90663).*

Alle hier genoemde exemplaren van *Die Joetsche oorloghe* zijn samengebonden met de *Oude Geschiedenissen der Joden* [zie n. 4].

4. Flavij Josephi... twintich boecken, vanden ouden gheschiedenissen der Joden... Met een boeck inhoudêde die martelie der Machabeen seuen ghebroederen, ouer gheset wten Griecxschen (*sic*) in Latine, eñ voorts wtê Latine nv eerst ouer geset in Duytsche... [door NICOLAUS VAN WINGHE]. Gheprint Thantwerpen... by my Symon Cock... M.CCCCC.LJJJ.

(2), CC.XVIII bldn folio.

*Gent Ac., Plantijn, Doornik, Amst., Londen.*

*Hedr.:* Thantwerpen by Jasper Troyens ... M.CCCCC.LXXX. CCV bldn folio.

*Plantijn (A 4155), Antw. (90663), Londen (4515 f 11).*

5. Flavii Iosephi... Boecken, te weten vanden ouden Joodschen gheschiedenissen twintich: ende een van zijn eyghen leven. Noch van den Joodschen oorloghe ende verwoestinghe der stadt Jerusalem andere seven: Item van de oude afcoemste der Joden twee, gheschreven teghen Apionem Grammaticum: ende ten laetsten, noch een van des vernufts conste ende der Machabeer lijden. Daer by ghevoecht zijn Egesippi vijf Boecken... Nu eerst in nederduytsche tale overgheset wt de Hoochduytsche sprake... Door EVERARDUM BOMMELIUM... Tot Leyden, By Jan Paedts Jacobszoon, ende Jan Bouwenszoon... M.D.XCIII.

(4), 343, (15), 77, (3) bldn folio. — *Egesippus* of *Hegesippus*, Latijnsche vervorming van *Iosepos*. Op dien naam staat een Latijnsche bewerking van het *Bellum Iudaicum*, die onder de werken van den H. Ambrosius op ons is gekomen en dikwijls aan dezen toegeschreven wordt.

Amst.

Hedr.: a) Tot Leyden, By Jan Paets Jacobs zoon ... M.DC.II.

(2), 343, (15), 77, (3) bldn folio.

Amst.

b) *Ibid.* ... M.DC.VII.

(2), 343, (15), 77, (3) bldn folio.

Amst.

c) T'Amstelredam, bij Willem Jansz. Stam ... 1611.

(2), 338, (13), 77, (3) bldn folio.

Amst.

d) Anno 1626. T'Amstelredam By Ian Evertss. Kloppenburgh.

(2), 338, (13), 77, (3) bldn folio.

Amst.

e) t'Amstelredam, Gedrukt voor Ian Evertsz. van Heerden ... 1636.

(2), 338, (13), 77, (3) bldn folio.

Gent.

*Id. met adres:* t'Amstelredam, Gedrukt voor Hans Walschaert ... 1636.

Amst.

*Id. met adres:* Tot Haerlem, Gedrukt voor Adriaen Roman ... 1636.

Amst.

f) t'Amstelredam, Gedrukt by de Weduwe van Joost Broersz ... 1647.

(2), 338, (13), 77, (3) bldn folio.

Amst.

*Id. met adres:* Anno 1647. T'Amsterdam Gedrukt bij Ian Jacobsz Bouman.

Amst.

g) Anno 1659. t'Amsterdam By Ian Fredericksz Stam en Ian Iacobss Schipper.

(2), 338, (13), 77, (3) bldn folio.

Amst., Leiden.

6. Verhael Van de geschiedenisse voor-gevallen tusschen Ioseph ter eenre ende Potiphars huys-vrouwe ter anderer zijden, gelijk Flavius Iosephus ... de selve beschrijft [= Antiq. II 39-60], op blz. \*\*\*v tot \*\*\*3 r van het voorwerk van: Self-stryt, dat is Crachtighe beveginghe van Vlees en Gheest ... Door J. CATS. Tot Middelburgh Ghedrukt by Hans vander Hellen, voor Jan Pietersz van de Venne ... 1620.

Antw., Gent (defect), Londen.

7. Waerachtige Beschrijvinghe van d'Oude ende Nieuwe Stadt Jersalem, Alsoo die geweest is ten tyden onses Salichmaeckers Jesu Christi, ende daer nae ghedestruert. Beschreven Van Fl. Iosephvs ende Hegesippvs, Alsoo die oock teghenwoordich is ... Tot Loven, Gedruckt by Henrick van Hastens ... 1628.

(92) blz. 410. — Bevat uittreksels uit Boek V en VI van den Joodschen Oorlog.  
*Gent.*

8. Flavii Josephi... Boecken ; Te weten, twintigh vande Oude Geschiedenissen der Joden, en een van sijn eygen Leven : noch seven van de Joodsche Oorlogen, en de Verwoestinghe Jerusalems : mitsgaders twee van de Joodsche Oudtheyt, tegens Apionem den Letter-konstenaar : en ten laetsten een van de Heerschappij des Vernufts, en het Lijden en Doot der Machabeen. Nu op nieuws uyt de Grieksche en Latijnsche sprake vertaelt, door L[AMBRECHT] v[AN DEN] BOS... Daer by gevoeght Egesippi Boecken, Van de Joodsche Oorlogen, en de Verstooringe der Stadt Jerusalem. Mede op nieuws uyt het Hooghduyts door S. DE VRIES vertolckt... en verciert met twee hondert en vijftigh heerlike konstrijcke kopere Titel- en History-platen... Te Dordrecht, By Jacobus Savry... 1665.

(6), 402, (14), 86, (2) bldn folio.  
*Amst.* (2 ex.).

*Herdr.:* a) *Id.* verciert met twee hondert en vijftigh heerlike konstrijcke kopere Titel- en History-platen. t'Amsterdam, By de Weduwe van Jan Jacobsz Schipper ... 1682.

(5), 414, (14), 91, (3) bldn fol.  
*Brussel, Gent, Amst., Maastr.*

b) *Id.* In IV Deelen. Met kopere Platen verciert. t'Amsterdam, By Barend Visser, Willem de Coup, Willem Lamsveld en Andries van Damme. 1698.

8vo. — Deel I: (16), 567, (43) blz. — Deel II: (4), 581-1224 blz.  
— Deel III: (14), 688, (29) blz. — Deel IV: (8), 457, (23) blz.  
*Kortrijk* (deel IV, Egesippus, ontbreekt), *Amst.*

9. Alle de Werken van Flavius Josephus, Behelzende Twintig Boeken van de Joodsche Oudheden, 't Verhaal van zyn eygen Leeven, de Histori van de Oorlogen der Jooden tegens de Romeynen, Zyne Twee Boeken tegen Apion, en zyne beschryving van den Marteldood der Machabeen. Waarby komt Het Gezantschap van Philo aan den Keyzer Kaligula. Alles uyt de Overzetting van den Heer D'ANDILLY in 't Nederduytsch overgebragt door W. SÉWEL. Nóg zyn daarby gevoegd De Vyf Boeken van Egesippus Van de Joodsche Oorlogen, en de verdelging Jerusalems... t' Amsterdam, By Pieter Mortier... MDCCIV.

*Brussel, Amst.*  
(36), 782, (28), 113, (11), blz. folio. Met vele kopergravuren. — De Fr. vertaling van d'Andilly werd dikwijls herdrukt. De oudste uitgaaf van zijn bewerking der *Antiquitates*, die mij in handen kwam, is geti-

teld: *Histoire des Juifs écrite par Flavius Joseph. Sous le Titre de Antiquitez judaïques... Traduite Sur l'Original Grec... par Monsieur ARNAULD D'ANDILLY. Troisième édition. A Paris. Chez Pierre le Petit... M.DC.LXX. fol.* (aan het slot: *Achévé d'imprimer pour la première fois le 23. Decembre 1666.*) — De eerste druk van de vertaling der overige werken is: *Histoire de la guerre des Juifs contre les Romains. Response a Appion. Martyre des Machabées. Par FLAVIUS JOSEPH. Et sa vie écrite par luy-mesme. Avec ce que PHILON a écrit de son Ambassade vers l'Empereur Caius Caligula, Traduit du grec par Monsieur ARNAULD D'ANDILLY. Ibid. M.DC.LXVIII fol.*

*Herdr.: a) t'Amsterdam, By Joannes Oosterwyk ... MDCCXXII.*

(20), 482, (14), 489-782, (30), 113, (11) blz. folio.

*Amst., den Haag.*

b) Alle de werken ... (zoaals hierboven) ... Kaligula. Voor deezzen volgens de Overzettingen van den Heere d'ANDILLY in 't Nederduytsch overgebracht door W. SÉWEL; Maar nu naar het oorspronkelyk Grieks overzien, op zeer veele plaatsen verbeterd, en vermeerderd met het voorheen onvertaalde Geschrift van Philo tegen Flakkus, onder 't opzigt en door SIGEBERT HAVERKAMP ... Nóg zyn daarby gevoegd De vyf boeken van Egesippus ... t'Amsterdam, By Marten Schagen ... 1732.

(46), 790, (26), 112, (11) blz. fol.

*Gent, Amst., den Haag.*

c) [Eerste deel]. Met Konstplaatjes van J. en K. Luiken. Nieuwe druk. T'Amsterdam, By Marten Schagen, 1736. — Tweede deel. Met Konstplaatjes van Jan Luiken. Nieuwe druk. *Ibid.* 1737.

4to. — 1<sup>e</sup> deel: XX, 851 blz.; — 2<sup>e</sup> deel: VIII, 478, (23), 238, (4) blz.

*den Haag.*

*Id. met adres: Te Haarlem, By Jan Bosch, z. j.*

*Amst.*

d) *Id. in 12 deeltjes 12mo.* Met Konstplaatjes van J. en K. Luyken. Deel I-IV: 1736; deel V-XII: 1737.

In het exemplaar der Centrale Bibliotheek van Rotterdam, het eenige dat mij in handen gekomen is, heeft de gedrukte titel van deel I het adres: T'Haerlem, By Jan Bosch, z. j.; het oorspronkelijke adres is echter zonder twijfel hetzelfde als op de titelprent en in de elf volgende stukjes, t. w.: t'Amsterdam, By Marten Schagen. — 1<sup>e</sup> stukje: (6), VII-LII, (14), 9-316 blz. — 2<sup>e</sup> stukje: (4), 321-764 blz. — 3<sup>e</sup> stukje: (4), 769-1165 blz. — 4<sup>e</sup> stukje: (4), 1171-1538 blz. — 5<sup>e</sup> stukje: (4), 1543-1980 blz. — 6<sup>e</sup> stukje: (4), 1985-2446 blz. — 7<sup>e</sup> stukje: XXI, (2), 357 blz. — 8<sup>e</sup> stukje: (4), 363-813 blz. — 9<sup>e</sup> stukje: (4), 819-1164 blz. — 10<sup>e</sup> stukje: (4), 1169-1409, 67 blz. — 11<sup>e</sup> stukje: 355 blz. — 12<sup>e</sup> stukje: (4), 361-680, (12) blz. — De signatuur is doorlopend voor deel I-VI (Joodsche Oudheden), deel VII-X (Leeven van Josephus, Oorlog der Joden, Gezantschap van Philo aan keyzer Kaligula, en zyn geschrift tegen Flakkus) en deel XI-XII (Egesippus).

e) Alle de Werken van Flavius Josephus, met aanmerkingen uitgegeeven, door J. F. MARTINET ... 9 dln. Met nieuwe Platen. Te Amsterdam, by Allart en Holthrop, MDCCLXXXIII-MDCCLXXXVII.

8vo. — Is luidens het voorbericht, een verbeterde druk der vertaling SÉWEL-HAVERKAMP. Het 8<sup>e</sup> deel bevat o. a. het Gezantschap van Philo en zyn schrift tegen Flaccus; het 9<sup>e</sup> bevat Egesippus.

*Amst.*

f) α. Joodsche Oudheden of Historie der Joden. Naar het oorspronkelyk Grieksch overzien ... door SIGEBERT HAVERKAMP ... Naar het tegenwoordige spraakgebruik uitgegeven, onder toezicht van Dr. J. A. GERTH VAN WIJK ... Opgeluisterd met kunstplaten naar Jan en Kasper Luiken. Leiden, Alberfus Willem Sijthoff [1884].

(8), 309, XIII blz. gr. 4to.

β. Het Leven van Flavius Josephus, door hem zelven beschreven; Historie van den oorlog der Joden tegen de Romeinen; Antwoord aan Apion; en de marteldood der Makkabeërs. Naar het oorspronkelijk Grieksch enz. ... *ibid.* [1885].

V, 199, XI blz. gr. 4to.

*Titeluitgaaf der beide deelen:* Arnhem, Gebr. E. & M. Cohen, Nijmegen. [1891-92].

10. Alle de werken van Flavius Josephus, Naar het Grieksch in 't Engelsch gebragt en verkort, Waar by gevoegd is: De twee Boeken van Josephus tegen Appion; Zyn richtsnoer der reden, of het Martelaarschap der Macchabeen, En 't Gezantschap van Philo den Jood aan den Keizer Cajus Caligula. Uit het Engelsch in het Nederduitsch Vertaald. Eerste deel. Te Amsterdam By J. van Gulik. MDCCLXXX. — Tweede deel, *ibid.* MDCCLXXX.

8vo. — Deel I: (4), XLVIII, 545 blz. — Deel II: XXII, 646 blz. — Met platen. *Amst.*

11. Al de werken van Flavius Josephus. Bewerkt door Dr. W. A. TERWOGHT... Met 100 houtgravuren. Te Dordrecht, bij J. P. Revers. MDCCLXXIII.

XII, 779, (1) blz. folio.

#### LIV. Longinus.

1. D. Longinus Verhandeling over de Verheventheit en Deftigheit des Styls... In het Nederduitsch vertaalt door P. LE CLERCQ. Te Amsteldam gedrukt voor de Compagny. 1719.

(16), 144 blz. 8vo.  
*Brussel* (2 ex.)

2. Longinus Over de Verhevenheid... vertaald door MATTHIJS SIEGENBEEK. Te Leyden, bij L. Herdingh, MDCCCXI.

VIII, 135 blz. 8vo.

#### LV. Longus.

1. \*Het verwonderlijk grieksch verdigtsel onder den tytel: de Herderlijke liefdensgevalen van Daphnis en Chloë. *Amst.*, v. Esveld. 1744.

(TYDEMAN, *Lyst van Ned. vert.*).

2. \*Longus. Daphnis en Chloë. Een idylle, uit het Grieksch, vertaald door A. DE MIEVILLE. Amsterdam, W. B. Moransard, 1908.

(BRINKMAN'S *Catalogus* voor 1901-1910).

3. Longos. De treffelijke historie van Daphnis ende Chloë. Vertaling uit het Fransch van AMYON door J. BROUWER. 1919. Mij voor goede en goedk. lectuur. Amsterdam.

113 blz. 8vo.



## LVI. Lucianus.

1. Sommige uytgelesene Colloquia, Ofte Tsamen-Spreeckinghen Desiderii Erasmi Roterodami, ende Luciani Samosatensis... Beyde In de Neder-Duytsche sprake overgeset, Door ANDREAM VAN OOSTERBEECK. Tot Vtrecht Ghedruckt by Ian Amelisz ... 1613.

(17), 141, (7) bldn 4to. — Fol. 110 r.-140 v.: 13 dial. mort., uit het Latijn van Erasmus vertaald.  
Gent.

2. \*De ghenuchlijcke, ende seltsame Reyse ofte scheep-vaert Luciani ... Ghedruckt t'Haerlem by Adriaen Rooman. Voor Daniel de Keyser ... 1613.

12mo. — *Ware geschiedenissen* (volledig of gedeeltelijk?).  
(Ned. Letterk. 1893 [zie AESOPUS, n. 4, c], n. 328.)

3. Wondere wonderheden Lvciani: Een schoone, welghe-dichte, verheughelijcke ende wondere Fabule: Alder-waerachtigste Leughen... in onse tale overghestelt ende in vele plaetsen verbeterd. t' Antwerpen. By Franchois Fickaert... 1647.

Londen.

92 blz. 8vo. — Deze vertaling der *Vera Historia* is veel ouder, blijkens de approbatie: «Dit Boeckken... van nieuus ghecorrigeert ende ghesuyvert, mag herdruckt, ende oock onder de Ionckheydt in de Scholen ghebruyckt worden. Quod attestor 27. Novembris, 1622». (ondert.) Max. ab Eynatten. Can. & Schol. Antverpiensis.

4. TIMON MISANΘΡΩΠΟΣ Vertaelt, vermeerderd, ende in Rijm ghestelt door PEETER MEVLEWELS. Ende Verthoont ... den 18. October. 1636. T'Antwerpen, By Jan Huyssens ... z. f.

(24) bldn 4to.  
Gent.

5. Tymon Van Lucianus, in: Tweede Deel. Van Thalia, of geurige Zang-goddin, van W. G. V. F[OCQUENBROCH]... t'Amsterdam, Gedrukt by Joannes van den Bergh... 1669; blz. 3-70.

In verzen vertaald, «toneelscher-wijs uytgebeeld» en ingedeeld in zestien «uytkomsten».  
Gent.

Herdr.: a) In: *id.* Den derden Druck, t'Amsterdam, Gedrukt by Baltus Boeckholt ... 1675; blz. 5-60.

Gent, Amst.

Titeluitgaaf: *Id.* *ibid.* 1676.

Amst.

b) In: *id.* t'Amsterdam, By David Lindenius ... en Andries Vinck ... 1679; blz. 215-269.

Amst., Leiden.

c) In: *id.* t'Amsterdam, By de Weduwe van Michiel de Groot, en Gysbert de Groot ... 1682; blz. 215-269.

Amst., Londen.

d) Alle de Werken van W. v. FOCQUENBROCH. Eerste Deel. Verzamelt ... door ABRAHAM BÓGAERT. t' Amsteldam, By de Wed. van Gysbert de Groot ... 1696; blz. 461-518.

Nijmegen J.

e) *Id.* De tweede druk, *ibid.* 1709; blz. 461-518.

Leiden, Londen.

f) *Id.* De tweede druk. t'Amsteldam, By de Erve van de Wed. Gysbert de Groot en Antoni van Dam ... 1723; blz. 461-518.

Is eigenlijk de derde druk van *Alle de Werken*.

Leiden (1200 E 31), Amst. Kr., Londen.

g) *Id.* De derde druk. Te Amsterdam, By Steven van Esveldt ... 1766; *blz.* 461-518.  
Is eigenlijk de vierde druk.  
*Gent, Leiden.*

6. Alle de Werken van Lucianus den Samosatenser : Eerste deel. Nieuwlyks uit het Grieks vertaalt, door S[TEVEN] B[LANKAERT] M[ed.] D[oct.]. t' Amsterdam, By Johannes ten Hoorn... 1679. — Het Tweede Deel Der Werken... *ib.* 1679.

*12mo.* — DL. I: 714 *blz.* — DL. II: 877, (3) *blz.* — Met platen van R. de Hooghe.  
*Leuven, Brussel, den Haag.*

7. Charon of de Bezienders, Meerendeel gevolgt na die van Lucianus .. [door P. V.]. Te Amsterdam, By Hendrik Bos ... 1720.  
(10), 11-45, (3) *blz.* 8vo. — Uitgebreide vertaling in verzen.  
*Leiden.*

8. Luciaen van Samosates Droom, of de Haen, *in verzen vert.* d. ... L. F. *in* : Proeve van Dichtoeffening... 1731 [zie ANACR. n. 6] ; *blz.* 259-316.

9. Samenspraken der Doden ... In het Nederduitsch overgezet ... door B. V. F. Eerste stukje. Te Utrecht, By W. van Yzerworst ... MDCCLXXXI.

VIII, 61 *blz.* 8vo. — Tien samenspraken.  
*Leiden.*

10. Timon... [vert. d. JAN TEN BRINK] *in*: Bibl. van oude Letterk. I, 1808 [zie DEMOSTHENES n. 2] ; *blz.* 105-145.

11. De vergadering der goden [vert. d. JAN TEN BRINK], *ibid.* *blz.* 455-466.

12. Twee samenspraken der dooden [5 en 7] *in*: De Recensent ... Zevende deels tweede stuk. Te Amsterdam ... 1814; *blz.* 529-533.

13. Het treurige lot der geleerden, die zich voor loon verhuren [vert. d. JAN TEN BRINK] *in* : De Recensent... Achtste deels tweede stuk... 1815 ; *blz.* 1-22, 78-98.

14. De Overvaart over den Styx ; of de Tiran... door N. G. VAN KAMPEN, *in* : Magazijn voor Wetenschappen (zie DEMOSTHENES, n. 5) Vijfde deel... 1826 ; *blz.* 235-270.

15. Hermotimus ... door J. C. FULLINK, *in*: Mnemosyne [zie APOLLONIUS, n. 3], VII, 1827; *blz.* 123-230.

16. Philopseudes, 33-36, door P. H. VAN MOERKERKEN, *in*: Noord en Zuid, Zeventiende jaarg., 1894. Culemborg; *blz.* 124-125.

17. Halcyon, door CH. M. VAN DEVENTER, *in*: De Kunstwereld, [1<sup>e</sup> jrg.], Amsterdam, 1894, n. 4; *blz.* 2.

18. *Uittreksels uit*: De Dood van Peregrinus, door CH. M. VAN DEVENTER, *ibid.* Tweede jaarg. 1895; *blz.* 578-579.

19. Drie dialogen... De Overvaart..., Timon... door Dr. H. J.

KIEWIET DE JONGE, en de Wijsgeerenveiling door Dr. B. J. H. OVINK... Amsterdam, S. L. van Looy, H. Gerlings [1896].  
XXXII, 96 blz. 8vo.

20. Ikaromenippus, 1-7, door JAN VAN DEN BROEK, in: *Rostra Gymnasiorum*. 9<sup>e</sup> Jrg. (1916-1917); blz. 117-118.

21. *Philosofenmaal en De liefhebber van nonsens-verhalen*, in: *Honderd jaar geestelijk leven* door J. J. HARTMAN. 1918 [zie PLINIUS MINOR, n. 7]; blz. 95-135.

*Herdr. in: Id.* 2<sup>e</sup> uitg., *ibid.*, 1921.

22. Lucianus. Bloemlezing uit de dialogen der goden, der dooden en de ware geschiedenissen ... vertaald door Dr. [M. TH. HILLEN. Zutphen, W. J. Thieme & Cie [1923].

V, 7-67 blz. 8vo. — 6 dial. doer., 10 dial. mort. en blz. 43-62 uittreksels uit de *Ware Gesch.*

## LVII. Lysias.

1. \*Vertaling van de eerste redevoering van Lysias. Voorlezing van W. A. HIRSCHIG. Leiden, Sijthoff, 1855.

(*Fonds-catalogus van A. W. Sijthoff's Uitg.-mij te Leiden*, 1911; blz. 116).

2. *De drie fragmenten aangehaald door ATHENAIOS XIII*, 611 D vlg. (LYSIAS ed. SCHEIBE, 1897, blz. 234-235) vert. door CH. M. VAN DEVENTER in: *De Kunstwereld* [1<sup>e</sup> jrg.], Amst. 1894, n. 28, blz. 2.

3. De caede Eräst. 6-27 en 1-4; contra Erast. 62-78 door CH. M. VAN DEVENTER, in: *Tweemaandelijksch Tijdschrift* ... 1<sup>e</sup> jrg. 1<sup>e</sup> deel. Amsterdam ... MDCCCXCV; blz. 411-415, 437, 415-418.

*Herdr.*: CH. M. v. DEVENTER, *Helleensche Studiën* [zie ANDOCIDES], blz. 13-17, 43-44, 18-21.

4. Contra Diog. 9-18, door CH. M. VAN DEVENTER, in: *De Kunstwereld*, 2<sup>e</sup> jrg. Amst. 1895; blz. 731-732.

5. Pro invalido, door CH. M. VAN DEVENTER, *ibid.* 3<sup>e</sup> jrg., 1896; blz. 3-5.

6. Contra Diog. 19-27 door CH. M. VAN DEVENTER in: *Tweemaandelijksch Tijdschrift* ... III<sup>e</sup> jrg. 1<sup>e</sup> deel. Amsterdam ... MDCCCXCVII; blz. 260-262.

## LVIII. Melinno.

Lierzang aan Rome, in: *Verspreide Gedichten* van Dr. H. C. MULLER [zie CALLINUS, n. 6], 1908; blz. 55.

## LIX. Menander.

1. *Stukken uit de nieuw ontdekte fragmenten* vert. door J. VAN LEEUWEN in: *Verslagen en Med. der Kon. Akad. van Wet. Afd. Letterk.* Amsterdam, 1909; blz. 277-283.

2. Vier blijspelen van Menander (Het Scheidsgerecht, Glycera, Het Meisje uit Samos, De Beschermgeest) door Dr. J. VAN LEEUWEN jr. 1922. Mij voor goede en goedkoope lectuur. Amsterdam.

Prozavertaling. De leemten zijn door gefingeerde samenvattingen aangevuld.

## LX. Mimnermus.

1. 2 in: *Schoonheden uit Gr. Dichters* door G. DORN SEIFFEN, 1821 [zie ANACREON, n. 17]; blz. 6.
2. 1, 2 en 5 door W. HECKER, in: *Dichterlijk Mengelwerk*, 1836 [zie ANTHOL. GR., n. 5] blz. 62-64.
3. 2 en 1 in: *Letterk. der Gr. en Rom.* door VAN DEN ES, 2<sup>e</sup> uitg. 1877 [zie ANACR., n. 29]; blz. 27.  
Herdr.: *Id.* 3<sup>e</sup> uitg. 1893; blz. 27.
4. 2 en 11 door A. VALCKENAERE S. J. in: *Nouv. Essais p  d. V*, 1912-13 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 456-457.
5. 1 en 2 door W. E. J. KUIPER in: *Gr. Lyriek* door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie ARSCHYLUS, n. 16, e]; blz. 104-105.

## LXI. Moschus.

1. Cupido vvech-gheloopen, ende verloren. Meest nyt Moschi Grieksche ghedichten, in: *Silenus Alcibiadis, sive Protevs ...* [pars prima; door JAC. CARs]. *Middelbvrgi, Ex Officina Typographica Iohannis Hel-lenij, Anno M.DC.XVIII...*; blz. 106-108.

*Leiden (1018 C D).*

*Herdr.: a) Tael- en Dichtlievende Oefeningen van het Genootschap ... Kunst wordt door arbeid verkreegen ...* [III<sup>e</sup> deel]. *Te Leyden, Bij C. van Hoogeveen, Junior. En C. Heyligert. MDCCLXXX; blz. 279-301.*

*Brussel, Amst., Katwijk.*

- b) Ernst en Boert voor 1802 (en 1806) [zie n. 7-8]; blz. 60-63.
- c) *De Dichtwerken van BILDERDIJK. Vijftiende deel.* Haarlem, A. C. Kruseman. 1859; blz. 420-422.
- d) *Nederl. Dichterhalle*, door J. F. J. HEREMANS. II, 1864 [zie AESOPUS, n. 1, c]; blz. 16-17.
2. *De vluchtende Kupido*, in: *De gestrafte Kupido*, door G. KEM-PHER, 1724 [zie AUSONIUS, n. 2]; blz. 72-75.
3. *Lykklagt ... over Bion*, in: *Gedichten van DIRK SMITS. Te Rot-terdam, by Philippus Losel, MDCCXL; blz. 255-265.*  
*Herdr.: Gedichten, van DIRK SMITS. In 's Gravenhage, bij S. de Visser. MDCCCXXIII; blz. 214-224.*
4. *Kupido op de vlucht* in: *Mijn Verlostiging* [door W. BILDERDIJK] 1779.

*In de exemplaren Amst. 235 D 17, Amst. Ak., Haar-lem, Parijs [zie ANACREON, n. 8].*

- Herdr.: a) Tael- en Dichtl. Oef.* 1780 [zie n. 1, a], blz. 276-277.
- b) *Mijn Verlostiging* [door W. BILDERDIJK], 1781; blz. 29.
- c) Ernst en Boert, 1802 [zie n. 7-8]; blz. 64-66.
5. *De verlooren Kupido*, door J. C. v. A. in: *Taal- Dicht- en Letter-kundig Kabinet. Derde deel. MDCCCLXXXII* [zie ANACREON, n. 9], blz. 359-360.
6. *Rouwklacht van Moschus over den dood van Bion* [door P. NIEUW-LAND], in: *Verhandelingen uitgegeeven door Teyler's tweede Genoot-schap. Tweede Stuk, bevattende eene dicht-kundige Verhandeling over de regelen der Dicht-kunde...* [door JERONIMO DE BOSCH]. *Te Haarlem, by Joh. Enschedé en Zoonen, en J. van Walr  . MDCCCLXXXIII; blz. 221-226.*

*Herdr.:* a) Gedichten van P. NIEUWLAND, 1788 [zie ANACR. n. 11]; blz. 57-67.

b) Ged. en Redev. van P. NIEUWLAND, 1824; blz. 15-19.

7-8. De ontvluchte Cupido, *eerst letterlijk, dan in verzen vertaald in:* Ernst en Boert voor de XIX<sup>e</sup> Eeuw ... voor den jaare 1802 [door A. FOKKE, SIMONSZ.]. Te Amsterdam, bij W. van Vliet en J. van der Hey; blz. 56-58 en 66-69.

*Titeluitg.:* Id. voor den Jaare 1806 ... Door AREND FOKKE, SIMONSZ... Te Amsterdam, bij A. B. Saakes.

9. Liederen van Anakreon en Treurzang van Moschus bij den dood van herder Bion ... door G. DORN SEIFFEN, 1809 [zie ANACREON, n. 14].

10. \*Lijkzang over Bion, door J. P. KLEYN.

(Door Kleyn zelf genoemd in: *Mnemosyne*, IV<sup>e</sup> Stuk, 1817; blz. 31).

11. MOSCH. 2, 6 en 3 in: Schoonheden ... door G. DORN SEIFFEN, 1821 [zie ANACR., n. 17]; blz. 20-23.

2 *herdr. in:* De Recensent ... Vyftiende Deels Eerste Stuk. Te Amsterdam ... 1822; blz. 169.

12. I. Zee en land, *in:* Gedichten van Edw. B. KOSTER. Leiden, A. W. Sijthoff, [1888]; blz. 66.

II. Treurzang op den dood van Bion door Edw. B. KOSTER, *in:* De Gids, 1893, IV, blz. 163-167.

*Beide herdr.:* a) Verz. Ged. van Edw. B. KOSTER, 1903 (en 1917) [zie ANTHOL. GR. n. 6]; blz. 385-391.

b) Ged. van Edw. B. KOSTER [1907]; blz. 220-225.

## LXII. Musaeus.

1. Rampzalige Leander Van Musaeus. Vertaald door ADR. VAN NISPEN. Tot Dordrecht, Voor Abraham Andriessz ... 1651 [zie ACHILLES TATIUS].

2. Hero en Leander, *in:* J. PLUMERS Gedichten [I<sup>e</sup> deel]. t'Amsterdam, By de Erven van Albert Magnus ... 1692; blz. 110-124.  
*Antw., Katwijk, Leiden.*

3. Id. *in:* Ernst en Boert ... voor den jaare 1801 [door A. FOKKE, SIMONSZ.] [zie MOSCHUS n. 7-8].

*Titeluitg.:* Id. ... voor den Jaare 1805 ...

## LXIII. Neophron.

1. Zelfstryt van Medea [= NEOFR. fr. 2 *in:* Trag. gr. fragm. rec. NAUCK, 1889; zie AESCHYLUS, n. 9] *in:* D. VAN HOOOSTRATENS Gedichten. 1696 (en 1697) [zie CEBES, n. 6]; blz. 341.

2. De drie fragmenten van Medea in verzen vertaald door A. FLAMENT *in:* De Dietsche Warande. Nieuwe reeks. Vierde deel. Amsterdam... 1884; blz. 510.

## LXIV. Palaephatous.

Palaephatous van de Onghelooflijke Historiën... In het Nederlantsch vertaelt door N[IKOLAAS] B[ORREMANS] A. t' Amsterdam. Voor Jan Hendricksz... 1661.

Ongen. voorwerk, 150 (2) blz. 12mo. Achterin vert. van de twee hoofdstukjes *Van den Vinder van het purper*, *Van den Vinder van het tizer*, die in geen der handschriften van Palaephatus te vinden zijn, maar wel in alle oudere uitgaven sinds die van C. Tollius (Amst., 1649), welke N. B. A. gevolgd heeft.

Londen.

*Hedr.*: ... op nieuws verbeterd door De Heer G[EERAARD?] B[RANDT?]. t'Amsterdam, By Abraham Boekholt ... 1687.

(48), 198, (5) blz. 12mo.

Gent J.

## LXV. Philo.

1. Van Edelheydt Een edel Boecxken by Philonem Judeſi ouer 1580. Jarê gemaect, en nu int Jaer 1583. vertaelt door D. V. COORNHERT... Ghedruckt tot Haerlem,... by Antonis Ketel, z. j.

(31) blz. 8vo.

Leiden.

2. Alle de werken van Flavius Josephus ... Waarby komt Het Gezantschap van Philo aan den Keyzer Kaligula ... door W. SÉWEL. 1704 [zie JOSEPHUS, n. 9].

*Hedr.*: 1722, 1732, 1737 (4to), 1737 (12mo), 1787. — *In de vier laatste uitgaven is nog bijgevoegd*: Het Geschrift van Philo tegen Flakkus.

3. 't Gezantschap aan Caligula, 1780 [zie JOSEPHUS, n. 10].

## LXVI. Pindarus.

1. Ol. XII door PIETER VAN DEN BOSCH, in: Werken van de Maetschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leyden. Eerste deel. Te Leyden By P. van der Eyk en D. Vygh, MDCCCLXXII; blz. 123-128.

2. Ol. II 101-137 en fr. 129 [door P. NIEUWLAND] in: Algemeen Magazijn ... [zie EURIPIDES, n. 6], Eerste deel, tweede stuk ... MDCCCLXXXV; blz. 749-751.

*Hedr.*: a) Ged. van P. NIEUWLAND, 1788 [zie ANACREON, n. 11]; blz. 90-95.

b) Ged. en Redev. van P. NIEUWLAND, 1824; blz. 33-34.

3. Ol. XII door BILDERDIJK in: Kl. Dicht. Handschr. [zie ANACREON n. 13] Derde schakeering ... MDCCXC; blz. 61-63.

*Hedr.*: a) Verspr. Ged. van W. BILDERDIJK [zie HOMERUS n. 14, I, a], Eerste deel ... MDCCCIX; blz. 127-129.

b) Kl. Dicht. Handschr. Nieuwe uitg. I, 1823, blz. 210-212.

c) Waerheid en Licht ... Lier, 1857; blz. 205-207.

4. Isthm. III, in: Mengel- en Tooneel Poezij van Mr. SAMUEL IPERUS-ZOON WISELIUS ... Eerste deel. Te Amsterdam, bij Gartman en van der Hey. MDCCCXVIII; blz. 59-61. — Ol. XIV, *ibid.* Tweede deel, *ib.* MDCCCXVIII; blz. 59-60.

5. Pyth. VII door P. CAMPER, in: Letterkundig Magazijn, van wetenschap, kunst en smaak. Voor het jaar 1823. Tweede stuk. Te Amsterdam, bij G. van Dijk; blz. 455-456.

6. Ol. IV in: [Gedichten van P. G. WITSSEN GEYSBEEK. Amst., 1825]; blz. 25-27.

7. Ol. IV en V door J. D. ANKRINGA in: Bijdragen tot de kennis en

den bloei der Ned. Gymnasiën voor 1858-1859. Leiden, E. J. Brill. 1859; blz. 119-121.

8. Pyth. I, 1-78 door O. KARL [= OSWALD DE KERCHOVE], in: Studenten-almanak uitg. door het ... Studenten-genootschap onder kenspreuk 't Zal wel gaan. 1863. te Gent; blz. 63-66.

9. Ol. III, II, IV [in proza vert. d. H. J. BOEKEN], in: De Nieuwe Gids. 9<sup>e</sup> jrg. 1894. 2<sup>e</sup> d.; blz. 266-268 en 412-417.

10. Pyth. I *gedeeftelijk in proza vert. d. H. J. BOEKEN*, *ibid.* 19<sup>e</sup> jrg. 1904; blz. 517-519.

11. Ol. XII, XIV; Pyth. I, 1-55; Nem. VI, 1-13; fragm. 129, door A. VALCKENAERE, S. J. in: Nouv. Essais p  d. V, 1912-13 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 496-498.

12. Ol. VI *in proza vert. in: Grieksche Letterkunde door VÜRTHEIM*, 1918 [zie ARCHILOCHUS, n. 2]; blz. 97-101.

13. *Proza-vert. van fragm. 104<sup>d</sup> (vv. 23-38); 122, 123, 133, 129-130, 75 (gedeeft.), 87-88, 104<sup>d</sup> (gedeeft.), 107<sup>a</sup>, paian IX (gedeeft.), Pyth. II (id.), I (id.), X (id.), XI (id.), Isthm. VI; Nem. V (gedeeft.) in: Grieksche lyrische dichters door VÜRTHEIM*, 1921 [zie ALCAEUS n. 2]; blz. 28-29, 185-233, 241-242.

14. Ol. XII en I door W. E. J. KUIPER in: Gr. Lyriek door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie Aeschylus, n. 16, e]; blz. 54-63.

## LXVII. Plato.

1. De laetste woorden Van den Philosoph Socrates, Nopende d'Onsterflickheyt der Zielen [door P. S.]. t'Amsterdam, By Pieter la Burgh ... 1656.

69 blz. 12mo. — Phaedo, bekort.  
Amst.

2. De Verdediging van Socrates... door... JO. COENRAAD AMMAN. t'Amsterdam, By Robert Blokland... 1709.

36 blz. 4to.  
Amst. (2 ex.), Utrecht.

3. Het vervolg van Socrates Verdediging, begreepen in twee overdeftige T'samen-spraaken, genaamd Crito... en Phaedo... door J. COENRAAD AMMAN... *ibid.* 1709.

(6), 7-26 blz. 4to. Bevat slechts den Crito.  
Amst., den Haag, Londen.

4. Phaedo... door J. COENRAAD AMMAN... *ibid.* 1709.

VI, 79 blz. 4to.  
Amst. (2 ex.).

5. *Bekorte vertaling van Apol. XXXII-XXXIII in: Algemeen Magazyn* [zie EURIPIDES, n. 6], Eerste deel, tweede stuk ... MDCCCLXXXV; blz. 752-753.

6. Theaet. 172 C-177 C, in: Nieuwe Vad. Bibl. [zie CLEANTHES n. 2] Eerste deels tweede stuk ... MDCCXCVII; blz. 351-358.

7. Verdediging van Socrates... Door JAN TEN BRINK... in: Vaderlandsch Magazijn [zie ISOCRATES n. 5]... Eerste deel, eerste stuk... MDCCCI; blz. 265-318.

8. Crito... door JAN TEN BRINK, *ibid.* Eerste deel, tweede stuk... MDCCCI ; blz. 581-608.

9. Het Gastmaal [bekort, door M. SIEGENBEEK], *in*: Museum [zie DEMOSTHENES n. 3], Vierde deel, MDCCCXVII ; blz. 123-197.

10. Euthydemus... door P. HOFSTEDE DE GROOT *in*: Bibliotheek van oude Letterkunde... Tweede deel. Te Amsterdam, bij ten Brink en de Vries, 1826 ; blz. 531-630.

11. De Krito van Plato [door WISELIUS], *in*: Algemeen letterlievend Maandschrift. Achttiende deel. Mengelwerk. Te Amsterdam, bij A. Vink en Comp. 1834 ; blz. 397-409 en 441-453.

De naam des vertalers staat op den overdruk aangeboden aan « Zyne Majesteit den Koning der Nederlanden, enz. », nu berustende op de Kon. Bibl. in den Haag.

12. *Aanzienlijke stukken uit Crito, Theaet., Gorg., Euthyd.* door J. A. BAKKER, *in*: Werken der hollandsche Maatschappij van fraaije kunsten en wetenschappen. Negende deel. Te Leyden, bij D. du Mortier en Zoon. MDCCCXXXIV ; blz. 75-105.

13. Plato's Crito [door ?] *in*: Bijdragen... 1838 [zie HERODOTUS, n. 7] ; blz. 77-105.

14. De Verdediging van Socrates... door N. J. SCHWARTZ, *in*: De Middelaer. Derde Jaergang. 1842-43. Te Leuven... ; blz. 345-377.

15. Crito... door Dr M. J. NOORDEWIER... Te Groningen, bij J. B. Wolters, 1846.

XIII, 70 blz. 8vo.

16. Phaedo... door Dr. D. BURGER Jr. Amsterdam, P. N. van Kampen. 1846.

VI, 184 blz. 8vo.

17. Theaetetus... door *id.* *Ibid.* 1847.

(6), 223 blz. 8vo.

18. De Republiek van Plato... door *id.* *Ibid.* 1849.

XXVIII, 368 blz. 8vo.

19. *Een aantal plaatsen uit Plato in*: De Wijsbegeerte ... door Dr. A. J. VITRINGA. I. 1855 [zie ARISTOTELES n. 6].

20. I. A. Symp. 199D-201D door CH. M. VAN DEVENTER *in*: De Nieuwe Gids, III<sup>e</sup> jrg., 1888, I<sup>e</sup> d. blz. 94-96.

*Herdr.*: Ib. IX<sup>e</sup> jrg., 1894, I, blz. 70-72.

B. Euthyd. 275D-277C door *id.* *ibid.* VIII<sup>e</sup> jrg. 1893, I, blz. 350-352.

C. Phaedr. 246E-248B, 251A-252A, 252C-253A door *id.* *in*: De Gids, 1894, IV<sup>e</sup> d.; blz. 283-286.

D. Phaedr. 230E-231C door *id.* *ibid.* 1894, IV<sup>e</sup> d.; blz. 293.

E. Lysis 204B-206B door *id.* *ibid.* 1895, I<sup>e</sup> d.; blz. 469-472.



F. Symp. 215C-216B door *id.* in: De Nieuwe Gids, IX<sup>e</sup> jrg., 1895, II, blz. 69-70.

A-F *herdr.* in:

II. Dr. CH. M. VAN DEVENTER, Platonische Studiën. Amsterdam. S. L. van Looy, H. Gerlings, 1896; blz. 127-130; 66-68; 172-176; 184-185; 196-199; 147-148. — *Daarin staat bovendien*: Gorg. 482C-486D, 491E-492C: blz. 242-248; Polit. 343C-344C en 359B-362C: blz. 259-261 en 267-271; Phaedo, 98C-99B: blz. 286-287; Tim. 86B-87B: blz. 310-311.

21. *Uittreksels uit Ion*, door CH. M. VAN DEVENTER in: De Kunstwereld, Tweede jrg. 1895; blz. 386-387.

22. Verdediging van Socrates en Crito... door *id.* Amsterdam, S. L. van Looy, H. Gerlings [1896].

IV, 83 blz. 8vo.

23. Platons Phaidon... door D<sup>r</sup> H. VAN HERWERDEN... Amsterdam, S. L. van Looy. 1898.

(4), 115 blz. 8vo.

*Herdr.*: Amsterdam, A. Versluys, 1912.

120 blz. 8vo.

24. Symp. 209 E-211 C, Phaedr. 246 A-250 D, Soph. 246 A-249 D (*bekort en andere stukken in*: Plato's denkbeelden over goed en kwaad, door H. G. A. LEIGNES BAKHOVEN. Te Groningen, bij J. B. Wolters, 1901; blz. 86-95, 107-114, enz.

25. \*Platoons Drinkgelag. Bewerkt door P. C. BOUTENS. Leiden. Firma C. Kooyker. 1901.

Gedrukt in 40 ex. — Niet in den handel.

(BRINKMAN'S Catalogus voor 1901-1910).

*Daaruit*: 194 E-212 C in: De XX<sup>e</sup> Eeuw. VIII<sup>e</sup> jrg. (MCMII) Deel I; blz. 284-305.

26. Plato. Overzicht van zijn filosofie. De Staat. Door Dr. M. VAN DER HOEK. Amsterdam, van Holkema en Warendorf [1902].

458 blz. 8vo.

*Herdr.*: Cohen Zonen, Amsterdam [1907].

479 blz. 8vo.

27. Platoons Phaidon. [aan het slot:]... bewerkt door P. C. BOUTENS en gedrukt in vijftig exemplaren door de firma J. Hoekstra & Co te 's-Gravenhage in April negentienhonderd en vijf.

(4), 90, (3) blz. gr. 4to.  
den Haag.

*Herdr.*: a) W. L. & J. Brusse's Uitgevers-Mij. Rotterdam. MCMXIX.

(6), 7-76 blz. gr. 8vo.

b) Mij voor goede en goedk. lectuur, Amsterdam, 1919.

92 blz. 8vo.

28. Platons Charmides... [door C. GERRETSON]. Meindert Boogaardt Jun. Rotterdam. 1906.

51 blz. 8vo. — GERRETSON, schuilnaam van GEERTEN GOSSAERT.

29. Platoons Phaidros. [aan het slot:]... bewerkt door P. C.

BOUTENS en gedrukt in zestig exemplaren door The St Catherine Press Ltd (Ed. Verbeke en Co) te Brugge in België in Januari negentienhonderd en negen.

(6), 99, (2) blz. 4to.  
den Haag.

*Herdr.*: W. L. & J. Brusse's Uitg.mij Rotterdam. MCMXXXIII.  
(6), 7-67 blz. 8vo.

30. Platoon's Verdediging van Sokrates... door Dr. A. RUTGERS. Mij voor goede en goedk. lect. Amsterdam, [1912].

XXVII, 50 blz. 8vo.

31. Plato's Samenspraak Phaedr. ... door J. C. VOLLGRAFF... Leiden, A. W. Sijthoff's Uitg.-mij, 1913.

VI, 132 blz. 8vo.

32. Polit. 514A-517A en Phaedr. 246A-248C (*beide bekort*), in: Oud Hellas... door H. B. COTTEILL M. A. bewerkt door Dr. B. C. GOUDSMIT... Zutphen, W. J. Thieme & Cie [1914]; blz. 427-431.

*Herdr. in: \*Id., 2<sup>e</sup> druk, ibid., 1922.*

33. Phaedo 117A-118 in: Rostra Gymnasiorum, 9<sup>e</sup> jrg. (1916-1917); blz. 41.

34. Een aantal uittreksels in: Geschiedenis der Wijsbegeerte ... door W. JANSEN. I. Van Thales tot Plotinus. Zutphen, W. J. Thieme & Cie [1919].

Vooraf: blz. 91-92: *Gorgias* XXXIX; blz. 112-116: *Phaedo* LXIV-LXVII; blz. 135-137: *Polit.* I-II.

35. Leg. 932 E-933 E en 909 A-C in: De magie ... door K. H. E. DE JONG, 1921 [zie EURIPIDES, n. 30]; blz. 20-23.

36. Uren met Platoon ... door P. N. VAN EYCK ... Hollandia-drukkerij, Baarn ... MCMXXXIII.

Blz. 59-280: vertalingen uit *Symp.*, *Crat.*, *Theaet.*, *Soph.*, *Phil.*, *Phaedo*, *Resp.*, *Leges*, *Gorg.*, *Phaedr.* en vooral (blz. 161-200) uit *Tim.*

### LXVIII. Plotinus.

1. Enn. I, Boek VI, 4-9, in: De egregio, quod in rebus corporeis constituit Plotinus, pulchri principio. Scripsit A. J. VITRINGA. Z. adr. [1864]; blz. 31-36.

2. Enn. I Boek VI, door Dr. K. H. E. DE JONG in: Maandschrift Het Nieuwe Leven ... Haarlem, 2<sup>e</sup> jaargang [1909]; blz. 8-16.

3. *Het slot der Enneaden, bekort in: Geschiedenis der Wijsbegeerte* door W. JANSEN, I, 1919 [zie PLATO, n. 34]; blz. 329-335.

### LXIX. Plutarchus.<sup>1</sup>

1. Isocratis Leven nae tchrijuen van Plutarcho, in: Isocratis Vermaninghe tot Demonieum, door GILLIS, 1564 [zie ISOCRATES, n. 1]; blz. (41-47).

Onvolledige vertaling.

(1) Dr. M. ROAS gaf in *Het Boek*, V, 1916, blz. 1-10, 85-95, 229-240, 359-360, een scherpzinnige studie getiteld *Ned. Vertalingen der Moralia van Plut.*; een paar kleinigheden zijn hem echter onbekend gebleven.

*Herdr.*: Epictetus Handboekje 1637; [1644], blz. 127-130; 1660, blz. 167-173 [zie ARRIANUS n. 2].

2. Den Spiegel, des Houwelicks, waer in door veel schoone ende ghenoechelycke redenen, gelyckenissen ende gheboden, vertoocht ende gheleert vvordt, hoe dat man ende wyf hen teghen elckanderen dragende, een vreetsaem, lieflick, ende gheluckich leuen met elckanderen sullen leyden... int Neduytsch (*sic*) ouergheset. Ghedrvet [te Middelburg] by Richard Schilders. Anno 1575.

48 blz. kl. 8vo. — *Coniugalia praecepta.*  
Gent.

*Herdr.*: a) Neghenenveertich gheboden oft wetten des houwelicks van Plutarchus, aen Polian ende Eurydice, op blz. 195-237 van: Van het Gheluck ende ongheluck des Houwelicks... Ouergheset wt t'Franssoysch int Nederduytsch. t'Antvverpen, By Francois van Raelenghien ... M.D.LXXXVIII.

Plantijn.

Van het Gheluck... is een vertaling van: \*JEAN DE MARCONVILLE, *Traité de l'heur et malheur du mariage*, 1571.

b) *Id.* op blz. 133-160 van *id.* Tot Delf, By Bruyn Harmanssz Schinckel ... Anno M.VI<sup>e</sup>.I.

Gent.

c) JAN VAN MARCON-VELLE. Van het geluck en on-geluck des Houwelicks... Hier achter is noch by-ghevoeght, 49. Gheboden of Wetten des Houwelicks... Tot Wormer-Veer, By Willem Symonsz Boogaert... 1647.

De vertaling uit Plut. staat blz. 200-245.

Amst.

3. T' leven der doorlvchtige Grieccken ende Romeynen... Wt de Griecsche sprake overgeset door M. JAKES AMYOT... Ende noch het Leven vande negen treffelijcke Krijgs-oversten, beschreven door Æmylius Probus... alles versamelt ende uytgegeven by S[IMON] G[OULART] S[ENLISIEN]. Te samen van nieuws tot gemeen nut verduyscht door A. V[AN] Z[UYLEN] V[AN] N[EUIVELT] ende ten deele by eenen anderen beminder. Tot Leyden, By Ian Paedts Jacobsz. ende Ian Bouwensz.... 1603.

Brussel, Maestr.

(6) 548, (4) bldn folio. — De titel van den eersten druk van het Fransche werk is: *Les vies des hommes illustres grecs et romains... translatees par M. JAKES AMYOT... Plus, y ont esté aioustees de nouveau... Item les vies des excellens Chefs de guerre, prises du Latin d'Æmylius Probus. Le tout disposé par S. G. S...* De l'Imprimerie de Jeremie des Planches. M.D.LXXXIII. Een ex. bevindt zich op de openbare bibliotheek te Genève. (*Simon Goulart. 1513-1628. Étude biographique et bibliographique par LEONARD CHESTER JONES.* Genève-Paris, 1917; blz. 585 vlg. Jones noemt Engelsche vertalingen, doch kent de Nederlandsche niet).

*Herdr.*: Tot Delft. By Adriaen Gerritsen van Beyeren, ende Felix van Sambrix (*sic*), ende tot Wtrecht, by David van Hoogenhuysen, in Compagnie, Anno 1644.

(6), 548, (4) bldn folio.

Gent, Gent J.

4. H. L. SPIEGHEL'S Zinspel Numa ofte Amptsweygheringe, voor het

eerst in zijn geheel uitg. door F. A. STOETT in: Tijdschr. voor Ned. Taal- en Letterk. XXI, 1902, 156-171.

« Een bewerking naar Plutarchus' Numa, dat hij hier en daar letterlijk navolgt » (STOETT, t. a. p. blz. 156).

5. [Van de gherustheyt des Ghemoedts ; Van de nut diemê mach hebben uyt sijne Vyanden door C. A. BOOMGAERT] plaats? jaar?

Dr. BOAS (*Het Boek*, V, 1916, blz. 5) maakt het zeer waarschijnlijk, dat Boomgaert zijn Plutarchus- en Cato-vertaling vóór 1612 of misschien reeds vóór 1605 vervaardigde. Dr. Juul Grietens te Borgerhout is in bezit van blz. 17-66 en 71-72 (op blz. 72 staat: *finis*) van een boekje, dat volgens mij tot dien ouderen druk behoort. Hierover spreekt Dr. Boas zich behoedzamer uit (*Tijdschr. voor Ned. Taal- en Letterk.* XLIII, 1924, blz. 43), doch hij heeft het boekje niet in handen gehad. — Hierboven geef ik den loopenden titel van het eerste en den titel van het tweede (op blz. 39) tractaat van Plutarchus; te zijner plaats deel ik den titel der Cato-vertaling mede, die op blz. 55 staat.

*Herdr.*: *Plvtarchvs Van de rust des Ghemoedts: Ende van 't nut datmen uyt sijne Vyanden mach hebben.* In 't Nederlandsch ... overgeset door C. A. B[OOMGAERT]. Volgen noch Catoos Koppel-dichten Liedts-gewijse. t'Amstelredam, bij Ian Frederiksz. Stam ... 1644.

V, 77 blz. 12mo.

*Amst., Boas.*

*Id. met adres*: Tot Dordrecht, Voor Marten de Bot ... 1644.

*Leiden.*

6. Tractaet Plutarchi, vande op-voedinghe der kinderen. Nu eerst uyt het Françoische int Nederduytsche vertaelt [door SAMUEL DE SWAEF]. Middelburgh... voor Samuel de Svvaef... Anno 1619.

16 blz. dwars-fol.

*den Haag.*

7. Van de Op-voedinghe der Kinderen. 1637 [zie ARRIANUS, n. 2].

*Herdr.*: 1644 en 1660.

8. Eenige Morale Of Zedige Werken Van Plvtarchvs Vertaalt door R. t' Amsterdam, Voor Hendrik Maneke... 1644.

(8), 477 blz. 12mo. — Inhoud: Van d' opvoedingh der Kinderen. Hoe, en met wat inzicht, de Jonghelingen de Poeten leezen moeten... Hoe men hooren moet. Van de zedelijke duechd. Van de zonde, en van de duechd. Dat men de Duechd kan leeren. Hoe men de vleider, en pluim-strieker van de vriend onderscheiden kan. Van de langhmoedicheyd. Van de Nieuw-giericheydt. Van de veelheit der Vrienden. *Leiden, Amst.* (titel gescheurd).

\**Id. met adres*: t'Amsterdam, voor Pieter Robijn ... 1643.

(*Nederl. Letterk. Populaire Prozaschrijvers der XVII<sup>e</sup> en XVIII<sup>e</sup> eeuw.* Amst. Fr. Muller en C<sup>o</sup>. 1893, n. 322. — *Nederl. Letterk. Populaire Prozaschrijvers der XVII<sup>e</sup> en XVIII<sup>e</sup> eeuw* voorhanden bij R. W. P. de Vries, Amst. 1907, n. 381). Denklijk staat het jaartal 1643 op den gegraveerden titel, gelijk in de exemplaren « voor Hendrik Maneke, » terwijl de gedrukte titel 1644 heeft.

9. *Uittreksels uit de Educ. puer. in: Stoische Leeringen* door FR. VAN VOORT, 1649 [zie SENECA, n. 15]; blz. 480-487.

10. Verscheide Zedige werken van Plutarchus. Door J. H. GLAZEMAKER vertaalt. t' Amsterdam. By Gerrit van Goedesberg... 1661.

(8), 246 blz. kl. 8vo. — Inhoud: Van de naturelyke Liefde der Ouders tot hun Kinderen. Van de Broederlyke Liefde. Van 't Ge-  
klap. Van de Gernstheit des Gemoeds. Van de Quade Schaamte. Van  
't Geval. Van de Haat en Nyd. Van de Begerte tot Rijkdom.

Gent, Gent J., Leiden, Katwijk, Boas (telkens samen-  
gebonden met het Darde deel der Werken van Seneca,  
1661).

11. Het Leven Van Marcus Brutus, Uit Plutarchus, Met Staat-  
kundige Bedenkingen over het selve. Van Don FRANCISCO DE  
QUEVEDO, Uit het Spaansch vertaald, door M. SMALLEGANGE, R.  
G. t' Amsterdam, By Nicolaas ten Hoorn... 1700.

Amst.

(16), 387, (22) blz. 8vo. — Vertaling van een dikwijls herdrukt werk,  
waarvan de eerste uitgaaf getiteld is: *\*Primera parte de la vida de  
Marco Bruto... Escritiula... DON FRANCISCO DE QUEVEDO VILLEGAS...  
Año 1644... En Madrid (Obras completas de DON FRANCISCO DE QUEVEDO  
VILLEGAS. Edición crítica... por D. AURELIANO FERNANDEZ-GUERRA Y  
ORBE... con notas y adiciones de D. MARCELINO MENENDEZ Y PELAYO...  
Tomo primero... Sevilla... Rasco, 1897; blz. 437, waar de herdrukken  
opgenoemd worden). Dit werk bevat een Spaansche vertaling van PLUT.  
Brut. I-XXIII, 1 met enkele uitlatingen; de tekst is in paragraafjes  
ingedeeld, ieder gevolgd door een *discurso*. Smallegange zette het in  
het Nederl. over; toen echter het 2<sup>e</sup> deel maar niet verscheen, vertaal-  
de hij het overblijvende gedeelte van het *Leven van Brutus*. Dat 2<sup>e</sup>  
deel had Quevedo in 1644, één jaar vóór zijn dood, opgesteld, doch  
het ging niet ter perse, en in bovengenoemde uitgaaf van 1897, blz.  
377, wordt het genoemd onder de *Obras perdidas*.*

12. Schets der hedendaagsche opvoedinge, gevolgd door een  
vertoog van Plutarchus, en drie hoofddeelen van Quintilianus,  
over de opvoeding der ouden. Te Amsteldam, By Pieter den  
Hengst, MDCCLXXXIV.

den Haag.

Blz. 19-72: Plutarchus, over de opvoedinge.

13. Grieksche anecdotes [door?] in: Nieuwe Ned. Bibl. 8<sup>o</sup> deel,  
2<sup>e</sup> stuk, 1788 [zie HERODOTUS n. 3]; blz. 567-569.

12 anecd. uit: *Regum et imper. apophth.* en *Lacon. apophth.*

14. De Levens van doorluchtige Grieken en Romeinen, onder-  
ling vergeleeken, door Plutarchus. Uit het oorspronkelyke  
grieksch, geheel op nieuw, vertaald, en met zeer vele aantekenin-  
gen opgehelderd... *Dertien deelen*. Met platen. Te Amsterdam,  
by Joannes Allart. MDCCLXXXIX-MDCCCIX.

8vo. — 1<sup>e</sup> deel, MDCCLXXXIX: XII, 511 blz. — 2<sup>e</sup> deel, MDCCXCI:  
VI, 446 blz. — 3<sup>e</sup> deel, MDCCXCIV: (6), 152, 84, 116, 102 blz. — 4<sup>e</sup> deel,  
MDCCXCVI: (4), 476 blz. — 5<sup>e</sup> deel, MDCCXCVII: (4), 318, 83 blz. —  
6<sup>e</sup> deel, MDCCXCVIII: XVI, 464, 132 blz. — 7<sup>e</sup> deel, MDCCXCIX: (4),  
408, 136 blz. — 8<sup>e</sup> deel, MDCCC: (4), 316, 232 blz. — 9<sup>e</sup> deel, MDCCCII:  
(4), 288, 243 blz. — 10<sup>e</sup> deel, MDCCCIII: (4), 120, 108, 390, (1) blz. —  
11<sup>e</sup> deel, MDCCCIV: (4), 116, 204, 203 blz. — 12<sup>e</sup> deel, MDCCCIV: (4),  
144, 236, 136 blz. — 13<sup>e</sup> deel, MDCCCIX: (12), 428, 72 blz. — Van het  
6<sup>e</sup> deel af geven de vertalers hun namen te kennen: EV. WASSENBERGH  
en HERM. BOSSCHA.

Nijmegen J., Amst.

Herdr.: 1<sup>d</sup>. door EV. WASSENBERGH, en H. BOSSCHA. *Dertien*

*deelen*. Tweede ... druk. Met platen. Te Dordrecht, bij F. Boekke. 1825-1829.

8vo. — 1<sup>e</sup> deel, 1825: XXVIII, 371, (1) blz. — 2<sup>e</sup> deel, 1825: (7), 307 blz. — 3<sup>e</sup> deel, 1825: (7) 310 blz. — 4<sup>e</sup> deel, 1825: (7), 301, (1) blz. — 5<sup>e</sup> deel, 1826: (7), 240 blz. — 6<sup>e</sup> deel, 1826: (7), 368 blz. — 7<sup>e</sup> deel, 1826: (7), 324 blz. — 8<sup>e</sup> deel, 1827, (7), 336 blz. — 9<sup>e</sup> deel, 1827: (7), 325 blz. — 10<sup>e</sup> deel, 1827: (7), 383 blz. — 11<sup>e</sup> deel, 1828: (7), 377 blz. — 12<sup>e</sup> deel, 1828: (7), 303 blz. — 13<sup>e</sup> deel, 1829: XXVIII, 308 blz.

Brussel G., Nijmegen J., Katwijk.

*Twee proeven daaruit in*: De Argus. Tweede deel. Brussel, De Vroom, 1826; blz. 323-326 en 342-346.

15. ...Over de wijze, op welke men van zijne vijanden nut kan trekken... door C. GROEN ... *in*: Mnemosyne... VII. Stuk. Te Dordrecht..., 1819; blz. 208-232.

16. ...Over het bijgeloof. Door C. GROEN, *ibid.* X. Stuk... 1821; blz. 204-239.

17. Plutarchus, Over het veel vrienden hebben... door C. GROEN, *ibid.* XII. Stuk... 1823; blz. 189-212.

18. Plutarchus, Over het Verwyl der goddelijke Straffe... door C. GROEN... Te Dordrecht, By J. de Vos en Comp. 1823.

VIII, 127 blz. 8vo.

19. Plutarchus, Over Toeval, en over Deugd en Ondeugd... door C. GROEN, *in*: Mnemosyne... VI. deel. ...1826; blz. 1-23.

20. Iets over en uit de apothegmata (*sic*) ... [door JERONIMO DE VRIES]. Te Amsterdam, bij de Erven Wed. F. G. onder de Linden. 1835.

22 blz. 8vo. — Vert. van 46 stuks uit *Reg. et imper. apophth.*  
Amst. Ak.

21. Plutarchus aan Apollonius [door ?] *in*: Bijdragen... 1838 [zie HERODOTUS, n. 7]; blz. 23-76.

22. De educ. puer. IV door J. B. *in*: De Toekomst ... Eerste jaer. Gent ... 1857; blz. 110-112.

23. Over de opvoeding der kinderen, *in*: Paedagogische Bibliothek onder redactie van J. Versluys. X. Plutarchus, Fruauf. Aanhalingen. Groningen, W. Versluys, 1881; blz. 8-29.

24. \*Plutarchus. Het Leven van Lycurgus. 's Hage, B. Liebers & Co. 1888.

(BRINKMAN's Catalogus... 1882 tot 1891; blz. 572).

25. Cato de Oude [I-X, bekort] *in*: Historisch Leesboek, door F. VAN RIJSENS ... Tweede deel. 1894 [zie HERODOTUS, n. 10]; blz. 38-44.

26. Plutarchus. Levens (Alexander en Caesar)... door Dr. B. H. STERLINGA KUYPER. Deel I [Alex. de Groote]. Amsterdam. S. L. van Looy. H. Gerlings [1896]. — Deel II. Gajus Caesar. Amsterdam. S. L. van Looy. [1898].

Deel I. 152 blz. 8vo; deel II: (6), 148 blz. 8vo.

27. Een aantal stukken en stukjes uit de *Moralia* in: Plutarchus als godsdienstig denker ... door Dr. J. B. BIERENS DE HAAN. 's Gravenhage. Martinus Nijhoff. 1902.

28. De Avondzon des Heidendoms. Het Leven en Werken van den Wijze van Chaeronea door J. J. HARTMAN... *Twee deelen*. Leiden, S. C. van Doesburgh. 1910.

Bevat zeer veel vertalingen uit Plut., voornamelijk: Deel I. Leven van Crassus, 17-33; *de tranquill. animi* (geheel); Leven van Camillus 10, 37-38 (en deel II: b); *de recta audiendi ratione* (geheel); *de vitioso pudore* (geheel); *de fortuna Roman.* (geheel); *bruta animalia ratione uti* (zoogoed als geheel). — Deel II. *Quaestiones Platon., quaestio Xa* (geheel); net fragment *ex libro de amore; de facie in orbe lunae*, 1-4 en 7-15; *de Iside et Osiride* (geheel); *compendium „bri... stoicos quam poetas absurdiora alcere* (geheel); *an recte dictum sit latenter esse vivendum* (geheel); *adversus Coloten*, 1-3 en 30-34; *disput. qua docetur ne suaviter quidem vivi posse secundum Epicuri decreta* (geheel); *de his qui sero a numine puniuntur* (geheel); het fragment *de anima* (ed. BERNARDAKIS, t. II p. 21 vlg.).

Herdr.: a) *Id.* Tweede druk, *ibid.* 1912.

b) *De vertaling van de tranq. animi overgedrukt in:* Buiten ... 5<sup>e</sup> jaargang. 1911. Amsterdam; blz. 51, 62-63, 74-75, 86, 98-99.

c) *Id. afzonderlijk verschenen:* Plutarchus' boekje over de juiste gemoedsstemming. Vertaald en ingeleid door Prof. Dr. J. J. HARTMAN. S. C. van Doesburgh, Leiden, 1922.

(6), 159 blz. dwars-8vo.

29. Plutarchus' Leven van Philopomen... door LOUISE H. [en W. J. M.] BENSCHOP-GREVE. 's Gravenhage, 1918.

61 blz. 8vo.

30. Plutarchus over het vleescheten (Fragment). Overzetting uit het Grieksch, woord-vooraf en verklarende aantekeningen van LIDA CONTENT. Uitgegeven door den « Nederlandsche Vegetariërsbond » [1921?]

39 blz. dwars-8vo. — Vertaling der twee *orationes de carnium esu.* — Op den omslag staat: 2<sup>e</sup> druk; van den 1<sup>ste</sup> druk heb ik geen spoor kunnen vinden.

## LXX. Polybius.

1. De Historie Van aller Voortreffelycsten Oude Histori Schryver Polybius... Getrouwlyck Verduytscht Door IAN LERNERTZ VAND' VENNECOOL, Tot Rotterdam By Pieter van Waesberghe... A<sup>o</sup> 1640.

(18), 416, (43) blz. 4to.  
Katwijk.

*Id. met adres:* Tot Delft. Bij Adriaen Gerritsen ... A<sup>o</sup> 1640.  
Brussel.

2. Pol. XXIV, 8-10, *in proza vert. in:* De Vier Uitmuntende Gedigten, Benevens de Polybius van Jonkheer WILLEM VAN HAREN ... Te Harderwyk, By D. van Lennep ... als mede t'Amsterdam by A. Olofsen ... 1742; blz. 21-26.

Gent J., Utrecht.

Herdr.: a) Verscheidene gedigten benevens eene overzetting Van het LVIII. Capittel der Gezantschappen van Polybius. Door

den Heere WILLEM VAN HAREN. In 's Gravenhage, By Isaac Beauregard ... 1742; *blz.* 25-31.

*Londen.*

b) Verzameling Van Gedichten, Van, voor en tegen Jr. WILLEM VAN HAREN ... [aan het slot:] Te Utrecht, voor de Compagnie, 1742; *blz.* 62-67.

*Brussel, Katwijk.*

c) Dichterlijke Werken van WILLEM en ONNO ZWIER VAN HAREN. Derde deel. Te Amsterdam, bij M. Westerman. 1824; *blz.* 179-188.

d) Leven en Werken van W. en O. Z. VAN HAREN ... door Dr. J. VAN VLOTEN. Deventer, A. ter Guine. 1874; *blz.* 137-139.

## LXXI. Pythagoras.

1. Benige der gulde-veerzen van Pythagoras, door M. J. VANDER MAESEN, in: Antwerpschen Almanach van Nut en Vermaak voor het jaer 1815. Door het Antwerpsch Tael- en Dicht-kundig Genoótschap, onder de Zin-Spreuk: Tot Nut der Jeugd. Eerste jaer. t'Antwerpen, by H. P. Vander Hey; *blz.* 47-48.

2. Gulden Spreuken van Pythagoras (*sic*) door Dr. E. MOLL, in: De Portefeuille ... V<sup>de</sup> Jaargang. (1883-84). Amsterdam; *blz.* 359-360.

3. De gulden verzen van Pythagoras en Pythagoreesche ethische zinsneden uit Stobaeus, op *blz.* 9-14 en 45-51 van: De gulden verzen van Pythagoras en andere Pythagoreesche fragmenten, uitgezocht en gerangschikt door FLORENCI. M. FIRTH ... 1911 ... N. V. Theosofische Uitgevers-mij Amsterdam

Dit bundeltje is de vertaling door een ongenoemde van een \*Engelsch werkje van F. M. FIRTH BRADFORD; alleen het laatste stuk der Ned. vertaling [zie IAMBELICHUS] is in den eersten druk onderteekend: C. S. Het Engelsch boekje bevat de vertaling der Gulden Verzen door F. M. Firth en verder vertalingen van BRIDGMAN (1804) en THOMAS TAYLOR (1818). — Voor de *Pythagoreesche ethische zinsneden uit Stobaeus*, vgl. *Fragmenta philos. graec.* ed. MULLACHUS [tom. II. Parisiis, 1875, *blz.* 488-496, 496-497 en 500-503].

*Herdr.*: Tweede duizend, 1921 *ibid.*; *blz.* 7-10 en 31-35.

4. De gulden Verzen van de Pythagoreërs, in: Hendrik Laurensz. Spieghel door ALB. VERWEY. Bij J. B. Wolters' U. M. Groningen. Den Haag. 1919; *blz.* 173-175.

5. *Proza-vert.* in: Commentaren van Hierocles [zie *HIEROCLES*].

## LXXII. Sappho.<sup>1</sup>

1. Ode van Sappho, aen Venus, door M. CAMPANUS, in: Amsterdamsche Pegasus, 1627 [zie APOLLONIUS VAN RHODUS, n. 1]; *blz.* 38-40.

2. SAPPH. 2 door P. WEILAND in: Reize van den jongen Anacharsis door Griekenland. Uit het Fransch van den abt Barthelemy door M. STUART. Tweede deel. Te Amsterdam, bij Johannes Allart. MDCCXCV; *blz.* 70-71.

*Herdr.*: in *id.* Tweede druk. Te Amsterdam, bij de Erven H. Gartman en ten Brink & de Vries. MDCCCXXIV; *blz.* 55.

3. *Id.* door M. SIEGENBEEK in: Longinus over de Verhevenheid, 1811 [zie LONGINUS, n. 2]; *blz.* 47.

(1) Opgave der vertaalde stukjes volgens *Anthologia lyrica graeca* ed. HILLER-CRUSIUS. Lipsiae, Teubner, 1911.



*Herdr.*: Liederer ... door BÜSER, 1836 [zie n. 7]; blz. 143-144.

4. SAPPH. 2 en 1 in: Schoonheden ... door G. DORN SEIFFEN, 1821 [zie ANACREON, n. 17]; blz. 14-16.

5. SAPPH. 2 in: Taal- en Dichtkundige Verscheidenheden door Mr. WILLEM BILDERDIJK. Tweede deel. Te Rotterdam, by J. Immerzeel, junior, 1821; blz. 90.

*Herdr.*: Liederer ... door BÜSER, 1836 [zie n. 7]; blz. 147-148.

6. Saffo, Naer het oud fransch der beroemde Clotilde [= SAPPH. 2] door W. BILDERDIJK, in: Kunst- en Letterblad. 1841. Tweede Jaergang. Gent; blz. 67.

Het oorspronkelijke Fransche stukje werd voor de eerste maal gedrukt op blz. CXXJ van: *Poésies de MARGUERITE-ELEONORE CLOTILDE DE VALLON-CHALYS, depuis, MADAME DE SURVILLE, poète français du XV<sup>e</sup> siècle, publiées par CH. VANDERBOURG*. A. Paris, chez Henrichs ... An XI.—M.DCCCIII. De geheele bundel is onecht.

7. SAPPH. 1, 2, 69, 5, 88, in: Liederer van Anakreon en Saffo, door BÜSER, 1836 [zie ANACREON, n. 16, II]; blz. 58-64.

8. SAPPH. 1 en 2 door Dr. J. TH. BÜSER in: De Recensent ... 1857. Mengelwerk. Tweede stuk. Amsterdam; blz. 772-774.

9. SAPPH. 47, 84, 73, 79, 35, 39 door [J.] V[AN] V[LOTEN], in: De Nederlandsche Spectator, 1872; blz. 268-269.

10. SAPPH. 88, [\*50], 2, 69, 23 in: Letterkunde ... door VAN DEN ES, 1877 [zie ANACREON, n. 29]; blz. 30-32.

*Herdr.*: in *id.* 1893; blz. 30-32.

11. SAPPH. 1 en 2 door KAREL VAN DE WOESTIJNE in: De XX<sup>e</sup> Eeuw, MCMVIII, Deel I, blz. 212-213 en 216.

*Herdr.*: De gulden Schaduw door KAREL VAN DE WOESTIJNE ... C. A. J. van Dishoeck, te Bussum ... MDCCCXC; blz. 319-320 en 325-326.

12. SAPPH. 1 en 2 in: Verspreide Gedichten van Dr. H. C. MULLER. Utrecht, P. den Boer, 1908; blz. 48-49.

13. SAPPH. [\*50] en 1 in: P. C. BOUTENS. Carmina. Amsterdam, P. N. van Kampen & Zoon [1912]; blz. 30, 137-138.

*Herdr.*: a) *Id.* voor de tweede maal uitgegeven in 1917. *Ibid.* blz. 18, 79.

b) *Id.* voor de derde maal uitg. in 1920. *Ibid.*, blz. 18, 79.

c) in: Grieksche Lyriek ... door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e], blz. 32-33 en 37.

14. Gebed tot de Nereïden; SAPPH. 3, 69 en 84, door A. VALCKENAERE S. J. in *Nouv. Essais péd.* V, 1912-13 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 465.

15. SAPPH. 1, Gebed tot de Nereïden, 2, Νῦν δὲ Λύδαισιν (*gedeeftelijk*), 69, 93, 4 en 91, in: Oud-Hellas, door GOUDSMIT, 1914 [zie PLATO, n. 32]; blz. 175-177.

*Herdr.* in: *Id.* 2<sup>e</sup> druk, *ibid.*, 1922.

16. SAPPH. 1, door BREIDA in: Rostra Gymnasiorum, 9<sup>e</sup> Jaargang (1916-1917); blz. 5.

17. Vier strophische gedichten van Sappho door P. C. BOUTENS, in: De Nieuwe Gids, 1921, I, blz. 708-711.

SAPPH. 2, 3-4, het fragment οἱ μὲν ἰππῶν (*The Oxyrh. Pap.* X, 1914, blz. 23 en 25) en νῦν δὲ Λύδαισιν.

*Herdr. in: Grieksche Lyriek ... door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e], blz. 33-36.*

18. *Vele stukjes uit Sappho in proza vert. in: Gr. lyrische dichters door VÜRTHHEIM, 1921 [zie ALCAEUS, n. 2]; blz. 68-69 en 75-80.*

19. Τεσσαράκοντα ὁδοῦς vv. 1-11; 91; 92; 69, door P. C. BOUTENS, *in: Grieksche Lyriek ... door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e], blz. 36-37.*

20. SAPPH. 1, *metrisch vert. door G. VAN LANTSCHOOT, in: Pögen, II, 1924; blz. 249.*

### LXXIII. Secundus.

1. Een dispuatie ende tsamencovtinge des Keyzers Hadrianus en des Philosophs Epictetus, en De vragen die de Keyser Hadrianus den Philosophie Secundo voerghelouden heeft, soomen seyt, met des seluen Philosophs solution, *in: Epictetus Hantboeckken, deur GILLIS, 1564 [zie ARRIANUS, n. 1]; blz. 113-127.*

*Cedeeltelijke vertaling van: Altercatio Hadriani et Secundi (Fragm. philos. graec. ed. MULLACH, I. Paris, Didot 1875; blz. 518-521) en Secundi responsa ad int. Hadriani (ibid. blz. 516-517).*

2. Een druk 1637 van hetgeen volgt [zie ARRIANUS n. 2].

*Herdr.: a) Antwoorden van Epictetus ... [aan] den Keyser Hadrianus, en: Antwoorden van Secundus den Philosoph ... [aan] ... Keyser Hadrianus, in: Handt-Boeckken van Epictetus ... 1644; blz. 106-107.*

b) *Id. ibid. 1660; blz. 138-140.*

### LXXIV. Semonides.<sup>1</sup>

1. SEM. 1 *in: Schoonheden ... door G. DORN SEIFFEN [zie ANACREON, n. 17]; blz. 4-5.*

2. SEM. 7, vv. 57-70 en 83-93 *in: Letterkunde ... door VAN DEN ES, 1877 [zie ANACREON, n. 29]; blz. 24.*

*Herdr. in: Id. 1893; blz. 24.*

3. *Id. in: Verspreide Gedichten van Dr. H. C. MULLER. Utrecht. P. den Boer, 1908; blz. 46.*

### LXXV. Sextus Empiricus.

*Bekorte vertaling van Adversus Mathematicos VII 65-87 (ed. BEKKER, Berol. 1842) in: Geschiedenis der Wijsbegeerte door W. JANSEN. I. 1919 [zie PLATO n. 34]; blz. 87-89.*

### LXXVI. Sextus Pythagoricus.

*Uitgelezen zinsneden van Sextus den Pythagoreeër in: De gulden verzen van Pythagoras [zie PYTHAGORAS, n. 3], 1911; blz. 52-60.*

*Vert. van 104 der 451 eerste spreken van Sextus (ELTER, Gnomica I. Lipsiae, Teubner, 1912; blz. V-XXVIII).*

*Herdr. in: Id. 1921, blz. 36-41.*

(1) Opgave der vertaalde stukjes volgens *Anthologia lyrica graeca* ed. HILLER-CRUSIUS. Lipsiae, Teubner, 1911.

LXXVII. Simonides.<sup>1</sup>

1. SIM. 69, 161 en 77 in: Schoonheden ... door G. DORN SREFFEN [zie ANACREON, n. 17]; blz. 3, 59, 61.
2. SIM. 22 door R. BENNING JANSOONIUS in: Dichterlijk Mengelwerk, 1836 [zie ANTH. GR., n. 5]; blz. 35-36.
3. SIM. 22, 78, 104, 108, in: Letterkunde ... door VAN DEN ES, 2<sup>e</sup> uitg. 1877 [zie ANACREON, n. 29]; blz. 38-39.  
Herdr. in: Id. 3<sup>e</sup> uitg. 1893; blz. 38-39.
4. SIM. 1 en 22 door A. VALCKENAEDE, S. J. in: Nouv. Essais péd. V, 1912-13 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 496.
5. SIM. 22 door B. M. G. K. in: Minerva... 45<sup>e</sup> jaargang, [1919-1920]; blz. 126.
6. SIM. 129, 3, 22, 69 en eenige kleinere stukjes in proza vert. in: Gr. lyrische dichters door VÜRTHEIM, 1921 [zie ALCAEUS, n. 2]; blz. 133-148.
7. SIM. 22 door W. E. J. KUIPER, in: Gr. Lyriek, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e]; blz. 50-51.

LXXVIII. Solon.<sup>1</sup>

1. SOL. 1, 12, 3, 32 door A. VALCKENAEDE, S. J. in: Nouv. Essais péd. V, 1912-13 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 457-459.
2. 37 verzen uit verschillende stukken, metrisch vertaald door Prof. Dr. K. KUIPER in: Onze Eeuw, 1922, II<sup>e</sup> deel, blz. 21-24.

## LXXIX. Sophocles.

1. Een Tragedie, ghenaeamt Antigone,... int Latine ouer gheset en nv in onser Duytscher talen Rhetorikelijck ghetranslateert, door CORNELIS VAN GHISTELE... Gheprent Thantwerpen... Bi my Symon Cock, Int iaer ons Heeren. M.CCCCC. en L.VJ.

(45) bldn 8vo.

Grietens.

Herdr.: ingeleid en heruitgegeven door Dr J. GRIETENS. Antwerpen, De groote Boekhandel; 's Gravenhage, M. Nijhoff, 1922.  
XVIII, (2), 92 blz. 8vo.

2. I. V. VONDELS Elektra van Sophokles... t' Amsterdam, Gedrukt... Voor Dirck Cornelisz Hout-haeck... 1639.

(56) blz. 4to.

Leiden.

3. J. V. VONDELS Koning Edipus uit Sofokles... t' Amsterdam, Voor de weduwe van Abraham de Wees... M.DC.LX.

(12), 55 blz. 4to.

Brussel (Unger n. 625). Amst. Kr. (2 ex.: Unger 624 en 625).

---

(1) Zie de voetnoot op de vorige bladzijde.

*Vert. van 1369-1415 in: Tooneel van heidensche deugden en ondeugden door J. DE HAES, 1724 [zie ANTHOLOGIA GR. n. 2] I, blz. 294-297.*

4. Sofokles Herkules in Trachin... Verduitscht door J. v. VONDEL... t' Amsterdam, Voor de Weduwe van Abraham de Wees... 1668.

(8), 39 blz. 4to.

*Leuven, Brussel, Amst. Kr. (2 ex.)*

*Vertaling van Trach. 1046-1111 in: Tooneel van heidensche deugden en ondeugden door J. DE HAES, 1724 [zie ANTHOL. GR., n. 2], I, blz. 283-286.*

5. Antig. 1219-1243, 1277-1333; Aias 394-409, 430-480, 815-865 *in: J. VOLLENHOVES Poëzy, 1685 (en 1686), [zie ANTHOL. GR., n. 2]; blz. 605-607; 612-615.*

6. Edipus, koning van Thebe... Door WILLEM BILDERDIJK. Te Amsterdam, Bij A. van der Kroe... MDCCCLXXIX.

156 blz. 8vo.

*Uittreksels in: Over de moraal ... door HANEDOES, 1848 [zie n. 17]; blz. 42-48.*

7. De dood van Edipus... door Mr. W. BILDERDIJK. Te Amsterdam, bij Pieter Johannes Uylenbroek, MDCCCLXXXIX.

XVI, 101 blz. 8vo.

8. Philoctetes, op het eiland Lemnos, Treurspel... gevolgd naar het fransche van den heer DE LA HARPE, Door A. L. BARBAZ. Te Amsteldam, by Pieter Johannes Uylenbroek. MDCCXCIII.

*Gent.*

71 blz. 8vo. In verzen. — Titel der eerste uitgave van het Fransche stuk: *Philoctete, tragédie, traduite du grec de Sophocle, en trois actes et en vers; Par M. DE LA HARPE... A Paris, Chez M. Lambert & F. J. Baudouin... MDCC.LXXXI.*

9. Kon. Oed. 863-910 *door J. KONIJNENBURG in: ... Verhandelingen ... Haarlem, 1815 [zie EURIPIDES n. 9]; blz. 103-105.*

10. *Uittreksels uit Antig., in verzen vert. door M. SIEGENBEEK in: Bibl. van Oude Letterk. 2<sup>e</sup> deel, 1826 [zie PLATO, n. 10]; blz. 339-375.*

11. *Enkele plaatsen uit Electra in proza vert. door P. O. VAN DER CHYS, in: De Recensent ... Twintigsten deels tweede stuk. Amsterdam ... 1827; blz. 281-289.*

12. De Mensch [= Antig. 332-375] *in: Naklank. Gedichten van M<sup>r</sup> WILLEM BILDERDIJK. Te Dordrecht, bij J. de Vos en Comp<sup>ie</sup>. 1828; blz. 154-156.*

13. Antigone... in hollandsch dicht gevolgd door P. CAMPER. Te Leyden, by J. C. Cyfveer. CXCXCXXXIV.

VII, 63 blz. 8vo.

14. Antigone... vrij gevolgd door M<sup>r</sup> A. F. SIFFLÉ. Amsterdam, bij M. Westerman & zoon en C. van Hulst. 1836.

88 blz. 8vo.

15. *Uittreksels uit El. en Antig. in proza vert. in: Over den schrik en het medelijden in het Grieksche treurspel*, door J. W. ELINK STERK. Leiden, bij H. W. Hazenberg Junior, 1838.

*Utrecht.*

16. Tekmessa (Ajax 485-524) *in verzen vert. door B. BENNING JANSOONIUS in: Morgenrood*, 1840 [zie EURIPIDES, n. 14]; blz. 121-122.

17. El. 86-120 *en verscheidene uittreksels uit Kon. Oed. in verzen vert. in: Over de Moraal in het Grieksche Treurspel ... door Mr. A. HANEDOES ... Te Gorinchem*, by J. Noorduyt en Zoon. 1848.

*Utrecht.*

18. Oid. te Kol. 1249-1396 *in verzen vert. door E. C. in: Jaarboekken voor 1854*, nitgegeven door het ... genootschap ... 't Zal wel gaan. Gent; blz. 105-110.

19. Philoktetes... *in metrische nederduitsche versen overgebracht, door Mr. S. J. E. RAU. Amsterdam, J. de Ruijter, 1855.*

XII, 70, (2) blz. 12mo.

20. Filoktetes op het eiland Lemnos... [in verzen] door Mr. J. VAN LENNEP, *in: Dramatische Poëzy van W. J. HOFDIJK enz., Amsterdam, L. F. J. Hassels. 1856; blz. 51-96.*

*Herdr.: a) Dramatische Gedichten van S. J. VAN DEN BERGH enz. Amsterdam, G. Theod. Bom [1866]; blz. 165-215.*

*Id. met adres: Arnhem, Thieme, 1866.*

*b) in: Treur- en Blijspelen, door Mr. J. VAN LENNEP. Leiden, A. W. Sijthoff; blz. 141-172.*

21. I. Antig. 332-375 en 781-881 door A. J. TEN BRINK *in: Vergeet mij niet. Muzen-Almanak voor 1861. Amsterdam; blz. 229-235; — Id. 883-987 door id., 1862, ibid.; blz. 251-256.*

*Herdr. in:*

II. Hellas en Latium... Sophocles door A. J. TEN BRINK. Haarlem, A. C. Kruseman, 1861; blz. 47-126.

*Titeluitg.: Sophocles Antigone ... in hollandsche vaerzen vertaald door A. J. TEN BRINK. Ibid., 1862.*

22. Antigone... vrij vertaald... door Mr. Y. D. VAN DAM. Utrecht, Kemink en Zoon. 1864.

85 blz. 8vo. — Vert. in verzen.

23. Phil. 135-200 *in verzen vert. in: Dicht- en Zedekundige Studiën van Mr. J. E. RAU. Utrecht, Kemink en Zoon, 1865; blz. 73-76.*

24. De Antigone van Sophokles... door Dr. K. SIJBRANDI (niet in den handel). Z. *pl.* [1867].

(8), 70 blz. 8vo. — Vert. in verzen.

*Brussel G., Boas.*

25. Antigone. Uit het Grieksch vertaald door M<sup>r</sup> C. W. OPZOOMER. Utrecht, W. C. Dannenfelser, 1868.

83 blz. 8vo. — Vert. in verzen.

*Herdr.: a) in: Sophocles' Antigone. Grieksche tekst met vertaling van Prof. Mr. C. W. OPZOOMER. 's-Gravenhage, Gebr. Belinfante, 1885.*

XII, 155 blz. 8vo.

b) *Vert. van vv. 1-161 in het volgende, blz. 16-20, 33-35.*

26. Ant. 1-161 in *verzen vert. in: De Antigone van Mr. C. W. Opzoomer* getoetst aan de Antigone van Sophokles en aan de regelen van taal en kunst. Door Dr. P. БРКЕМА. Amsterdam, J. D. Sybrandi, 1868; *blz. 12-16, 30-32.*

27. *De koren van Antig. in: Sophocles Antigone naar de koren van Dr. Felix Mendelssohn Bartholdy door Dr. WAP. 's Gravenhage, De Erven Thierry en Mensing, 1872.*

*Blz. 32-63: de Duitse vertaling van DONNER (waarbij Mendelssohn in 1841 muziek schreef) en de Nederlandsche van WAP tegenover elkaar, beide in verzen. De kommos, vv. 806-882, is ook vertaald.*

28. I. *De Koning Oedipoes van Sophokles, door Dr. H. VAN HERWERDEN, in: De Tijdspiegel. 1880. Derde deel; blz. 194-231.*

*Herdr. in:*

II. *Drie Treurspelen van Sophokles. In Nederlandsche dichtmaat overgebracht door Dr. H. VAN HERWERDEN. Utrecht, Dannenfelser & Co. 1881.*

XII, (4), 172 blz. 8vo. — Kon. Oed., Oed. te Kol., El.

*Herdr.: a) Koning Oedipus ... door Dr H. VAN HERWERDEN ... Utrecht, J. L. Beyers. 1891.*

52 blz. 8vo.

b) *Id. Tweede ... uitgave ... Eerste Nederl. Boek-, Crt.- en Adm.-Drukkerij te Ysselstein [1908].*

XIII, 57, (1), blz. kl. 4to.

29. *Aias... in de versmaat van het oorspronkelijk overgebracht door Dr. J. VAN LEEUWEN J<sup>r</sup>. Utrecht, J. van Boekhoven, 1881.*

VIII, 70 blz. gr. 8vo.

30-31. I. *Twee vertalingen, een metrische en een letterlijke in proza, van Antig. 100-126 door Dr. J. VAN LEEUWEN, in: De Nederlandsche Spectator, 1882; blz. 32.*

*De eerste opgenomen in:*

II. *Antigone... metrisch vertaald door J. VAN LEEUWEN J<sup>r</sup>. Leiden. A. W. Sijthoff [1897].*

XV, 67 blz. 8vo.

32. *Philoktetes... in de versmaat van het oorspronkelijk overgebracht door Dr. J. VAN LEEUWEN J<sup>r</sup>. Utrecht, J. van Boekhoven. 1882.*

IX, 75 blz. gr. 8vo.

*Herdr.: a) Tweede uitgave. Leiden, A. W. Sijthoff's Uitg. Mij. [1910].*

XI, 82 blz. 8vo.

b) *Derde uitgave, ibid. [1921].*

VIII, 80 blz. 8vo.

*Id. [Brussel, N. V. De Standaard, 1921].*

33. *De Philoktetes van Sophokles in dichtmaat overgezet... door A. FLAMENT in: De Dietsche Warande. Nieuwe reeks. Vierde deel. Amsterdam, 1884; blz. 111-137, 203-240, 319-332.*

34. Antigone... In Nederlandsche dichtmaat door Dr. H. VAN HERWERDEN... Utrecht, J. L. Beijers, 1890.

(10), 11-67, (4) blz. 8vo.

35. Deianira's dood [= Trach. 900-942] in: *Liefde's Dageraad* door EDW. B. KOSTER, 1890 [zie EURIPIDES, n. 22, a]; blz. 79-80.

*Herdr.*: a) Verz. Ged. van EDW. B. KOSTER, 1903 (en 1917) [zie ANTHOL. GR. n. 6]; blz. 368-369.

b) Ged. van EDW. B. KOSTER 1907; blz. 204-205.

36. Oedipus te Colonus [metrisch vert. door] Mr. G. H. BETZ, in: *De Tijdspiegel*. 1892. Tweede deel; blz. 269-308.

*Herdr.*: 's Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1897.

96 blz. 8vo.

37. *Enkele uittreksels uit Antigone* door CH. M. VAN DEVENTER, in: *De Kunstwereld* [1<sup>e</sup> jaarg.]. Amsterdam, 1894, n<sup>o</sup> 35; blz. 2-3.

38. Antigone. In het metrum van het oorspronkelijke vertaald door Mr. J. DERMOUT. Amersfoort, G. J. Slothouwer, 1895.

58 blz. 8vo.

39. Sophocles' Antigone [metrisch] vertaald door WILLEM KLOOS in: *De Nieuwe Gids*. Nieuwe reeks. II<sup>e</sup> Jrg., 1897 en III<sup>e</sup> Jrg. 1898.

*Herdr.*: a) N. V. Uitg.-mij « De Zonnebloem », Apeldoorn, 1918.

89 blz. 8vo.

b) *Vert. van vv.* 332-375, 944-987 en 1115-1154, in: Gr. Lyriek door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e]; blz. 92-96.

40. De Treurspelen van Aeschylos en Sophokles, door Dr. L. A. J. BURGERSDIJK, 1903 (en 1910) [zie AESCHYLUS, n. 8, II].

Het laatste derde deel van Aias en de geheele Philoctetes werden vertaald door Dr. L. A. J. BURGERSDIJK Jr.

*Herdr.*: a) Antigone. Klein Seminarie van Mechelen, 1908.

51 blz. 8vo.

b) *Vert. van Ant.* 332-364 in: *Nederl. Leesboek voor de hogere klassen* ... door M. BRANTS en O. VAN HAUWAERT. *Moderne Letterk.* ... I. Vanderpoorten, Gent, 1910; blz. 534-535; — en in: *Id.* [2<sup>o</sup> uitg.], *ibid.* 1912; blz. 592-593.

c) Antigone. Tweede druk. A. W. Sijthoff's Uitg.-Mij, Leiden [1916].

(8), 43 blz. 8vo.

d) Koning Oedipus. Tweede druk, *ibid.*, [1916].

VI, 50 blz. 8vo.

e) *Verscheidene korte citaten uit elk der stukken* in: *Het tragische drama der Grieken* door B. VERHAGEN en *De tragische maskers van Hellas* door *id.*, 1923

41. Sophocles' Antigone. Metrisch vertaald door Dr. J. L. CHAILLET... A. Versluys, Amsterdam, 1906.

(8), 9-65, (3) blz. gr. 8vo.

42. Sophocles' Electra. Metrisch vertaald door Dr. J. L. CHAILLET ... A. Versluys, Amsterdam, 1907.

79 blz. gr. 8vo.

43. Sophocles' Antigone. Nieuwe vertaling door Dr. H. C. MULLER. Uitgegeven voor de Mij voor goede en goedkoope lectuur door G. Schreuders, Amsterdam [1907].

74 blz. 8vo. — Metrische vertaling.

*Herdr.:* a) *Vert. van* 434-566 in «Sesam open u!» [zie ARISTOPHANES, n. 12]; blz. 524-528.

b) Sophokles' Antigone ... Tweede druk ... Mij voor goede en goedk. lect., Amst. [1913].

(8), 55 blz. 8vo.

44. Koning Oedipus... vertaald uit de Duitsche bewerking van HUGO VON HOFMANNSTHAL door WILLEM ROYAARDS... Mij voor goede en goedk. lectuur. Amsterdam [1913].

(4), 64 blz. 8vo.

45. Kon. Oid. 1-150 door JP KUNST in: Rostra Gymnasiorum. 8<sup>e</sup> Jaargang (1915-1916); blz. 117-119.

46. *Id.* 1119-1222 door Φίλοκος, *ibid.* 9<sup>e</sup> jaargang (1916-1917); blz. 122-123.

47. Elektra... in Nederlandsche verzen overgebracht door P. C. BOUTENS. Mij voor goede en goedk. lect. Amsterdam. 1920.

64 blz. 8vo.

*Herdr.:* \*Amsterdam, Meulenhoff.

48. Antigone [door A. B. H. GIELEN S. I.] in: Van alle tijden, IV, 1921 [zie HOMERUS, n. 52]; blz. 152-186.

49. Antig. 100-154 in *proza vert.* door J. WILMS in: Pogen, II, 1924; blz. 233-235.

## LXXX. Theocritus.

1. I. De doot van Adonis ... in *verzen vert.* in: Afbeeldingen van Minne. Emblemata Amatoria. Emblemes, d'amovr. Op een nieu oversien ende verbeterd door THEOCRITUM A GANDA [= DANIEL HEINS]. Tot Leyden, By Iacob Marcusz... Anno 1613; fol. I 1 v.-I 2 v.

Brussel (V. H. 24382, 4<sup>o</sup>).

*Herdr.:* a) \*Het Ambacht van Cypido ... Door THEOCRITVM A GANDA ... Tot Leyden, By Iacob Marcvssoon... Anno MD.CXV; blz. X-XI.

(DE VRIES, *Nederl. Emblemata*, n. 26).

b) Afbeelding van Minne. Emblemata Amatoria. Emblemes d'Amovr .. door THEOCRITVM A GANDA ... Tot Leyden by Harman van Westerhuysen, 1619; blz. Pij, v.-Pij,r.

Gent (G. 7061).

c) Emblemata Aliqvot amatori[a] D. DANIELIS HEINSII ..., z. ad. [± 1620]; fol. 48 v.

Gent (G. 7060).

d) in II en III.



II. Adonis doodt en Cupido Honich-dief in verzen vert. in: DAN: HEINSII Emblemata Amatoria. t'Amsterdam Gedruet by Willem Janssen [1615?]; fol. 59 v. 62 r.

Brussel (II 54938 R; 32° obl.)

Herdrukt in III.

III. Idyll. XII, Adonis doot en Cupido Honich-dief, in: DAN. HEINSII Nederduytsche Poemata; ... uytgegeven Door P. S[CRIVERIUS]. Tot Amsterdam Gedruet By Willem Ianssen a° 1616; blz. 38-42.

22, (4), 3-92 blz. 4to.

Gent Ac. (965, 2 exempl.), Gent (G. 6842), Leuven, Plantijn (B 801), Brussel (V. H. 23900. 4°), Amst. Ak. (G. 306), Londen (11555 e 30 (1)).

Titeluitgaaf: Id. *ibid.* 1618.

Leuven.

Herdr.: a) Id. *ibid.* 1616; blz. 38-42.

20, 132, 29-67 blz. 4to.

Haarlem (77 B 6).

b) Id. *ibid.* 1618; blz. 38-42.

20, 132, 29-67 blz. 4to.

Gent (G. 6844; G. 6914; H 667, defect); Brussel (V 6778 a. 4to); Londen (11555 ee 37 (1)).

c) Id. *ibid.* a° 1618; blz. 41-44.

143 blz. 4to.

Antw. (8606); Gent (G. 6843, defect), Amst. (753 A 24), Londen (10663 f 1 (4)).

d) Id. Tot Leyden By Hermen van Westerhuisen ... 1621; blz. 114-124.

Londen (11557 a 63 (1)).

e) DAN. HEINSII Lof-sanck van Iesvs Christvs ... Ende zyne andere Nederduytse Poemata ... t'Amstelredam, By Willem Iansz. Blaeuw ... 1622; blz. 149-153.

Brussel (V. H. 23901. 8°); Maastr. (9637); Londen (11555 b 17).

f) Id. t'Amstelredam, By I. I. Schipper ... 1650; blz. 149-153.

Brussel (V. H. 23902. 8°); Amst. Ak. (G. 307).

Id. met adres: t'Amstelredam, By Joost Hartgers ... 1650.

Londen (11555 aa 18).

2. Verscheyde Ghedichten vanden selven Autheur J. B. [= LODOWYCK BROOMANS].

16 blz. 8vo, met afzonderlijke pagineering en signatuur, achter sommige exemplaren van: *De Brieven van P. Ovidius Naso*, door J. B. 1659 [zie OVIDIUS, n. 18]. Zij bevatten: *T'Saemen-spraecck van Daphnis ende een meysken*, Polyphemus, *Twee Visschers*.

Gent (Class. 71217, Brussel (V. B. 6196. 8°), Londen (11388 b 31).

3. Oaristvs, en Cvpido Honigh-dief, in: J. v. SOMERENS Uyt-spanning der Vernuftten 1660 (en 1686) [zie ANACREON, n. 3]; blz. 288-294.

4. Cupido honighdief, in: A. MOONENS Poëzy, 1700 [zie ANTHOL. GR., n. 3]; blz. 785.

5. De gequetste Cupido, in: De gestrafte Cupido, door G. KEMPHER, 1724 [zie AUSONIUS, n. 2]; blz. 69-70.

6. De gewrooke Adonis, in: Anakreons Gezangen, door G. KEMPHER, 1726 (en ca 1732) [zie ANACREON, 5 II]; blz. 257-262.

Op den dooden Adonis (Id. XXX, *Poetae Bucol. et Didact. Theocr...* rec. AMEIS. Parisiis 1851).

7. De Visschers [in verzen vert. door] V. D. B., in: Nieuwe Bydragen tot opbouw der vaderlandsche Letterkunde. Tweede deel. Te Leyden, By Pieter van der Eyk, MDCCCLXVI; blz. 507-512.

8. Offerzang [= THEOCR. Idyll. II] in: *Mijn Verlostiging*, door W. BILDERDIJK, 1779.

Staat in alle mij bekende exemplaren; zie ANACREON, n. 8.

*Hedr.*: *Mijn Verlostiging*, 1781; blz. 3-12.

9. De Syrakusische Vrouwen ... [in verzen vert.] door E. J. B. S[CHONCK], in: *Tael- en Dichtlievende Oefeningen* ... 1780 [zie MOSCHUS n. 1, a]; blz. 255-268.

*Hedr.*: *Syrakusische Vrouwen* ... door E. J. B. SCHONCK. Leyden, MDCCCLXXX.

16 blz. 8vo. — Zonder naam d. uitg.  
Amst.

10. T'Zaamenkout van Daphnis en een meisje, [in verzen vert.] door H. F. G., in: *Taal- Dicht- en Letterkundig Kabinet* ... [zie ANACREON n. 9]. Derde deel ... MDCCCLXXXII; blz. 215-220.

11. Amarillis en Minnekozing [= Oaristys], in: *Bloemtjens* door W. BILDERDIJK, 1785 [zie ANACREON, n. 10]; blz. 15-26.

12. De Veehoeder in: *Gedichten van NIEUWLAND*, 1788 [zie ANACREON, n. 11]; blz. 68-71.

*Hedr.*: *Ged. en Redev. van NIEUWLAND*, 1824; blz. 20-21.

13. De Boer [= Idyll. XX] door BILDERDIJK, in: *Kl. Dicht. Handschriften* [zie ANACREON, n. 13], *Vijfde Schak.* ... MDCCXCII; blz. 83-85.

*Hedr.*: a) *Verspreide Gedichten van Mr W<sup>m</sup> BILDERDIJK*. Eerste deel. Te Amsterdam bij Immerzeel en Comp. MDCCCIX; blz. 130-132.

b) *Kl. Dicht. Handschr. Nieuwe uitg.* Eerste deel, 1823; blz. 177-179.

14. Cyclops en Visschers, in *proza vert.* in: *Vaderlandsche Bibliotheek van Wetenschap, Kunst en Smaak*. Zevende deels tweede stuk. Te Amsteldam, bij Martinus de Bruyn. MDCCXCV; blz. 186-189 en 429-430.

15. Damoetas en Daphnis in *proza vert.* *ibid.* Agtste deels tweede stuk, *ibid.* MDCCXCVI; blz. 233-235.

16. De Cycloop en Lykoria [= Idyll. 12] in: *Mengelpoezij van W. BILDERDIJK* [Eerste deel]. Te Amsterdam, bij de Wed<sup>e</sup> J. Doll. MDCCXCIX; blz. 329-336.

17. Polyfeem en De Veehoeders, in: *Mengelingen*, door Mr WILLEM BILDERDIJK. Eerste deel. Te Amsterdam, bij Johannes Allart. MDCCCIV; blz. 142-152.

18. Dafnis [= Idyll. 1], *ibid.* Tweede deel, *ibid.* MDCCCIV; blz. 139-150.

19. De Maaiers en Herkules in de wieg [vv. 1-87], *ibid.* Derde deel, *ibid.* MDCCCIV; blz. 51-63.

20. Het Lijk van Adonis, door G. G. v. P. in: *Almanak van vernuft en smaak voor het jaar MDCCCVIII*. te Amsterdam by De Wed<sup>e</sup> I. Doll; blz. 33-36.

21. De Zangsters, in: *Nieuwe Dichtschakeering*, door Mr. WILLEM BILDERDIJK ... I<sup>e</sup> deel. Rotterdam, J. Immerzeel jr, 1819; blz. 166-172.

22. Amaryllis, door [G. C.] B[RILLENBURG] in: *Schiedamsche Almanak*, voor het jaar 1838. Schiedam, Bij M. Goude ...; blz. 23-25.

23. De Twee Visschers ... vry [in verzen] gevolgd na het fransch van mejufvrouw CHAMPEIN, door M<sup>ev</sup>. VAN ACKERE geboren DOOLAEGHE,

in: Des Benvoudigen Richard, door FRANKLIN, Op strand der zee gevonden bladeren. Veurne, J. Bonhomme, 1845; blz. 7-8.

Het oorspronkelijke Fransche dichtstuk, onderteekend M<sup>me</sup> LAVERPIÈRE née CHAMPEIN, staat op blz. 7-8 van: *Feuillets du bonhomme Richard* par [BENJAMIN] FRANKLIN, *recueillis sur une plage*. Furnes, chez J. Bonhomme... 1845. Uit het voorbericht van *Feuillets de plusieurs anciens philosophes*... *ibid.* 1846: « Ces feuillets ainsi que ceux de Franklin, de Publius Syrus et de Lucien sont des extraits d'une collection de livres jetés sur le rivage peu de jours après l'affreuse tempête qui le 12 novembre 1842, fit sombrer sur la côte de Boulogne, le beau navire anglais *the Reliance* ». De uitgave van al die *Feuillets* werd bezorgd door BORTIER.

*Herdr.*: a) Muzen-Album ... voor 1848. Zesde jaargang. Antwerpen ... J. Deleau-Van Assche. 1848; blz. 50-52.

b) De Avondlamp ... door Vrouwe VAN ACKERE, geb. MARIA DOOLAEGHE. Gent ... Gebroeders De Busscher, 1850; blz. 23-26.

c) Madelieven en Avondlamp door vrouwe MARIA VAN ACKERE geboren DOOLAEGHE ... 's Gravenhage. Gebroeders Belinfante, 1876; blz. 124-126.

24. I. A. Bruiloftszang aan Helena [metrisch vert. door] C. V[OSMAER], in: De Nederlandsche Spectator, 1871; blz. 267.

*Herdrukt in II.*

B. De Syrakusische vrouwen [metrisch vert.] in: Vogels van diverse pluimage door C. VOSMAER. Derde deel. Leiden, A. W. Sijthoff. 1876; blz. 249-256.

*Herdrukt in II.*

II. Bruiloftszang aan Helena en De Syrakusische Vrouwen, in: Vogels van diverse pluimage. Gedichten door Mr. C. VOSMAER. *Ibid.*, 1879; blz. 102-105 en 108-116.

*Herdr.*: Gedichten door *id.* *Ibid.* [1887]; blz. 41-52.

25. De verliefde Cycloop, in: Gedichten van EDW. B. KOSTER. Leiden, A. W. Sijthoff [1888]; blz. 60-65.

*Herdr.*: a) Verz. Ged. van EDW. B. KOSTER, 1903 (en 1917) [zie ANTHOL. GR., n. 6]; blz. 378-385.

b) Ged. van EDW. B. KOSTER, 1907; blz. 212-220.

26. De Syracusische Vrouwen ... Door Mr. G. H. BETZ, in: Elsevier's geïllustreerd Maandschrift. Deel IV. 1892; blz. 170-178.

27. I. De Syrakusaansche Vrouwen en Pharmakeutria metrisch vertaald door J. L. HALLER [= VON ZIEGESAR], in: Nederlandsche Dicht- en Kunsthal ... 16<sup>e</sup> Jaargang. Antwerpen ... Amsterdam ... 1893-1894; blz. 158-162 en 206-212.

*Herdr. in:*

II. Keus uit Theokritus' Idyllen door Dr. J. L. HALLER. Brussel, ... Polleunis en Ceuterick... 1894.

<sup>153</sup> blz. 8vo. — Theocr. I, II, VII, XI; Incert. Id. III (Theocr. XXI); Theocr. XV — Grieksch en Nederl.

28. Theocr. XI; Incert. Id. IV (Theocr. XIX); Theocr. XII; Incert. Id. II (Theocr. XX) *metr. vert.* door IRNEH in: *Ἑλλάς* ... VI. Leiden, E. J. Brill. 1896-1897; blz. 157-159 en 295-297.

29. De dood van Daphnis, in: Verz. Ged. van EDW. B. KOSTER, 1903 (en 1917) [zie ANTHOL. GR., n. 6]; blz. 372-378.

*Herdr.*: a) Ged. van EDW. B. KOSTER, 1907; blz. 207-212.

b) Gr. Lyriek door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e], blz. 107-112.

30. Het Adonisfeest ... door EDW. B. KOSTER in: Groot-Nederland, 1907, II<sup>e</sup> deel, blz. 558-564.

*Herdr.*: Adrastos en andere gedichten door EDWARD B. KOSTER. 's-Gravenhage, C. Bredée [1909]; blz. 55-63.

31. Op den dooden Adonis door EDW. B. KOSTER in: Buiten, 6<sup>e</sup> jaargang, 1912; blz. 137.

*Herdr.*: Ver van 't Gewoel door EDW. B. KOSTER [zie BACCHYLIDES, n. 5]; blz. 93-94.

32. De Cykloop ... in proza vert. door LOUIS COUPERUS, in: Groot Nederland, 1918, I<sup>e</sup> deel; blz. 500-502.

33. Het Oogstfeest, in verzen vert. door Dr. W. E. J. KUIPER, in: Onze Eeuw, 1921, IV<sup>e</sup> deel; blz. 192-198.

*Herdr.*: Gr. Lyriek door W. E. J. KUIPER, 1923 [zie AESCHYLUS, n. 16, e]; blz. 112-118.

34. De Cycloop, in verzen vert. door D. in: Groningsche Studenten-almanak voor ... 1922. Groningen, de Waal, 1922; blz. 197-199.

35. Sterk bekorte proza-vert. van De Toovenaresen in: De Magie ... door K. H. E. DE JONG, 1921 [zie EURIPIDES, n. 30]; blz. 32-34.

### LXXXI. Theodosius van Tripolis.

Theodosius van Tripolis, over den Bol. Door H. VAN BLANKEN. Gedrukt bij J. J. Tijl te Zwolle. 1836.

VI, 7-40 blz. 8vo. — *Sphaerica* I.  
Leiden.

### LXXXII. Theognis.

1. 128 verzen in proza v. d. A. VALCKENAERE, in: Nouv. Essais péd. V, 1912-1913 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 460-463.

2. Fragmenten in proza vert. in: Grieksche Letterkunde, door VÜRTHEIM, 1918 [zie ARCHILOCHUS, n. 2]; blz. 68-77.

### LXXXIII. Theophrastus.

1. Kentekenen van den Aart der Menschen...; met de Geaartenheden of de Zeden van deze eeuw, In 't Frans beschreven door de Hr. DE LA BRUYERE. Nu in 't Nederduits Vertaalt door GERARD WESTERWYK. Eerste deel. t' Amsterdam, By Jacobus Loveringh... 1735.

Blz. 29-114: Char. 1-28, volgens de Fransche vertaling van LA BRUYERE. den Haag, Nijmegen (titel ontbreekt).

2. Char. 2 in: Letterk. Magazijn ... [zie PINDARUS, n. 5] ... 1821. Tweede stuk ...; blz. 701-703.

3. De Karakterschetsen van Theophrastus... [door GERRIT KUIPER HENDRIKSZON]. Te Rotterdam, bij J. W. van Leenhoff. 1833.

VI, 76 blz. 8vo.  
den Haag.

4. Theophrastus. Karakters... door Dr. P. GROENEBOOM...  
Mij voor goede en goedk. lectuur, Amsterdam, [1917].  
XXV, 70 blz. 8vo.

#### LXXXIV. Thucydides.

- I. Thucydides over den oorlog der Peloponnesers en Atheners.  
Vertaald door H. FRIESEMAN. Eerste deel. Te Amsteldam, By  
Pieter den Hengst, MDCCCLXXXVI. — Tweede deel, *ibid.*,  
MDCCCLXXXVI.

Deel I: VIII, 424 blz. 8vo. — Deel II: (2), 485, (1) blz. 8vo.

2. VI 8-18 [door H. BOSSCHA] in: Bibl. van oude Letterk. I, 1808 [zie  
DEMOSTHENES, n. 2]; blz. 223-241.

3. II 60-64 door M. SIEGENBEEK in: Mnemosyne ... I. Deel. Te  
Dordrecht ... 1822; blz. 62-70.

*Herdr.*: Neerlands Letterk. in de negentiende eeuw ... door  
J. P. DE KEYSER. Tweede Stuk. Proza. Arnhem, D. A. Thieme,  
1873; blz. 250-252.

*Titeluitg.*: *Id.* 1877 en 1880 [zie HOMERUS, n. 24, II, b].

4. II 35-46 door R. H. EYSSONIUS WICHERS in: Bibl. van oude Lett.  
II, 1826 [zie PLATO, n. 10]; blz. 383-396.

5. II 47-53 in: Hist. Leesboek door F. VAN RIJSENS, II, 1894 [zie  
HERODOTUS, n. 10]; blz. 26-30.

6. I. Thoukudides' Navorschingen... [door Mej. H. M. BOISSE-  
SEVAIN en Dr. H. J. BOEKEN]. Boek I... Amsterdam, W. Ver-  
sluys, 1908.

XII, 208 blz. 8vo. 2 kaartjes. — De Gr. en Ned. tekst staan tegen-  
over elkaar; aldus ook in de volgende deelen.

*Titeluitg.*: *Id.* Vertaald uit het Grieksch door Mej. H. M. BOISSE-  
SEVAIN en Dr. H. J. BOEKEN. Boek I ... Haarlem. J. W. Boissevain  
& Co. 1914.

- II. *Id.* Vertaald uit het Grieksch door Mej. H. M. BOISSE-  
VAIN en Dr. H. J. BOEKEN. Boek II... Haarlem. J. W. Boisse-  
vain & Co. 1914.

VI, 185 blz. 8vo. 1 kaartje en 1 plaat.

- III. *Id.* Vertaald uit het Grieksch door Mej. H. M. BOISSE-  
VAIN met medewerking van Dr. H. J. BOEKEN. Boek III...  
*Ibid.* 1917.

VI, 188 blz. 8vo. 2 kaartjes.

- IV. *Id.* Boek IV... *Ibid.* 1919.

(4), 227 blz. 8vo. 4 kaartjes.

- V. *Id.* Boek V... *Ibid.* 1920.

VII, 169, (2) blz. 8vo.

- VI. *Id.* Boek VI... *Ibid.* 1921.

VIII, 185, (1) blz. 8vo. 2 kaartjes.

VII. *Id. id.* Boek VII... *Ibid.* 1923.

(4), 165 blz. 8vo.

VIII. *Id. id.* Boek VIII... *Ibid.* 1924.

VIII, 208 blz. 8vo. 1 kaartje.

7. *Verscheidene uittreksels in:* Oud-Hellas, bewerkt door GOUDSMIT, 1914 [zie PLATO, n. 32]; blz. 360-369.

*Hedr. in:* *Id.* 2<sup>e</sup> druk, 1922.

8. I 4-8, II 47-54 en 65 *in:* Gr. Letterkunde door VÜRTHEIM, 1918 [zie ARCHILOCHUS, n. 2]; blz. 127-139.

9. V, 85-113 door Prof. Dr. K. KUIPER, *in:* *Onze Eeuw*, 1922, II, blz. 34-43.

## LXXXV. Timotheus.

*Vert. van vv. 36-253 van het kort te voren ontdekte fragment der Perzen, door Dr. H. VAN HERWERDEN, in:* *De Tijdspiegel*, 1903, Tweede deel; blz. 391-395.

LXXXVI. Tyrtæus.<sup>1</sup>

1. TYRT. 10 door J. C. D[E] L[ANNOY] *in:* *Proeven van poëtische Mengelstoffen*, 1774 [zie CALLINUS, n. 1]; blz. 190-192.

*Hedr.:* *Dichtk. Werken*, van J. C. DE LANNOY, 1780; blz. 159-162.

2. Tyrtæus Krijgsgzangen... [door W. BILDERDIJK]. *Te Amsterdam bij Pieter Johannes Uyenbroek. MDCCLXXXVII.*

(16) blz. 8vo.

*Amst. Bilderdijsk Museum* (3 exempl. met jaartal 1787, van verschillende afdrukken); *Amst. (Kunstz. U III II en U III 3: insgelijks 3 ex. 1787 van verschillende afdrukken).*

*Hedr.:* *Poésies militaires de l'Antiquité ou Callinus et Tyrtée, texte grec, traduction polyglotte, prolégomènes et commentaires par A. BARON ... Bruxelles, J. P. Méline ... 1835; blz. 183-191.*

3. Tyrtæus aan de Spartanen [= Tyrt. 8] (Naar de verschikking van ... WASSENBERG ...), *in:* *Nieuwe Dichtschakeering door Mr. WILLEM BILDERDIJK ... Tweede deel. Te Rotterdam, by J. Immerzeel, junior, 1819; blz. 131-132.*

4. TYRT. 8, 10 en 13 door A. VALCKENAERE, S. J. *in:* *Nouv. Essais* éd. V. 1912-13 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 455-456.

## LXXXVII. Xenophanes.

XEN. 1, 3, 2, en eenige kleinere stukjes in proza *vert. in:* Gr. lyrische dichters door VÜRTHEIM, 1921 [zie ALCAEUS, n. 2]; blz. 173-180.

## LXXXVIII. Xenophon.

1. *Cyropædia Xenophontis.* Dat is Het Leven ende de Onderwijsinghe van Cyrvs... Overgheset in Nederduytsche spraecke,

(1) Zie de voetnoot op blz. 74.

Door Ad. V[AN] Z[UYLEN] V[AN] N[YEVELT]... t' Amstelredam, By Barendt Adriaensz... 1592.

(8), 483, (12), blz. kl. 8vo.  
*Gent, Leuven.*

2. Cyropædia of Historie van Cyrus... Nevens den lof van Agesilaus... Eerste deel. In 's Gravenhage, By Isaak van der Kloot. M.D.CC.XXX. — Tweede deel. *ibid.* M.D.CC.XXX.

8vo. — 1<sup>e</sup> deel: (8), 384 blz.; — 2<sup>e</sup> deel: 253, (27) blz.  
*Brussel, Amst. I.*

*Titeluitg.*: Vernieuwde uitgave. Eerste deel. Te Rotterdam, By Hendrik Maronier, M.DCC.XLV. — *Id.* Tweede deel, *ibid.* M.DCC.XLV.

*Nijmegen J.*

3. Mem. IV, 2, in: Algemeen Magazijn [zie EURIPIDES, n. 6], Eerste deel, eerste stuk ... MDCCCLXXXV; blz. 378-392.

4. Gedenkwaardige Gesprekken van Socrates... Te Haarlem bij A. Loosjes P. z. MDCCC.

(2), 266 blz. 8vo.

*Herdr.*: Tweede druk. Te Haarlem, bij de Wed. A. Loosjes Pz. MDCCCXXI.

(2), 210 blz. 8vo.

5. I. Gedenkwaardigheden van Socrates ... door JAN TEN BRINK, Boek I-III in de vijf deelen van: Vaderlandsch Magazijn [zie ISOCRATES, n. 5], MDCCCI-MDCCCXII; boek IV, 1 en 2 in: Tijdschr. van Kunsten en Wet. [zie HOMERUS, n. 21], Mengelwerk voor 1812; blz. 625-643.

*Herdr. in:*

II. Gedenkwaardigheden van Socrates... door Mr. JAN TEN BRINK... Te Groningen, bij J. Oomkens. 1819.

XIV, 372 blz. 8vo.

*Herdr.*: a) Mem. II, 1, 21-33, in: Leçons hollandaises de littérature et de morale ... par J. F. X. WÜRTH aîné ... Tome premier. Prose. Luxembourg, De l'imprimerie de Schmit-Bruck ... 1825; blz. 156-159.

b) *Id.* in: Zede- en letterkundige Lessen ... door P. VAN GENAETH. Brugge, ter Drukkerij van C. de Moor, [1828]; blz. 42-46. — *Id.* 2<sup>e</sup> druk, 1<sup>e</sup> deel. Amsterdam, Gebr. Diederichs, 1833; blz. 37-41.

6. Krijgstogt van Cyrus... door JAN TEN BRINK... Te Amsterdam, Bij Jan ten Brink, Gerritsz. MDCCCVIII.

(2), XXXII, 508, (1) blz. 8vo.

7. Huwelijksrouw van Panthea [uit Cyr. V, VI en VII; door M. SIEGENBEEK] in: Euterpe, I, 1810 [zie HOMERUS, n. 20]; blz. 132-154.

8. Cyropædie, of over de opvoeding en het leven van den ouden Cyrus, ... door Mr. JAN TEN BRINK. Eerste Deel. Te Amsterdam, bij Jan ten Brink, G. z. MDCCCXIII. — Tweede deel, *ibid.* MDCCCXIII.

8vo. — 1<sup>e</sup> deel: (4), X, 331 blz. — 2<sup>e</sup> deel: (2), XX, 225 blz.

*Daaruit: Vert. van VIII, 7, 6-28 in: Letterk. Magazijn [zie Pz-]*

- DARUS, n. 5] ... 1814. Eerste stuk. Te Amsterdam, bij G. van Dijk; blz. 462-467. — *Id.* in: *Leçons hollandaises* ... 1825 [zie n. 5, II, a]; blz. 216-221. — *Id.* in: *Dicht- en prozastukken*, 1844 [zie HOMERUS, n. 23 b]; blz. 293-299.
9. Mem. I, 4, in: *Proeven van Nederduitsche Welsprekendheid* ... uitg. door MATTHIJS SIEGENBEEK. III<sup>e</sup> Stuk. Te Leyden, bij L. Herdingh en Zoon, MDCCCXXIV; blz. 145-152.
10. *Bekorte vert. van Cyr. VIII*, 7 door C. PRUYS VAN DER HOEVEN in: *Magazijn voor Wetenschappen* [zie DEMOSTHENES, n. 5] Vierde deel ... 1825; blz. 124-128.
11. Mem. I 4 en IV 3, in: *Zestel Voorlezingen* ... door H. VAN HEYNINGEN ... Te Amsterdam, bij Lastdrager & Lorie, 1833; blz. 152-162.
12. *Uittreksels uit de geschiedenis van Abradatas en Panthea* door F. VAN TEUTEM, in: *De Recensent* ... Acht en twintigsten deels tweede stuk ... Te Amsterdam, 1835; blz. 18-29.
13. Mem. III, 6, 2-18, in: *De Huisvriend. Gemengde lectuur* ... verzameld door J. J. A. GOVERNEUR. Eerste deel. 1843. Te Groningen, bij C. M. van Bolhuis Hoitsema; blz. 52-53.
14. *Een aantal stukken uit de philosophische werken*, in: *De Wijsbegeerte* ... door VITRINGA, I, 1855 [zie ARISTOTELES, n. 6].
15. *Xenophon's Anabasis of Tocht van Cyrus* ... door Dr. H. C. MULLER. Amsterdam, S. L. van Looy, H. Gerlings, [1893]. XII, 313 blz. 8vo.  
Daaruit: IV, 6, 4-27 en 7, 21-27 in: *Hist. Leesb.* door VAN RIJSSENS, II, 1894 [zie HERODOTUS, n. 10]; blz. 31-35.
16. *Anab. I, 1*, door B. F. in: *De Student*. 14<sup>e</sup> Jaargang. 1893-94. Lier; blz. 59-63.
17. *Xenophon's Herinneringen aan Socrates* ... door Dr. CH. M. VAN DEVENTER. Amsterdam, S. L. van Looy, H. Gerlings. [1894]. XXXII, 154 blz. 8vo.
18. *Vertalingen door CH. M. VAN DEVENTER in het weekblad De Kunstwereld*, Amsterdam, [I<sup>e</sup> jaarg.] 1894 en Tweede jaargang, 1895: Conv. I, 8-9 en IX 2-7 in jrg I, n. 12, blz. 3; — Hiero I, 1-3 in I, n. 15, blz. 2; — *Cyrop.* I, 4, 27-28 in I, n. 18, blz. 2; — *Uittreksels uit de geschiedenis van Abradatas en Pantheia* in I, n. 22, blz. 2; — *Memor.* II, 4; II, 7, 1; II, 7, 12-14 in I n. 24, blz. 2-3; — *Hell.* II, 3, 24-49 in I, n. 42, blz. 2 en n. 43, blz. 2; — *Vectig.* I en VI 2-3 in jrg. II, blz. 134-135; — *Anab.* IV, 3, 15-34 in II, blz. 514-515; — *Anab.* IV, 7, 21-25 in II blz. 547.
- Alles, behalve de uittreksels uit Vectig.*, herdr. in: Dr. CH. M. VAN DEVENTER. *Helleensche Studiën*. Amsterdam, S. L. van Looy, 1897; blz. 148-205.
19. *Oecon.* VII-X (bekort), in: Dr. CH. M. VAN DEVENTER, *Hell. Studiën*, 1897 [zie n. 18]; blz. 290-303.
20. *Xenophon. Paardrijden* ... door C. A. VAN WOELDEREN ... Utrecht 1909. J. de Kruijff (Niet in den handel).



61 blz. 8vo.

*Katwijk, Utrecht, den Haag.*

*Herdr.: 's Gravenhage, W. P. van Stockum & Zoon, 1915.*

IX, 85 blz. 8vo.

21. Xenophon's « Hipparchici » door J. EYSTEN, in: *Mavors...* Vierde jaargang... 1910... te Velp; blz. 372-378; 402-408; 542-552.

22. De Geschiedenis van Abradatas en Panthea, door Dr. M. B. MENDES DA COSTA. Mij voor goede en goedk. lect. Amsterdam [1913]. XIII, 82 blz. 8vo.

23. *Stukken uit Anab. I, III, IV en V in: Oud-Hellas ...* door Goudsmit, 1914 [zie PLATO, n. 32]; blz. 415-418.

*Herdr. in: Id., 2<sup>e</sup> druk, 1922.*

24. *Bekorte vert. van Oec. VII 4-33 en VIII 1-3 in: Gr. lyrische dichters* door VÜRTHHEIM, 1921 [zie ALCAEUS, n. 2]; blz. 19-22.

### LXXXIX. Xenophon van Ephesus.

Habrokomes en Anthia... [door T. P. TRESLING]. Te Groningen, bij M. Smit. MDCCCXXIX.

XVIII, 216 blz. 8vo.

### XC. Zosimus.

II 6 in *verzen vert. in: De Eeuw-spelen der oude Romeinen ...* door FLORENTIUS DE BRUIN ... Te Amsteldam, By Gerardus Borstius ... 1703; blz. 99-101.

### XCI. Onbekende Schrijvers.

1. 5 Skolia en 2 Volksliederen, door A. VALCKENAERE in *Nouv. Essais* péd. 1912-13 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 500-502.

2. *Bekorte proza-vert. van vv. 1496-1593 en andere fragmenten uit den grooten Parijschen tooverpapyrus*, in: *De Magie ...* door K. H. E. DE JONG, 1921 [zie EURIPIDES, n. 30]; blz. 142-153.

De Griekse tekst werd voor het eerst uitgegeven door C. WESSELY in: *Denkschriften der Kais. Akad. der Wissenschaften, philos.-hist. Klasse.* XXXVI. Bd. Wien. 1888, II. Abt. blz. 44-126.

3. Het Alexandrijnsche zoogenaamde « Erotische fragment » vertaald en ingeleid door WILLEM KLOOS, in: *De Nieuwe Gids*, 1923, I, blz. 885-887.

Vertaald uit: B. P. GRENFELL, *An Alexandrian erotic fragment and other Papyri...* Oxford, Clarendon Press, 1896, blz. 2-3 (= 1<sup>e</sup> kolom van het handschrift).

## B. Latijnsche Schrijvers

### XCII. Ammianus Marcellinus.

1. AMM. XX, 5, 3-7 en nog een paar uittreksels, in: Van t' Beghin der eerster volcken van Evrophen ... door ADRIAEN VAN SCRIBCK ... t'Ypre, By François Bellet ... CIO.LDC XIV; blz. 385, 374 en vlg.

Brussel, Mus. Boll.

2. Een aantal uittreksels in: Opstellen over onderwerpen uit de Latijnsche letterkunde door Dr C. BRAKMAN Jz. Leiden, E. J. Brill, 1919; blz. 90-146.

### XCIII. Apuleius.

1. Lucivs Apvleivs van den Gulden Ezel... Vertaelt uyt het François in Neder-Duytsch... t'Amsterdam By Hendrick Barrentzoon Anno 1608.

(24), 392, (15) blz. kl. 8vo.  
Brussel, Gent.

Hedr.: a) Tot Antwerpen, By Guilliaeme van Parijs, z. j.

(12), 285 blz. 12mo.

Brussel, Gent, Leiden.

b) te Haerlem By Adriaen Roman ... 1636.

(12), 298 blz. 12mo.

Amst.

2-3. Ἀνέγμηνος, Ex Menandro, in: Mijn Verlostiging [door W. BILDERDIJK], 1779.

Twee verschillende vertalingen.

In de ex. Gent, Amst. Ak., Amst. Bilderdijk-Museum, Leiden, Parijs [zie ANACREON, n. 8].

Hedr.: Mijn Verlostiging, 1781; blz. 48-49.

4. I. De negen eerste boeken van Herscheppinge of de gouden Ezel... door H. J. BOEKEN, in: De Nieuwe Gids, 1894-1897.

Hedr. in:

II. Herscheppinge of de gouden Ezel... door Dr. H. J. BOEKEN. Amsterdam, S. L. van Looy, [1901].

(4), 386 blz. 8vo.

### XCIV. Asconius.

Het argumentum der Miloniana in: Cicero's Pleitrede voor Milo, door A. GEERBAERT, 1912 [zie CICERO, n. 45]; blz. 12-38.

### XCV. Ausonius.

1. Beeld eens vromen mans [= Ecl. III], in: J. DE DECKERS Gedichten ... t'Amsterdam, Gedrukt by Jacob Colom ... 1656; blz. 134-135.

den Haag.

Hedr.: a) J. DE DECKERS Rym-Oeffeningen ... t'Amsterdam, ... Abraham van Blancken ... 1659; Derde Boeck, blz. 32-33.

Leuven, Leiden.

b) *Id.* Den derden druk. t'Amsteldam, By Willem de Coup, enz. 1702. Derde Boeck; *blz.* 32-33.

*Gent, Leiden, den Haag.*

c) \*'s Menschen Leven Van de wieg tot het graf. 1<sup>o</sup> dr. (?).

d) *Id.* Tweede druk ... t'Amsterdam, By Jacob van Royen [omstr. 1710?]; *blz.* 136-137.

*Leiden, Amst.*

e) *Id.* Derde druk, *ibid.* z. f.; *blz.* 136-137.

*Leiden, Amst. Ak., Scheurleer.*

f) *Id.* Vierde druk. t'Amsterdam, By Gerrit Bos, *achter*: De Leermeeester der Zeden ... De vierde Druk, *ibid.* [omstr. 1725]; *blz.* 136-137.

*Gent, Amst., Amst. Ak., Haarlem.*

g) Alle de Rym-oeffeningen van JEREMIAS DE DECKER ... Eerste deel ... Te Amsterdam, By Willem Barents enz. MDCCXXVI; *blz.* 342-343.

*Brussel, Nijmegen J., Katwijk.*

h) De Leermeeester der Zeden ... De Vyfde Druk ... Te Amsterdam, By Gerrit Bos en Cornelis Wilt ... 1750; *blz.* 190-191.

*Burgersdijk-N.*

i) *Id.* De Sesde Druk ... Te Amsterdam, By Tjeert Blik ... 1781; *blz.* 202-203.

*Boas, Amst., Leiden.*

2. De gestrafte Cupido, uit D. M. Ausonius; enz. door G. KEMPER. t'Amsterdam, By Marten Schagen ... MDCCCXIV.

(24), 75 *blz.* 4to.

*Leuven, Amst.*

3. AUS. XXII, 2 *in*: Nieuwe Dichtschakeering door W. BILDERDIJK [zie TYRTAEUS, n. 3], Eerste deel, 1819; *blz.* 163-165.

4. Protrept. ad nep. 1-44 *en* Epigr. XIX, 2 *in*: Sprokkelingen door Mr WILLEM BILDERDIJK. Te Rotterdam, by J. Immerzeel, junior. 1821; *blz.* 127-129 *en* 151.

5. *Sterk bekorte proza-vert. der Mosella in*: De heerlijke boorden van de Moezel... door I. P. SPRENGER VAN EIJK. Te Rotterdam, bij Mensing en van Westreenen. 1828; *blz.* 134-143.

*Leiden.*

6. De Moezel, *in*: Uit de verstrooiing saamgelezen bij veertigjarige ambtsvervulling door W. FRANCKEN AZ. Rotterdam. D. J. P. Storm Lotz, 1885; *blz.* 20-27.

*Vert. in verzen van Mos., vv. 1-74, 150-168, 190-200, 349-377, 416-430.*

7. Mos. 55-66, 152-157, 161-174, 189-195, 200-207 *in*: Genoveva van Brabant door STRIJN STREUVELS [= FRANK LATEUR]. Tweede deel. L. J. Veen ... Amsterdam [1920], *blz.* 49-51.

## XCVI. Avianus.

1. 27 *fabelen achter in*: Esopus leuen ende fabulen, 1485 (4<sup>o</sup> *en* fol.) 1498, 1546, 1585-86, 1613 [zie AESOPUS n. 2].

2. Zie AESOPUS n. 3.

## XCVII. Boëtius.

1. [aan het slot :] ... dat weerdich bouc boecius de consolatione philosophie ... Gheprendt te Ghend by my Arend de

keysere den derden dach in Mey. Int iaer ons heeren duust vierhondert viue ende tachtentich.

(359) bidn folio. Latijn en Nederl.; zeer uitvoerige commentaar. *Gent, Leuven J., Brussel, Meerman* (2 ex.; eenig verschil aan het slot en in het begin der tafel), *Utrecht, Londen, Parijs*.

2. Die vertroestinghe der Wysheyt... Doer... Boethium... ouer duysent jaren beschreuen, Namaels wt den Latyne verduydischt, vnde nv nyeu ghedruct [door COORNHERT?]. Tho Deunter... By Symon Steinberghen. 1557.

(284) blz. kl. 8vo.  
*Gent, Utrecht, Haarlem, Amst.*

3. Boëthius vande Vertróosting der wysheyd ... op nieuws vertaalt [door D. V. COORNHERT]. Tót Leyden, By Christoffel Plantyn. M.D.LXXXV.

219, (1) blz. 8vo. — Met muziek.  
*Plantijn, Gent, Leuven, Leiden.*

*Hedr.*: a) t'Amsterdam, Voor Pieter Jacobsz. Paets ... 1616.  
212 blz. 8vo.

*Leiden, Amst.*

b) I. Deel Van COORNHERTS Wercken, 1630 [zie HORATIUS, n. 2, e-f]; fol. 520v.-537r. [*sic*, voor: 545r.].

c) Boëthius van de vertroostingh der philosophie. Eerst vertaelt deur D. V. COORNHERT. Nu op Nieuws oversien en in sijn Gedichten verandert [door FR. VAN HOOGBRATEN]. Tot Dordrecht, By Nicolaes Geerlingh... 1654.

(12), 213, (2) blz. 24to. De vertaling der metra is nieuw.  
*Amst. I.*

*Titeluitgaaf*: Boëthius de Consolatione Philosophiæ ... Vertaelt door F. v. H. Tot Dordrecht, By Francois van Hoogstraeten ... 1680.

(6), 210 blz. Het eerste en laatste vel werden herdrukt, waardoor het jaartal 1654 van titel en colophon verdwenen is.

*Haarlem.*

*De uitgaven* 1655 en 1660 (Bibl. Belgica, 1<sup>re</sup> série, C 141 en 149), indien zij bestaan hebben, zullen ook wel titeluitgaven zijn.

d) Eenighe [d. i. 6] Liedekens uyt Boëtij gulden Boeck ... achter: Recht Ghebruyck ende Misbruyck, van tijdlicke Have. Door D. V. COORNHERT ... T'Amstelredam, By Dirck Pietersz ... 1610.

*Leiden, den Haag.*

e) *Vier stukjes in*: Proeven van nederduitsche Welsprekendheid ... door MATTHYS SIEGENBEEK ... Te Leyden, bij L. Herdingh; MDCCXCIX; blz. 12-20 en in *Id.* Tweede druk, *ibid.*, MDCCCXVII; blz. 12-20. — *Twee stukjes in*: Nederl. Letterk. door D. DE GROOR enz. [zie HOMERUS, n. 39, II], 5<sup>e</sup> tot 9<sup>en</sup> druk; in: Nederl. schrijvers der vier laatste eeuwen ... door L. LEOPOLD ... Te Groningen bij J. B. Wolters, 1891 en *vgl. uitg.*; enz.

4. Troost-Medecijne-vvynckel der zedighe Wysheyt ... vertaelt ... door F. D. ADRIANVS DE BVCK ... Te Brvgghe, By Lucas vanden Kerchove ... 1653.

(32), 282, (5) blz. 8vo.  
*Leuven, Gent.*

*Daaruit: 3 metra en fragm. van 2 andere in: Het Taelverbond ... Geschiedenis ... 1853. Antwerpen; blz. 27-38; — 3 uittreksels in: Verslagen en Meded. der Kon. Vl. Acad. 1890, Gent; blz. 82-86.*

5. Vertroostinge der Wysgeerte ... nieuwlyks vertaald, door M. GARGON. Tot Amsterdam, By Adriaan Braakman, en tot Gouda, By Lucas Kloppenburg. M.D.CC.III.

(40), 192, (45) blz. 8vo.  
*Leuven, Amst., Leiden.*

*Herdr.: a) Tweede druk ... Te Amsterdam, By Hendrik Bosch, en Salomon Schouten ... 1722.*

(60), 192, (43) blz. 8vo.  
*Leiden.*

b) *Rijm I 5 en 6 in: Museum ... door M. SIEGENBEEK [zie DEMOSTH. n. 3]. Tweede deel, 1813; blz. 165-167.*

6. I. 23 metra uit de Cons. Phil. door W. BILDERDIJK, in: Kl. Dicht. Handschr. [zie ANACREON, n. 13], Derde Schak., MDCCXC; Vierde Schak. MDCCXCI; Vijfde Schak. MDCCXCII; Elfde Schak., MDCCXCVIII; Twaalfde Schak. MDCCXCIX; Dertiende Schak. MDCCC.

*Herdr.: a) Kl. Dicht. Handschr. Nieuwe ... uitg. Eerste deel, 1823; blz. 139 vlg.*

b) in II.

II. *Al de metra uit de Cons. Phil. in: Verspreide Gedichten van W. BILDERDIJK. Tweede deel. 1809 [zie HOMERUS, n. 14, I, a]; blz. 1-80.*

*7 stukjes aangehaald in: De Katholiek. 72<sup>e</sup> deel. 1877. Leiden; blz. 273 vlg.*

7. \*Metr. IV 6 door W. BILDERDIJK. Amst. Uylenbroeck, z. j.? (Holland, Alm. voor 1849; blz. 30.)

*Herdr.: a) Holland. Almanak voor 1849 ... Amsterdam. P. Kraaij, Junior; blz. 31-34.*

b) *De Dichtwerken van BILDERDIJK. Dertiende deel. Haarlem, A. C. Kruseman. 1859; blz. 14-16.*

8. Metr. I 6, II 3, V 2 in: Nieuwe Dichtbundel van Mr SAMUEL IPERUSZOOM WISELIUS ... Te Amsterdam, bij de Erven H. Gartman. MDCCCXXXIII; blz. 165-166, 172-174, 196-197.

## XCVIII. Caesar.

1. *De acht boeken de b. g. in: Van t'Beghin der eerster volcken... door VAN SCRIECK, 1614 [zie AMMIANUS, n. 1]; blz. 105-202.*

*Enkele plaatsen zijn weggelaten, b. v. VI 11-28, vele zijn bekort; hier en daar is iets ingelascht uit andere schrijvers of eigen vinding.*

2. *Wyt beroemde Commentarien ... van ... Cajus Julius Caesar ... Het eerste deel. Van zijn Fransche ende Nederlantsche oorlogen Vervatet in acht boecken ... Verduijtscht ... door IOHANNES FENACOLIUS [= VENNECOOL]. Tot Delft. By Adriaen Gerritsen ... 1614. — Het tweede Deel [= b. civ., Alex., Afr.]*

Hisp.] ... verduytscht door IOANNES FENACOLIUS LENAERTZ,  
... Tot Delf, By Adriaen Gerritsz ... 1614.

De 2 dln met doorlopende foliotering en signatuur: (8), 443.  
(16) bldn 8vo.

Brussel, Leuven, Leiden.

Herd.: Den 2. druck ... Tot Delft. By Adriaen Gerritsen ...  
1643.

(4), 156, (4), 160-358, (24) bldn 8vo.

Gent, Leiden.

3. C. Julius Cesars Aantekeningen der Gallische, Burger-  
lyke, Alexandrynsche, Africaansche, en Hispanische Oorlo-  
gen. Het eerste deel ... verduyscht door ABRAHAM BÓGAERT.  
Met kopere platen verciert. Te Amsterdam, By Nicolaas ten  
Hoorn ... 1709. — Het tweede deel, *id.*, *ibid.*, 1709.

8vo. — 1<sup>e</sup> deel: (16), 341, (26) blz. — 2<sup>e</sup> deel: (4), 381, (30) blz.  
Brussel, Katwijk.

4. Cesar. Oorlog in Gallië. Nederlandsch van A. VERDOODT, Pr.  
Gent, A. Siffer ... 1894.

288 blz. 8vo. — Boek I-VI, 34; niet verder verschenen.

5. Julius Caesar. Gedenkschriften van den Gallischen Oor-  
log. ... door Dr. J. J. DOESBURG. Amsterdam, S. L. van Looy-  
H. Gerlings [1895].

(4), 295 blz. 8vo. — Bevat ook het 8<sup>e</sup> boek.

Herd.: Tweede druk. Zutphen, W. J. Thieme en Cie [1921].

(3), 252 blz. 8vo.

6. B. g. VI 11-25, I 30-54, III 1-13, IV 1-19, V 1-24; B. c. III 1-11  
*in*: Handboek voor de Latijnsche Taal- en Letterkunde ... door Dr. A.  
HALBERSTADT ... Deel III. Vertalingen. 's Gravenhage, ... Erven Martin  
G. Cohen [1917].

### XCIX. Calpurnius.

Titus Calpurnius en M. Aur. Olympius Nemesianus Her-  
derszangen; door G. KEMPER. Met Konstplaten versiert. Te  
Leiden, By Joh. Arnold Langerak, MDCCXXXII.

(20), 90 blz. 4to.

Leiden, Amst. Ak.

Titeluitgaaf: Te Arnhem, By Johan Christoffel Nebe ... 1752.

Nijmegen J.

### C. Cato (Dionysius).<sup>1</sup>

1. Een middelnederlandsche vertaling (XIII<sup>e</sup> eeuw) werd, min of  
meer volledig en naar verschillende handschriften, afgedrukt in:

a) Den duytschen Cathoen. [aan het slot:] ... gheprent Tantwerpen  
... By my Henrick eckert vā hōberch.

8 bldn kl. 8vo. — In of kort na 1500 (W. NIJHOFF, *Nederl.  
Bibliogr.* n. 541).

den Haag.

(1) Over de bibliographie der Nederlandsche Cato-vertalingen, zie  
*Inleiding.*, blz. VI-VII.

b) \*Baghijncken van Parijs. Oock is hier by ghedaen die wyse leeringe die Catho zijnen Sone leerde. T'Hantverpen. By Hieronymus Verdussen ... 1605.

(16) bldn 12mo. — Fol. 12r-16v: die Wijse leeringhe van Catho. Herdr.: a) *Id.* t'Antwerpen, By Pauwels Stroobant ... [omstr. 1660?].

(12) bldn 12mo. — Fol. 9r-12v: de vwiise Leeringhe van Catho.

Brussel.

3) Gent, ... C. Annoot-Braeckman, 1860.

XVI, 40 blz. 4to. — Reproductie, bezorgd door C. P. SERRURE, der uitg. 1905.

c) Catoen's Leeren, in: Denkmäler altniederländischer Sprache und Litteratur ... herausgegeben von EDUARD KAUSLER ... Zweiter Band. Tübingen, Ludwig Friedrich Fues. 1844; blz. 600-610.

d) Die dietsce Catoen ... Kritisch uitgegeven door Dr. W. J. A. JONCKBLOET. Leiden, D. du Mortier en Zoon, 1845.

XIV, 15-78 blz. 8vo.

Daaruit: *elf strofen in*: Gedichten uit de verschillende tijdperken der Noord- en Zuidnederlandsche Literatuur, verzameld ... door J. A. ALBERDINGK THIJM ... Eerste bundel ... Amsterdam, C. L. van Langenhuysen, 1850; blz. 28-30. — *15 strofen in*: Oud-Neêrlandsch Rijm en Onrijm ... door J. M. SCHRANT. Leiden, bij C. C. van der Hoek. 1851; blz. 16-18.

e) De Boec van Catone ... [uitg. door Dr. D. J. VAN DER MEERSCH]. Gent ... C. Annoot-Braeckman [1846]. (Maetschappy der Vlaemsche bibliophilen. 2<sup>e</sup> serie, n<sup>o</sup> 8).

94 blz. 8vo. — Naar een Oudenaardsch handschrift van het einde der XIII<sup>e</sup> eeuw.

f) Fragment van den Dietscen Catoen, medegedeeld door Dr. J. H. HALBERTSMA, in: Nieuw Archief voor Nederlandsche Taalkunde, verzameld door Dr. A. DE JAGER. Amsterdam, G. Portielje & Zoon. 1855-1856; blz. 251-258.

Is in zichzelf volledig, niet een fragment. (BEETS.)

g) Fragmenten van Die Dietsce Catoen [= 19 «spreuken»]. Medegedeeld door Mr L. PH. C. VAN DEN BERG, in: Nieuwe Reeks van Werken van de Mij der Ned. Lett. te Leiden. Zevende deel. Te Leiden, bij E. J. Brill. 1856; blz. 157-159.

h) De «Disticha Catonis» in het Middelnederlandsch ... door ADRIAAN BEETS. Te Groningen, bij J. B. Wolters, 1885; blz. 25-53.

Ook verschenen als afl. 37 der Bibl. van middelned. Letterk. Leiden, Siijthoff, 1885.

2. Gedeeltelijke bewerking der Disticha in het 3<sup>e</sup> hoofdstuk van: Der Leken Spieghel, leerdicht van den jare 1330, toegekend aan JAN DECKERS ... Uitgegeven door Dr. M. DE VRIES. Derde deel. Leiden, D. du Mortier en Zoon. 1846.

Zie de Aanteekeningen van JONCKBLOET in zijn Dietsce Catoen, 1845 [n. 1, d] en BOAS, in: Tijdschr. voor Ned. Taal- en Letterk. XXXII, 1913, blz. 101-138.

In vele exemplaren is vóór bovenstaanden titel een ander titelblad ingevoegd: Der Leken spieghel, leerdicht van den jare 1330, door JAN BOENDALE, gezegd JAN DE CLERC... Uitg. door *id.*, *ibid.*, 1848.

3. \*Een lat.-nederl. uitgave bezorgd door den Brugschen drukker Jan Brito, omstr. 1470-1480.

Het eenig overblijvende fragment is een los blaadje berustende in het stadsarchief van Brugge. Het behelst Dist. IV 26-34.

*Dit fragment is wederom uitg. door W. L. DE VREESE in: Tijdschr. voor Ned. Taal- en Lett. XIX, 1901; blz. 278-279.*

4. \*Wapene Martyn ... Noch den Duytschen Cathoen (of Cato) uten Latine in Duytsche berymt, Gheprent t'Antwerpen, omtrent 1490. in 8.

(*Bibliotheca selectissima* [Isaaci Le Long, 1744], blz. 201, nr 2742). BEETS, *De «Disticha Catonis» in het Mnl.* 1885, blz. 92, zegt dat het ex. van Le Long spoorloos verdwenen is. L. PETIT, *Bibliogr. der Mnl. taal- en letterk.* I, 1888, blz. 138 voegt bij den titel van het boekje: «z. n. v. dr. of j. [bij Henrick Eckert van Homberch c. 1490.]» Het dunkt me niet onmogelijk, dat de onder nr 1, a genoemde druk zou bedoeld zijn; de catalogus van Le Long pleegt het niet zoo nauw te nemen met de titels. De opmerkingen van Beets en Petit berusten blijkbaar op geen positieven grond. Beets noemt geen andere bron dan CAMPBELL, *Annales*, no 417, en daar Petit den titel opgeeft met alle eigenaardigheden, welke reeds bij Campbell te vinden zijn, blijkt dat ook hij niet eens den catalogus van Le Long heeft opgeslagen.

5. Dê grootê Cathoon ... wten walschen in duytschen nv ierst ghetranslateert Int iaer van. XIX. [aan het slot:] Gheprent Tantwerpê ... bi mi Claes de Graue. Int Jaer ons heren. M.CCCCC. cñ. XIX. opten. XX. dach Nouembris.

(4), CXII bldn folio.  
Londen.

*Herdr.*: ... Thantwerpen ... Bi mi Claes de Graue. Anno M.D.xxxv.

(3), LXXXI bldn folio.  
den Haag, Brussel (defect), Luik (defect).

6. Catonis disticha moralia, cvm Græca, Gallica et Flandrica interpretatione. Cûq; cholijs auctis ... D. LIUINI CRUCIJ [= L. VANDEN CRUYCE] ... Gandavi. Ex officina Iodoci Lambertii ... M.D.XLI.

(56) bldn 8vo. — De Ned. vert. in disticha is van L. VANDEN CRUYCE, de Grieksche van PLANODES, de Fransche van J. LAMBRECHT. Gent (2 ex.).

7. De gulden Vertelsprakê of sentenciê van Cato, Overghetzett vtê Latine in Vlaemschen eñ Franchoyschen dichte by Joos LÂBRECHT ... Ghedruckt te Ghend by Joos Lambrecht [1546].

(32) bldn kl. 8vo. — De Fransche vertaling is van LEFEVRE-GROSNET; zie BOAS, in *Het Boek*, VIII, 1919, blz. 87 vlg. Amst.

8. Disticha moralia, nomine Catonis inscripta, cvm gallica et tevtonica interpretatione: Graeca PLANUDIS conuersione, & scholijs DES. ERAS. Roter. ... Antverpiæ, Apud Henricum Henricium ... 1574.

79 bldn 8vo.  
Plantijn.

*Herdr.*: Lovanii, Apud Rufgerum Velpium ... 1577.

79 bldn 8vo.  
Brussel, Gent.

9. {Catoos Zedevorms Koppel-dichten, verduytscht Liedts-



ghewijze, door BOOMGAERT), *achter den 1<sup>en</sup> druk zijner vertaling uit Plutarchus* [zie PLUTARCHUS, n. 5].

*Herdr.*: 1644.

10. [15] Cleyne ghedichten uyt Cato, om op Tafelborden te schryven, *in*: Brabbeling Van ROEMER VISSCHER ... t'Amsterdam, By Willem Jansz. ... 1614; *blz.* 120-121.

*Gent, Doornik, Leiden.*

*Herdr.*: a) *Id. in*: Brabbeling... t'Amsterdam, By Hendrick Louwerensz. [omstr. 1625]; *blz.* 120-121.

*Groningen, Londen.*

b) *Id. in*: Brabbelingh... t'Amstelredam, By Johannes van Ravesteyn... 1669; *blz.* 117-119.

*Gent, Katwijk, Amst. Ak.*

c) *een tiental* Kleine Ged. *in*: Roemer Visschers uitgelezen Brabbeling. Amsterdam, Frederik Muller, 1851; *blz.* 92-93.

11-12. Catoos Koppel-dichten van de seden, Vertaeld ende berijmd door SAMVEL AMPZING ... Gedrukt te Haerlem By Adriaen Roman ... 1632.

<sup>31</sup> *blz.* kl. 4to. — Is een dubbele vertaling (vgl. Boas in *Het Boek*, IX, 1920, *blz.* 324).

*Boas, den Haag, Leiden, Londen.*

*Herdr.*: De christelycke Catechismus ... Mitsgaders: Catoos Koppel-dichten Van de Zeden... door SAMUEL AMPZING... t'Amsterdam, by Kornelis de Bruyn... Voor Isaac Jansz... 1658.

*Londen.*

13. Dionysii Catonis disticha de moribus : Cum Grammatica constructione, & vernacula interpretatione, ac declaratione Latinâ : In usum Scholarum. Posterioribus melioribus ; adag. Amstelodami, Apud Joannem Janssonium. CIOIOCLIX.

96, 32 *blz.* 8vo. — *Blz.* 3-94: voor elk distichon, eerst het Lat. opschrift met Ned. vertaling, daarna het Lat. distichon zelf, en ten slotte de constructie van het Latijn, met woord-voor-woord vertaling. *Blz.* 95-96: de zoog. lemmata in 't Latijn. *Blz.* (1-2): nieuw titelblad. *Blz.* 3-32: nog eens de Disticha, het Latijn alleen. — Dezelvde schikking in de meeste herdrukken.

*Deventer.*

*Herdr.*: a) Amstelodami, Sumptibus Ægidii Kok... M.DC.LII.

96 *blz.* 8vo.

*Brussel.*

b) Amstelodami, Apud Ægidium Janssonium Valckenier... CIOIOCLVII.

84, 28 *blz.* 8vo.

*Leiden.*

c) *Ibid.* CIOIOCLXIV.

84, 28 *blz.* 8vo.

*Brussel G.*

d) Roterodami, Apud Viduam Arnoldi Leers... CIOIOCLIX.

96, 32 *blz.* 8vo.

*Rott.*

e) Amstelodami, Ex officina Boomiana. 1706.

74, 22 *blz.* 8vo.

*Rott.*

f) Amstelaedami, Apud Janssonio-Waesbergios. MDCCXI.

46 *blz.* 8vo.

*Parijs.*

g) Amstelodami, Ex Officina Boomiana. 1731.

74, 22 blz. 8vo. *Amst.*

h) Leidæ, Apud Abrahamum Kallewier. MDCCXXXVI.

56 blz. 8vo. *Gent.*

i) Dionysii Catonis Disticha ... una cum interpretatione belgica ... Lugduni Batavorum Apud Georg. Jac. Wishof, C. F. [omstr. 1740].

22, 69 blz. 8vo. *Leiden* (2 ex.).

j) Dionysii Catonis Disticha ... Cum Grammatica constructione, & vernacula interpretatione ... Leidæ, Apud Quirinum Visser, MDCCI,XXII.

68 blz. 8vo. *Leiden.*

14. Dionysii Catonis : Twee-regel-gedichten ... Op Nederduytsche Rym Gestelt Door CHRISTOPHORUM WITTUM. 't Amsterdam : Bij Evert Nieuwenhoff ... 1653.

20 blz. 8vo. *Boas.*

15. De Vaarsen van Dionisius Cato ... in : De Vol-geestige Werken, van SALOMON VAN RUSTING ... [1<sup>o</sup> deel] ... t' Amsterdam. By Jan ten Hoorn ... 1685 ; blz. 153-179.

*Amst.*

*Herdr.*: a) in: *Id.* t'Amsterdam, By Jan ten Hoorn ... 1693; blz. 345-364.

*Gent* (2 ex.), *Amst.*

b) in: *Id.* Den derde druk. *Ibid.* 1699; blz. 354-364.

*Amst.*, *Katwijk.*

c) in: *Id.* Den vierden druk. t'Amsterdam, By Jan van Heeren, en Jan Graal ... 1712; blz. 354-364.

*Brussel*, *Amst.*

16. *Vertaling van J. v. PETERSON, waarvan de \*eerste, mij onbekende, druk uit de XVII<sup>e</sup> eeuw is* [BOAS, in : *Het Boek*, IX, 1920, blz. 329].

*Herdr.*: a) 's Menschen Leven Van de wieg tot het graf ... Deze tweede Druk, Met ... Katoos Zedelessen verrijkt. [zie AUSONIUS, n. 1, d]; blz. 103-119.

b) *Id.* Derde druk; blz. 103-119.

c) *Id.* Vierde druk; blz. 103-119.

d) De Leermeester der Zeden ... De Vyfde Druk, 1750; blz. 324-340.

e) *Id.* De Sesde Druk, 1781; blz. 358-374.

17-19. Dionysii Catonis Disticha de moribus ad filium cum D. ERASMI Roterodami brevi expositione. Eadem graece Per JOS. SCALIGERUM Jul. Caes. F. Nunc primum belgico carmine reddita. Hagæ-Comitis, Ex officina Abrahami Troyel ... M.D.CC.

198, (4), 5-56 blz. 8vo. — Bevat drie Nederl. vertalingen:

1. Blz. 13-114: voor elk distichon, het Lat. opschrift (niet vertaald), de Lat. verzen, de tweeregelige Grieksche vertaling van SCALIGER, een vierregelige Nederl. vertaling [door H. BRAND] en de Lat. paraphrase van Erasmus. Het vierregelige rijm van Brand is nog eens afgedrukt op blz. 163-198, waar een vertaling van de lemmata bijgevoegd is.

2. Blz. 115-160: praefatio, breves sententiae, lemmata en disticha, alles in 't Latijn en in Nederl. proza.

3. Na blz. 198, met nieuwe paginering (4 ongen., 5-56 gen. blz.), doch doorlopende signatuur, Lat. tekst der disticha, met tweeregelige berijmde vertaling door H. BRAND; ook de lemmata in 't Latijn en 't Nederl.

*Parijs, den Haag, Boas* (in de twee laatste exemplaren ontbreekt n. 3).

*Titeluitgaaf:* Hagæ-comitum, Apud Engelbrecht Boucquet, ... MDCCXIV.

*Antw. J., Boas* (beide ex. bevatten n. 17-19).

n. 19 *Herdrukt:* a) Bygedichten uit Horatius; ende Zedevaarzen van Dionys Cato ... [Rotterdam,] by Pieter vander Veer [omstr. 1708]; blz. 31-53.

*Leiden.*

b) *Id.* Te Utrecht, Gedrukt by Francois Godart ... 1721.

52 blz. 8vo.

*Londen.*

20-21. Dionysii Catonis Disticha de moribus ad filivm, In Belgicum sermonem conversa. Accedit constructio grammatica. Dionys Katoos Tweelingvaerzen wegens de zeden aen zynen zoon, In de Nederduitsche sprake overgezet. Hier is bygevoegt de Spraekkunstige Woortvoeging. T'Amsterdam, By de Janssoons van Waesberge. MDCCXIV.

*Amst., Amst. Ak.*

(8), 80 blz. 8vo. Voor ieder distichon een vertaling in verzen en eene in proza. — Dr. Boas meent, dat de proza-vertaling van vóór 1700 zou dagteekenen (*Tijdschr. voor Ned. Taal- en Letterk.* XXXIII, 1914, blz. 83 vlg.); zijn bewijsvoering kon me echter niet overtuigen. Wel is het heelemaal niet gewaagd te veronderstellen, dat een schoolboekje spoorloos zou verdwenen zijn, doch de verwantschap tusschen de proza-vertaling van 1714 en die van 1700 (boven, n. 18) laat zich, op grond van het voorhanden materiaal, even goed verklaren door het plagiaat aan den maker van het onder nr 20-21 genoemde schoolboekje toe te schrijven.

*Hedr.:* a) t'Amsterdam, By de Janssoons van Waesberge. MDCCXXXVI.

88 blz. 8vo.

*Boas.*

b) t'Amsterdam, Joh: Henr: & Jacob: Haffman. MDCCXXXVI.

88 blz. 8vo.

*Leiden.*

c) t'Amsterdam, By Joannis Haffman. MDCCXXXVI.

88 blz. 8vo. Een andere druk dan de vorige.

*Amst. (defect), Boas.*

d) *de proza-vert. in:* D. Catonis Disticha de moribus ... Groningæ, Apud Georgium & Hajonem Spandaw. 1753.

56 blz. 8vo.

*Amst.*

e) *de berijmde vert. in:* Dionysii Catonis Disticha de Moribus ... Una cum Singulis adposita Distichis, binorum quoque Versuum, Idiomatum vero diversorum, interpretatione quincuplice ... Amstelaedami, Apud Franciscum Houttuyn, CIOCCCLIX.

XVI, 348 blz. 8vo. Met vier buitentekst-platen van S. Fokke. — Bevat de Grieksche vertaling van SCALIGER, de Duitsche van OPIRZ, een Engelsche, een Nederlandsche en een Fransche.

*Boas, Amst. Kr., Katwijk, Nijmegen J., Utrecht, Deventer.*

f) *Beide vert. in: \**[titel nagenoeg als 1714]. Amst. Erven van J. Haffman, 1760.

*(Die Dietse Catoen, uitg. door JONCKBLOET, 1845; blz. VIII n. 4.)*

g) *Id. in: \*Id.* Te Amsterdam, bij Pieter van Dorth ... 1774.

*(Nederl. Letterk. Populaire Prozaschrijvers der XVII<sup>e</sup> en XVIII<sup>e</sup> eeuw. Amsterdam, Frederik Muller & C<sup>o</sup>, 1893, n. 946.)*

h) *Id. in: Id.* Te Utrecht, By de Wed. J. J. van Poolsum ... 1778.

*(8), 80, 20 blz. 8vo.*

*den Haag, Utrecht.*

i) *Id.* t'Amsterdam, By Pieter van Dorth ... MDCCLXXXII. 88 blz. 8vo.

*Gent, Amst. I.*

j) *De berijmde vert. in: Essai de traduction interlinéaire des cinq langues, hollandaise, allemande, danoise, suédoise, et hébraïque; savoir 1<sup>o</sup> D'une Traduction en vers hollandais, des Distiques de Caton; ... [bijeengebracht door A. M. H. BOULARD]. A Paris, Chez Fuchs ... 8 Germinal an X. — Mars 1802; blz. 1-58.*

*Londen.*

22. Dionysius Cato's Zedekundige Tweelingverzen ... In het Nederduitsch overgebragt [door J. C. SCHULTZ JACOBI]. Te Amsterdam, bij R. J. Berntrop. 1835.

*VI, 34 blz. kl. 8vo. — Tweeregelige rijmen. den Haag, Amst., Boas.*

## CI. Catullus.

1. CAT. 62 *gedeeltelijk vertaald in: De Huwelyks-avond, door J[AN] W[ILLEM] v[AN] S[ONSBECK], in: Werken der Bataafsche Maatschappij van Taal- en Dichtkunde. Eerste deel. Te Amsterdam, bij Johannes Allart. MDCCCIV; Dichtstukken, blz. 125 vlg.*

2. Het hair van Berenice, *in: Kallimachus Lofzangen, door W. BILDERDIJK, 1808 [zie CALLIM. n. 1, III]; blz. 97-106.*

*Herdr. in: Tentamen criticum in constituendo et exponendo poemate Callimachi Catulliano de coma Berenices. Scripsit PETRUS BOSSCHA ... Dordraci, ... van Houtrijve et Bredius MDCCCXLI; blz. 52-56.*

*Door Bosscha op een aantal plaatsen gewijzigd.*

3. CAT. 62 vv. 20-30 en 39-66 *in proza vert. in: Zedekundige Schoonheden... door N. G. VAN KAMPEN. Vierde deel. 1810. [zie CICERO, n. 19]; blz. 260-262.*

4. CAT. 3 door J. F. WILLEMS *in: Antwerpschen Almanach ... voor het jaer 1817 ... Derde jaer ... [zie PYTHAGORAS, n. 1]; blz. 33-34. — CAT. 2 en 51 door id., in: Id. voor het jaer 1818 ... Vierde jaer ... blz. 43-44.*

*Herdr.: Nalatenschap van J. F. WILLEMS ... Te Gent ... gebroeders De Busscher ... 1856; blz. 91-93.*

5. CAT. 64, *in: Nieuwe Uitspruytsels, van Mr. WILLEM BILDERDIJK. Te Rotterdam, by J. Immerzeel, junior. MDCCCXVII; blz. 1-24.*

6. CAT. 51, *in: Dichtstukjes van Mr. J. BRAND VAN CABAuw. Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey en Zoon. MDCCCXXIV; blz. 106.*

7. CAT. 64 vv. 38-206 door H. L. V. ALTENA, *in: Algemeen letter-*

lievend Maandschrift. Tienden deels tweede afdeeling ... Te Amsterdam ... 1826; blz. 608-612.

8. Bruilofts-beurtzang ... Door NICOLAAS BEETS, in: Album der schoone kunsten ... 1854 ... Haarlem ...; blz. 19.

*Herdr.*: a) Verstrooide Gedichten ... van NICOLAAS BEETS. Tweede Deel. Te Haarlem, by de Erven F. Bohn. 1863; blz. 61-64.

b) in de verschillende uitgaven der Gedichten.

9. CAT. 3, 61 en 62 in: PR. VAN DUYSSE's Nag. Gedichten. 1884. Achste deel [zie ANACREON n. 26]; blz. 75-86.

10. CAT. 5 en 3 door C. VOSMAER, in: Kunstkroniek, 1877 [zie ANACREON, n. 31]; blz. 66-67.

*Herdr.*: a) Vogels van diverse pluimage. Gedichten door VOSMAER, 1879; blz. 117-118.

b) Gedichten door *id.*, 1887; blz. 38-39.

11. CAT. 101, 5 en 7 door W. A. A. H. in: Gentsche Studenten-almanak uitgegeven door het ... studenten-genootschap 't Zal wel gaan. 22<sup>e</sup> jrg. 1880. Gent; blz. 110-111.

12. CAT. 46 en 51, in: Almanak van het Leidsche Studenten-corps voor ... 1884. Leiden; blz. 18 en 74.

13. CAT. 5, 51 en 46 door E. B. KOSTER, in: De Leeswijzer ... Apeldoorn, IV<sup>e</sup> jrg. (1887-1888); blz. 202 *vgl.*

*Herdr.*: a) Gedichten van EDW. B. KOSTER. Leiden, A. W. Sythoff [1888]; blz. 66-68.

b) Verz. Ged. van *id.* 1903 (en 1917); [zie ANTHOL. GR., n. 6.]; blz. 400-402.

c) CAT. 51, 5 in: Ged. van *id.* 1907; blz. 233-234.

14. 20 *geheele stukjes en fragmenten uit andere* door Dr. J. J. TERWEN, in: De Tijdspiegel. 1898. Derde deel; blz. 183-203.

15. CAT. 49, 3 en 5 in: Verspreide Gedichten van Dr. H. C. MULLER. Utrecht. P. den Boer. 1908; blz. 75-77.

16. CAT. 3, 4, 9, 14, 22 en 31 door L. A. J. BURGERSDIJK Jr., in: Onze Eeuw. 8<sup>e</sup> Jaargang (1908). Derde deel; blz. 292-297.

17. CAT. 76 *metrisch vert.* door J. KUNST, in: Rostra Gymnasium, 2<sup>e</sup> jaargang, 1909-1910; blz. 212.

18. CAT. 13 en 10 in: Beatus ille, door J. J. HARTMAN, 1913 [zie HORATIUS, n. 133]; blz. 19, 30-31.

*Herdr.* in: *Id.* 2<sup>e</sup> dr. 1921; blz. 19; 30-31.

19. CAT. 22 door MENTORIDES, in: Rostra Gymnasium. 10<sup>e</sup> jaarg. (1917-1918); blz. 214.

20. CAT. 1, 3, 4, 46 en 31 door RIEK BEYERMAN, in: Minerva ... 43<sup>e</sup> jaargang [1917-1918]; blz. 313-314.

21. CAT. 68 (*vv.* 92-100), 51, 8 en 70, en *eenige korte uittreksels, in proza vert.* door M. J. de WAARD-RADIJS, in: Vrije Arbeid ... 4<sup>e</sup> jaargang 1917-18; blz. 272 *vgl.*

22. CAT. 13 en 9 door RIEK BEYERMAN, in: Minerva ... 45<sup>e</sup> jaargang [1919-1920]; blz. 91.

23. CAT. 4 door EDW. B. KOSTER, in: De Nieuwe Gids, 1921, I<sup>e</sup> deel; blz. 541.

*Herdr.*: Ver van 't gewoel [zie BACCHYLIDES, n. 5], blz. 96.

24. CAT. 51, 5, 70, 85, 8 (vv. 1-11), 92, 42, 109, 58, 11 en fragmenten uit andere stukken door Dr. C. S. [= KAREL SOBRÝ] in O. M. O., IV<sup>e</sup> jrg. Borgerhout, 1924; blz. 4-9.

## CII. Celsus.

1. *Enchiridion Medicum* ... met de Bloemen van Celsus ... Tot Vtrecht, By Jan Amelisz ... 1619.

Blz. 259-277: *Die Bloemen van Celsus*, t. w. allerlei uittreksels uit *de re medica*.  
Leiden.

*Herdr.*: *Id.* ... tweeden Druck ... Tot Amsterdam ... by de Weduw' van Joost Broersz. ... 1659.

*De Bloemen Van Celsus* staan blz. 220-234.  
Antw.

2. CELS. VII 4 en VI, 18, 10, in: *De Verhandelingen* ... door P. CAMPER, 1778 [zie HIPPOCRATES, n. 11]; blz. 28-35.

## CIII. Cicero.

1. *Officia Ciceronis* ... nu eerst vertaelt in nederlantscher spraken door DIERICK COORNHERT. Tot Haerlem, By Ian van Zuren. 1561.

(8), 142, (2) bldn 8vo.

*Brussel, Gent* (2 ex.), *Doornik*.

*Herdr.*: a) Tot Leyden, By Ian Paedts Jacobsz. ende Ian Bouwensz ... 1589.

124, (2) bldn 8vo.

*Rottd., den Haag*.

b) Tot Delf, By Bruyn Harmanssz Schinkel ... 1604.

(8), 120 bldn 8vo.

*Gent, Groningen*.

c) *Ibid.* 1614.

(8), 120 bldn 8vo.

*Gent*.

d) *Zie n. 4.*

2. Aliquot Ciceronis faciliores epistolæ, In periodos quasi lectiones singulas partitæ, quibus ordo constructionis proprius cum interpretatione Gallica et Flandrica subiectus in suas partes ... diuiditur ... Antverpiæ, Ex officina Christophori Plantini ... M.D.LXXVII.

103 blz. 8vo. — 17 brieven.

*Leuven, Plantijn*.

*Herdr.*: Amstelreodami ... apud Cornelium Nicolaum. CIO, IO, XCI.

103 blz. 8vo.

*Amst.*

3. Selectissimæ latini sermonis phrases, ex vno soloque Cicerone, Belgicè et Gallicè redditæ, & ex omnibus Ciceronis operibus collectæ, per CHRISTOPHORVM VLADERACCV. Antverpiæ Ex officina Christophori Plantini. M.D.LXXXVI.

231 blz. 8vo.

*Plantijn*.

*Herdr.*: a) *Id.* ... Belgicè redditæ ... Delphis, Veneunt apud VVilhelmum VVillebordi (*sic*) ... CIO, CI, C. (*sic*).

116 blz. 8vo.

*Brussel*.

b) *Id.* ... Belgicè & Gallicè redditæ: item Formulæ Epistolis conscribendis vtilissimæ, ex eodem Cicerone collectæ Per CHRIS-

TOPHORUM VLADERACCUM ... Antverpiae, ... Apud Viduam & Filios Ioannis Moreti. M.DC.XIII.

249, (6) blz. 8vo. — De *Formulae*, blz. 197 vlg., in 't Latijn alleen.

*Plantijn.*

4. M. T. Ciceronis Guldene Philosophische Boecken : Van het Ouderdom, de Vriendschap, Onwaerschijnelijke Redenen, en den droom Scipionis. In onse Duytsche tale ghestelt, door M[ARCUS?] G[UALTHERUS?] ... t'Amstelredam, Voor Dirck Pietersz ... 1624.

(6), 256 blz. 12mo.

*Gent, Leuven II, Amst.*

*Herdr. in:* M. T. Ciceronis Vande onderlinghe plichten, drie Boecken ... [door COORNHERT; zie n. 1]. Noch Cato Maior ... en sijne Lælius ... Neffens zijne Paradoxa ... en de droom van Scipio ... Tot Amsterdam. By Dirck Pietersz... 2. j.

521, (17) blz. 12mo. Met enkele plaatjes.

*Leuven II, Gent J., Katwijk, Amst.*

5. Ciceroos eerste vertoogh tegen L. Catilina, door H. BEN. Amst. 1651 [zie SALLUSTIUS, n. 2].

6. \*« t'Amsterdam bij Justus van Lotten ... word uijtgegeven ... een samenspreking van M<sup>us</sup> Tullius Cicero over de vrindschap met de Nederd. oversetting, en letterkonstige samenstelling tot beter begriip der kinderen uijtgegeven. »

(*Amsterdamse Dingsdaagse Courant*, Anno 1694. n<sup>o</sup> 71. Tot Amsterdam, 16 Junij 1694, bij KLEERKOOPER VAN STOCKUM, *De Boekh. te Amst.*, I, blz. 394).

7. X. Reedenvoeringen Van M. T. Cicero, In Nederduits overgebracht; Neevens twee aanmerkenswaardige Brieven van den selven, in 't Latyn en Duits. Door een Lid van het Konstgenootschap, In magnis voluisse sat est. t'Amstelredam, By S. Petzold ... 1702.

(20), 457, (1) blz. 8vo. — Pro Archia, Marc., Lig., Deiot., lege Man., in Cat. I-IV, p. Mil., ad Fam. I 9, ad Q. fr. I, 1. — De naam des vertalers, t. w. M<sup>r</sup> GEORGIUS MELCHIOR Ad<sup>rs</sup>, staat op het exemplaar door hem « ter bewaringe opgedragen aan 's Lands Boek-kaamer der Academie tot Leiden. »

*Brussel G., Gent J., Nijmegen J., Leiden.*

8. *Formulae Tullianae ex selectis M. Tullii Ciceronis Epistolis, vna cum brevibus quibusdam notis, ad expediendam pveritiae lectionem earum atque interpretationem. Leovardiae. Ex Officina Heronis Navtae...* CIOCCXVI.

4 dln kl. 8vo. — Deel I: (110), 192, 17-224, 403-516, (44) blz. — Deel II: (12), 10, 640, (94) blz. — Deel III: (2), 577 blz. — Deel IV: (2), 577-1064, (119) blz. — In deel I bevatten de 110 ongen. blz. een disputatio; daarachter komt, blz. 1-176, de Lat. tekst der brieven; blz. 177-192, 17-224 en 403-516: *Formulae Tullianae*, welke in deel II-IV doorgaan: samen 177 brieven, waarvan iedere woordengroep vergezeld gaat van een Nederl. vertaling; de 44 ongen. blz. achterin bevatten een index. — Deel II-IV hebben ook den titel: *Formulae Tullianae* en hetzelfde adres, doch het jaartal CIOCCXVI.

*Brussel* (V. H. 13790 kl. 18<sup>o</sup>). In deel I van dit ex. is vóór bovenstaanden titel het volgende titelblad ingeplakt: M. Tullii Ciceronis Epistolae selectae, in Tres Libros descriptae. Accedit interpretatio Belgica & Commentarius Scholasticus ... auctore ISAACO VALCKENAEER ... Leovardiae. Ex Officina Heronis Navtae ... CIOCCXVI.

*Herdruk van deel I: M. Tvllii Ciceronis epistolæ selectæ, In tres libros descriptæ, & notis quibusdam illustratæ, ad expediendam pueritiæ lectionem earum & interpretationem ... avctore ISAACO VALCKENAER ... ibid.* CIOICCCIX.

*den Haag* (653 I. 31).

(110), (2), 176, (2), 338, (44) blz. 8vo. Na de *disputatio* (110 ongen. blz.), wederom een titelblad als hierboven, met jaartal 1709, daarna, blz. 1-176, de Lat. tekst der brieven, een titelblad met jaartal 1716 zooals vóór in het ex. *Brussel* ingeplakt is; blz. 1-338: *Formulæ Tullianæ*, en 44 ongen. blz. voor den index.

De exx. *Gent* (BL 3165) en *Amst.* (339 G 2; hier is slechts deel I aanwezig) zijn gelijk aan het Haagsche; behalve dat het titelblad vooraan het jaartal 1716 heeft en de twee titelbladen in het boek zelf ontbreken.

9. Ad Br. I 16 en 17, in: Brieven over de vryheid ... in 't Engelsch uitgegeeven op den naam van CATO [door JOHN TRENCHARD en THOM. GORDON], en nu naar den Vyfdén Druk in 't Nederduitsch vertaald. [1<sup>o</sup> deel] Te Alkmaar, By Johannes Halfman ... 1752; blz. 191-205, 210-217.

*den Haag, Amst.*

Het oorspronkelijke is: *Cato's letters: or, Essays on Liberty, Civil and Religious, And other important Subjects. In Four Volumes ... The Fifth Edition, corrected ... London ... M.DCC.XLVIII.*

*Titeluitgaaf: Id.* Eerste deel. Te Amsteldam, By K. v. Tongerlo en F. Houttuyn. MDCCLIV.

*Amst.*

10. Brief van Brutus aan Cicero [= ad Br. I 16]; naar het nederduitsch onrym, in de Brieven over de Vryheid, enz. ... [zie n. 9], dichtmatig gevolgd, door A. H., in: Letteroefeningen van het Kunstgenootschap onder de zinspreuk: *Diligentiae omnia*. Te Amsterdam, By M. Magérus ... MDCCLXXIV; blz. 170-198.

*Brussel.*

11. De droom van Scipio en de Rep. V 1-2, in: Mengelwerk. V<sup>o</sup> stukje ... door W. E. DE PERPONCHER, 1783 [zie ARRIANUS, n. 6]; blz. 1-33.

*Leiden, Maastricht I.*

*Titeluitgaaf: zie het volgende.*

12. De oude Cato, in: *Id.* VI. Stukje ... [door *id.*] ... M. DCC.LXXXIV; blz. 1-93.

*Leiden, Maastricht I.*

*Titeluitg.: De oude Cato ... De droom van Scipio ... door W. E. DE PERPONCHER. Te Utrecht, By J. van Schoonhoven, 1804.*

(2), 93, (2), 33 blz. 8vo.

*Leiden.*

13. *Veel brokstukken, vooral uit de Brieven, vert. in. Levensbijzonderheden en Daaden van ... Marcus Tullius Cicero* (Uit het Hoogduitsch, van ... J. A. HOFMAN), in: *Nieuwe Nederlandsche Bibliotheek ... Zesden Deels Tweede Stuk ... Te Amsterdam, By Martinus de Bruyn ... MDCCLXXXVI, en Zevenden Deels Tweede Stuk, ibid. MDCCLXXXVII.*

*Leiden.*

14. Parad. II en V in: *Vaderlandsche Bibl.* [zie THEOCRITUS n. 14] *Eersten deels tweede stuk ... MDCCLXXXIX; blz. 115-116, 222-227.*

15. *Verhandeling over de menschlijke pligten ... Uit het Latijn in het Hoogduitsch overgezet, En met aanmerkingen*



vermeerderd, door CHRISTIAAN GARVE, En in het Nederduitsch vertaald. Door E. WOLFF, geboren BEKKER. Eerste deel. In 's Graavenhaage, by Isaac van Cleef, MDCCXC.

Groningen.

XXII, 430 blz. 8vo. — Eerste boek van *de off.*; niet verder verschenen. — Vertaling van het eerste deel van: *Abhandlung über die menschlichen Pflichten* in drey Büchern aus dem Lateinischen des Marcus Tullius Cicero übersetzt von CHRISTIAN GARVE. Breslau, bey Wilhelm Gottlieb Korn. 1783; en van: *Philosophische Anmerkungen und Abhandlungen zu Cicero's Büchern von den Pflichten von CHRISTIAN GARVE. Anmerkungen zu dem Ersten Buche.* Ibid. 1783. Het Deutsche werk werd verscheidene malen herdrukt.

16. Cajus Crispus Sallustius, Over de samenzwering van ... Catilina; Benevens vier Redevoeringen van Marcus Tullius Cicero Over het zelfde onderwerp ... door JAN TEN BRINK ... Te Amsterdam, bij Jan ten Brink, G. Z. ... MDCCXCVIII.

XII, 329 blz. 8vo.

17. Een aantal soms vrij aanzienlijke brokstukken, vooral uit de Redevoeringen en Brieven, vertaald in ieder der drie deelen van: De Geschiedenis van het Leven van M. Tullius Cicero. Door MIDDLETON. Uit het Engelsch door W. J. ZILLESSEN ... Eerste deel. Te Utrecht, bij G. T. van Paddenburg en Zoon. MDCCC1. — Tweede deel, *ibid.*, MDCCCIII. — Derde ... deel, *ibid.*, MDCCCV.

Brussel G.

18. De Sen. gedeeltelijk vertaald in: Lof der Grijsheid, in: Iets over Alles ... door A. FOKKE SIMONSZ. Tweede stuk. Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey. MDCCCVI; blz. 135-160.

Leuven, Maastricht J.

19. Zeer vele uittreksels uit Cicero in: Zedekundige Schoonheden der ouden ... door N. G. VAN KAMPEN. Vier deelen. Te Haarlem bij François Bohn. MDCCCVII-MDCCCX.

8vo. — 1<sup>e</sup> deel, MDCCCVII: XVI, 224 blz. — 2<sup>e</sup> deel, MDCCCVIII: VIII, 280 blz. — 3<sup>e</sup> deel, MDCCCIX: IV, 296 blz. — 4<sup>e</sup> deel, MDCCCX: IV, 268 blz.

Mus. Boll.

De Fin. V 34-38 en 41-44 overgedr. in: De Recensent ... Vijfde deels tweede stuk. Te Amsterdam ... 1810; blz. 570-574.

20. Redevoering van ... Cicero, ter verdediging van ... Milo ... [door J. M. KEMPER], in: Bibl. van oude lett. I, 1808 [zie DEMOSTHENES, n. 2]; blz. 44-92, 163-208.

*Herdr.*: Verhandelingen, Redevoeringen en Staatkundige Geschriften van Jhr JOAN MELCHIOR KEMPER, verzameld door Jhr J. DE BOSCH KEMPER. Eerste deel. Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey en Zoon, 1835; blz. 145-231.

21. De lege agr. II 1-16 [door M. SIEGENBEEK] in: Museum [zie DEMOSTHENES, n. 3]. Tweede deel ... MDCCCXIII; blz. 187-198.

22. Uittreksels uit de Orat. en Brut. in: De redekunstige voorschriften van Cicero, getoetst aan die der zedewet ... door J. F. L. SCHRÖDER, in: Werken der holl. Mij ... [zie PLATO n. 12] Derde deel. In den Haag, bij Johannes Allart. MDCCCXVI; blz. 473-516.

23. De Amic. 6-15 en andere uittreksels in: Beschouwing van den Vorm en Inhoud van Cicero's Laelius ... door ABRAHAM BLUSSÉ, de Jonge, in: Mnemosyne ... III. Stuk. Te Dordrecht ... 1817; blz. 1-13.

24. Pro Lig. 38, 1-2, 6, 8-9 en 12-19, in: Verhandeling over de wel-sprekendheid van Cicero, in: Verhandelingen ... door J. H. VAN DER PALM. Tweede deel. Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey. MDCCCXVIII.

*Hedr.*: Verhandelingen ... Tweede deel. Tweede druk. Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey en Zoon. MDCCCXXXIV. — Handboek der nederduitsche Tael- en Letterkunde ... door D<sup>r</sup> P<sup>r</sup> DE JONGHE ... Brugge ... [1847]; blz. 131-156. — J. H. VAN DER PALM. Redevoeringen ... Nieuwe uitgave. Tweede deel. Leenwarden, G. T. N. Suringar. 1854. — Bloemlezing uit nederduitsche prozaschrijvers.... door J. F. J. HEREMANS ... Gent, By H. Hoste ... 1855; blz. 173-190. — *Id.* Tweede druk, *ibid.* 1859; blz. 169-186. — J. H. VAN DER PALM. Twee redevoeringen ... Ninove, Weduwe Prosper Jacobs en Zonen ... MDCCCLXXXIX. — *In de vier eerste uitgaven* (1893-1906) van Zuid en Noord ... door P. BAUWENS, S. J. Derde deel ... [Brugge], Drukkerij St. Augustinus. — Keus van Nederlandsche Redevoeringen ... door MAX. ROOSES ... 2<sup>e</sup> druk. Gent, Ad. Hoste. 1883; blz. 86-102. — *Id.* Derde druk. *Ibid.* 1893 blz. 82-98. — Oud en nieuw ... door JORIS DELAERE. Derde deel. Jules De Meester, Rousselare-Brussel, 1906; blz. 27-42.

25. Brokstukken uit Cato m. en Somn. Scip., in: Over Cicero's Cato de Oude ... En eene beschouwing van deszelfden schrijvers Droom van Scipio. Door C. GROEN ..., in: Mnemosyne ... I. deel. Te Dordrecht ... 1822. blz. 1 *vgl.*

26. Fragmenten uit ... de republica, in: Euphonia ... Jaarg. 1823. te Utrecht ...; blz. 338-343.

27. *Uittreksels uit pro Archia*, in: Cicero's Denkbeelden over Dichters en Dichtkunst ... door M<sup>r</sup> A. SIEWERTSZ VAN REESEMA ..., in: Magazijn voor Wet. [zie DEMOSTHENES, n. 5] Derde deel ... 1824; blz. 300-307.

28. Eerste Philippische redevoering ... Vertaald door den uitgever ..., [= JAN TEN BRINK] in: Bibl. van oude Letterk. II, 1826 [zie PLATO n. 10]; blz. 111-138. — Tweede Philippische redevoering ... Vertaald door den uitgever, *ibid.* blz. 211-257 en 479-506.

29. Somn. Scip., *meerendeels vert.* in: Over Cicero's droom van Scipio; door J. VAN DER HOEVEN, in: Magazijn voor Wet. [zie DEMOSTHENES, n. 5]. Zesde deel ... 1826; blz. 398-409.

*Hedr.*: Redevoeringen en Verhandelingen door J. VAN DER HOEVEN. Amsterdam, Wed. R. Stemvers. 1846; blz. 25-35.

30. Redevoering van ... Cicero, voor Quintus Ligarius, ... door M<sup>r</sup> V. D. VAN DAM ... Te Leyden, bij Haak & Comp, 1829.

VI, 42 blz. 8vo.  
*Aalst, Amst.*

31. Phil. II 25-34 [door M. SIEGENBEEK] in: Voórlezingen ... 1833 [zie DEMOSTHENES n. 6]; blz. 210-215.

Waarschijnlijk reeds vroeger verschenen.

*Hedr.*: *Id.* 2<sup>e</sup> uitg. 1839; 3<sup>e</sup> uitg. 1845; blz. 185-189.

32. *Meer dan de helft van Tusc. I vert.* in: Verhandeling over de Onsterfelijkheid der Ziel, naar de eerste Tusculaansche onderzoeking

van Cicero, door W. SCHOLTEN, in: *De Fakkel* ... 9<sup>e</sup> Jaargang. Te Rotterdam ... 1833; blz. 247-302.

33. *Bekorte vertaling van de Sen., 15-einde*, in: M. T. Cicero's *Verhandeling over den ouderdom*; door W. SCHOLTEN, *ibid.* 13<sup>e</sup> Jaargang ... 1837; blz. 105-139.

34. Pleitrede van Cicero voor A. Licinius Archias, in: *Bijdragen* ... 1838 [zie HERODOTUS, n. 7]; blz. 106-134.

35. De Beginselen der wetgeving volgens M. Tullius Cicero, of vrije vertaling van het eerste boek de legibus. Te Rotterdam, bij H. W. van Harderwijk. 1845.

40 blz. 8vo.

36. De Rede van Cicero tegen Catilina vertaald ... door D<sup>r</sup> P. EPKEMA. Amsterdam, J. D. Sybrandi. 1862.

110 blz. 8vo. — De eerste Catilinaria.

37. Vacantiewerk. Proeve van vertaling van Cicero's pro Archia ... door E. H., in: *De Toekomst*, Gent, 1890; blz. 437-447.

38. Cicero's Redevoering voor Quintus Ligarius in het Nederlandsch ... overgebracht door P. EVARIST BAUWENS, S. J. Brussel, ... Dewit, 1907.

32 blz. 8vo.

39. Cicero's eerste Rede tegen ... Catilina ... door *id.*, *ibid.*, 1907.

34 blz. 8vo.

40. Cicero's tweede Rede tegen ... Catilina ... door *id.*, *ibid.*, 1907.

28 blz. 8vo.

41. Cicero's derde Rede tegen ... Catilina ... door *id.*, *ibid.*, 1907.

29 blz. 8vo.

42. Cicero's vierde Rede tegen ... Catilina ... door *id.*, *ibid.*, 1907.

29 blz. 8vo.

43. Twintig stukjes uit Cicero vertaald voor de Latijnsche Vijfde, in: *Nouveaux Essais pédagogiques*. [zie ALCAEUS, n. 1]. Tome II, 1908; blz. 421-429.

44. De Fin. I 29-71 *bekort* in: *Uit den tuin van Epicurus* door J. H. LEOPOLD, 1910 [zie DIOGENES LAERT. n. 2]; blz. 39-58.

*Herdr.*: in: *Id.* 1920; blz. 38-55.

45. Cicero's Pleitrede voor Milo. Inleiding, Vertaling, Aanteekeningen, door A. GEERBAERT, S. J. Keurboekerij, Leuven-Brussel, 1912.

XIV, 153 blz. 8vo. — De Inleiding bevat de vertaling van het Argumentum van Asconius op de Miloniana.

*Hedr.*: Cicero. Pleitrede voor Milo, vert. door *id.* Tweede druk. N. V. « De Standaard », Brussel, 1921.

69 blz. 8vo. — Bevat slechts de vertaling der Miloniana.

46. Cicero's Redevoering over het opperbevel van Gnaeus Pompeius ... door R. BOUMAN, S. J. Keurboekerij, Leuven-Brussel, 1914.

<sup>32</sup> blz. 8vo.  
*Hedr.*: N. V. « De Standaard », Brussel, 1922.

47. De amic. 1-16; pro lege Man. 1-32, *in*: Handboek ... door HALBERSTADT. III, 1917 [zie CAESAR, n. 6]; blz. 173 *vgl.*

48. Rede bij de terugroeping van Marcellus, vertaald door W. MAAS S. I. N. V. « De Standaard », Brussel, 1921.

22 blz. 8vo.

49. Pleitrede voor Archias, vertaald door A. GEEREBAERT S. J. *ibid.*, 1921.

24 blz. 8vo.

#### CIV. Claudianus.

1. De IV cons. Hon. 214-352 en 401-418, en in Ruf. I 1-23, *in*: De Harderskouten en andere Dichten van... KOENRAET DROSTE. Te Rotterdam, ... by Pieter de Vries ... 1717; blz. 67-75.  
*Leiden, Londen.*

2. In Ruf. I 1-23 *in*: Poëzy van PIETER HUISINGA BAKKER. Tweede deel. Te Amsterdam, by de Erven P. Meijer, en G. Warnars. MDCCCLXXXII; blz. 59-60.

*Gent, J.*

3. In Ruf. I 196-219 *in*: Gedichten van P. NIEUWLAND. 1788 [zie ANACREON, n. 11]; blz. 83-84.

*Hedr.*: Ged. en Redev. van NIEUWLAND, 1824; blz. 27-28.

4. In Ruf. I 1-23 *in proza vert.* *in*: Q. Horatius Fl. door R. v. OMMEREN, 1789 [zie HORATIUS, n. 56]; blz. 173-174.

5. *Id.* *in*: Kabinet van mode en smaak. Derde deel ... Te Haarlem, by A. Loosjes Pz. 1792; blz. 190-191.

*Brussel.*

6. *Id.* [door JAN TEN BRINK] *in*: Vaderlandsche bibliotheek ... [zie THEOCRITUS, n. 14] zesde deels tweede stuk ... MDCCXCIV; blz. 528.

*Hedr.*: a) Gedichten van Mr JAN TEN BRINK ... Te Amsterdam, bij ten Brink & de Vries. MDCCCXXIII; blz. 52-54.

b) Bibl. van oude Letterk. II, 1826 [zie PLATO, n. 10] blz. 202-203.

7. *Id.* *in proza vert.* *in*: Zedelijke Schoonheden ... door VAN KAMFEN, I, 1807 [zie CICERO, n. 19]; blz. 93-94.

*Overgedr.* *in*: Hedendaagsche Vaderlandsche Bibliotheek ... Voor het jaar 1808. Eerste stuk. Te Amsterdam, voor Martinus de Bruijn. MDCCCVIII; blz. 567-568.

8. *Id.* *in*: Oden en Gedichten van Mr RHIJNVIS FEITH. Vijfde ... deel. Te Haarlem en Zwolle, bij F. Bohn en D. van Stegeren. MDCCCXIV; blz. 121-122.

*Hedr.*: a) *Id.* Derde ... deel. Te Zwolle, bij H. As. zoon, Doyer. MDCCCXXIV; blz. 86-87.

b) *Lessen van wijsheid uit de oude Latijnsche dichters, bijeenverzameld door Mr. W. STAATS EVERS.* Arnhem, G. W. van der Wiel, 1857; blz. 3.

*Leiden.*

9. *Id. in: PR. VAN DUYSE's Nagelaten Gedichten, VIII, 1884* [zie ANACREON, n. 26]; blz. 123-124.

## CV. Curtius.

1. Q. Cvirivs Hoog-beroemde Historie. Van 't Leven ende de daden Van Alexander de groote ... Overgeset wt den Latijn door A. S[NEL]. Tot Delf. By Adriaen Gerritsz ... 1613.

(8), 323, (5) bldn 8vo.

*Amst.*

*Hedr.*: a) *Ibid.* ... 1627. Den tweeden mael herdruckt ...

(8), 535, (13) blz. 8vo.

*den Haag.*

b) *Den derden Druck ... t'Amsterdam, By Everhard Cloppenburg ... 1639.*

513, (12) blz. 8vo.

*Leuven, Leiden.*

c) *Den vierden Druck ... Tot Rotterdam. By Pieter van Waesbergen. 1648.*

513, (12) blz. 8vo.

*Leuven.*

d) *den Vijfden Druck ... t'Antwerpen Bij Godtgaf Verhulst. 1694.*

513, (17) blz. 8vo.

*Plantijn.*

e) *t'Antwerpen, By Hieronymvs Verdvssen ... 1699.*

*Gent Ac., Antw. J., Brussel G. (defect).*

(14), 508, (22) blz. 8vo. — De drukken e-l hebben geen gedrukten, doch slechts een gegraveerden titel; de titelplaten met jaartal 1699, 1723 en 1727 hebben, zooals uit het volgende blijkt, voor meer dan één druk gediend. De drukken e-l bevatten bovendien nog een kaartje en een buitentekstplaat tegenover blz. 433. — Alle acht zijn op twee kolommen gedrukt: Latijn en Nederl.

f) *Ibid.* 1699.

(4), 508, (22) blz. 8vo.

*Doornik (Cl. 28, n. 759.8°), Brussel G. (de titel ontbreekt), Leuven II (A 15662; de Bladtwyser ontbreekt).*

g) Het Jezuieten-college te Antw. bezit een exemplaar, waarvan het voorwerk ontbreekt, maar dat van alle overige hier genoemde verschilt. Het is ongetwijfeld gedrukt bij Verdussen; de plaat tegenover blz. 433 is ongeveer even versleten als in de exemplaren 1723.

(4?), 508, (22) blz. 8vo.

h) *t'Antwerpen, By Hieronymvs Verdvssen ... 1723.*

(4), 508, (22) blz. 8vo.

*Gent (Class. 912), Amst. (346 F 12).*

i) *Ibid.* 1723.

(4), 508, (22) blz. 8vo.

*Gent J., Brussel (III 6372 A. 18°), Plantijn (A 2179).*

j) *Ibid.* 1723.

(4), 508, (22) blz. 8vo.

*Leuven II (A 34909), den Haag (IV F 31).*

*Dezelfde druk met anderen titel: den Vijfden Druck ...*  
T'Antwerpen bij Martinus Verdussen ... 1727.

(4), 508, (22) blz. 8vo.  
Brussel G., Gent (123 L 17).

k) den Vijfden Druck ... *ibid.* 1727.

(4), 508, (22) blz. 8vo.  
Brussel G., Gent (Acc. 29525), Brussel (V. 8758.8° en II 93652.8°), Plantijn (A. 3606), Leuven II (A 17083), Leiden (1222 E 33).

l) *Id. ibid.* 1727.

(4), 508, (22) blz. 8vo.  
Plantijn (A 2155).

m) Lugduni Batavorum. Ac prostat Trajecti ad Mosam, Apud Jacobum Lekens ... [ca 1765].

(2), 508, (22) blz. 8vo. — Op 2 kolommen: Lat. en Ned.  
Brussel G.

2. Quintus Curtius Historie, Van 't Leven en Bedrijf van Alexander de Groot ... door J. H. GLAZEMAKER ... vertaalt. t'Amsterdam, By Gerrit van Goedesberg ... 1663.

(12), 690 blz. 8vo.  
den Haag, Amst., Nijmegen.

*Herdr.:* a) *Id.* met Kopere Platen verciert ... t'Amsterdam, By Jakobus van der Deister ... en Johannes van Lamsvelt ... 1683.

(10), 690 blz. 8vo.  
Amst.

b) *Id.* Op nieuws overzien ... Verrykt, met een goetd getal Printverbeeldingen ... t'Amsterdam, By Andries van Damme. MDCCXIX.

(40), 670, (34) blz. 8vo. — Buitentekst-platen, waaronder verscheidene uitslaande, van «den grooten Le Brun, Poussin en andere wakkere baazen».  
Brussel, Brussel G.

*Titeluitg.:* α) t'Amsterdam, By Isaak Tirion. MDCCXXVIII.

Katwijk, Leiden.

β) Te Amsterdam, By F. de Kruijff. MDCCXLIV.

Gent Ac., Brussel, Leiden.

3. Lof-schaterende Krygs-bazuyn ofte Rym-Weergalmende Echo op alle de edelmoedige Daeden van Alexander den Grootten ... uyt-gebeeld ende beschreven door Quintus Curtius ende naer hem af-gemaelt ende in rym-gesteld door JOANNES FRANCISCUS CAMMAERT ... Tot Brussel, By de Weduwe G. Jacobs ... 1745.

12, 427, (1) blz. 4to.  
Brussel.

4. *Enkele uittreksels in: deel II-IV van: Zedelijke Schoonheden ...* door VAN KAMPEN, 1808-1810 [zie CICERO, n. 19].

5. CURT. VIII, 8, 12-30, door G. OUTHUYS, in: Letterkundig Magazijn ... [zie PINDARUS, n. 5]. Voor het jaar 1819. Tweede stuk ...; blz. 277-279.

## CVI. Eutropius.

Zie FLORUS, n. 3.

## CVII. Florus.

1. *Volledige vertaling achter de Livius-drukken 1597, 1614, 1635, Deventer 1646 (en 1650)* [zie LIVIUS, n. 1].

2. I. Corte beschrijvinge vant oorlogh ... tusschê ... Cæsarem ende ... Pompeium ... [= II, 13, 1-72] *in het voorwerk der Lucanus-vertaling van H. STORM, 1617* [zie LUCANUS, n. 1].

*Herdr. in:*

II, 1d. [= II, 13, 1-95] *in het voorwerk van den druk 1620 derzelfde Lucanus-vertaling.*

3. Roomsche Historie Van L. Julius Florus ... Mitsgaders de Thien Boecxkens van Eutropius ... Alles uyt de Fransche in de Nederduytsche tale gebracht door ABRAHAM DE DECKER. En na de Latijnsche exemplaren oversien door J. DE DECKER. T'Amsterdam, By Hieronymus Sweerts ... [1664].

(24), 340 (Florus), (2), 222 (Eutropius) blz. 12mo.

*Gent, Brussel, Londen.*

4. Hollants Mars-banquet ... handelende van den tweeden Punischen oorlog, dese der Nederlanders niet ongelijk. Verrijkt en ontleed door AUDAX PHILAETHES ... Uit het Italiaens overgeset ... Door JOHANNES FIDELIS ... M.DC.LXXII.

(14) bldn 4to. — FLOR. I 22, met vele inlasschingen.

*Rott., Londen.*

## CVIII. Fronto.

*Een aantal uittreksels uit de brieven, in: Opstellen ... door Dr. C. BRAKMAN Jz. 1919* [zie AMMIANUS MARC. n. 2]; blz. 52-70.

## CIX. Gallus (Corn.).

1. Proeve eener vertaaling van het Pervigilium Veneris ... benevens eene overzetting van het dichtstukje Lydia, door P. H. A. J. STRICK VAN LINSCHOTEN ... Te Utrecht, bij G. T. van Paddenburg en Zoon. 1805.

XVIII, 39 blz. 8vo. — Blz. 25-29: Lydia, Latijn en Nederl. verzen.  
*Gent.*

2. Lydia, *in: Proza en Poezy* [door NIC. BEETS] ... Haarlem. Erven F. Bolin. 1840; blz. 167-168.

*Herdr.: Verstrooide Ged. van NIC. BEETS. II, 1863* [zie CATULLUS, n. 8, a]; blz. 65-66.

## CX. Hirtius.

Zie CAESAR, n. 1, 2, 3 en 5.

CXI. Horatius.<sup>1</sup>

1. Satyrae oft Sermones ... Nu eerst duer CORNELIS VAN

(1) Lijsten van Nederl. Horatius-vertalingen vindt men, behalve in algemeene werken (zie *Inleiding*), ook in de volgende: *Catalogus edi-*

GHISTELE in onser duytscher talen Rhetorickelyck ouerghe-  
sedt ... Thantwerpen, By Ameet Tauernier ... M.D.LXIX.

(4), 45, (2) bldn 4to. — Het eerste boek der Satiren.  
*Leuven, Gent, Londen.*

*Herd.*: Tot Leyden, By Christoffel Guyot ... Uoor Jan Jansz.  
Orlers ... 1599.

128 blz. 8vo.

*Brussel, Gent, Grietens, den Haag.*

2. Epod. 2 in verzen vert. in: Lied-boeck DIERYCK VOLCKERTZOONS  
KOORNHERTS: nu verbeterd en verryckt ... T'Amstelredam By Hermé  
Janszoon ... [1575?]; fol. A VIIv-A VIIIv.

*Gent, Leiden.*

*Herd.*: a) Satyre door VAN GHISTELE, 1599 [zie n. 1]; blz.  
98-100.

b) achter: Recht Ghebruyck ... Door D. V. CORNHERT, 1610  
[zie BOETIUS, n. 3, d].

c) Lied-boeck ... KOORNHERTS ... 1616; blz. 14-16.

*Amst.*

d) Recht Ghebruyck Ende Misbruyck van tydlicke Have ...  
[door COORNHERT] ... t'Amstelredam, Voor Dirck Pietersz ...  
[1620]; blz. 26-28.

*Gent, Brussel, Leuven II (2 ex.), Nijmegen J.*

e-f) I. Deel Van DIERYCK VOLCKERTSZ COORNHERTS Wercken  
... T'Amsterdam, By Iacob Aertsz. Colom ... 1630; fol. 488 v. —  
en: III. Deel van *id.*, *ibid.*, 1630, fol. CCCCv v. vlg.

*Antw., Gent.*

3. Vert. van Od. II 14 in acht zesregelige strophen door JAN VAN  
HOÛR geschreven in het \*Album van Aelbrecht van Loo, in 1578. —  
*Gedrukt in*: Verhandeling over den Nederlandschen versbouw door  
Mr PRUDENS VAN DUYSSE ... Eerste Deel. Te 's Gravenhage, bij M. Nij-  
hoff. Te Gent, bij H. Hoste, 1854; blz. 38 (2 strofen) en *id.* Tweede  
deel, *ibid.*, 1854; blz. 252-253 (str. 3-8). — *Id. met adres*: Te 's Gra-  
venhage, bij Martinus Nijhoff. 1854. — De Beweging, III<sup>e</sup> jaarg., 1907,  
III<sup>e</sup> deel, blz. 38-39. — J. PRINSEN. De Nederlandsche Renaissance-  
dichter Jan van Hout. Amsterdam, Maas & van Suchtelen. MCMVII;  
blz. 182-184. — Bloemlezing uit Ned. Schrijvers ... door Dr. J. A. N.  
KNUTTEL ... Deel I. Amsterdam, S. L. van Looy. 1914; blz. 8-9. —  
Nederl. Letterkunde. Schrijvers en schrijfsters vóór 1600, door L. LEOPOLD  
en W. PIK. J. B. Wolters, Groningen, den Haag, 1916; blz. 279-  
280. — Letterkundig Leesboek ... door J. H. VAN DEN BOSCH en Dr. C.  
G. N. DE VOOYS, Eerste deel. Wolters, Groningen-den Haag, 1919;  
blz. 182. — D. DE GROOT, L. LEOPOLD en R. R. RYKENS' Nederl. Let-  
terk. door W. PIK en Dr. G. KALFF jr. Eerste deel. 12<sup>e</sup> dr. Groningen-  
den Haag, Wolters, 1923; blz. 55-56.

4. Od. II 10, II 18; Epod. 2, in verzen vertaald door A. V. M. in:

*tionum Q. Horatii Fl.* ... quae in Bibliotheca Jacobi Douglas ... Ad-  
servantur. Londini, M.DCC.XXXIX. — *Bibliotheca Horatiana* ...  
[door D. NEUHAUS]. Lipsiae apud Wilhelmvm Gottlob Sommervm.  
MDCCCLXXV. — *Horatius en zijne uitgevers. Een bibliographisch*  
*overzicht* door Dr. H. RIEDEL. Niet in den handel. Leeuwarden, G. T.  
N. Springar, 1870. — de vertalingen der Satiren en der Oden en E-  
poden door VAN DER WEERD (zie n. 129 en 131). — *Horatius' Liedichten*  
... door A. GEERBAERT, S. J. Leuven, Keurbockerij; Amsterdam, van  
Langenhuyssen, 1910. — Alle zijn zeer onvolledig, de oudste het meest,  
en vaak onnauwkeurig.



Horatius Satyrae ... door C. v. GHISTELE, 1599 [zie n. 1]; blz. 100-106.

5. Bauw-heers wellevē [= Epod. 2; door H. Lz. SPIEGHEL?] in: Den Nederduytschen Helicon ... Gedrukt tot Alckmaer, by Iacob de Meester Voor Passchier van Westbusch ... tot Haerlem, 1610; blz. 233-238.

*Gent.*

*Herdr.:* a) *de grootste helft*, in: Bloemlezing ... door KNUTTEL, I, 1914 [zie n. 3]; blz. 48-50.

b) *geheel*, in: Uit «den Nederduytschen Helicon» (1610) ... door Dr. C. G. N. DE VOOYS en Dr. P. VALKHOFF. By J. B. Wolters' U. M. Groningen-den Haag, 1920; blz. 25-30.

6. *Vert. in verzen van een groot aantal brokstukjes uit Hor. in: Quinti Horatii Flacci emblemata. Imaginibus in aes incis. Notisq. illustrata. Studio OTHONIS VÆNI ... Antverpiae, Prostant apud Philippum Lisaert ... M.DC.XII.*

*Antw.*

7. Od. I 23, II 10, II 2 en 3 (ineengevoegd), II 16, I 9, in: Ovidii Minne-Kynst ... door JOH. VAN HEEMSKERK, 1622 [zie OVIDIUS n. 9].

*Herdr.:* a) *Id. in Minne-Kynst, Minne-Baet ...*, 1626; blz. 351-353, 383-390, 402-404, 406-408.

b) Od. I 23 in: *id.* 1660; blz. 248-250.

c) *de 6 oden in: Gedichten van C. VAN BAERLE ...* 1829; blz. 195-196, 214-218, 224-229.

8. \*«DE HEMELAER vertaalde Horatius Weldichtenkunst».

(*Leidraad tot de gesch. der Ned. Letterk.* door Prof. L. G. VISSCHER [zie HOMERUS n. 10, c]. Tweede deel, blz. 135. — Vgl. TE WINKEL, *Tijdschr. voor Ned. Taal- en Letterk.* XVIII, 1899, blz. 255).

9. Q. Horatius Flaccus Lierzangen En Dichtkunst In het rijmeloos vertaelt Door J. v. VONDEL. t'Amsterdam, By Luidewijck Spillebout ... MDCLIV.

(16), 257 blz. 12mo.

*Mus. Boll., Leuven, Gent Ac., Gent, Groningen.*

Epod. 2 overgedr. in: *De Toekomst.* 28<sup>e</sup> deel. Gent, 1884; blz. 429-430.

10. Od. I 15, in: J. v. VONDELS Ondergang van Troje ... 1655 [zie VERGILIUS, n. 12, I]; blz. (36).

11. *Metrische vertaling van Od. II 10 en III 30 in de voorrede van: CONRADI GODDÆI Nieuwe Gedichten. Sonder rym, naa de Griexe en Latynse Dicht-maten ... Tot Harderwyk, By Joannes Toll ... MDCLVI.*

*Antw., Brussel.*

12. Od. I 31 en 3, II 6 en 14, III 25, IV 7, in: J. DE DECKERS Gedichten, 1656 [zie AUSONIUS, n. 1]; blz. 113-123.

*Herdr.:* a) J. DE DECKERS Rym-Oeffeningen, 1659; Derde Boeck, blz. 131-140.

b) *Id.*, 1702; Derde Boeck; blz. 131-140.

c) Alle de Rym-oeffeningen van JEREMIAS DE DECKER ... Tweede deel ... [1726]; blz. 417-428.

d) II 14 in: FR. BASTIAANSE, Overzicht van de ontwikkeling der Ned. Letterkunde. II<sup>e</sup> deel. Mij voor goede en goedk. leetuur, Amsterdam, 1922; blz. 191-192.

13. Epod. 2; Od. II 16, III 9 in: *Gedichten van JACOB WESTERBAEN*

... In 's Gravenhage, By Anthony, Johannes ende Pieter Tongerloo ... 1657; blz. 485-491.

*Gent, Leiden.*

*Heddr.:* a) Het eerste deel der Gedichten van JACOB WESTERBAEN ... In 's Gravenhage, By Johannes Tongerloo ... 1672; blz. 491-497.

*Brussel (2 ex.), Gent, Antw., den Haag, Utrecht, Amst., Amst. Ak., Leiden (2 ex.), Groningen, Haarlem, Rott., Londen.*

b) Epod. 2 in: Bloemlezing uit de beste schriften der Ned. dichters van de 13<sup>de</sup> tot en met de 18<sup>e</sup> eeuw; door L. G. VISCHER. II<sup>e</sup> deel. Breda, bij W. van Bergen en Comp. ... 1821; blz. 138-142.

14. Od. III 4, I 26 in: C. PIERSONS Antwoorden der Grieksche Vorsten, op twaelf van Ovidius Nazoos Treurbrieven der Blakende Vorstinnen. Ter Gonde, Gedrukt by Kornelis Dyvoort voor Jan Tielmans ... [1658]; blz. 73-83.

*Gent.*

15. I. Epod. 2; Od. III 9, in: Ovidii Wapen-twist van Ajax en Ulyses ... door HENRICK BRUNO ... 1659 [zie OVIDIUS, n. 17]; blz. 24-29. Latijn en Nederl.

Epod. 2 *heddr. in II.*

II. Epod. 2 en 16; Od. II 17, in: HENR. BRUNÔS Mengel-Moes ... 1666 [zie ARRIANUS, n. 5]; blz. 38-40 en 67-70.

16. Epod. 2; Od. I 10, II 10, III 9, IV 7, III 30 in: J. v. SOMERENS ... Uyt-spanning der Vernuften ... 1660 (en 1686) [zie ANACREON, n. 3]; blz. 276-279, 290-296.

17. Od. IV 2 [door VONDEL], in: Hollantsche Parnas, of verscheiden Gedichten ... Door T. v. DOMSELAAR verzamelt, Eerste deel. t'Amsterdam, By Jacob Lescaille ... 1660; blz. 364-367.

*Leiden.*

18. Od. I 1 door C. QUESTIERS, in: Lauwer-stryt Tusschen Catharina Questiers, en Cornelia van der Veer ... t'Amsterdam, By Adriaen Vennendaal ... 1665; blz. 75-78.

*Gent.*

19. Sat. II 79-117 in: W. SLUITERS Buiten- Eensaem Huis- Somer- en Winter-Leven ... \*[Delft], 1668.

*den Haag (onvindbaar), Londen.*

Volgens Willem Sluyter van Eibergen ... door H. W. HEUVEL. Eibergen, [1919], blz. 38-44, zou *Buitenleven*, met als toegift de fabel van de Landmuys en Stadsmuys reeds in 1660 verschenen zijn; dit acht ik onwaarschijnlijk. — Het dichtwerk werd zeer dikwijls herdrukt: zie Dr. D. F. SCHEURLEER, *Nederl. Liedboeken*. 's Gravenh., 1917; blz. 69. Daarbij komt nog een druk Rotterdam [1861].

20. Od. III 3, *achter*: B. v. BERGHS Nederlaegh Van Turnus [zie VERGILIUS, n. 19].

21. Od. III 3 vv. 19-68, III 30, IV 3, *achter in*: Het achtste en twaelfde Boek uyt P. Virgilius Eneas door CHR. PIERSON, 1669 [zie VERGILIUS, n. 21].

22. Q. Horatius Flaccus Dichtkunst, Op onze tyden én zéden gepast; ... Door A. PÉRS. Te Amsterdam, By Jan Bouman ... 1677.

(8), 39 blz. 4to.

*Brussel, Nijmegen J.*

*Titeluitg.:* Te Amsterdam, By Albert Magnus ... 1681.

*Brussel, Gent (B. L. 56411). — Het ex. Gent B. L. 8248 bevat beide titelbladen 1677 en 1681.*

*Herdr.:* a) De Tweede druk ... Nil voléntibus arduum. Te Amsterdam, Gedrukt voor het Kunstgenootschap ... 1694.  
(32), 62 blz. 8vo.

*Brussel.*

b) De Dérde Druk ... *id. ibid.* 1705.

(32), 64 blz. 8vo.

*Gent.*

*Titeluitg.:* De Vierde Druk ... *id. ibid.* 1707.

*Gent, Leuven, Leuven J., Leiden, Londen.*

23. Epod. 3; Od. I 22, 26, 4 en 21, II 11 door P. RABUS, en Od. I, 1, 3, 6, 19, 26, 30 en 31 door D. VAN HOOGSTRATEN, in: P. RABUS EN D. VAN HOOGSTRATEN'S Rijmoeffeningen ... Tot Amsterdam, By Jan Claesz ten Hoorn ... 1678; blz. 10-11, 35-42, 133-144.

*Groningen.*

24. 14 Oden en Epoden in: Gedichten, van J. ANTONIDES, VANDER GOES. t'Amsterdam, By Jan Rieuwertsz., Pieter Arentsz., en Albert Magnus ... 1685; blz. 284-302.

*Leuven, Amst.*

*Herdr.:* a) Tweeden druk. t'Amsterdam. By Nicolaas ten Hoorn ... 1705; blz. 364-382.

*Gent J.*

b) Derde druk, *ibid.* 1714; blz. 320-336.

*Leiden.*

c) Vierde druk. Te Rotterdam, By Arnold Willis ... 1730; blz. 456-472.

*Leiden.*

*Titeluitgaven:* a) Vyfde druk. Te Rotterdam, By Nikolaes Smithof ... 1735.

*Antw. J., Leiden (2 ex.).*

β) Sesde druk. Te Amsterdam, By Salomon en Petrus Schouten ... 1748; blz. 456-472.

*Leuven J.*

d) Met ... aantekeningen van Mr WILLEM BILDERDIJK. Tweede deel. Te Leyden, bij L. Herdingh en zoon, MDCCCXXVII; blz. 124-140.

25. ELISABETH KOOLAART vertaalde in 1689: Od. IV 7, voor het eerst uitg. in: Museum ... [zie AESCHINES]. Tweede deel ... MDCCCXIII; blz. 169-170.

26. Od. II 16, in: Gemengelde Parnas-loof ... [door JANUS MONTANUS, gesegt VAN BERGEN]. Eerste deel. Te Amsterdam, By Willem de Coup ... 1693; blz. 261-263.

*den Haag.*

*Herdr.:* *Id.* De Tweede Druk ... Te Amsterdam, By Johannes van Leeuwen, en Compagnie, 1716; blz. 261-263.

*Gent, Leiden.*

27. Od. I 2, 7, 8, 9, 11, 19, 23 en 30, II 9; Epod. 13, in: D. VAN HOOGSTRATEN'S Gedichten 1696 (en 1697) [zie CEBES, n. 6]; blz. 324-335. De vertaling van Od. I 19 en 30 verschilt geheel van die onder nr. 23.

28. Od. I 4, 9, 11, 14, 15 en 31, II 16 en 18, III 16, in: Het elfde Schimpdicht van Juvenalis ..., door P. NUYTS, 1698 [zie JUVENALIS, n. 14]; blz. 13-29.

29. Od. I 22, II 3 en 10, in: Heidensche grootmoedigheden. Door KORN: BOON. Te Rotterdam, By Pieter vander Veer ... 1699; blz. 71-73.

*Haarlem.*

*Herdr.*: Den tweeden druk ... *ibid.* 1704; *blz.* 71-73.

*Brussel, Leiden.*

30. Od. I 3 en 4, II 2, 3, 6, 10 en 14; IV 7; Epod. 2, in: *De Leermeeester der Zeden* ... t'Amsterdam, By Jacob van Royen ...; *blz.* 53-67, 102-106.

*Amst. Leiden.*

Deze druk schijnt de eerste te zijn. Een tweeden en derden heb ik niet kunnen vinden. Misschien hebben zij niet bestaan en werd, toen men *De Leermeeester* met *'s Menschen leven* vereenigde [zie AUSONIUS, n. 1, f], het geheele conglomeraat naar het tweede deel *De vierde Druk* geheeten.

*Herdr.*: a) *Id.* De vierde Druk [zie AUSONIUS, n. 1, f]; *blz.* 55-67, 102-106.

b) *Id.* 5<sup>e</sup> druk, 1750; *blz.* 55-67, 116-119.

c) *Id.* 6<sup>e</sup> dr. 1781; *blz.* 55-68; 120-123.

31. Od. IV 6, I 21; *Carm. Saec.*, in: *De Eeuw-spelen* ... door FL. DE BRUIN, 1703 [zie ZOSIMUS]; *blz.* 88-98.

32. Het IV<sup>e</sup> gezang uit het III<sup>de</sup> Boek van Q: Horatius Flaccus, naar onze tyden geschikt en uitgebreit door JACOB ZEEUS. Te Rotterdam, By Arnold Willis ... 1712.

(8), 26 *blz.* 8vo.

*Leiden.*

*Herdr.*: a) *Overgebleve Gedichten* van JACOB ZEEUS. *ibid.* 1726; *blz.* 83-113.

*Brussel, Nijmegen J.*

b) *Bloemlezing* uit de Ned. Dichters der achttiende eeuw ... door Dr. J. VAN VLOTEN. Arnhem, Is. An. Nijhoff en zoon. 1871; *blz.* 109-121.

33. Od. I 12, IV 14 in: LUKAS SCHERMERS Poëzy, 1712 [zie HOMERUS, n. 10, a]; *blz.* 310-312, 427-429.

*Herdr. Id.* 1725 (1730 en 1743); *blz.* 310-312, 449-451.

34. Od. III 30, in: *Verzameling van uitgelezene keurstoffen* ... t'Amsterdam, By Johannes Oosterwyk en Hendrik vande Gaete ... 1713; *blz.* 197.

*Brussel.*

35. Od. I 1-6, *achter*: De treurende Theems hersteld ... [door J. VAN HOVEN]. Te Amsterdam, By Hendrik vande Gaete ... 1714, *blz.* 23-31.

*Gent Ac., Haarlem.*

*Herdr.*: J. VAN HOVENS *Leedige Uuren*. In 's Gravenhage, By Pieter van der Burg ... 1720; *blz.* 45-59.

*Haarlem, den Haag.*

*Titeluitg.*: *Id.* In 's Gravenhage, Gedrukt by Nicolaes Pieter Blommendal ... 1728.

*den Haag.*

36. Od. II 3, III 9 en 21, IV 3 in: *Mengelpoëzy* ... [door A. HOPPESTEIN]. Te Leiden, By Johan Arnold Langerak. MDCCXVIII; *blz.* 155-164.

*Gent, Antw.*

37. Od. III 9, in: *Gedichten* van JOAN DE HAES ... Te Rotterdam, By Maarten van Loon. MDCCXX; *blz.* 757-758.

*Leiden, Londen.*

*Titeluitg.*: *Id.* Te Delft, By Reinier Boitet, MDCCXXIV.

*Katwijk, Londen.*

38. Od. III 1, I 11 in: J. PLUMERS *Gedichten*. Tweede deel. Te Leiden, By de Janssoons vander Aa ... 1723; *blz.* 194-196.

*Katwijk.*

39. Od. I 22 *in*: Gedichten ... van M<sup>r</sup> WILLEM DEN ELGER. T'Amsterdam, By Willem Barents ... 1726; blz. 61-63.  
Brussel.

40. Hekeldichten en Brieven van Q. Horatius Flaccus ... in Nederduitsch Ondicht overgebracht door B. HUYDECOPER. T'Amsterdam, By Willem Barents ... 1726.

LII, 210 blz. 4to. — Alle Satiren en Brieven, behalve *Ars Poet.* Leuven, Brussel.

Bevat bovendien, blz. 179-188 een vertaling in verzen van Sat. I, 1, herdrukt in n. 41 II.

41. I. Epist. I 1 door B. HUYDECOPER, *in*: Nieuwe Verzameling van mengeldichten, 1727 [zie BION, n. 1]; blz. 193-199.

Hedr. *in*:

II. Hekeldichten Brieven en Dichtkunst van Q. Horatius Flaccus In Nederduitsche vaarzen overgebracht door B. HUYDECOPER. t'Amsterdam, By d'Erven J. Ratelband en Compagnie, en Hermanus Uitwerf, 1737.

(20), 292, (1) blz. 4to; titelplaat en portret.

Antw. J., Brussel G., Katwijk, Nijmegen J.

Uittreksels *in*: De Levens der Latynsche Poeten ... door LUDDEWYK CRUSIUS ... Uit het Engelsch en Latyn vertaald door P. LE CLERCQ. Te Amsterdam, By Arent van Huissteen, En Rotterdam, By Coenraet Lubeek ... 1745; Inleiding en blz. 151 *vgl.*

Brussel G.

Titel van den eersten druk van het Engelsche boek: *The Lives of the Roman Poets. Containing a critical and historical account of them and their writings...* by LEWIS CRUSIUS. 2 dln. London, 1733.

42. Epod. 2 *vv.* 1-28 *metrisch vertaald in*: G. O. REIZII Belga Graecissans, 1730 [zie HOMERUS, n. 13]; blz. 560-561.

43. Epist I 4 en 10, Od. I 4, 11 en 32, II 3, III 9, IV 3 en 13 [door A. P. S.] *in*: Proeve van Dichtoeffening, 1731 [zie ANACREON, n. 6]; blz. 117-120, 317-325, 327.

44. Epod. 2, *in*: Godgeleerde ... Vermakelykheden [zie ARISTOTELIS, n. 2] Zestiende Stukje ... 1736; blz. 711-714.

Antw. J.

45. Od. I 23 en 11, II 10 *in*: KORNELIS ELZEVIER's Lierzangen en Toezangen. Te Gouda, By de Wed: J. vander Kloes ... 1737; blz. 6-7, 14-15, 50-51.

Leiden.

46. Od. III 1 door J. T. LA FARGUE, *in*: Verzameling Van Gedichten Van ... W. VAN HAREN, 1742 [zie POLYBIUS, n. 2, b]; blz. 52-54.

47. Od. II 6 en een aantal fragmenten uit de Oden in proza *vert.* *in*: De Levens der Lat. Poeten ... door P. LE CLERCQ ... 1745 [zie n. 41, II]; blz. 151 *vgl.*

48. Od. I 3, IV 7; Epod. 2, *in*: Gedichten van JOHAN MOORMAN. Te Middelburg, By Leenderd Bakker, 1745; blz. 305-308, 310-318.

Leuven.

49. Od. II 16 *in*: Nagelaate Poëzy, van GERARD MUYSER. Te Amsterdam, By Kornelis van Tongerlo, MDCCLX; blz. 77-81.

Brussel.

50. Od. I 1 door B., *in*: Dicht en Tooneel oeffeningen, door het

Genootschap Sine labore nihil... Eerste deel. Te Amsteldam, by Albrecht Borchers [1778]; blz. 81-83.

Nijmegen J.

51. I. A. Horatius ad Torquatum, Ode VII. lib. IV, gevolgd in het Nederduitsch door P. VAN WINTER N. S. Z. [1778].

(5) blz. 4to. — Latijn en Nederl. verzen.  
Leiden.

De vertaling herdr. in B en II.

B. 25 Oden en Epoden door P. v. W[INTER], in: Kl. Dichterl. Handschriften [zie ANACREON, n. 13], 2<sup>e</sup>, 3<sup>e</sup>, 4<sup>e</sup>, 6<sup>e</sup>, 7<sup>e</sup>, 10<sup>e</sup>, 11<sup>e</sup>, 12<sup>e</sup> Schak., MDCCCLXXXIX-MDCCCXCIX.

Herdr.: a) in II.

b) Kleine Dicht. Handschriften. Nieuwe uitg. Zesde deel ... MDCCCXXVII; blz. 252-299.

C. Vertaling van 32 oden en epoden, alle onderteekend V[AN] W[INTER] N. S. Z., vormende een bundeltje zonder titel noch omslag, dat berust op de bibliotheek der Universiteit te Leiden (Port. 31).

Het bundeltje bestaat uit katernen van zeer ongelijken omvang, die van één tot elf stukken bevatten. Hoe het tot stand gekomen is, weet ik niet. De meeste der 32 stukken staan niet in *Kleine Dicht. Handschr.*, en overdrukken uit *Horatius' Lierdichten* 1804 zijn het evenmin. Misschien stuurde van Winter gedrukte proeven zijner vertalingen aan vrienden rond, eer hij ze in zijn definitieve uitgave van 1804 opnam; aan die gewoonte zou dan ook het onder A genoemde stuk zijn ontstaan te danken hebben.

Herdr. in II.

II. Horatius' Lierzangen. In nederduitsche dichtmaat gevolgd door PIETER VAN WINTER, Nsz. Te Amsterdam, bij Pieter Johannes Uylenbroek, MDCCCIV.

XVI, 286, 68 blz. 8vo. — Od. I 25, III 10; Epod. 5, 8, 12 en 17 zijn niet vertaald.

52. Od. II 10 en 15; Epod. 2; Epist. I 10, in: Poëzy van P. HUISINGA BAKKER. II, 1782 [zie CLAUDIANUS, n. 2] blz. 55-56, 101-109.

53. Od. I 23 door E.; I 22 en III 9 door J. C. v. A., in: Taal- Dicht- en Letterkundig Kabinet [zie ANACREON, n. 9]. Tweede deel ... MDCCCLXXXII; blz. 346. — Derde deel ... MDCCCLXXXII; blz. 229-230. — Vierde deel ... MDCCCLXXXIII; blz. 212-213.

54. Od. II 3, in: Mengelwerk [zie ARRIANUS, n. 6]. IV. Stukje, [door W. E. DE PERPONCHER] ... M.DCC.LXXXIII; blz. 165-166. — Od. II 10 en 16; Epod. 2, *ibid.* VI. Stukje [door *id.*]. M.DCC.LXXXIV; blz. 113-128.

Leiden, Maastricht J.

Herdr.: a) Gedichten van W. E. DE PERPONCHER ... I. Deel. Te Utrecht, By de Wed. J. van Schoonhoven, 1800; blz. 193-207.  
Utrecht.

b) *Id.* Tweede uitgave ... *ibid.* 1808; blz. 313-321.

Amst.

55. Epod. 2, in: Poëtisch Mengelwerk; door, Mr. RHIJNVIS FEITH, Te Amsteldam, by J. B. Elwe. MDCCCLXXXVIII; blz. 259-265.

56. Od. III 23, II 6, I 31; Epod. 1; Od. I 34 en eenige fragmenten, in proza vertaald, in: Quintus Horatius Flaccus; door R. v. OMMEREN ... Te Amsterdam Bij P. D. Hengst. MDCCCLXXXIX.

Brussel.

57. Od. II 10, IV 7 vv. 1-20, IV 12, II 14, II 3, III 1, II 2 door

BILDERDIJK *in*: Kl. Dicht. Handschriften [zie ANACREON, n. 13], 2<sup>e</sup>, 4<sup>e</sup>, 5<sup>e</sup>, 6<sup>e</sup>, 7<sup>e</sup>, 8<sup>e</sup> Schak. MDCCCLXXXIX-MDCCXCV.

*Hedr.*: a) Verspreide Gedichten van Mr W<sup>m</sup> BILDERDIJK. Eerste deel. Te Amsterdam bij Immerzeel en Comp. MDCCCIX; blz. 101-103, 110-126.

b) *in*: Kl. Dicht. Handschr. Nieuwe uitg., I<sup>e</sup> D. 1823; blz. 304-308, 172-173, 186-187, 137-138; *en* VI<sup>e</sup> D., 1827; blz. 379-380.

c) II 10 *in*: Bilderdijsk. Bloemlezing ... door Dr. J. VAN DER VALK. Deel I. Rotterdam, Drukk. Libertas, 1921; blz. 181-182.

59. Od. II 6 *en* 10 [door M. C. VAN HALL] *in*: Bydragen, ter be-  
dam, by Pieter Johannes Uylenbroek. MDCCXCIII; blz. 193-194.

*Nijmegen J.*

59. Od. II 6 *en* 10, [door M. C. VAN HALL] *in*: Bydragen, ter be-  
vordering der schoone kunsten en wetenschappen, uitgegeven door  
Mr. RHYNVIS FEITH *en* JACOBUS KANTELAAR. Tweede stuk. Te Amster-  
dam, bij Johannes Allart, MDCCXCIV; blz. 402-403, *en*: Id., Derde  
stuk, *ibid.* MDCCXCVI; blz. 551.

*Hedr.*: a) Od. II 6 *in*: M. Val. Messala Corvinus door M.  
C. VAN HALL, II<sup>e</sup> deel, 1820 [zie n. 72]; blz. 143-144.

b) *Beide stukjes in*: Bydragen ... door FEITH *en* KANTELAAR  
[2<sup>e</sup> druk]. Eerste deel. Te Rotterdam, bij J. Immerzeel, Junior,  
MDCCCXV; blz. 247-248. — Tweede deel, *ibid.*, MDCCCXXV;  
blz. 262.

c) II 10 *in*: Gedichten van Mr M. C. VAN HALL ... Derde Ver-  
zameling. Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey en Zoon.  
MDCCCXXXIX; blz. 137-138.

d) *Beide stukjes in*: Navolgingen uit oude Latijnsche dich-  
ters, door Mr. M. C. VAN HALL. Buiten den handel, z. adres  
[1855]; blz. 97-98, 145-146.

*Nijmegen J., Amst. I., Leiden.*

60. Od. I 30, III 9, II 4 door G. OUTHUYS, *in*: Kl. Dicht. Hand-  
schriften [zie ANACREON, n. 13], Agtste Schak ... MDCCXCV; blz. 80,  
123-128.

*Hedr.*: a) Jeugdige Gedichten van G. OUTHUYS. Te Franeker,  
Bij Tæke J. Tuinstra. MDCCCXX, blz. 63-71. — *Hierin boven-*  
*dien*, blz. 37-38: Od. I 11.

b) Kl. Dicht. Handschr. Nieuwe uitg. Vierde deel.  
MDCCCXXIV, blz. 283-284, 262-263, 275-276.

61. Epist. I 2 door A. S., *in*: Vaderl. Bibl. ... [zie THEOCRITUS, n.  
14]. Agtste deels tweede stuk ... MDCCXCVI; blz. 211-214.

62. Epod. 16 door TOUS. WOORDHOUDER, *in*: Kl. Dicht. Handschrif-  
ten [zie ANACREON, n. 13], Veertiende Schak. MDCCCI, blz. 56-58.

*Hedr.*: Id. Nieuwe uitg. Zesde deel. MDCCCXXVII; blz.  
247-249.

63. Od. II 3 *en* 18; I 4, II 16, IV 10; Epod. 2; Od. I 22, III 9 *en*  
30, door P. DE GRIENT DRIEUX, *ibid.* 18<sup>e</sup>-20<sup>e</sup> Schak., MDCCCVI-  
MDCCCIX.

*Hedr.*: Id. Nieuwe uitg. Derde deel. MDCCCXXIII, blz. 36-  
48.

64. Od. I 31, II 10, 16 *en* 18; Epod. 2 *en* een aantal soms vrij aan-  
zienlijke fragmenten uit Od., Sat. *en* Epist. *in* proza vert. *in* de vier  
zielen van: Zedekundige Schoonheden ... door N. G. VAN KAMPEN,  
1807-1810 [zie CICERO, n. 19].

65. Tien Lierzangen van Horatius ... in dezelfde voetmaat overgebracht door P. H. A. J. STRICK VAN & TOT LINSCHOTEN ... Te Amsterdam, bij Pieter Johannes Uylenbroek. MDCCCVIII.

(8), 35; (3) blz. 4to. — Od. I 9, 11 en 13; II 3, 6 en 10; III 9 en 13; IV 7; Epod. 4.  
Leiden.

*Hedr.*: Od. II 3 en 10 in: Neerlands Letterk. door DE KEYSER. Tweede stuk. Poëzie, 1873 [zie THUCYD. n. 3]; blz. 230.

*Titeluitg.*: 1877 en 1880.

66. Proeven van Lierzangen van Horatius, in dezelfde Latijnsche maat ... overgezet door Mr. G. DORN SEIFFEN, in: Bibl. van oude Letterk. Eerste deel. Te Amsterdam, bij Jan ten Brink, Gz. MDCCCVIII; blz. 609-630.

Od. I 4 en 21, II 18, IV 2; Epod. 2, 3 en 7.

67. Od. I 24, II 15, in: C. C. Plinius Secundus, door M. C. VAN HALL, 1809 (en 1819) [zie PLINIUS MIN., n. 2]; blz. 11-12, 38.

II 15 *herdr.* in: Gedichten van M. C. VAN HALL, 3<sup>e</sup> verzam. 1839 [zie n. 59, c]; blz. 135-136; — en in Navolgingen, 1855; blz. 38.

68. Od. III 29 vv. 29-64; Epod. 2; Od. IV 2 vv. 1-32, in: Winterbloemen van Mr. W. BILDERDIJK. Eerste deel. Te Haarlem, By Francois Bohn. 1811; blz. 66-73, 115-116. — Epod. 13 *ibid.* Tweede deel, *ibid.* 1811; blz. 64-65.

Epod. 2 *opgenomen* in: Bloemlezing uit de Ned. dichters der 19<sup>e</sup> eeuw ... door J. VAN VLOTEN. I ... Deventer A. ter Gunne, 1861; blz. 14-15. — *Id.* 2<sup>e</sup> dr. *ibid.* 1867; blz. 15-16. — *Id.* 3<sup>e</sup> dr. Zwolle, Tjeenk Willink [1872]; blz. 15-16.

69. Od. II 3, in: Vaderlandsch Magazijn [zie ISOCRATES, n. 5], Vijfde deel, eerste stuk ... MDCCCXII; blz. 153-154.

70. Od. III 1 door B. R. VAN DER MEULEN, in: Dichtoefeningen van het genootschap onder de zinspreuk: Kunstliefde spaart geen vlyt. Eerste deel. Gedrukt in Den Haag, by G. Vosmaer ... 1813; blz. 94-96.

71. I. Od. I 1-9 [door H. G. OOSTERDIJK], in: Mnemosyne ... V. Stuk. Te Dordrecht ... 1818; blz. 285-306.

*Hedr.* in:

II. Lierzangen van Q. Horatius Flaccus in nederduitsche verzen gebracht door H. G. OOSTERDIJK ... Te Haarlem, bij de Wed. A. Loosjes Pz. MDCCCXIX.

XXIV, 200 blz. 8vo. — Oden behalve I 25; 13 Epoden; Eeuwduicht.

72. Od. III 4 vv. 9-25, III 18, II 1 (*gedeeltelijk*); Epod. 9; Od. I 37; Epist. I 4; Carm. saec., in: M. Valerius Messala Corvinus ... door Mr M. C. VAN HALL ... Eerste deel. Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey, MDCCCXX. — Tweede deel, *ibid.* MDCCCXX

*Hedr.*: Navolgingen ... 1855 [zie n. 59, d].

73. Od. III 9, door J. F. WILLEMS, in: Bundel, uitgegeven door de Kon. Maatschappij van vaderlandsche Taal- en Letterkunde, te Brugge ... voor het jaar 1821 ... Te Brugge, By Bogaert-Verhaeghe; blz. 89-90.

*Hedr.*: a) Nalatenschap van J. F. WILLEMS ... 1856 [zie CATULLUS, n. 4]; blz. 105-106.

b) Keus uit de Dicht- en Prozewerken van JAN FRANS WILLEMS, verzameld door MAX ROOSES. Eerste deel ... Gent ... Willem Rogghé, 1873; blz. 84-85.



74. Od. II 16, I 15, III 24, *in*: Sprokkelingen door M<sup>r</sup> WILLEM BILDERDIJK. Te Rotterdam, by J. Immerzeel, junior. 1821; *blz.* 101-107, 109-114.

75. Od. II 9, I 12, III 16 *en* 10 door P. CAMPER, *in*: Letterkundig Magazijn ... [zie PINDARUS n. 5]. Voor ... 1822. Tweede stuk, *blz.* 367-368. — Voor ... 1823. Tweede stuk; *blz.* 90-92. — Voor ... 1824. Tweede stuk; *blz.* 278-280.

76. Od. III 4 *en* 27 *vv.* 25-76 *in*: Krekelzangen van M<sup>r</sup> WILLEM BILDERDIJK. Derde deel. Te Rotterdam, by J. Immerzeel, junior, 1823; *blz.* 143-149, 163-169.

III 4 *herdr.* *in*: BILDERDIJK, Bloemlezing door J. VAN DER VALK, I, 1921 [zie n. 57, c]; *blz.* 205-209.

77. Od. II 3 *en* 6, *in*: Gedichten van Mr JAN TEN BRINK ... Te Amsterdam, bij ten Brink & de Vries. MDCCCXXIII; *blz.* 66-69.

*Herdr.*: Lessen van Wijsheid ... 1855 [zie CLAUDIANUS, n. 8, b], *blz.* 40.

78. Od. I 12, *vv.* 1-12; I 35, *vv.* 1-28; Epist. I 2; I 6 *en* I 19, *vv.* 1-16, *in*: Rotsgalmen van M<sup>r</sup> WILLEM BILDERDIJK. Eerste deel. Te Leyden, by L. Herdingh & Zoon. MDCCCXXIV; *blz.* 1, 110-111; Tweede deel, *ibid.*, MDCCCXXIV; *blz.* 1-14.

79. Od. III 9 *in*: Algemeen letterlievend Maandschrift. Achtsten Deels tweede Afdeeling. Te Amsterdam ... 1824; *blz.* 437-438.

80. Od. II 10 *en* III 23; III 9 *en* 21, door V. W., *in*: Letterkundig Magazijn ... [zie PINDARUS, n. 5] Voor ... 1824. Tweede stuk ..., *blz.* 369-372; Voor ... 1825. Tweede stuk ..., *blz.* 179-183.

81. Od. III 29, *in*: Gedichten van Mr. A. F. SIFFLÉ. Te Middelburg, bij de Gebroeders Abrahams, 1825; *blz.* 183-187.

82. Od. IV 2, door TH. VAN LOO, *in*: Bundel ... [zie n. 73] voor het jaar 1825 en 1826. Te Brugge ... Bogaert-Dumortier; *blz.* 78-81.

83. Od. IV 6 *vv.* 1-20; Epist. I 16 *vv.* 17 *vlg.* *in*: Navonkeling van Mr WILLEM BILDERDIJK. Eerste deel. Te Leyden, By L. Herdingh en Zoon. MDCCCXXVI; *blz.* 95-96, 119-122.

84. Les Poésies d'Horace, Traduites littéralement en français et en hollandais ... par VICTOR DE BONTRIDDER, âgé de 14 ans ... 1<sup>re</sup> Livraison. A Liège, Chez F. De Boubiers ... 1826. — 2<sup>e</sup> livraison, *ibid.* ... 1826.

8vo. — 1<sup>re</sup> livr., 64 *blz.*: 32 oden uit het 1<sup>e</sup> boek; op 2 kolommen, Fransch en Nederl. proza. — 2<sup>e</sup> livr., 84 *blz.*: het 1<sup>e</sup> Boek der Satiren; op 2 kolommen, Fr. en Ned. proza; *blz.* 69-84; proza-vert. der Ars poet. in 't Fransch alleen. — *Troisième et dernière livraison* bevat geen Nederl. meer.

85. Brieven van Q. Horatius Flaccus ... Door M. S. POLAK. Te Amsterdam, bij S. de Grebber, 1827.

VI, 317 *blz.* 8vo. — Alle brieven, behalve de *Ars poet.*, in proza vert.

86. Od. II 18, IV 9, II 16, *in*: Gedichten van M. C. VAN HALL. ... Tweede verzameling. Te Amsterdam, bij Johannes vander Hey en Zoon en ten Brink & de Vries. MDCCCXXIX; *blz.* 61-64, 75-78, 103-105.

*Herdr.*: Navolgingen ... 1855 [zie n. 59, d]; *blz.* 149-152, 66-69, 93-96.

87. Od. II 3 *in*: Mengeling van ... dichtstukken door J. F. VAN GOETHEM ... te Haarlem By de Erven Francois Bohn 1830; *blz.* 88-90.

88. Od. II 16 door S. B. *in*: De Fakkel ... 7<sup>e</sup> Jaargang. Te Rotterdam ... 1831; *blz.* 375-376.

89. Od. I 15, III 13, I 9; Epod. 7, *in*: Anacreontische Zangen, door W. R. VAN HOËVELL, 1823 [zie ANACREON, n. 18]; *blz.* 41-44, 46, 55.

90. Od. I 15 door P. VAN DUYSE, *in*: Nederduitsche Letteroefeningen. Gent, By Snoeck-Ducaju en Zoon ... 1834; *blz.* 191-193.

*Geheel omgewerkt in*: Nag. Ged. VIII [zie n. 106], *blz.* 34-36.

91. Od. I 4, III 9, II 3, III 13 door W. HECKER, *in*: Dichterlijk Mengelwerk, 1836 [zie ANTHOL. GR. n. 5]; *blz.* 5-9.

92. Od. IV 3, II 20, door T. VAN LOO, *in*: Verzameling van Jubeldichten en Gezangen, opgedraegen aen ... Franciscus Canneel ... den 28 February 1836, benevens nog eenige kleyne Dichtstukjes ... Brugge, ... Van de Castele-Werbrouck; *blz.* 45, 47.

*Gent J.*

93. Od. I 1 door P. P. ROORDA VAN EYSINGA, *in*: Algemeen letterlievend Maandschrift. Twintigste deel. Mengelwerk. Te Amsterdam ... 1836; *blz.* 262.

94. Od. II 14 door K. S. ADAMA VAN SCHELTEMA, *in*: Ochtend-Schemering. Jongste Mengelingen ... [zie ANACREON, n. 21, I, A], 1838; *blz.* 108-109.

95. Epist. I 20 door B. PH. DE KANTER, *in*: Morgenrood. Mengelingen ... [zie EURIPIDES, n. 14], 1839; *blz.* 190-192.

96. Epod. 2. Naar het oud-friesch van Jr. Mr. M. DE HAAN HETTEMMA, door Mr. A. VAN HALMAEL, Jr., *in*: De Vrije Fries ... Eerste deel. Te Leeuwarden ... 1839; *blz.* 299-301.

97. Sat. I 1 vv. 1-42, *in*: Qui fit, Maecenas? ... door Mr A. W. ENGELSEN. Te Groningen, bij W. van Boekeren. 1839; *blz.* 1 *vgl.*

98. Od. I 23 en Eeuwzang, *in*: Vertaalde Poëzy door J. J. L. TEN KATE. te 's Gravenhage, bij K. Fuhri, 1839; *blz.* 163-164 en 189-193.

99. Od. III 9, *in*: Studenten Almanak 1840. Leyden ...; *blz.* 178-179.

100. Od. IV 5 door B. PH. DE KANTER, *in*: Morgenrood. Nieuwe Mengelingen ... 1840 [zie EURIPIDES, n. 14] *blz.* 27-28.

101. Sat. I 6 *in proza vert. door* J. D. [= J. B. DAVID], *in*: De Middelaer ... Tweede Jaergang. 1841-1842. Te Leuven ...; *blz.* 89-93.

102. I. A. Od. I 20 door J. M. DAUTZENBERG, *in*: De Broederhand ... Brussel ... 1845; *blz.* 481; Od. I 1, 20 (*herdrukt*) en 23; III 9 door *id.*; *ibid.*, 1846; *blz.* 356-359.

*Hedr.*: a) III 9 *in*: Gedichten van DAUTZENBERG, 1850 [zie B]; *blz.* 194-195; — *en in*: J. M. Dautzenberg, Bloemlezing ... door A. SAUWEN. Brussel, Vlaamsche Boekhandel, 1908; *blz.* 59-60.

b) I 1, *in*: Beknopte Prosodia der nederduitsche Tael door J. M. DAUTZENBERG. Antwerpen ... Hendrik Peeters ... 1851; *blz.* 29-30; — Nederduitsche Tael- en Letterkundige lessen ... door F. VAN DRIESSCHE ... Brussel, F. Claassen ... Amsterdam, H. J. van Kesteren ... 1860; *blz.* 473-474. — Bloemlezing uit Ned. Dichters door POL DE MONT. Gent, Hoste, 1883; *blz.* 126.

B. Od. I 14 en 32, II 10, *in*: Gedichten van J. M. DAUTZENBERG ... Brussel ... G. Muquardt ... 1850; *blz.* 191-194.

*Hedr.*: Od. I 14 *in*: Bloemlezing ... door SAUWEN [zie A, a]; *blz.* 58-59.

C. Od. I 5, 18 en 22, in: *Bekn. Prosodia* 1851 [zie A, b]; blz. 24-25, 31-32.

*Herdr.*: Od. I 5 in: *Verhandeling over den Ned. versbouw* door PR. VAN DUYSSE, 2<sup>e</sup> deel, 1854 [zie n. 3]; blz. 149; — in: *Bloemlezing* door POL DE MONT [zie A, b]; blz. 127.

*Alles herdrukt in II.*

II. Horatius' Oden metrisch vertaald door J.-M. DAUTZENBERG ... Brussel, Drukkerij Weduwe Monnom ... 1923.

V, 86 blz. 8vo. — Vert. van boek I, geheel; II, 1-12 en begin van 13; III, 8, 9, 11, 20 en 30; IV, 11. — I 1 is viermaal, I 2, 9, 26, 30, 37 en 38 zijn tweemaal vertaald.

103. Od. II 14, I 21 door B. PH. DE KANTER, in: *Mengelingen van het letterkundig genootschap: Oefening kweekt kennis*. Voor 1847 en 1848. Poëzij. 's Gravenhage ... Gebroeders Giunta d'Albani, 1849; blz. 45-46, 67.

104. Od. I 4, II 10 en 14, in: *Vrolijkheid*. Poëzij door Mr PRUDENS VAN DUYSSE. Leeuwarden, V. Meursinge. 1853; blz. 18, 142-143, 177-178.

105. *Elf stuks en een paar fragmenten in: Navolgingen* ... door M. C. VAN HALL, 1855 [zie n. 59, d].

*Vert. van Od. III 1 overgedr. in: Astrea* ... Utrecht, 5<sup>e</sup> jaarg., 1855-56; blz. 191. — *Vert. van Od. III 23 en 16 vv. 16 vlg. in: Lessen van Wijsheid* door W. STAATS EVERS, 1857 [zie CLAUDIANUS, n. 8, b]; blz. 9-10, 23-24.

106. *Twaalf Oden (waaronder I 15 tweemaal vertaald) en Od. III 27 vv. 29-76; Epod. 6 en 7; Sat. I 1, vv. 1-65; Ars poet. 1-105, in: PR. VAN DUYSSE's Nagelaten Gedichten, VIII<sup>e</sup> d. 1884 [zie ANACREON, n. 26]; blz. 31-69.*

107. Epist. I 20, door B. PH. DE KANTER, in: *Vergeet mij niet*. Muzen-Almanak voor 1860. Amsterdam ...; blz. 151-154.

108. I. A. Od. III 9 door FRANS DE CORT, in: *De Vlaemsche School* ... Zevende Jaargang. Antwerpen ... 1861; blz. 35-36.

*Herdr.*: Lieder en van FRANS DE CORT. Groningen, J. B. Wolters; Antwerpen, J. W. Marchand en Cie. 1868; blz. 168-169. — en in II.

B. Epist. I 1 door FRANS DE CORT, in: *De Toekomst* ... Jaargang 1873. Antwerpen ...; blz. 192-195.

*Id. in: De Vlaemsche School* ... 1873. Antwerpen ...; blz. 117-119. — en in II.

C. Od. II 16, door FRANS DE CORT, in: *De Nederlandsche Spectator*, 1875; blz. 415.

*Herdr. in: De Toekomst*. Gent ... 1876; blz. 208. — en in II.

D. Od. III 7 door FRANS DE CORT, in: *Euphonia*, 1<sup>e</sup> Jaargang, nr 8 (20 Mei 1876); blz. 4. — *Herdr. in II.*

II. 14 stuks uit Od. en Epist. in: FRANS DE CORT. Lieder en Gedichten ... Brussel, ... Weduwe Monnom ... 1912; blz. 657-691.

109. *Bekorte proza-vert. van Sat. I 6 vv. 110-129, II 6 vv. 1-62; Epist. I 15 vv. 1-25 en andere fragmenten, in: Q. Horatius Flaccus* ... Door S. KARSTEN. Utrecht, Kemink en Zoon. 1861; blz. 97 vlg.

110. Od. I 4 vv. 13-20 in *verzen* en Epist. I 6 in *proza* door D<sup>r</sup> D. TERPSTRA, in: *Bijdragen tot de kennis der Nederl. Gymnasiën* voor 1862-1863 ... Zutphen ... 1863; blz. 174, 186-189.

111. De eerste ode Horatii door GUIDO GEZELLE, in: *Lettervruchten*

van het Tael- en Letterlievend Studenten-Genootschap ... onder de Zinspreuk: Met Tyd en Vlyt ... Leuven ... Vanlinthout en C<sup>ie</sup>. 1863; blz. 105-106.

*Herdr.:* a) *in:* De Vlaamsche Vlagge ... 1875. 3<sup>e</sup> Aflevering ... Te Brugge, ter drukkerij van Modest Delpace ...; blz. 28-29.  
*St. Lodewijks-college te Brugge.*

b) *Id.* Eerste en tweede jaar. 1875-1876 ... Tweede druk. By Modest Delpace ... Brugge; blz. 67.

c) GUIDO GEZELLE. Lieder en Berichten et reliqua. Leuven bij Karel Fonteyn ... Rousselaere bij Julius De Meester ... 1880; blz. 57-58.

112. Brief ... over de Dichtkunst ... door [J. H. J.] V[AN] W[AGENINGEN] ... Utrecht, J. G. Broese, 1866.  
50 blz. gr. 8vo.

113. Epod. 2, *in:* Letterloover. Gedichten door Mr J. F. A. LEESBERG. Amsterdam, C. L. van Langenhuysen. 1876; blz. 188-190.

114. Od. I 15 door EM. WOLFS, *in:* Onze Dageraad ... Herenthals ... V. J. Du Moulin. 1876; blz. 107-108.

115. Od. II 3 door A. H. BROENS, *in:* De Nederlandsche Spectator, 1877; blz. 119.

116. Od. I 1 door W., *in:* Euphonia ... 2<sup>e</sup> jrg. Arnheim ... 1877; blz. 284.

117. Od. IV 7 door E. G. M., *in:* Utrechtsche Studenten-Almanak voor ... 1878. Utrecht ... 1877; blz. 77-78.

118-119. Od. III 30 door J. R. STEINMETZ, *en id.* door J. R. A. ENGELBERG, *in:* De Nederl. Spectator, 1879; blz. 213-214.

120. Od. II 10 [door?] *en* I 24 [door H.] *in:* Almanak van het Leidse studentencorps voor 1883. Leiden; Mengelwerk, blz. 4-5; *id.* voor 1885, *ibid.*, Mengelwerk, blz. 17-18.

121. Od. I 37 *en* III 9 door L. A. J. BURGERSDIJK, *in:* De Nederl. Spectator, 1884; blz. 23.

Od. I 37 *herdr. in:* a) De Werken van WILLIAM SHAKESPEARE, vertaald door Dr. L. A. J. BURGERSDIJK. Negende deel ... Leiden, E. J. Brill, 1887; blz. 523-524.

b) *in:* Beatus ille, door J. J. HARTMAN, 1913 [zie n. 133]; blz. 64-65.

c) *in:* *Id.* 2<sup>e</sup> druk, 1921; blz. 65-66.

122. Sat. I 1, *metrisch vert. in:* Gedichten door Mr. C. VOSMAER. Leiden, A. W. Sijthoff [1887]; blz. 52-56.

123. I. Od. IV 7 door Dr. H. C. MULLER, *in:* Nederland, 1887, Tweede deel; blz. 103-104. — *Herdr. in* II.

II. Od. III 30, I 22, III 9, IV 3, I 23, IV 7, *in:* Verspreide Gedichten van Dr. H. C. MULLER. Utrecht, P. den Boer. 1908; blz. 82-87.

124. 12 oden door G. JONCKBLOET S. J. *in:* De Katholiek, 96<sup>e</sup> deel, 1889; blz. 379-384; — 97<sup>e</sup> deel, 1890; blz. 328-336; — 98<sup>e</sup> deel, 1890; blz. 253-258.

125. Epod. 2, *in:* Liefde's Dageraad, door EDW. B. KOSTER, 1890 [zie EURIPIDES, n. 22, a]; blz. 88-90.

*Herdr.:* a) Verz. Ged. van EDW. B. KOSTER 1903 (*en* 1917) [zie ANTHOL. GR. n. 6]; blz. 402-404.

b) Ged. van EDW. B. KOSTER, 1907; blz. 235-237.

- c) Oden vert. door VAN DER WEERD, 1907 [zie n. 131]; blz. 202-204.
- d) Nederduitsche Bloemlezing... door J. BOLS en J. MUYLDERMANS. Tweede deel. Zesde uitg. Mechelen... Raym. Van Velsen ... 1914; blz. 633-635. — *Id.* Zevende uitg., *ibid.* 1921; blz. 633-635.
126. Sat. I 1, door J. B. KAN, in: *Erasmiani Gymnasii Programma Litterarium* ... Roterodami Apud Wenk & Birkhoff. MDCCCLXX XXII; blz. 45-48.
127. Sat. I 9 en Od. I 18 door J. B. KAN, in: *De Nederlandsche Spectator*, 1897; blz. 273; en 1898; blz. 289.
128. Carm. saec.; Od. IV 7, II 10 door RAFAËL VERHULST, in: *De Vlaamsche Gids* ... Antwerpen ... 1905; blz. 455-465.  
Latijn en Nederl. verzen.
129. Horatius' Satiren in poëza (*sic*) vertaald ... door Dr. W. G. VAN DER WEERD ... A. Versluys, Amsterdam, 1906.  
XI, 128 blz. 8vo.
130. Horatius' Brieven in proza vertaald ... door *id.*, *ibid.*, 1906.  
(6), 131-267 blz. 8vo.
131. Horatius' Oden en Epoden in proza vertaald ... door *id.*, *ibid.*, 1907.  
229 blz. 8vo. — Daarin ook blz. 77-78, 128-129, een metrische vert. van Od. II 3, III 9.
132. Od. I 32 en III 21 door VERSIFICATOR, in: *Rostra Gymnasiorum*. 4<sup>e</sup> jrg., 1911-1912; blz. 51 en 71.
133. 31 stuks uit Od. Sat. en Br., en fragmenten van 3 andere stukken, in: *Beatus ille* ... door J. J. HARTMAN ... Leiden, S. C. van Doesburgh. 1913.  
*Hedr.*: in: *Id.*, tweede herziene druk, *ibid.*, 1921.
134. Od. I 35, II 18 in: *Nachtwaken. Gedichten van BALTHAZAR VERHAGEN*. H. Prakke, Nijmegen, [1913]; blz. 49-52.
135. Od. I<sup>e</sup> Boek door JAAP VAN GELDEREN, in: *De Beweging*. 12<sup>e</sup> jrg. MDMXVI. Eerste deel, blz. 40-53, 225-239; Tweede deel, blz. 132-143; Derde deel, blz. 138-147. — Od. II<sup>e</sup> Boek door *id.* in: *Groot-Nederland*, 1921, Amsterdam, I<sup>e</sup> deel, blz. 4-17, 51-58, 170-177, 261-266. — Od. III<sup>e</sup> Boek, 1-6 door *id.*, *ibid.* 1923, I, blz. 1-8, 174-182.
136. Sat. I 1 door J. J. HARTMAN, in *proza vert.* in: *Vragen van den dag* ... XXXI. Amsterdam ... 1916; blz. 342-345.  
*Hedr.*: a) in: *Honderd jaar* ... door J. J. HARTMAN, 1918 [zie PLINIUS MIN. n. 7]; blz. 77-81.  
b) In: *id.* 2<sup>e</sup> uitg., 1921.
137. Od. I 4, III 9 door GELLIE A. VAN EERDE, in: *Onze Eeuw*. 16<sup>e</sup> jrg. Tweede deel. Haarlem ... [1916]; blz. 413-414, 440-441.
138. Epist. II 3 vv. 220-250 door BALTH. VERHAGEN, in: *Het Getij*. VI, 1921 [zie EURIPIDES, n. 28], blz. 3-4. — en in de *afzonderlijke uitgaaf van De Cycloop* blz. 5-6.
139. Od. I 35 door BALTH. VERHAGEN, in: *Het Getij* VI, 1921; blz. 245.

140. Epod. 5 en 17 *gedeeltelijk in proza vert. in* : De Magie ... door K. H. E. DE JONG, 1921 [zie EURIPIDES, n. 30]; blz. 59-61.

141. Od. I 9 *metrisch vert. door* LALUS, in: Rostra Gymnasiorum, XIV<sup>e</sup> jrg., 1921-22; blz. 37.

142. Od. II 3 *metrisch vert. door* NEGREB SELOWA, *ibid.* blz. 51.

## CXII. Justinianus.

1. Institutiones Imperiales Instituten een gerechtich oorsprôck der keiserlijke rechtê. Van ... THOMAS MURNER ... in die duytsche tale ouer gheset [en in 't Nederl. door?] Thâtwerpê ... bi mi Claes de Graue. [Aan het slot:] Int iaer ôs heeren als men screef Duisent CCCCC. en XX. op den. XIIIJ dach van Junius.

(2), CXV bldn 4to.

*Leuven II, den Haag, Utrecht.*

*Herdr.:* a) Thantwerpen ... bi mi Claes de Graue ... [Aan het slot:] Int Jaer ons Heeren. M.CCCCC. en XXXiiij. op den. XXiiij. dach van Nouember.

(2), C bldn 4to.

*Amst. (defect), Leiden.*

b) Thantwerpen ... By mi Symon Cock. [Aan het slot:] Int iaer ons Heeren. M.CCCCC. en XLiiij.

C.xc, (3) bldn 8vo.

*Gent, den Haag.*

c) ... Thantwerpê ... By mi Symon Cock ... [aan het slot:] Int iaer ons Heeren. M.CCCCC. ende XLVJJ.

C.lxxxix, (3) bldn 8vo.

*Plantijn (A 2366 en A 3037; dit 2<sup>e</sup> ex. is defect), Groningen.*

d) In 's Graven-Haghe By Hillebrant Jacobsz, ... 1620.

250, (3) blz. 4to.

*Amst.*

e) ... in 's Graven-Hage, By de Weduwe van wijlen Hilbrand Jacobsz van Wouw ... 1648.

250, (3) blz. 8vo.

*Amst. (1068 F 15).*

*Id. met adres:* t'Amsterdam, By Ian van Hilten ... 1648.

*Groningen.*

f) ... In 's Gravenhage, By de Weduwe, ende Erfgenamen van wijlen Hillebrandt Jacobsz. van Wouw ... 1648.

183, (3) blz. 4to. — Vermoedelijk een nadruk.

*Amst. (436 G 243), den Haag.*

2. \*H. A. SCHINGEN. Kort begryp van 't corpus Juris. Leiden. 1635.

(VAN DER AA. Biogr. Woordenb.).

*Herdr.:* a) Corpus Iuris, ofte kort Begryp Van alle Titulen van de 48 Boecken Digestorum Justiniani. Eertijds uytgegeven door H. A. SCHINGEN, ende nu meer als een derden-deel vermeerdert ... In Delf, by Ian Pietersz. Waelpot ... 1642.

(12), 276 blz. 12mo. — Stukjes uit een aantal titels van de 50 boeken der Dig.

*Brussel, den Haag.*

b) *Id.* ... ende nu de helft vermeerdert ... Door JACOB SPOORS ... Tot Delf, ... by Abraham Waelpot ... 1658.

(22), 298, (1) blz. 12mo.

*Amst.*

3. Justiniani Imperatoris Institutiones sive Elementa Juris :

dat is de Leringen of Beginzelen des Regts Van den Keizer Justiniaan Begreepen in vier Boeken. Door N. N. R[egts] G[eleerde]. Te Leyden, By Hendrik van Damme ... 1705.

(20), 516 blz. 8vo.  
*Gent, Amst.*

*Titeluitg.*: T'Utrecht, By Jacob van Poolsum [en] Melchior Charlois, 1728.

*den Haag.*

4. Het standhoudend en verschoven Roomsch Regt, Dat begrepen is In de vier eerste boeken van 't Lighaam des Regts, Ofte de Onderwijzinge van den Keizer Justiniaan, In Hollands overgebracht ... door CORNELIS ORTWIJN, R. G. ... Te Leyden by Hendrik van Damme... 1715.

(16), 422 blz. 4to.  
*den Haag.*

*Titeluitg.* a) \*2<sup>e</sup> druk?

b) Derden druk. Tot Amsterdam, By Salomon Schouten ... 1734.

*Leiden.*

### CXIII. Justinus.

1. De Historien Ivstini ... Getranslateert ... Door FLORENS VAN WEE ... Tot Arnhem By Jan Janszen ... M.DC.X.

240, (10) bldn 8vo.  
*Leuven, Amst.*

2. De Historien van Justinus ... vertaelt Door F. v[AN] H[OOGSTRAETEN]. Tot Dordrecht By Fransois van Hoogstraeten ... [1682].

(8), 472 blz. 12mo.  
*Gent, Nijmegen J.*

*Herdr.*: \*De tweede druk. Tot Rotterdam, By Fransois van Hoogstraten, 1692.

(*Nederl. Letterk. Populaire Prozaschrijvers der XVII<sup>e</sup> en XVIII<sup>e</sup> eeuw. Amst. Fr. Muller & C<sup>ie</sup>, 1893; n. 337.*)

*Titeluitgaaf* (?): De tweede druk ... Te Dordrecht, By Dirk Goris ... 1696.

(10), 542, (31) blz. 12mo.  
*Brussel G., Gent, Leuven II.*

3. De XLIV historise Boeken van Justinus. Ná de Vertalinge van J. v. G. In Néderduidse Helden-Vaarzen overgebracht door HERMANUS VAN DEN BURG. Tot Amsterdam, Gedrukt by de Weduwe Jacobus van Egmont. 1753.

(12), 532, (3) blz. 4to.  
*Leiden.*

Over de vertaling van J. v. G. weet ik slechts, wat van den Burg in zijn Voorberigt zegt: «Ik eigen my de vertaling niet toe, maar heb my gerigt, ná die van zékeren Godgeleerden, en omtrent den jare 1720, aan my veréert, met aanbevelinge van zyne zyde en belofte van mynen kant, om dezelve ten énigen tyde te zullen Berymen, hoe moeijelyk de uitvoering ook voor kwam». Die woorden laten vermoeden, dat de vertaling van J. v. G. niet gedrukt werd;

jammer dat aan de vaarzen van H. van den Burg niet hetzelfde lot beschoren was.

### CXIV. Juvenalis.

1. Sat. X, 1-113, in: *Gedichten van P. Cz. Hooft ... Eerste volledige uitgave ... door P. Leendertz Wz. Eerste deel. Amsterdam, P. N. van Kampen. 1871; blz. 232-235.*

*Herdr.: Id. Volledige uitgave door Dr. F. A. Stoett ... Eerste deel, Amsterdam, P. N. van Kampen & Zoon. 1899; blz. 213-215.*

2. Het 13. Satyr-dicht ..., in *verzen vert. achter in: Geestelyke Minne-vlammen ... door Jonkheer M. Vander Merweide ... In 's Graven-hage, By Isaac Burghoorn ... 1653.*

*Leiden.*

*Herdr.: achter in n. 19; blz. 54-66.*

3. Sat. XIV in: J. de Deckers *Gedichten*, 1656 [zie *Ausonius*, n. 1]; *blz. 161-175.*

*Herdr.: a) Rym-Oeffeningen, 1659; Eerste Boeck, blz. 1-15.*

*b) Id. 1702, Eerste Boeck, blz. 1-15.*

*c) In n. 19, blz. 293-306.*

*d) Rym-oeffeningen, Eerste deel, 1726; blz. 357-371.*

4. Sat. VIII, 1-182 en X (*bekort*), in: *Gedichten van Jacob Westerbaten, 1657 [zie Horatius, n. 13]; blz. 600-625.*

*Herdr.: a) Het eerste deel der Gedichten van Jacob Westerbaten, 1672; blz. 608-633.*

*b) in n. 19; blz. 187-196, 208-223.*

*c) Twee uittreksels uit X in: Tooneel van heidensche deugden en ondegden door J. de Haes, 1724 [zie Anthol. gr., n. 2], I, blz. 443-444 en II, blz. 270-272.*

5. Juvenaals Tiende Schempdicht. Uit het Latijn gevolgt door Mr Laurens Bake ... t'Amsterdam, By Timotheus ten Hoorn ... 1677.

*16 blz. 4to.*

*den Haag.*

*Herdr.: a) t'Amsterdam, By Jakob Lescaijle ... 1678.*

*16 blz. 4to.*

*Amst.*

*b) In n. 12, blz. 3-19.*

*c) In n. 19, blz. 224-240.*

*d) Mengel-Poëzy van Mr Laurens Bake ... Te Amsteldam, By Pieter Visser en Jan Hartig ... 1737; blz. 1-18.*

*Katwijk.*

*e) Drie uittreksels in: Tooneel van heidensche deugden en ondeugden door J. de Haes [zie Anthol. gr., n. 2]; I, blz. 445-446; II, blz. 272-274 en 298-299.*

6. Satyra X ... In Néderduitsche Vaerzen vertaald ... Nil. Volentibus. Arduum. Te Amsterdam, By Albert Magnus ... 1679.

*(8), 47 blz. 8vo. — Latijn en Nederlandsch.*

*Plantijn, Gent, Groningen.*

*Herdr.: a) De tweede Druk ... Te Amsterdam, Gedrukt voor het Kunstgenootschap ... 1700.*

*(14), 47 blz. 8vo.*

*Gent, Amst., Groningen, Haarlem.*

*b) De derde druk ... ibid. 1711.*

*(14), 47 blz. 8vo.*

*Leuven, Amst., Londen.*



*Titeluitg.*: De vierde druk ... *ibid.* 1713.

*Amst., Groningen, Leiden.*

7. De schimpdigten van D. Junius Juvenalis. en Aulus Persius Flaccus. In 't Neerduyts vertaeld Door ABRAHAM VALENTIJN. Tot Leyden, By Johannes vander Linde ... 1682.

(8), 288 blz. 12mo. — Proza-vertaling.

*Gent, Lewven, Amst. Ak., Groningen.*

*Herdr.*: Den tweeden Druk ... *ibid.* 1703.

(10), 288 blz. 12mo.

*Gent, Brussel, Amst.*

8. Vermakelyke tydkorting, Bestaende in D. I. Juvenaals derde Schimpdigt, in versen vertaald; 't Blyspel van de Princelijke Slaaf; En andere Mengel-digten; Door RUDOLPHUS LYDIUS. t'Enchuysen; By Meynerd Mul ... 1684.

*Leiden.*

8vo. Blz. 1-12: Lat. tekst der III<sup>e</sup> Sat.; blz. 13-16: vertaling — P. G. WITSEN GEYSBEEK, *Biographisch... Woordenboek der Nederd. dichters*. IV, 1823, blz. 264-265, en op zijn gezag G. D. J. SCHOTEL, *Kerkelijk Dordrecht*. I, 1841, blz. 416 n., VAN DER AA c. a. noemen van dit werkje een druk 1624. Dit is echter bij eerstgenoemden een drukfout voor 1684. Het bundeltje bevat immers een aantal gelegenheidsstukjes uit de jaren 1660-1679; daaronder een versje van J. V. «Op de geboortedag van Rudolphus Lydius, Verjaard den 7. van Slagtmaand, 1668» en «Verjaar-offer Aen mijn Vader D. Martinus Lydius, Predicant tot Grootebroek. Verjaard den 19. van Sprokkel-maand 1678». — In strijd met hetgeen SCHOTEL t. a. p. beweert, is bij WITSEN GEYSBEEK t. a. p. geen sprake van een druk 1681; deze, welken ook VAN DER AA noemt, zal ook wel nooit bestaan hebben.

*Herdr.*: a) 1d. t'Amsterdam, By Pieter Visser ... en Jan van Heekeren ... 1707; blz. 13-46.

*Leiden.*

b) In n. 19, blz. 59-75.

9. ... Dertiende Berispdicht In Nederduytsche vaerzen vertaald ... Door W<sup>m</sup> SÉWEL. t'Amsterdam, By Jacob Claus ... 1687.

14 blz. 8vo.

*den Haag.*

*Herdr.* in n. 19, blz. 279-292.

10. ... Satyra VIII ... In Nederduitsche Vaerzen vertaelt ... [door ABRAHAM BÖGAERT]. Te Amsterdam ... by Jacobus van Hardenberg .. 1693.

37 blz. 8vo.

*Leiden.*

*Herdr.* in n. 19, blz. 165-186.

11. Het tweede Hekel-Digt ..., in: Gemengelde Parnas-loof, door VAN BERGEN. Eerste deel, 1693 [zie HORATIUS, n. 26]; blz. 340-373.

*Herdr.*: a) In n. 19, blz. 20-34.

b) In: Gemengelde Parnasloof, 1716; blz. 340-373.

12. Het tiende en dertiende Schimpdigt ... In Nederduitsche Vaerzen gebragt door Mr. LAURENS BAKE ... en P. NUYTS. Te Amsterdam, By de Erfgen: van J. Lescailje ... 1695.

36 blz. 8vo.

*Leiden.*

Over de vert. van Sat. X, zie boven, n. 5. — Vert. van Sat. XIII, *herdr.* in n. 19, blz. 262-278.

13. ... Eerste [en vierde] Hekeldigt ... in Nederduytse vaersen gebragt door CHRISTOFFEL PIERSON. Te Rotterdam, By Pieter vander Veer ... 1698.

31 blz. 8vo.

Leiden.

Titeluitgaaf: *ibid.* 1704.

Brussel, Leiden.

Herdr.: in n. 19, blz. 11-19, 76-82.

14. Het elfde Schimpdicht van Juvenalis ... En eenige Lierzangen Uit  $\propto$  Horatius Flaccus. In Nederduitsche Vaerzen vertaald Door P<sup>r</sup> NUYTS ... Te Amsteldam, By de Erfgen: van J: Lescaillje ... 1698.

29 blz. 8vo.

Leiden.

Sat. XI herdr. in n. 19, blz. 241-250.

15. Het zevende Schimpdicht ... [door P. VAN HAPS]. *Ibid.* 1699.

16 blz. 8vo.

Amst.

Herdr. in n. 19, blz. 134-146.

16. Het vyfde Schimpdicht ... In Nederduitsche Vaerzen gesteld [door W. DE GEEST]. Te Leeuwarden, By Pieter Ruirds ... 1702.

15 blz. 8vo.

Leiden.

Herdr. in n. 19, blz. 83-90.

17. Het zesde Schimpdicht ... Door PIETER NUYTS ... Te Amsteldam, By de Erfgen: van J. Lescaillje ... 1702.

36 blz. 8vo.

Leiden.

Herdr. in n. 19, blz. 91-123.

18. Het achtste Schimpdicht ... Door *id.*, *ibid.* 1704.

(2), 18 blz. 8vo.

Amst., Leiden.

Herdr. in n. 19, blz. 147-164.

19. Alle de Schimpdichten van Decius Junius Juvenalis, en A. Persius Flaccus, door verscheide Dichteren in nederduitsche vaerzen overgebracht. Te Haarlem, by Wilhelmus van Kessel, 1709.

(38), 330, (20), 66 blz. 8vo. — Sat. I door E. E. [= EMILIUS ELMEGUIDI = M. VAN MERWEDE]; *id.* door C. P[IERSON] [zie n. 13]. — II [door F. VAN BERGEN, gezegt MONTANUS] [zie n. 11]. — III door E. E[LMEGUIDI]; *id.* door RUDOLPHUS LYDIUS [zie n. 8]. — IV [door CHR. PIERSON] [zie n. 13]. — V [door W. DE GEEST] [zie n. 16]. — VI [door P. NUYTS] [zie n. 17]. — VII door E. E[LMEGUIDI]; *id.* [door P. VAN HAPS] [zie n. 15]. — VIII door P. NUYTS [zie n. 18]; *id.* door A. BOOGAARD [zie n. 10]; *id.* door JAKOB WESTERBAAN [zie n. 4]. — IX door L. SCHERMER. — X door JAKOB WESTERBAAN [zie n. 4]; *id.* door Mr. LAURENS BAKE [zie n. 5]. — XI door PIETER NUYTS [zie n. 14]. — XII door P. VLAMING. — XIII door PIETER NUYTS [zie n. 12]; *id.* door W<sup>m</sup> SEWEL [zie n. 9]. — XIV door J. DE DECKER [zie n. 3]. — XV door L. SCHERMER. — XVI door P. VLAMING; *id.* door DELCOURT. — Op de eerste 53 blz. achterin: PERSIUS [zie PERSIUS, n. 3]; daarachter, blz. 54-66: JUVEN. XIII door M. VANDER MERWEDE [zie n. 2].

Nijmegen J., Katwijk.

De vert. van Sat. IX en XV door SCHERMER, herdrukt in:

a) LUKAS SCHERMERS Poëzy, 1712 [zie HOMERUS, n. 10, a]; blz. 385-411.

b) *Id.* 1725 (1730 en 1743); blz. 385-411.

20. ... Dérde Berispdicht. In Néderduitsche vaerzen toepasselyk uitgebreid ... [door JACOB ZEEUS]. Te Amsteldam ... by de Erven van Jacob Lescaillje ... 1710

29 blz. 8vo.

*Nijmegen J., Leiden.**Titeluitg.: De Twéde Druk ... ibid. 1712.**Gent, Leuven, Leiden, Haarlem, Londen.**Herd.: a) Gedichten van JAKOB ZEEUS ... Te Delf, By Reinier Boitet. 1721; blz. 423-452.**Brussel, Nijmegen J.**b) Id. Tweede druk. Te Amsterdam, By Antoni Schoonenburg, 1737; blz. 423-452.**Brussel.**21. Sat. XVI, in: J. VAN HOVENS Leedige Uren 1720 (en 1728) [zie HORATIUS, n. 35]; blz. 91-96.**22. Oittreksels uit verschillende Sat. in proza vert. in de 4 deelen van: Zedekundige Schoonheden ... door N. G. VAN KAMPEN, 1807-1810 [zie CICERO, n. 19].**23. Sat. VIII 87-141 in: C. C. Plinius Secundus door M. C. VAN HALL. 1809 (en 1819) [zie PLINIUS MIN. n. 2]; blz. 104-105.**24. Sat. XIII gedeeltelijk vrij vertaald in: Troost, in: Zedelijke Gispingen door Mr WILLEM BILDERDIJK. Te Rotterdam, By J. Immerzeel junior 1820; blz. 26-39.**25. Sat. XV 131-158 in: Navolgingen ... door M. C. VAN HALL. 1855 [zie HORATIUS, n. 59, d]; blz. 36-38.**Herd.: Lessen van Wijsheid ... 1857 [zie CLAUDIANUS, n. 8 b]; blz. 17-18.**26. Fragmenten uit Sat. IV; VI 1-32; X 346-366; VIII 76-84, in: PR. VAN DUYSE's Nagelaten Gedichten, VIII<sup>e</sup> deel, 1884 [zie ANACREON n. 26]; blz. 111-116.**27. Sat. VII, in: Beatus ille, door HARTMAN 1913 [zie HORATIUS, n. 133]; blz. 226-234.**Herd. in: Id. 2<sup>e</sup> dr. 1921; blz. 229-237.***CXV. Livius.***1. Titus Livius, Dat is de Roemsche historie oft Gesten ... Tantwerpen [ten huysse van Jan Gymnicus] An. 1541.**(14), CCCCCLXVII bladen folio. Vele houtsneden.**Plantijn, Antw., Leuven, Nijmegen J., Amst., Leiden, Maastr., den Haag.**Herd.: a) Tot Leyden, By Jan Paedts Jacobszoon, ende Ian Bouwvenszoon ... 1585.**(12), 301 bidn folio.**Gent, Leiden.**Id. met adres: Tot Amsterdam, By Lourens Jacobszoon ... M.D.LXXXV.**Amst.**b) ... Van nieuws hier by ghevoecht ... de Lucij Flores [= FLORUS]. Nu eerst wt den Hoochduytsche overgheset in onse Nederlantsche sprake, ende alles oversien ende verbeteret door M. E[VERAERT]. Tot Leyden, By Ian Paedts Jacobszoon, ende Ian Bouwvenszoon ... M.D.XCVII.**(12), 314 bidn folio.**Gent, Antw., Amst.**c) De Romeynsche Historien ... met schoone Figuren verciert. Tot Amstelredam, By Claes Jacobsz. Paats ... 1614.**(32), 368 bidn folio. — Fol. 353-368: vertaling van Florus.**Leiden.*

*Id. met adres* : Tot Amstelredam, By Hendrick Laurensz. ... 1614.

*Antw. J., Amst.*

*Id. met adres* : Tot Amstelredam, By Dirk Pietersz. ... 1614.

*Amst.*

*Id. met adres* : Tot Amstelredam, By Hendrick Barentsz. ... 1614.

*Amst.*

d) De Romeynsche Historien ... alwaer het cort begriip van de verloren boecken Titi Livii door L. Florum ingestelt, mede begrepen is: Met beeldnissen verciert ... t'Amstelredam. Voor Ian Evertsz. Cloppenburgh ... 1635.

(36), 368, 28 bldn fol.

*Gent (Hist. 9061), Amst.*

*Id. met adres* : T'Amstelredam. Voor Dirck Pietersz. ... 1635.

*Gent (Acc. 1863).*

e) De Romeynsche Historien ... alwaer het cort begriip van de verloren boecken Titi Livij, door L. Florum ingestelt, mede begrepen is. ... Tot Deventer, Gedrukt by Coenraet Thomassen ... Voor Thomas Jacobsen Sergeant ... tot Amsterdam ... 1646.

(27), 302, 23 blz. fol.

*Athenacum te Deventer.*

*Titeluitg.* : t'Amsterdam. Voor Gerrit Willemsz. ... 1650.

*Leiden.*

2. Een aantal plaatsen in: Van t'Beghin der eerster volcken van Evropen, door A. VAN SCRIECK, 1614 [zie AMMIANUS, n. 1].

Voorarl, blz. 45-60: bekorte vertaling van V 35-49, VII 12-15, X 26-29.

3. Romainsche Historien van Titvs Livivs ... Ten meestendeel van nieuw vertaalt ... [door J. H. GLAZEMAKER]. t'Amsterdam, Gedrukt by Jacob Lescaille. Voor Ian Iacobsz. Schipper ... 1646.

(52), 622, (38), 198, (26) blz. folio. Met houtsneden.

*Brussel G., Gent J., Leiden.*

Uit blz. (3) van het bericht *Aan de lezer* blijkt, dat de Liviusvertaler dezelfde is, die ook het aanhangsel (198 gen., 26 ongen. blz.), getiteld *Vervolg der Romainsche Historien uit de Romainsche Historie van M. Scipio Duplex overgebracht heeft*. Dit *Vervolg* werd echter « Door J. H. Glazemaker vertaalt ». — In de *Waarschuwung* belooft de ongenoemde Liviusvertaler zich te zullen bevljigten, om de Romainsche Historie van Coeffeteau ... op 't spoedigste in 't licht te brengen ». Van de *Romainsche Historien* ... Van de hoogwaerdige Heer, Nikolaas Coeffeteau ... beschreven [1<sup>e</sup> druk: Paris, 1621], en door I. H. Glazemaker uit de *Fransche Taal vertaalt* is mij slechts de druk Amsterdam 1666 bekend; doch in het *Bericht aan de lezer* wordt gezegd, dat deze vertaling reeds « over veel jaren ... gedrukt wierd ». Het ligt voor de hand te denken, dat zij kort na 1646 voor het eerst verschenen is, en daarin een tweede reden te vinden om den Livius van dat jaar aan Glazemaker toe te schrijven. — Waarom verzwijgt de onvermoebare vertaler zijn naam, in strijd met zijn gewoonte? Wellicht omdat hij zijn werk half mislukt achtte. Tot blz. 75 immers had hij de oudere vertaling « gevolgt, doch echter veel verandert, verschaaft, en, naar ons oordeel, verbeterd », en toen eerst werden zijn oogen « ter deegen geopeut » en zag hij de onbetrouwbaarheid der vorige vertaling in.

4. Een aantal plaatsen in deel II, III en IV van: Zedekundige Schoonheden ... door VAN KAMPEN, 1808-1810 [zie CICERO, n. 19].

5. LIV. IX 17-19, in: De Recensent ... Zevende deels tweede stuk ... Te Amsterdam ... 1814; blz. 469-478.

6. LIV. VI 18, in: FENELONS Gesprekken over de welsprekendheid ... uit het Fransch ... door J. M. SCHRANT. Te Amsterdam, bij B. J. Craijenschot ... En te Zalt-Bommel, bij J. Noman. MDCCCXVII; blz. 254-256.

*Herd.*: *Id.* Tweede druk. Te Zalt-Bommel, Bij Johannes Noman. 1829; blz. 454-456.

7. LIV. XXI 3-4 in: Hist. Leesboek door VAN RIJSENS, II, 1894 [zie HERODOTUS, n. 10]; blz. 35-37.

8. LIV. XXI 40-44 en 30; VII 40; XXVI 41; III 67-68, in: Sallustius, Livius & Tacitus. Tien Redevoeringen ... door P. FV. BAUWENS, S. J. Brussel ... A. Dewit ... 1907  
53 blz. 8vo.

9. LIV. XXI 1-24 en 27-30; I 22-26; V 26-27 en 34-35; XXXI 1-3, in: Handboek ... door A. HALBERSTADT. III. 1917 [zie CAESAR n. 6]; blz. 90 *vgl.*

10. De Oorlog tegen Hannibal. I. Van Saguntum tot de Trebia, vertaald door A. GEERBAERT S. J. Brussel, N. V. « De Standaard », 1920. — II. Van de Po-vlakte tot Cannae ... door *id.* *Ibid.* 1921.

8vo. I: 100 blz. — II: 117 blz. — Boek XXI en XXII.

## CXVI. Lucanus.

1. I. De eerste ses boecken ... van 't Borger oorlog der Romeynen ... Overgheset in Nederlandsche rijm door D. HENRICK STORM. t'Amsterdam, Bij Michiel Colijn ... [1617].

(15), 120 bldn 4to.  
*Amst., Haarlem, Londen.*

*Herd.* in:

II. M. Annævs Lycanus, van 't Borger oorlog der Romeynen, ... Overgeset in Nederlands rym-dicht door D. HEYNDRIK STORM. t'Amsterdam, By Michiel Colyn ... 1620.

(22), 176, (3) bldn 8vo.  
*Amst., Maastr.*

2. Phars. IV 476-520, in: Koren-Blöemen ... Van CONSTANTIN HUYGENS ... In 's Graven-Hage By Adriaen Vlack. M.DC.LVIII; blz. 1077-1079.

*Lewven, den Haag.*

*Herd.*: a) *Id.* Tweede Druck ... Tweede Deel. t'Amstelredam, By Johannes van Ravesteyn ... 1672; blz. 524-525.

*Gent, Antw., Maastr., Nijmegen.*

b) *Id.* Met ... Aanteekeningen van M<sup>r</sup> W. BILDERDIJK. Vierde deel. Te Leyden, by L. Herdingh en Zoon, MDCCCXXIV; blz. 293-295.

c) *Id.* Met Aanteekeningen van Dr. J. VAN VLOTEN ... Eerste en tweede Deel. Schiedam, H. A. M. Roelants. 1865; blz. 197-199. — *Id.* 2<sup>de</sup> druk, herzien ... door H. J. EYMAEL. Zutphen. W. J. Thieme & C<sup>ie</sup>. 1892; blz. 196-198.

d) De Gedichten van CONSTANTIJN HUYGENS ... uitgegeven door D<sup>r</sup> J. A. Worp. Tweede deel ... Te Groningen, bij J. B. Wolters, 1893; blz. 238-239.

3. Phars. IV 465-574; VIII 622-635 en 639-661; IX 148-164, in: J.

VOLLENHOVES Poëzy, 1865 (en 1686) [zie ANTHOL. GR. n. 2]; blz. 642-646, 708-710, 760-761.

*Herdr.: Vert. van VIII 622-635 en 639-661 in: Tooneel van heidensche deugden door J. DE HAES, 1724; II, blz. 321-322, 324-326.*

4. Het derde boek ... Gevolgt naar 't Fransch van ... DE BREBEUF, door F. RYK, in: Nieuwe Verzameling ... 1727 [zie BION, n. 1]; blz. 272-296.

De oudste der drukken van de vertaling van de Brébeuf, die mij in handen gekomen zijn, is de tweede, getiteld: *La Pharsale de Lucain, ou les guerres civiles de Cesar et de Pompée. En vers françois. Par M<sup>r</sup> DE BREBEUF. Imprimé à Roven par L. Mavry; Pour Antoine de Somerville ... à Paris ... M.DC.LVII.* — Over den 1<sup>ste</sup> druk (1654-55) zie R. HARMAND, *Essai sur la vie et les œuvres de Georges de Brébeuf*, Paris, 1897; blz. 464-465.

5. Een aantal brokstukjes in proza vert. in: Levens der Lat. Poëten ... vert. door P. LE CLERCQ, 1745 [zie HORATIUS, n. 41, II]; blz. 309-340.

6. Farzalia, eerste en zevende zang, vry gevolgd naar het Latyn ... door DE LA HARPE; en gevolgd naar het Fransch, door A. L. BARBAZ. Te Amsteldam, by Pieter Johannes Uylenbroek, MDCCCI.

XXII, 23-73 blz. 8vo.  
*Gent.*

7. Phars. IX 566-580 en 1-18 in: Zedekundige Schoonheden ... door VAN KAMPEN, 1<sup>o</sup> D. 1807 [zie CICERO, n. 19]; blz. 64-65, 186.

8. Phars. V 504-580; II 1-35 en 234-325; III 1-40; V 722-801, in: Verlustiging van mijnen ouderdom. Door M<sup>r</sup> RHYNVIS FEITH. Te Haarlem bij François Bohn. MDCCCXVIII; blz. 197-224.

*Herdr.: Id. [2<sup>o</sup> dr.].* Te Haarlem, bij de Erven François Bohn. MDCCCXXVI; blz. 121-136.

9. Phars. I 120-157 en 184-246, in: Gedichten van M. C. VAN HALL, 2<sup>o</sup> verz. 1829 [zie HORATIUS, n. 86]; blz. 85-91.

*Herdr.: Navolgingen ... door M. C. VAN HALL, 1855 [zie HORATIUS, n. 59, d]; blz. 120-127.*

10. Phars. I 299-351, door L. DE POTTER, in: Nederduitsche Letteroefeningen. Gent, By Snoeck-Ducaju en zoon ... 1834; blz. 70-73.

Lat. en Nederl. verzen.

*Herdr. (Ned. alleen): a) Nederduitsch letterkundig Jaarboekje voor 1868. 35<sup>e</sup> jrg. Gent, Rogghé; blz. 122-124.*

*b) Onze Vlaamsche Dichters van 1830 tot 1905. Verzameld ... door DE SEYN-VERHOUGSTRAETE ... Aalst, 1905; blz. 8-10.*

11. Phars. IX 544-589; IV 466-574, in: PR. VAN DUYSSE's Nagelaten Gedichten, VIII, 1884 [zie ANACREON, n. 26]; blz. 116-122.

12. Phars. VIII 484-535 in: Beatus ille ... door J. J. HARTMAN ... 1913 [zie HORATIUS, n. 133]; blz. 188-190.

*Herdr. in: Id. 2<sup>e</sup> druk, 1921; blz. 191-193.*

## CXVII. Lucretius.

1. Nat. r. II 1-36, in: J. DE DECKERS Gedichten, 1656 [zie AUSONIUS, n. 1]; blz. 177-178.

*Herdr.: a) J. DE DECKERS Rym-Oeffeningen, 1659, Eerste boek; blz. 98-99.*

*b) De Boekzaal van Europe ... 1693 [2<sup>e</sup> deel]. Te Rotterdam, By Pieter vander Slaart, 1693; blz. 251-252.*

c) J. DE DECKERS Rym-Oeffeningen, 1702, Eerste boeck, blz. 98-99.

d) *Id.* I, 1726; blz. 374-375.

2. De Werken van T. Lucretius Carus van het Heelal ... in het Nederduitsch vertaald [door JAN DE WITT] ... Te Amsterdam, By Sebastiaan Petzold ... 1701.

(66), 723, (29) blz. 8vo. Met platen van R. de Hooghe. — Latijn en Ned. proza.

Aalst (2 ex.), Leuven, Gent, Amst. Ak.

*Titeluitg.*: Den oorspronk aller dingen ... vertaald door J. D. WIT M. D. Vergiert met Kopere Platen ... Den tweeden druk. Te Amsterdam ... by de Erfgenaamen van Jacob Lescailje ... en Adriaan Braakman ... 1709.

Leuven, Leiden, Amst., Amst. Ak.

3. *Verscheidene uittreksels in proza vert. in*: De Levens der Lat. Poeten ... door P. LE CLERCQ, 1745 [zie HORATIUS n. 41, II]; blz. 1-28.

4. Nat. r. V 1366-1404; VI 1-41; III 1-30; II 1-61; IV 1-25, *in*: Na-volgingen ... door M. C. VAN HALL, 1855 [zie HORATIUS, n. 59, d]; blz. 1-3, 46-54, 196.

5. Nat. r. I 1-43, *in*: Gedichten van EDW. B. KOSTER, Leiden, A. W. Sijthoff [1888]; blz. 69-70.

*Herdr.*: a) Verzam. Ged. van EDW. B. KOSTER, 1903 (en 1917) [zie ANTH. GR. n. 6]; blz. 396-397.

b) Ged. van EDW. B. KOSTER, 1907; blz. 229-230.

6. *Id. metrisch vert.* door D. BRUINS, *in*: De Nederl. Spectator, 1896; blz. 333.

7. *Een qantal plaatsen in proza vert.* door Prof. Dr. J. J. HARTMAN, *in*: Onze Eeuw. 4<sup>e</sup> jrg. Eerste deel. [1904]; blz. 254-288.

8. Nat. r. II 1-61; III 1-30, *in*: Uit den tuin van Epicurus door J. H. LEOPOLD, 1910 [zie DIOGENES LAERT., n. 2]; blz. 34-38.

*Herdr. in*: *Id.*, 1920; blz. 33-37.

9. Nat. r. I 1-25 door Dr. N. J. SINGELS *in*: Onze Eeuw. 15<sup>e</sup> jrg. Tweede deel ... [1915]; blz. 110-111.

## CXVIII. Manilius.

1. Astr. I 263-372, 387-442 en (omgewerkt en zeer bekort) 666-804 *in*: Mengelpoezij van W. BILDERDIJK [1<sup>e</sup> deel]. Te Amsterdam, bij de Wed. J. Döll. MDCCXCIX; blz. 3-14, 19-22.

2. M. Manilii Astronomica, in het Nederlandsch vertaald door Dr. J. VAN WAGENINGEN ... E. J. Brill, Leiden, 1914.

IX, 168 blz. gr. 8vo. — Proza-vertaling.

## CXIX. Martialis.

1. [37] Punt-dichten Overgeset nyt M. Valerius Martialis, *achter in*: Gedichten van J. VAN PAFFENRODE ... Den derden Druck ... Gorinchem By Paulus Vink ... 1670.

Gent.

*Herdr.*: waarschijnlijk in alle herdrukken der werken van PAF-FENRODE sinds 1670; slechts het volgende is mij bekend:

a) *achter in*: Alle de ... Werken van J. VAN PAFFENRODE ...

Den laetsten Druck ... Tot Gornichem, By Baltus Boekholt ... 1671.

*Gent.*

b) Gedichten van *id.* ... Den seveden Druk ... Gorinchem, By Paulus Vink ... 1676; *blz.* 260-266.

*Leiden.*

c) *Id.* Den achtsten Druk. t' Amsterdam, By Jan ten Hoorn ... 1693; *blz.* 260-266.

*Gent.*

d) *Id.* De negenste Druk. *ibid.* 1697; *blz.* 256-261.

*Amst.*

e) *Id.* Den tienden Druk. *ibid.* 1700; *blz.* 256-261.

*Antw. (defect).*

f) *Id.* Den elfden Druk. *ibid.* 1705; *blz.* 253-258.

*Leiden.*

g) *Id.* Den twaalfden Druk ... t'Amsterdam, By Jan Graal, en Jan Roman ... 1711; *blz.* 253-258.

*Londen.*

*Id. met adres:* t'Amsterdam, By Jan van Heekeren, en Pieter Visser ... 1711.

*Maastr.*

2. MART. X 19 *in:* C. C. Plinius Secundus door M. C. VAN HALL, 1809 (en 1819) [*zie* PLINIUS MIN. n. 2]; *blz.* 134-135.

3. MART. I 13, V 10, X 51, I 55, *in proza vert.* *in:* Zedekundige Schoonheden ... door VAN KAMPEN [*zie* CICERO, n. 19], III<sup>e</sup> d. 1809, *blz.* 60; IV<sup>e</sup> d., 1810, *blz.* 41-42, 238-239.

4. 36 *epigr.* door N. J. SINGELS, *in:* De Gids. 1914, 4<sup>e</sup> deel; *blz.* 272-304.

## CXX. Nemesianus.

*Zie* CALPURNIUS.

## CXXI. Nepos.

1. Tleven ende vrome daden vande Doorluchtige Griecsche ende Romeynsche mannen ... Deur Plytarchys int lange beschreven, ende nu int corte begrepen, ende in Latijn gestelt door DARIUS TIBERTVS ... Hier by is gevoecht tleven vande excellente Veltheeren, door Æmilius Probus beschreven ... In onse Neerduytsche sprake overgeset, door M. EVERART ... Tot Leyden, By Jan Claesz. van Dorp ... 1601.

*Gent, Brussel, Amst.*

*Blz.* 700-834: elf levens van Nepos en de *reg.* — *Corte aenteeckeninghe vanden Contingen en Tleven en de daden van Pomponius Atticus* zijn, blijkens de inhoudstafel, reeds vroeger verschenen. — In een der uitgaven van het oorspronkelijke werk luidt de titel: *Epitome vitarum Plutarchi, hoc est, virorum tam apud Græcos quàm Latinos illustrium res gestæ in compendium redactæ, per ... DARIUM TIBERTUM* ... Parisiis, Apud Hieronymum de Marnef & Gulielmum Cauellat ... 1573. Deze Latijnsche druk bevat niets uit Nepos.

2. *Negen levens in:* T'leven der doorluchtige Grieecken ende Romeynen door Plutarchus, verduyscht door A. VAN ZUYLEN VAN NIEUVELT, 1603 [*zie* PLUTARCHUS, n. 3], *fol.* 542 r-548 v.

*Herdrr. in:* *Id.* 1644, *fol.* 542 r-548 v.

3. Cornelivs Nepos, Van het Leeven Der Doorluchtige Veldooversten ... Nu eerst in 't Neerduits vertaald, door JOHAN-



NES HILARIDES, en met koopere Heldebeelden opgemaakt. Te Lieuwerten ... bij Hero Nauta ... 1686.

(96), 297 blz. 8vo.

*Amst., Leiden, Utrecht (defect).*

*Herdr.*: Tweede Druk. Te Lieuwerten ... bij Henrik Halma ... 1726.

(8), 288 blz. 8vo.

*Brussel, Brussel G., Amst., Leiden, Rott.*

4. \*Nepos-vertaling door FR. VAN HOOGSTATEN, 1688.

(ENGELBERTS, in zijn vertaling, 1796 [zie n. 5], blz. XXIII, n.)

*Herdr.*: a) Levens der nitnemende Krijgsoversten ... Verziert met der zelve beeltenissen ... vertaelt door F. v[AN] H[OOGSTATEN]. De tweede Druk ... Tot Rotterdam, By Francois van Hoogstraten ... 1693.

(22), 247, (5) blz. 12mo.

*Brussel G., Amst.*

*Titeluitg.*: De tweede Druk ... Te Dordrecht, By Dirk Goris ... 1696.

*Burgersdijk N.*

b) De derde Druk ... Te Amsterdam, By Salomon Schouten ... 1725.

(24), 250, (2) blz. 8vo.

*Katwijk.*

c) De vierde Druk ... *Ibid.* 1745.

(28), 250, (2) blz. 8vo.

*Amst., Amst. I.*

d) Lesten druk ... Amsterdam, By W. Holtrop, 1780. Te bekomen tot Gend, by L. le Maire ...

XXIV, 297, (3) blz. 12mo.

*Gent J.*

5. De leevens van doorlugtige mannen ... Op nieuw vertaald ... door E. M. ENGELBERTS. Te Amsterdam, by Johannes Allart. MDCCLXCVI (*sic*; = 1796).

XXIV, 326, (4) blz. 8vo.

*Brussel, Brussel G., Katwijk.*

*Herdr.*: Tweede druk ... Eerste stuk. Te Breda, bij F. B. Holingérus Pijpers, 1825. — Tweede stuk, *ibid.*, 1826.

8vo. — 1<sup>e</sup> stuk: XVI, 165 blz., 2<sup>e</sup> stuk: 161-397 blz.

*Leuven J.*

*Titeluitg.*: Tweede druk ... Te Amsterdam, bij S. de Grebber. 1839.

*Groningen.*

6. *Uittreksels in*: Zedekundige Schoonheden ... door VAN KAMPEN [zie CICERO, n. 19], Deel II, 1808; Deel III, 1809.

7. Levens der groote veldheeren van Cornelius Nepos, in het nederduitsch vertaald. Door \*\*\*. Eerste deel. Te Leuven, bij H. De Pauw. 1825.

*Leuven H.*

VIII, 69, (1) blz. gr. 8vo. — De 13 eerste levens. Op drie kolommen: Nederl., Latijn, Fransch. De Fransche vertaling is die van PAUL, waarvan de catalogus der Bibliothèque Nationale te Parijs dertien drukken noemt, van 1818 tot 1898; nog vier andere zijn mij in handen gekomen, waaronder de eerste, getiteld: *Vies des grands capitaines de l'antiquité, de Cornelius Nepos*. Traduction nouvelle... Par M. l'Abbé PAUL... A Paris, Chez J. Barbou... MDCCLXXXI.

8. Cornelius Nepos. Nederlandsch van A. VERDOODT pr. Gent, A. Siffer, 1893.

288 blz. 8vo. — Blz. 269-288 een tweede vertaling van Miltiades en Them.

### CXXII. Ovidius.<sup>1</sup>

1. Metamorphosis dat is, Die Herscheppinghe oft veranderinghe, bescreuen int Latijn van ... Ouidius : Eñ nu eerst ouerghesedt in onsen duytsche ... [door IOANNES FLORIANUS = JAN BLOEMMAERTS?<sup>2</sup>]. Geprint Thantwerpen ... by my Hans de Laet, int Jaer M.D. en Lij.

(8), 270, (3) bldn 8vo. — Proza-vertaling.  
Leuven.

Herdr.: a)\*Antw. 1566.

8vo. Met houtsnedes.

(Bibliotheca selectissima [Is. LE LONG],  
blz. 234, n. 3401).

b) T'Amsterdam, Ghedruckt by my Harman Jansz. Muller ... 1588.

(6), 236, (4) bldn 8vo.  
Amst.

c) ... met veel schoone Figuren verciert ... T'Hantverpen, Ten huysse van Peeter Beelaert ... 1595.

(8), 237, (3) bldn 8vo.  
Plantijn, Antw., Gent, Doornik.

d) T Amstelredam. Ghedruckt by my Harman Jansz. Muller ... 1599.

(6), 236, (4) bldn 8vo.  
Amst.

e) ... met vele figuren verciert ... Thantverpen, By de VVeduwe ende erfigenaemen van Peeter Beelaert ... M.D.C.VIII.

(8), 237, (3) bldn 8vo.  
Brussel (defect), Gent Ac., Plantijn.

\*Id. met adres: T'Hantwerpen bij Gheleijn Jansens, 1608.  
(Nederl. Letterk. Populaire Prozaschrijvers  
der XVII\* en XVIII\* eeuw voorhanden bij R.  
W. P. de Vries. Amst. 1907; n. 375).

f) T'Amstelredam. Ghedruckt by my Harman Jansz. Muller ... 1609.

(6), 236, (4) bldn 8vo. Met houtsnedes.  
Collectie van Dr. G. J. Boekennoogen te  
Leiden.

g) T'Hantwerpen, By Gheleyn Jansens ... 1615.

(8), 237, (3) bldn 8vo.  
Brussel.

h) ... met vele figuren verciert ... T'Hantverpen, By Guilliam Lesteens ... 1619.

(8), 237, (3) bldn 8vo.  
Brussel.

i) ... met vele figuren verciert ... t'Antverpen, By Ian Beelaert, en de weduwe van Peeter Beelaert ... 1631.

(4), 491, (1) blz. 8vo.  
Plantijn, Brussel, Nijmegen J.

j) ... met figuren verciert ... Tot Rotterdam. By Peeter van Waesbergen, z. j.

(1) Een zeer onvolledige en zeer onnauwkeurige lijst « Vertalingen van Ovidius' Werken » geeft Dr. G. W. VAN DER WEERD vóór zijn eigen vertaling der Metamorphosen (zie n. 74).

(2) Zie LEON. WILLEMS, in: *Verslagen en Meded. der Kon. VI. Academie*, 1922, blz. 1212.

(2), 425 blz. 8vo. — De houtsneden zijn dezelfde, die reeds verscheidene malen door andere uitgevers gebruikt werden en die in 1650 nog eens zouden dienen. Deze niet-gedateerde druk stamt dus waarschijnlijk uit de jaren, toen P. van Waesberghe nog geen eigen prentjes had; hij was, volgens Ledeboer, werkzaam te Rotterdam sinds 1622.

*Brussel, Plantijn, Rott., Londen.*

k) ... Nu nieuw'lijcx verciert met Konst.rijke Figueren, altsamen ghesneden naer de gheestige Teyckeninghe van ... A: TEMPEEST ... Tot Rotterdam, By Pieter van Waesberghe ... 1637.

(19) 511, (6) blz. 8vo. — A. TEMPEEST is de Italiaan A. TEMPESTA.

*Gent (defect), Leiden, Amst. Pr., Rott. A. (defect).*

l) ... met vele figuren verciert ... t'Antwerpen, By Peeter Bee-laert ... 1650. Men vintse oock te coop. By Peeter van Waesbergen ... tot Rotterdam.

(4), 490, (1) blz. 8vo.

*Gent, Brussel, Amst., Amst. Pr., Niimegen.*

*Ibid.* 1650. Men vintse oock te coop. By Jacop Roels ... tot Leyden.

*Leiden, Amst., Maastr.*

2. Der Griecxser Princerssen ende Jonckvrouwen clachtige Sendtbrieuen Heroidum Epistolæ ghenaeamt ... nu eerst in Duytsche duer CORNELIS VAN GHISTELE Rhetorijckelijck ouer-gesedt... Geprint Thantwerpen by my Hans de Laet. M.D.LIII.

(7), 112 bldn 8vo. — Bevat, benevens de *Heroides*, één der drie brieven (t. w. *Ulysses tot Penelope*), die op den naam van AULUS SABINUS staan, maar die omstr. 1465 door den Italiaan ANGELUS QUIRINUS SABINUS gemaakt werden.

*Gent (bl. 96-einde ontbreken). — (Bibliotheca belgica, 1<sup>re</sup> série G. 19).*

*Herdr.*: a) \**Id.* Anderwerf ghecorrigeert ende noch daer by ghestelt twee Epistelen die welcke AULUS SABINUS heeft bescre-nen. *Ibid.* M.D.LIII.

*(Bibliotheca belgica, 1<sup>re</sup> série, G. 20).*

Bevat de 3 brieven van AULUS SABINUS.

b) *Id.* *Ibid.* M.D.LV.

(5), 119 bldn 8vo. — Inhoud zooals het voorgaande.

*Gent, Antw., Londen.*

c) *Id.* Andervverf noch duer den seluen Translateur ghecor-rigeert ende noch. XII. nieuuvve responsiue Epistelen, daer op ghemaect ... *Ibid.* M.D.LIX.

(9), 149, (1) bldn 8vo. Ook de 3 brieven van AULUS SABI-NUS.

*Gent, Leiden.*

d) *Id.* als 1553. Te Ghendt, By Gheeraerd van Salenson ... 1559.

(3), 112 bldn 8vo. — Bevat de 3 brieven van A. SABINUS, maar niet de responsive Epistelen.

*Gent (defect).*

e) \*Ghedrukt te Ghendt, by Gheeraerd Salenssone, 1560.

Vermeld door EDM. VANDERSTRAETEN, in: *Bulletin du bibliophile belge*, t. XIX. Bruxelles, 1863, blz. 102, volgens een inventaris van 16 Maart 1658 berustende in het Rijksarchief te Brussel. Dezen inventaris heb ik aldaar vruch-teloos aangevraagd; hij is onvindbaar.

f) *Id.* als c. Thantwerpen ... by Hans de Laet. M.D.LXIII.

(9), 149, (1) bldn 8vo. — Bevat ook de 3 brieven van SABINUS.

*Gent, Brussel (defect), Antw.*

g) *Id. als het vorige*, ende noch twee nieuwe Epistelen hier aangemaect deur den seluen, CORNELIS VAN GHISTELE ... Gheprint Thantwerpen ... by Ameet Tanernier ... M.D.LXX.  
163, (1) bldn 8vo.  
*Groningen (defect), Londen.*

h) Her. 17, 18, 19, 20, Sappho rnaom en Her. 10, in: D'boeck der amoreusheyt ... Gheprint t'antwerpen, ... By Guillaem van Parijs ... M.D.lxxx; blz. 8-24, 29-40, 54-62, 71-76.  
*Leiden.*

i) *Id. als g.* T'antwerpen, By de Weduwe van Guillaem van Parijs ... 1589.

(8), 9-135 bldn 8vo.  
*den Haag.*

j) *Id. als het vorige.* Tot Rotterdam, By Jan van Waesberghe ... 1600.

128 bldn 8vo.  
*Rott.*

k) *Dezelfde zes stukken als in h in:* D'Boeck der Amoreusheyt ... T'antwerpen, By Anthoni de Ballo ... [omstr. 1600].  
*Brussel (II 10498.12').*

l) *Id. als het vorige in:* *id.* t'antwerpen, By Pauwels Stroobant ... [omstr. 1600].

Is misschien ouder dan het vorige.  
*Brussel (III 3807a. A. kl. 8').*

m) *Id. als g.* Tot Rotterdam, By Jan van Waesberghe ... 1607.  
128 bldn 8vo.

*Gent.*

n) *Id. als het vorige, ibid.* 1615.  
128 bldn 8vo

*Rott., Haarlem, Londen.*

o) *Dezelfde zes stukken als in h, k en l, in:* D'boeck Der Amoreusheydt ... T'antwerpen. By Martinus Verhulst ... M.DC.LVI; blz. 6-22, 27-37, 52-59, 68-73.

*Brussel, Plantijn.*

3. Die Conste der Minnen ... nv eerst in onser duytscher talen ouerghesedt ... Tot Doesborch By Cornelis vander Riuielen ... M.D.LXJJJ.

(154) blz. 8vo. — De vertaling in verzen staat blz. 7-89.  
*Leiden.*

*Herdr.:* [aan het slot:] Thantwerpen ... by Jan van Ghelen de Jonghe ... M.D.LXXXI.

(5), 1-149, (4) blz. 8vo.  
*Leiden (de titel ontbrekt in dit ex.).*

4. Die Remedie der Liefden ... Nv In onse Nederlansche tale Rhetorijckelijck ouergesedt [door J. B. HOUWAERT] ... Tot Bruessele by Jan van Brecht ... 1583.

(108) bldn 8vo. De Ovidius-vertaling staat fol. (2)r-(13)v.  
*Brussel.*

5. *Ten laatste in 1587, blijkens een potest imprimi in den druk* Hantwerpen, Pauwels Stroobant, z. j. *verscheen voor de eerste maal een merkwaardig volksboekje, waarin de Ars Amatoria gedeeltelijk in proza vertaald is.* — *In den druk 1599 zegt «Den Translateur» tot den lezer:* «... so en heb ic niet connē na-laten, maer hebbe my vervoordert, dit Boeckxkē geintituleerd (De Konste der Minne) eerst-mael gecomponeert door den hooch-geleerdē Poet Ovidius Naso, efi nu onlanx in onser duytscher tale in rijme gestelt, (door eenen onbekenden Autheur) [bedoeld is ongetwijfeld n. 3] nv ick in prose gestelt

(sic) ... ». Dit bericht is ondertekend: A. N. — Ik heb de volgende herdrukken aangetroffen; ongetwijfeld zijn een aantal mij onbekend gebleven.

a) De arte amandi Oft De Conste der Minnen, In Latijn beschreuen, deur den vermaerden Poët Ouidius Naso. Alles tot een eerlick vermaeck der Jongher Minnaren wtgegeuen. Van nieuws ouersien, verbeteret, en met noch veel andere nieuwe Brienen, Amourensche raetselen, en ander verscheyden lieflickheden vermeerderet, ende vercieret. Tot Dordrecht, By my Pieter Verhagen. Anno 1599.

73, (15) bldn 8vo. De Conste der Minnen gaat tot fol. 38 v.  
Amst. Ak.

b) t'Hantwerpen, By Pauwels Stroobant [ca 1605].

124, (4) blz. 8vo.  
Gent (Class. 71255).

c) Tot Rotterdam, By Jan van Waesberghe ... 1609.

69 (3) bldn 8vo.  
Rott.

d) t'Amsterdam, By Broer Jansz. z. j.

88 blz. 8vo. — Broer Jansz. drukte van 1604 af en overleed in Oct. 1652. Den datum van dezen en de twee volgende drukken was het mij niet mogelijk nader te bepalen.  
Londen (12410 aa 28 (2)).

e) Ibid. z. j.

110 blz. 8vo.  
Gent (Class. 71258).

f) Sesden druk, *ibid.*, z. j.

111 blz. 8vo.  
van Heurck, Gent (Class. 71249).

g) t'Amsterdam, Gedrukt by Jan Bouman ... 1660.

123, (5) blz. 8vo.  
Leiden.

h) t'Antwerpen, By Reynier Slegers ... 1664.

128 blz. 8vo.  
Leuven II (katern D, E, F ontbreken).

i) t'Amsterdam, By Michiel de Groot ... [omstr. 1670].

122 (6) blz. 8vo.  
Amst. (706 D 9).

j) T'Utrecht, Gedrukt by de Weduwe van J. van Poolsum ... 1708.

122 (6) blz. 8vo.  
Amst.

k) t'Antwerpen, By Ioannes van Soest, 1737.

128 blz. 8vo.  
Antw., Gent.

l) \*Dordrecht, Hendrik de Koning [omstr. 1755].

(Nederl. Letterk. Populaire Prozaschrijvers der XVII<sup>e</sup> en XVIII<sup>e</sup> eeuw ... voorhanden bij R. W. P. de Vries. Amst., 1907; n. 378).

m) Tot Amsterdam, By de Wed: Hendrik vander Putte ... 1766.

123, (5) blz. 8vo.  
Amst. (defect).

n) Te Amsteldam By S. en W. Koene ... [omstr. 1800].

121, (7) blz. kl. 8vo.  
Gent, Rott.

o) Amsterdam. By Broer Jansz. z. j.

80, (2) blz. 8vo. De 80. genumm. blz. zijn op geschept, de 2 ongen. op gewoon papier. De 2 ongen. zijn gedrukt bij I. Van Paemel te Gent. — Volgens een maandelinge mededeeling van den heer van Heurck is het Amsterdamsche adres gefingeerd. De uitgave werd waarschijnlijk op het einde der XVIII<sup>e</sup> eeuw bezorgd door de gebroeders Ph. en P. Gimblet, boekdrukkers te Gent. Het fonds Gimblet kwam later in het

bezit van I. Van Paemel, wiens dochter en opvolgster Isabella de twee laatste bladzijden der nog overblijvende exemplaren herdrukte, om er haar adres op te plaatsen.

- p) Gent ... I. C. Van Paemel, [omstr. 1850].  
88 blz. 8vo.

Londen (11355 b 18).

- q) Gent ... I. Van Paemel [omstr. 1860].  
88 blz. 8vo.

Gent (G. 4345).

- r) \*Gent, Snoeck Ducaju en zoon, 1874.

Blijkens den titel van den folgenden druk.

- s) Tweede op nieuw verbeterde uitgave sedert September 1874. Te Gent, [Snoeck Ducaju en Zoon], 1876.  
96 blz. 8vo.

van Heurck.

- t-v) \*Drie drukken sinds den voornoemden verschenen bij Snoeck-Ducaju en Zonen te Gent.

Blijkens den titel van den folgenden druk.

- w) Zesde opnieuw verbeterde uitgave sedert September 1874. Gent [Snoeck Ducaju en Zoon], 1890.  
90 blz. 12mo.

- x) Zevende opnieuw verbeterde uitgave sedert September 1874. *Ibid.* 1900.

96 blz. 12mo. — Deze uitgave, die geclicheerd was, werd in de volgende jaren herhaaldelijk ter perse gelegd, doch het jaartal 1900 werd behouden. (Mondelinge mededeeling van den heer Snoeck).

- y) Arte amandi (*sic*) of de Kunst der Minne ... [8<sup>e</sup>] verbeterde uitgave. Snoeck Ducaju & Zoon ... Gent [1922].

112 blz. 8vo. — Het *De* van den titel werd vermoedelijk voor een lidwoord gehouden, dat gerust mocht wegblijven.

6. *Princesse Liet-boec*: Dat is der Jonckvrouwen Clachtighe Sentbrieven ... int Latijn beschreven: Door Ovidius Naso. Ende by een Lieffhebber der Accoleye Sangs-wijse ... in dichte ghemaect ... Amstelredam, Hendrick Barentsz., 1605.

156, (4) blz. dwars-8vo. — Blz. 3-70: zeer bekorte vertaling in verzen der *Heroides*, met andere brieven vermengd.  
*Scheurleer.*

7. *Tristium*, Ofte de Truer-dichten van Publ. Ovidius Nazo ... Vertaeld dier M. THEODOR. SCHREVELIUM [= SCHREVEL] ... Ende in Nederlandschen Dicht gesteld, dver JACOB VANDER SCHUERE ... Gedrukt t'Haerlem ... Voor Passchier van Wesbusch ... 1612.

(8), (60) bldn 8vo.

Leiden, Haarlem.

8. P. C. HOOFTS, Achillis en Polyxenas Treur-spel. Met Ajax en Vlisses Reden-strijdt Tot Rotterdam, Voor David Jacobsz van Haken-dover .. 1614.

V. Handelinghe, eerste en tyveede uytkomen = *Metam.* XIII 5-122, 128-382, 387-390. — *Ach. en Polyx.* werd herdrukt in 1620, 1639 enz.

Leuven, Leiden, Haarlem.

9. I. Pvb. Ovidii Nasonis Minne-Kvnst, Gepast op d'Amsterdamsche Vryagien: Met noch andere Minne-Dichten ... [door JOH. VAN HEEMSKERK] ... t'Amsterdam, Voor Dirck Pietersz. Vos-Kuyt ... 1622.

191 ongen. bldn dwars-8vo. Met koperplaten buiten tekst. — Vert. in verzen.

Brussel (defect), Leiden (defect), Londen.

*Hedr. in:*

II. Minne-Kynst. Minne-Baet. Minne-dichten ... [door JOH. VAN HEEMSKERK]. t'Amsterdam, Voor Hessel Gerritsz: ... 1626.

(8), 466 blz. dwars-8vo. — Minne-Baet = *Remedia amoris*, zeer bekort.

*Amst., Amst. Ak., Londen.*

*Hedr.:* a) t'Amsterdam, By Barent Schelling ... 1660.

(8), 321 blz. dwars-8vo.

*Gent.*

b) Gedichten van C. VAN BAERLE, J. VAN DER BURGH, J. VAN HEEMSKERK, L. REAEL, ANNA en MARIA TESSLSCHADE VISSCHER, en anderen [uitg. door G. GROEBE.] Tweede deel. Te Amsterdam, by G. H. Arens. 1829; blz. 5-126.

c) *Vert. van Ars Am.* I 527-562, III 113-204 *in:* Bloemlezing uit de Nederlandsche Dichters der Zeventiende eeuw ... door Dr J. VAN VLOTEN. Arnhem, Is. An. Nijhoff en Zoon, 1869; blz. 297-301.

10. *Met.* I 5-44, *in:* *Horæ succisivæ: Tyt-snipperingen* ... van SIMON VAN BEAUMONT ... Tot Rotterdam, Voor Johannes Neranus ... 1640; fol. G 4 r-G 4 v.

*Brussel, Gent.*

*Hedr.:* Gedichten van SIMON VAN BEAUMONT ... uitgegeven door J. TIDEMAN. Utrecht, Kemink en Zoon, 1843; blz. 34-36.

11. Publius Ovidius Nasos Heldinnebrieven, Vertaelt door J. VANDEN VONDEL. t'Amsterdam, By Gerard onder de Linden, CIOIC (*sic*) CCXVI.

(34), 26, 160 blz. 4to. — Proza. Dagteekent, volgens UNGER, van het laatst van 1641 of het begin van 1642.

*Gent, Antw. J., Amst. Kr., Katwijk.*

12. Metamorphosis, dat is Verandering, of Herschepping, van P. Ovidivs Naso, op nieuw vertaalt. met Paris oordeel [door IOH. V. GRACHT]. noch Menelavs brief aen Helena. door P. C. HOOFT gerijmt. t' Amsterdam, Voor Pieter Robyn ... MDCXLIII.

(8), 520, (12), 82, (14) blz. 12mo. Met platen. — Proza. De vertaler der *Metam.* is onbekend. De \*1<sup>e</sup> druk van Menelaus' Brief verscheen in 1608.

*Amst.*

*Id. met adres:* t'Amsterdam, Voor Ian Iacobsz Schipper, MDCXCHII (*sic* voor 1643).

*Amst.*

De tweede C in het jaartal is een drukfout voor L. Het is onwaarschijnlijk dat, na vier nieuwe drukken, nog een titeluitgaaf van den eersten te voorschijn zou komen. Jan Iacobsz. Schipper was overigens einde 1660 overleden (KLEER-KOOPER-V-STOCKUM, blz. 685). Het titelblad der voor hem gedrukte exemplaren draagt trouwens nog een blijk van slordigheid: het eerste woord is geschreven: *Metamorphosys*, welke fout dan in den druk, dien hij vier jaren later bekostigde, overging.

*Hedr.:* a) t'Amsterdam, Voor Ian Iacobsz. Schipper. MDCXLVII.

(6), 520, (12), 82, (14) blz. 12mo. Met platen.

*Amst.*

b) Tot Rotterdam, By Pieter van Waesberge 1657.

(8), 520, (22), 79, (17) blz. 12mo. Met platen.

*Leuven.*

c) t'Amsterdam, By Abraham de Wees, 1662.

484, (20), 79, (17) blz. 12mo. Met platen.  
*Leuven, Antw., Amst.* (1071 G 29).

d) *Ibid.* 1662.

(8), 489, (21), 79, (16) blz. 12mo. Met platen.  
*Amst.* (608 G 10), *Maast.*

13. Den Methamorphosis, ofte Herscheppinge van P. Ovidius Naso ... Verciert met figueren [van P. de Jode]. Nu eerstmael in Nederlandts-Rym gestelt, Door SEGER VAN DORT ... t'Antwerpen By Geeraerdt van Wolsschaten ... M.DC.L.

(16), 447, (34) blz. 8vo.

*Plantijn* (2 ex.), *Leuven, Brussel, Leiden, Amst. Pr.*

14. Brief van Dido aen Aeneas, in: J. DE DECKERS Gedichten, 1656 [zie ASONIUS, n. 1]; blz. 149-157.

*Hedr.*: a) Rym-Oeffeningen, 1659; Eerste boeck; blz. 100-109.

b) *Id.* 1702; Eerste boeck; blz. 99-109.

c) *Id.* Tweede deel, 1726; blz. 404-413.

15. Her. I-X en XVII-XVIII, in: Gedichten van J. WESTERBAEN, 1657 [zie HORATIUS, n. 13]; blz. 139-246.

*Hedr.*: a) Het eerste deel der Gedichten van J. WESTERBAEN, 1672; blz. 153-260.

b) *Een zevental uittreksels in: Tooneel van heidensche deugden en ondeugden door J. DE HAES 1724* [zie ANTHOL. GR. n. 2]; deel I.

16. Treurbrieven Der blakende Vorstinnen : en Minnebrieven der vorsten en vorstinnen, van Publ. Ovidius Nazo, en Aulus Sabinus, Op gelijk getal van Vaarzen, in Nederduytschen Rijm, overgezet : Door JONAS CABELJAU, J. C. ... Tot Rotterdam, Bij Joannes Næranus ... MDCLVII.

(24), 334 (*sic*, voor: 304), (2) blz. 8vo. Bevat de *Heroides*, welke de vertaler, zooals reeds uit den titel blijkt, in twee groepen indeelt, en de 3 «antwoordbrieven» van AULUS SABINUS (zie boven, n. 2).  
*Gent* (2 ex.).

17. Ovidii Wapen-twist van Ajax en Ulysses. Een veranderingh van Ajax bloedt in een Hyacinth ... In Nederduytsche Rijm vertaelt door HENRICK BRUNO ... Tot Hoorn, Gedrukt voor Isaac vander Beeck en Gerbrant Martensz ... 1659.

34 blz. 8vo. — *Metam.* XIII, 1-398, Latijn en Nederl.

*Leiden, Utrecht.*

18. De Brieven van P. Ovidius Naso, Ghenaemt in 't Latijn Epistolæ Heroidum. Over-gheset in onse Neder-duytsche Taale, Door J. B. [= LODOWYCK BROOMANS]. Tot Brussel, By François Foppens ... 1659.

(16), 198 blz. 8vo.

*Leuven, Gent, Brussel, Leiden, Londen.*

*Titeluitg.*: t'Antwerpen. By Hendrick Aertssens ... 1662.

*Leuven, Leuven II, Plantijn, Antw., Luit* (defect), *Amst., Leiden.*

19. Amor. III 11, door C. GRAVESTYEN, in: Hollantsche Parnas, 1660 [zie HORATIUS, n. 17]; blz. 318-319.

20. Amor. II 4 en 15, in: Geslacht-boom der goden en godinnen ... Waar achter By-gevoegde Mengel-dichten ... door Mr JOAN. BLASIUS ...



Leyden, By Salomon Wagenaar ... CIOIOCI.XI; blz. 186-189, 228-230.  
Brussel.

21. Wapen-twist Tusschen Ajax en Ulysses ... door I[AN V[AN] P[AFFENRODE]. Tot Gorinchem, By Paulus Vink ... 1664.  
(2), 14 blz. 8vo. — *Metam.* XIII, 1-398, in verzen vertaald.  
Amst.

*Herdr.*: a) Gedichten van J. VAN PAFFENRODE ... tot Gornichem (*sic*), By Paulus Vinck ... 1669; blz. 203-216.  
Leuven, Leiden.

b) *In alle bij MARTIALIS, n. 1 genoemde drukken der Gedichten en Werken van PAFFENRODE.*

22. Avond-school voor Vryers en Vrysters ... nae de voornaemste lessen en leeringen van Ovidius, getrocken uyt syne drie Boecken de Arte Amandi ende op onse tyden en Zeden gepast Door JACOB WESTERBAEN ... In 's Graven-hage by Johannes en Pieter Tongerloo ... 1665.  
71 blz. 4to. — In verzen.  
Leiden.

*Herdr.*: a) Den tweeden Druck ... t'Amsterdam, By Jacob Vinckel ... 1665.

64 blz. 8vo.

den Haag, Leiden, Utrecht.

b) Het tweede deel der Gedichten van JACOB WESTERBAEN ... In 's Gravenhage, By Johannes Tongerloo ... 1672; blz. 657-734.  
Antw., Brussel (V. H. 24116.8°), Utrecht, Groningen, Amst., Haarlem, Londen.

*Id. ibid.* z. j.

Brussel (V. H. 23970.8°), Gent, den Haag.

c) Een uittreksel in: Tooneel van voorname heidensche deugden door J. DE HAES 1724 [zie ANTHOL. GR. n. 2]; I, blz. 148-150.

23. Nieuw Avond-school ... Volgens de voornaemste lessen en leeringen van Ovidius, getrocken uyt zijn twee boekjes De Remedio Amoris ende op onse tyden en zeden gepast door JACOB WESTERBAEN ... In 's Graven-hage by Johannes Tongerloo ... 1666.  
37 blz. 8vo. — In verzen.

Utrecht.

*Id. met adres*: In 's Graven-haghe by Pieter Tongerloo ... 1666.  
Leiden.

*Herdr.*: a) In 's Graven-hage by Johannes Tongerloo ... 1666.  
37 blz. 4to.

den Haag.

b) *in*: Het tweede deel der Gedichten, 1672 (*en* z. j.) [zie n. 22, b]; blz. 735-771.

24. Publius Ovidius Nazoos Herscheppinge. Vertaelt door J. v. VONDEL. t'Amsterdam. Voor de weduwe van Abraham de Wees ... 1671.

(24), 499, (13) blz. 4to. — Verzen. In het ongenummerd voorwerk, vertal. in verzen van OVID. *Amor.* I 15.

Antw. J., Antw., Nijmegen, Amst. Kr. (3 ex.), Londen.

*Herdr.*: a) *Vele en lange uittreksels uit de Metam. in beide deelen van*: Tooneel van ... heidensche deugden en ondeugden door J. DE HAES, 1724 [zie ANTHOL. GR. n. 2].

b) *Vert. van XII 77-145 in*: Bloemlezing uit Nederlandsche Dichters door POL DE MONT. Gent, Hoste, 1883; blz. 293-294.

25. Am. II 3, III 4, *achter in*: De Malle Wedding, Bly-spel door Mr JOAN BLASIUS. ... t' Amsterdam, By Jacob Lescailje ... 1671.

Gent, Leiden.

26. Al de werken van P. Ovidius Naso. Het eerste deel, Behelsende zijn Princesse-brieven, Minne-digten, Vrij-konst, Minne-baat, Blanketsel, en Nooten-boom. Vertaalt door ABRAHAM VALENTYN. Tot Leiden, Bij Daniel van Gaasbeek. A. 1678. — *Id.* Het tweede Deel, Behelsende de Herscheppingen en 't Digt tegen Ibis. Vertaalt door *id.* *Ibid.* A. 1678. — *Id.* Het derde Deel, Behelsende zijn Almanak, Klaag-liederen, droefheid in Pontus, en troost-digt aan Livia. Vertaalt door *id.* *Ibid.* A. 1678.

12mo. — Deel I: (12), 297 blz. — Deel II: (2), 469 blz. — Deel III: (2), 391, (45) blz. — Proza-vertaling.

Deel I-III: *den Haag*; II: *Aalst*; II-III: *Katwijk*; III: *Brussel G.*

*Herdr.*: a) de 3 deelen: Tot Amsterdam, By Pieter Mortier ... MDCXCVII.

12mo. — Deel I: (14), 356 blz. — Deel II: (4), 382 blz.; 125 platen. — Deel III: (4), 338, (42) blz.

*Amst.* (2 ex.; in het ex. 453 G 14 slechts 12 platen), *Rott.*, *Maastr.*; I-II: *Brussel G.*; II-III: *Aalst*.

b) Alle de Werken ... Met Verklaringen, en Uitleggingen verrijkt, Door LUD. SMIDS. M. D. En met omtrent driehonderd Printverbeeldingen door de vermaarde Le Clerc geteeckent ... Het eerste deel. Amsteldam, By Pieter Mortier ... MDCC. — Het tweede deel, *ibid.*, MDCC. — Het derde deel, *ibid.*, MDCCI.

4to. — Deel I: (10), 289 blz. — Deel II: (8), 440 blz. — Deel III: (8), 334, (40) blz.

*Gent* (2 ex.), *Gent J.*, *Gent Ac.*, *Leuven J.*, *Antw. J.*, *Nijmegen J.*, *Amst. Pr.*, *Leiden*, *Maastr.*, *Londen*.

c) Heroid. XVII, Amor. II 7 en 9, Ars Amat. II 145-294, Met. III 131-250, *in*: Proza uit de 17<sup>e</sup> eeuw. Verzameld ... door Dr. J. A. N. KNUTEL. Amsterdam, S. L. van Looy, 1913; blz. 108-121.

27. Helena aan Paris, Amor. III 7, II 4, *in*: H. S. V. S. Mengel-dichten ... Versamelt ... door M. T. I. A. Te Leeuwarden, Gedrukt bij Hero Nauta ... 1683; blz. 1-10, 86-90.

*Gent.*

28. Enkele plaatsen uit de Her. vertaald *in*: Paris en Helene, Treurspel [door BERNAGIE]. T'Amsterdam, By Albert Magnus ... 1685.

Zie Worp, *in Tijdschr. voor Ned. Taal- en Letterk.* III, 1883, blz. 147.

*Leiden.*

29. Ex Ponto II, 3, vv. 1-32 *in*: Gedichten, van J. ANTONIDES, VANDER GOES, 1685 [zie HORATIUS, n. 24]; blz. 303-304.

*Herdr.*: a) Tweeden druk, 1705; blz. 383-384.

b) Derde druk, 1714; blz. 318-319.

c) Vierde (vyfde en sesde) druk, 1730 (1735 en 1748); blz. 454-455.

d) 2<sup>e</sup> deel, 1827; blz. 122-123.

30. Met. IV 108-115 en 148-161; Her. IX 143-168, II 131-148; Met. XIV 718-732 *in*: J. VOLLENHOFFS Poëzy, 1685 (en 1686) [zie ANTHOL. GR., n. 2]; blz. 594-595, 599-600, 610, 624-625.

*Herdr.*: Vert. van Her. IX 143-168 *in*: Tooneel van heiden-sche deugden door J. DE HAES, 1724; I, blz. 281-282.

31. P. Ovidii. Nasonis. Tristium libri. V... in Nederduytsch digt... overgeset... door D[ANIEL] H[AVART]. Utrecht, By Anthony Schouten... 1692.

(32), 250, (4) blz. kl. 8vo.  
Brussel.

32. I. Publius Ovidius Nasoos Troost-dicht aan Livia Augusta ... in Nederduytze Vaarzen overgezet... door DANIEL HAVART... Te Utrecht Gedrukt by Anthony Schouten... 1697.

(8), 28 blz. 4to.  
den Haag.

*Herd.* in:

II. De treurende Ovidius, Bestaande in het Troost-digt aan Livia... En vier Boeken der Brieven geschreeven uyt Pontus Kust. Neevens de Klaagende Noote-boom... in Neederduytsche Rijm-trant overgezet... Door DANIEL HAVART... t'Utrecht... by Anthony Schouten... 1702.

(24), 320 blz. 8vo.  
Leiden.

33. Ex Ponto I 9; Trist. III 13; ex Ponto I 4, in: Heidensche Grootmoedigheden. Door KORN: BOON, 1699 [zie HORATIUS, n. 29]; blz. 74-80.

*Herd.*: *Id.* 1704; blz. 74-80.

34. Brief van Fedre aen Hippolytus, en Hippolytus antwoord aen Fedre, Uit het Latyn van Ovidius en Sidronius Hosschius vertaelt door J. DE HAES. [Amsterdam, Gerard Onder de Linden, 1716].

26 blz. 4to. — Vóór of achter Vondel's vertaling der Heldinne-brieven: zie n. II.

*De vert. uit Ov. herd.* in: Gedichten van JOAN DE HAES, 1720 (en 1724) [zie HORATIUS, n. 37]; blz. 481-489.

35. Saffo aan Faon; Amor. I, 8, 9 en 10; II 17 in: Mengelpoezy, door A. HOPPESTEIN, 1718 [zie HORATIUS, n. 36]; blz. 109-144.

36. P. Ovidius Nasoos Feestdagen, in Hollandts dicht vertaalt door ARNOLD HOOGVLIET. Te Delft en Rotterdam, By Adriaan- en Jan Daniel Beman, MDCCXIX.

(40), 260, (1) blz. 4to.  
Brussel, Nijmegen J.

*Herd.*: a) De tweede druk. Te Rotterdam, By Jan Daniel Beman, MDCCXXX.

(40), 226, (5) blz. 4to.  
Katwijk.

b) *Vijf uittreksels in*: Tooneel van heidensche deugden door J. DE HAES, 1724 [zie ANTHOL. GR. n. 2]; I, blz. 35-38, 211-213; II, blz. 91-96, 117-119, 128-141.

37. Trist. V 14; ex Ponto II 3 en 4, in: Gedichten van W. DEN ELGER, 1726 [zie HORATIUS, n. 39]; blz. 51-56.

38. Ovidius Metamorphosis, Ofte de XV. Boecken van syne Herscheppinge... In Rym ghestelt door I. V[AN] M[EERBEECK] ... Tot Uytrecht, By Lambrecht Berts ... 1727.

(10), 7-401, (9) blz. 4to.  
Gent, Leiden.

*Titeluitgaaf: Id., zonder adres, M.D.CC.XXII. (sic).  
Gent. Ac. (defect).*

39. De gedaant-wisselingen van P. Ovidius Naso, in het latyn en nederduitsch, Nieulyx. vertaald ... door ISAAK VERBURG ... nevens omstandige aantekeningen ... door ANTONIUS BANIER ... Met een groot getal keurlyke prentverbeeldingen, door B. Picard en andere voorname Meesters gesneden, verciert. Eerste Deel. Te Amsterdam, By R. en J. Wetstein, en W. Smith. MD CC XXXII. — Tweede deel, *ibid.* MD CC XXXII.

folio. — Deel I: (14), 247 blz. — Deel II: 249-254, (4) blz. — Prozavert.

*Antw. J., Katwijk, Amst. Pr.*

*Herdr.: Id.* Verciert met CXL. prentverbeeldingen, Zeer keurig naar de Tekeningen van Eisen, Gravelot, Moreau, en anderen, in het Koper gebragt, door de beroemde Kunstgraveerders Le Mire, Longueil, &c. Eerste deel. Te Amsterdam, By D. J. Changuion en G. Warnars. MDCCXXIX. — Tweede deel, *ibid.* MDCCXXIX.

4to. — Deel I: (14), 277 blz. — Deel II: (2), 308, (12) blz. — Het Nederl. alleen.

*Leiden Pr.*

40. ... Eerste Heldinnebrief ... In Vaarzen gebragt door WILLEM HESSEN. Te Haerlem Gedrukt By Jan Bosch [omstr. 1734?]. 8 blz. 4to.

*den Haag.*

41. Enone aan Paris, in *verzen vert. in: Alle de Werken van 't kunstgenootschap, Natura et arte. VI<sup>e</sup> deel. Dichtlievende Oeffeningen. Te Rotterdam, By Philippus Losel, MDCCXLI; blz. 204-216.*

*Leiden.*

42. Amor. II 15, in: De Herderszangen en Mengeldichten van ABRAHAM DE HAEN. Te Amsteldam, By Theodorus Crajenschot ... 1751; blz. 217-218.

*Brussel, Nijmegen J.*

43. Her. XIV, in *verzen vert. door H. A. in: Algemeene Oefenschoole van Konsten en Weetenschappen. Zesde afdeeling ... Vierde deel. Te Amsteldam, By Pieter Meijer ... MDCCXLIII; blz. 201-204.*

*Brussel.*

*Herdr. (of titeluitg.?): Id.* Tweede druk, *ibid.* MDCCXLIII; blz. 201-204.

*Leuven, Londen.*

44. Rouw-zangen en Brieven van ... Publius Ovidius Naso, In Helden-Veersen door J. DE WOLF ... Tot Gend, By C. J. Fernand ... 1780.

124 blz. 4to. — Zeer vrije vertaling der Tristia.  
*Gent.*

45. Met. XIII, 789-839, in: Poëzy van P. HUISINGA BAKKER. II, 1782 [zie CLAUDIANUS, n. 2]; blz. 110-113.

46. Trist. I 3, III 4, IV 1 en 3 vv. 1-72, V 3, in: Proeven van dichtkundige Letteroefeningen ... Derde deel. Door J. MACQUER ... Te Utrecht, Bij de Wed. J. van Schoonhoven, MDCCXXXVI; blz. 175-193.  
*Nijmegen J.*

47. Met. IV 55-166, in *verzen vert. in: Kabinet van mode en smaak. Tweede deel. Te Haarlem, by A. Loosjes Pz. 1791; blz. 49-56.*

*Brussel.*

48. Saffo aan Faön, *in verzen vert. door BILDERDIJK*, in: Kl. Dicht. Handschriften [zie ANACREON, n. 13]. Vierde Schakeering ... MDCCXCI; blz. 3-12.

*Herdr.*: a) Verspreide Gedichten van Mr W<sup>m</sup> BILDERDIJK. Eerste deel. Te Amsterdam bij Immerzeel en Comp. MDCCCIX; blz. 133-146.

b) Kl. Dicht. Handschr. Nieuwe uitg. I<sup>o</sup> D. 1823; blz. 239-247.

49. Hypermnestra aan Linceus, in: Poëzy van H. ASSCHENBERG, 1793 [zie HORATIUS n. 58]; blz. 1-8.

50. Leander aan Hero, *in verzen vert. door BODDAERT*, in: Kl. Dicht. Handschriften [zie ANACREON, n. 13]. Agtste Schak. ... MDCCXCV; blz. 97-108.

*Herdr.*: Id. Nieuwe uitg. II<sup>o</sup> D. 1823; blz. 41-48.

51. Phyllis aan Demophoön, *in verzen vert. door J. MEERMAN*, in: Nieuwe dichtgewyde mengelingen van het genootschap ... Kunstliefde spaart geen vlyt. Vierde deel. In 's Haage, by Vosmaer en zoonen, 1806; blz. 98-104.

Brussel.

52. Een of een paar uittreksels in elk der vier deelen van: Zedekundige Schoonheden ... door N. G. VAN KAMPEN, 1807-1810 [zie CICERO, n. 19].

53. Proeve eener vrije navolging van eenige stukken uit de werken van Publius Ovidius Naso in Hollandsche verzen door JAN MESSCHERT VAN VOLLENHOVEN. Eerste deel. Te Amsterdam bij Immerzeel en Comp. MDCCCIX. — Tweede deel, *ibid.* MDCCCIX. — Derde deel, *ibid.* MDCCCX.

8vo. — I<sup>o</sup> Dl.: X, 128 blz.; elf stuks uit *Her.* — II<sup>o</sup> Dl.: IV, 135 blz. — III<sup>o</sup> Dl.: 135 blz. In II en III zeer aanzienlijke uittreksels uit bijna alle boeken der *Met.*

Amst. Kr., Nijmegen J.

54. De Treur-digten van Publius-Ovidius Naso, door VOOR DEN ARMEN [= LOD. J. MACCAGE O. F. M.]. Eersten boek. T'Ypre, ... Annoy-Vandevyver, ... MDCCCXIV. — Tweeden boek, *ibid.* MDCCCXIV. — Derden boek, *ibid.*, MDCCCXV. — Vierden boek, *ibid.* MDCCCXV. — Vijfden boek, *ibid.* MDCCCXV.

8vo. — 1<sup>o</sup> boek: 42 blz.; 2<sup>o</sup> b.: 29 blz.; 3<sup>o</sup> b.: 63 blz.; 4<sup>o</sup> b.: 56 blz.; 5<sup>o</sup> b.: 65, (3) blz. — *Verzen.*

Brussel G., Gent.

55. Vertaling van Naso's 3<sup>de</sup> Klaagzang [= *Trist.* I 3], *in verzen*, door [K. A.] VERVIER, in: Annales Beligiques ... Tome quatrième. A Gand. Chez J. N. Houdin [1819]; blz. 364-367.

56. *Trist.* III 3, in: Jeugdige Gedichten van G. OUTHUYS. Te Franeker, Bij Taake J. Tuinstra. MDCCCXX; blz. 78-83.

57. *Fast.* IV 747-776; *Amor.* III 9; *Fast.* II 119-144; *Met.* I 452-567, *in verzen vert. in:* M. Val. Messala Corvinus door M. C. VAN HALL [zie HORATIUS, n. 72], II<sup>o</sup> deel, 1820; blz. 72-74, 91-92, 130-131, 164-166.

*Herdr.* (behalve *Fast.* II 119-144) *in:* Navolgingen ... 1855 [zie HORATIUS, n. 59, d]; blz. 9-12, 111-115, 73-76.

58. Heldenpleit [= *Met.* XIII, 1-381], in: Poëzy van Mr ISAAC DA COSTA. Eerste deel. Te Leyden, by L. Herdingh & Zoon. MDCCCXXI; blz. 159-180

*Herdr.*: a) *Id.* Tweede druk. Eerste deel. Haarlem, A. C. Kruseman [1847]; *blz.* 67-86.

b) *In*: *Kompleete Dichtwerken.*

59. *Her.* IX, X, II, XI *in verzen vert. in*: *Sprokkelingen* door M<sup>r</sup> WILLEM BILDERDIJK. Te Rotterdam, by J. Immerzeel, junior. 1821; *blz.* 15-49.

60. *Her.* XIV *in verzen vert. in*: *Krekelzangen* van *id.* Eerste deel, *ibid.* 1822; *blz.* 19-25.

61. *Amor.* III 9 *in verzen vert. door* S. IPZ. WISELIUS, *in*: *Nederlandsche Muzen-Almanak.* 1824. Zesde jaar, *ibid.*; *blz.* 95-98.

62. *Met.* IV 55-166, *in*: *Dichtbloemen* van L. RIETBERG ... Te Rotterdam, bij J. Immerzeel, junior. MDCCCXXV; *blz.* 194-202.

63. *Proeve eener navolging van Ovidius Gedaantverwisselingen*, door M<sup>r</sup> W. BILDERDIJK. Te Amsterdam, by P. den Hengst en Zoon. MDCCCXXIX.

VIII, 206 *blz.* 8vo. — *Vert. in verzen* van Metam. I-VI 145.

*Daaruit*: 90 *verzen in*: *De Nederlandsche Mercurius* ... Amsterdam ... 1829; *blz.* 540-542.

64. *Amor.* I 15, *in*: *Nieuwe Dichtbundel* van S. IZ. WISELIUS, 1833 [zie BOËTIUS, n. 8]; *blz.* 178-180.

65. *Amor.* III 9 *door* W. HECKER *en* *Her.* V *door* R. BENNINK JANS-SONIUS, *in*: *Dichterlijk Mengelwerk.* 1836 [zie ANT<sup>h</sup> OL. GR., n. 5]; *blz.* 11-14 *en* 65-70.

66. *Amor.* III 9, *in*: *Oude Liefde* door A. HIRSCHIG, 1840 [zie TIBULLUS, n. 13, II]; *blz.* 109-112.

67. I. *Met.* XI, 592-632, *in*: *Herinneringen aen het feest gevierd te Meeckem, den 20 Augustus 1844, ter eere van ... Sidronius Hosschius; door* PRUDENS VAN DUYSE ... Gent ... C. Annoot-Bræckman ... 1845; *blz.* 87-88.

*Herdr. in II.*

II. *Thist.* I 3, IV 10; *Met.* XI 410-748; *Amor.* III 9 *in*: PR. VAN DUYSE's *Nagel. Ged.* VIII, 1884 [zie ANACREON n. 26]; *blz.* 90-110.

68. *Fast.* II 195-242 *in verzen vert. in*: *Navolgingen* door M. C. VAN HALL, 1855 [zie HORATIUS, n. 59, d]; *blz.* 39-42.

69. *Rem. Am.* 139-206 *in proza, bekort, in*: *Lessen van Wysheid* ... door W. STAATS EVERS, 1857 [zie CLAUDIANUS, n. 8, b]; *blz.* 50-52.

70. *Met.* VIII 620-724, *in proza vert. in*: *Proza en Poëzie. Leesboek* ... door Dr. G. J. DOZY *en* F. DE STOPPELAAR ... Zalt-Bommel, H. J. van de Garde, 1868; *blz.* 18-21, — *en in de volgende uitgaven* (11<sup>e</sup>, Tiel, A. van Loon [1911]).

71. *Met.* IV 55-166 *metrisch vert. in*: *Vox Gymnasii*, 1<sup>e</sup> jrg. 22 Mei *en* 7 Juni 1882.

72. *Met.* XIV 622-771 *metrisch vert. door* Mr. S. J. E. RAU, *in*: *Nederland* ... [37<sup>e</sup> jrg.] 1885. Tweede deel; *blz.* 251-255.

73. *Met.* XII 39-63, XI 592-632 *in*: *Liefde's Dageraad*, door EDW. B. KOSTER, 1890 [zie EURIPIDES, n. 22, a]; *blz.* 91-94.

*Herdr.*: a) *Verzam. Gedichten* van EDW. B. KOSTER, 1903 (*en* 1917) [zie ANTHOL. GR. n. 6]; *blz.* 397-400.

b) *Gedichten* van EDW. B. KOSTER, 1907; *blz.* 230-233.

74. *Ovidius' Gedaanteverwisselingen. In proza vertaald* ...

door Dr. W. G. VAN DER WEERD ... Amsterdam, S. L. van Looy. 1904.

XVI, 640 blz. 8vo.

75. Met. IV 55-166 *in verzen vert.* door J. VAN VEEN, *in*: Morks Magazijn. Zeventiende Jaargang. Tweede deel ... 1915; blz. 96-99.

76. Met. I 1-415, II 1-400, VII 1-349 en 490-660; Trist. IV 10, V 1; ex Pont. II 1; Fast. I 1-62 *in proza vert.* *in*: Handboek ... door HALBERSTADT, III, 1917 [zie CAESAR, n. 6]; blz. 105 *vgl.*

77. Metamorfosen, *in* de oorspronkelijke versmaat vertaald door Mr. H. J. SCHEUER. ... 1923. N. V. ... vrhn P. M. Wink, Zalt-Bommel.

VIII, 311 blz. 8vo.

### CXXIII. Persius.

1. Sat. IV, *in*: J. DE DECKERS Gedichten, 1656 [zie AUSONIUS, n. 1]; blz. 175-177.

*Hedr.*: a) Rym-Oeffeningen. 1659; Eerste Boeck, blz. 16-18.

b) *Id.* 1702, Eerste Boeck; blz. 16-18.

c) *In* n. 3, blz. 33-35.

d) Rym-oeffeningen, Eerste deel, 1726; blz. 372-374.

2. *Vert.* door A. VALENTIJN, 1682 [zie JUVENALIS, n. 7].

*Hedr.*: 1703.

3. Alle de Schimpdichten, 1709 [zie JUVENALIS, n. 19].

Sat. I, II en III door E. E[=EMILIUS ELMEGUIDI = M. VAN MERWEDE]. — III door CHR. PIERSON. — IV door E. E[LMEGUIDI]; *id.* door J. DE DEKKER [zie n. 1]. — V en VI door CHR. PIERSON.

*Uittreksels uit* Sat. I, II, III, *door* E. E., *en* V *door* PIERSON, *in*: Levens der Lat. Poeten door P. LE CLERCQ, 1745 [zie HORATIUS, n. 41, II]; blz. 341-356.

De vertaling van Sat. V, 132-173, welke Le Clercq op blz. 351-353 aanhaalt, schrijft hij ten onrechte aan E. E. toe; het is die van Chr. Pierson, met vele veranderingen.

4. *Uittreksels uit* Sat. II en III, *in*: Zedekundige Schoonheden ... door N. G. VAN KAMPEN, IV<sup>e</sup> deel, 1810 [zie CICERO, n. 19]; blz. 125-127, 153-154.

5. I. Sat. VI, *door* B[ILDERDIJK], *in*: Mnemosyne ... VI. Stuk. Te Dordrecht ... 1819; blz. 282-286.

*Hedr. in*:

II. Sat. I en VI *in*: Nieuwe Dichtschakeering, *door* Mr. WILLEM BILDERDIJK. ... Tweede deel. Te Rotterdam, *by* J. Immerzeel, junior, 1819; blz. 189-206.

*Hedr. in*:

III. Perzius Hekeldichten, vrij, en *in* toepassing op onzen tijd nagevolgd *door* Mr. WILLEM BILDERDIJK. *Ibid.* 1820.

VIII, 88 blz. 8vo. — *Verzen.*

6. Sat. III, *in proza vert.* *door* J. MICHEELS, *in*: De Toekomst ... Brussel ... 1870; blz. 360-368.

*Overdruk met adres*: Antwerpen, L. De Cort ... 1870.

7. Saturae Persi in Belgicum sermonem versae, *op* blz. 28-

67 van : Persiana, door Dr. J. VAN WAGENINGEN jr., *achter* : Programma van het Gymnasium te Groningen voor het jaar 1891-1892. I. Oppenheim, Groningen, 1891.

Proza-vertaling.

*Hedr. in*: Auli Persi Flacci Saturae Edidit atque ... interpretatione belgica ... instruxit IACOBUS VAN WAGENINGEN. Pars prior, prolegomena, textum, interpretationem belgicam continens. Groningae ... P. Noordhoff, A<sup>o</sup> MCMXI.

LXIII, 48 blz. 8vo.

### CXXIV. Petronius.

1. Sat. CXVIII-CXXIV [uitg. Didot, Pariis 1860], *in verzen vert.* in: Navolgingen ... door M. C. VAN HALL, 1855 [zie HORATIUS, n. 59, d]; blz. 128-144.

2. Cena Trim. 62 in: De Magie ... door K. H. E. DE JONG, 1921 [zie EURIPIDES, n. 30]; blz. 92-94.

### CXXV. Phaedrus.<sup>1</sup>

1. *Eenige fabelen in*: De vvarachtige Fabvlen der dieren, door ED. DE DENE, 1567 [zie AESOPUS, n. 5].

2. D'Esopisse Verdigsels van Phædrus ... als mede d'uytgelese Tooneelspreuken van Publius Syrus. Tot Leyden, Gedrukt by de Weduwe van Joh. le Carpentier ... 1672.

*Rott., Leiden, Utrecht, Londen.*

(2), 88 blz. 8vo. — Proza. — In de exempl. *Utrecht en Londen* komt voorin, en in het ex. *Leiden* achterin, met afzonderlijke paginering en signatuur: *Phædri ... fabularum Aesopiarum libri quinque ... & Selectæ Publii Syri Sententiæ. In usum Gymnasii Lugduno-Batavi, &c. ...* Lugd. Batav. Apud Viduam Joh. le Carpentier, CLOCLXXII. In het ex. *Rott.* ontbreekt de Lat. tekst.

*Hedr.*: a) t'Amsterdam, By Justus van Lotten ... 1693.

94 blz. 8vo.

*Leiden.*

b) Ezopische fabelen van Fedrus ... Nevens een aanhangsel van [5] fabelen, Onlangs in 't licht gebracht, en nu in 't Nederduitsch vertaelt. t'Amsterdam, By Justus van Lotten ... 1716.

(16), 96 blz. 8vo. — In dezen en den volgende druk zijn de spreuken van Publilius Syrus achterwege gebleven.

*Brussel.*

c) t'Amsterdam, By d'Wed. Jan Haffman, en Pieter van Dorth ... 1766.

(16), 96 blz. 8vo.

*Amst.*

3. Fab. I 2 en 6, *in verzen vert.* in: Griekse, Latijnse en Neêrduitse Vermakelykheden der Taalkunde ... door PIETER RABUS. Te Rotterdam, By Barent Bos ... 1688; blz. 369-370, 372.

*Leiden.*

*Titeluitg.*: De tweede Druk ... Te Rotterdam, By Pieter vander Slaart ... 1692.

*Gent J.*

(1) L. HERVIEUX, *Les Fabulistes latins*. Tome I, 2<sup>e</sup> id. Paris 1893, vermeldt geen Nederlandsche vertalingen. — De een of andere der bij Aesopus genoemde bewerkingen kon evengoed hier worden overgebracht. Zie daarover *Inleiding*, blz. XIII-XIV.



4. Phædri, Fabularum Æsopiarum, libri quinque ... Editio quinta ... In qua jungitur Interpretatio Gallica ... In Belgicum autem Metrum convertebat JOH: HILARIDES. Franequeræ, Ex Officinâ Leonardi Strik ... MDCLXXXIV.

(40), 411, (1), (64) blz. 8vo. — De Fransche vertaling is die van ISAAC LOUIS LEMAISTRE (DE SACT), voor de eerste maal verschenen te \*Parijs in 1647.

Antw. J., Leuven, Gent.

Herdr.: Phædri Fabulæ Æsopiæ: Qvas E Latino in Belgicum Metrum convertebat J. H. curis secundis. Dat is Phædrus Esopische Uertellingen In Neederdujtsen Dichte Vertaald Door JOHANNES HILARIDES. En By deezen Tweeden Druk Naader oovergezien ... Te Dokkom, By Joh: Hilarides ... 1695.

44, 168 blz., 8vo. — Lat. en Nederl.

Gent, den Haag.

5. I. Fab. I 1 en 4, in: D. VAN HOOGSTRATENS Gedichten 1696 (en 1697) [zie CEBES n. 6]; blz. 343-344.

Herdr. in:

II. Ezopische Fabelen van Fedrus ... In Nederduitsch Dicht vertaelt ... door D. VAN HOOGSTRATEN. t'Amsterdam, By François Halma ... CIOIOCCIII.

(34), 198, (12) blz. 4to. Met platen.

den Haag, Rott.

In de overige mij bekende exemplaren is het jaartal veranderd in CIOIOCCIII: Brussel (2 ex.), Gent, Gent Ac., Leuven II, Amst., Amst. I., Leiden.

Herdr.: a) In 's Gravenhage By Gerard Block, MDCCXXXIX.

(48), 259, (27) blz. 8vo.

Gent, Katwijk.

Titeluitg.: Te Amsterdam, By Steven van Esveldt ... 1753.

Brussel.

b) Phædri ... fabularum Æsopiarum collectio. Verzaemeling der Ezopische fabelen van Fedrus ... Door ... DAVID VAN HOOGSTRATEN ... Amstelodami, Sumptibus Societatis, z. j.

(4), 201 blz. 12mo. — Misschien een nadruk.

Brussel G., Gent, Leuven.

c) Ezopische fabelen van Fedrus ... In Nederduitsch Dicht vertaelt ... door D. VAN HOOGSTRATEN. Met nieuwe Konst-Platen. Te Amsterdam, By Steven van Esveldt ... 1769.

(48), 259, (27) blz. 8vo.

Nijmegen, Amst., Leiden.

6. Prol. en Fab. I 1-11, in: A. MOONENS Poëzy, 1700 [zie ANTHOL. GR. n. 3]; blz. 786-792.

7. \*Fab. I 1 en Prologus, vertaald door J. J. SLATERUS. Kampen, D. OOSTENDORP [1718].

Overgedr.: Maendelyke Uittreksels ... Augusty 1718. Zevende deel. t'Amsterdam ...; blz. 225-227; Oktober 1718 ...; blz. 485-487

Amst.

8. Uitgezochte Fabelen van Esopus en Phædrus door H. TH. TERKAMP, 1773 [zie ÆSOPUS, n. 13].

Herdr.: 1787.

9. Phædri .. Fabularum Æsopiarum liber primus ... De Verdigtsels van Phædrus, Eersten boek. Vertaald in het Vlaemsch, en geplaetst nevens het Latyn ... Tot Gend, By C. J. Fernand ... M.DCC.LXXXVIII.

55 blz. 8vo. — Proza-vertaling

Brussel.

CXXVI. Plautus.<sup>1</sup>

1. *Vulgaria Planti comici incundissimi*. [aan het slot:] *Impressa Danentrie per me Jacobum de Breda. Anno domini Millesimo. quadrigentesimo nongesimo primo. tertia die septēbris.*

(24) bldn 4to. — Korte zinsneden en zegswijzen uit Plautus, met vertaling.

den Haag, Londen.

2. *M. Accii Playti Amphitrvo*. Overgheset in de Nederduytsche tale door ISAACVS VAN DAMME. Tot Leyden, Voor Bartholomeus Jacobsz. de Fries ... 1617.

(69) blz. 4to. — Vert. in verzen.

Leuven II, Gent, den Haag.

*Herdr.*: Den tweeden Druck ... T'Amsterdam, Voor Direk Cornelisz Houthaack ... 1635.

(52) blz. 4to.

Leuven II, Gent, den Haag.

3. *Vvarenar*, Dat is : *Aulularia* van Plautus, Nae 's Landts ghelehgentheyte verduytschet [door P. C. Hooft] ... t'Amsterdam, Voor Cornelis Lodowijksen vander Plassen ... 1617.

(22) bldn 4to. — Vert. in verzen.

Gent, Haarlem.

*Zeer dikwijls herdrukt*: zie *Warenar*, uitg. door P. LEENDERTZ j<sup>r</sup>. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink [1896]; blz. XXXVI vlg., en *Ged.* van Hooft, uitg. door F. A. Stœtt II, 1900, blz. 282 vlg.

*Min of meer aanzienlijke uittreksels in vele bloemlezingen, o. a.*: *Gedichten uit de verschillende tijdperken der Noord- en Zuid-Ned. Literatuur* ... door J. A. ALBERDINGK THYM. Tweede bundel. Amst., C. L. van Langenhuysen, 1852; — *Nederlands Dichters tot op de helft der achttiende eeuw* ... door D. OUWERSLOOT. Eerste deel. Amsterdam, G. Portielje & Zoon, 1856. — *Nederlandsche Dichterhalle* ... door J. F. J. HEREMANS. II. Gent ... L. Hebbelynck ... 1864. — *Inleiding tot de beoefening der Nederl. Letterk.* ... door D. DE GROOT, L. LEOPOLD en R. R. RIJKENS. Eerste deel. Groningen, Wolters, 1867, en volgende uitgaven (*titel*: *Nederl. Letterkunde*; 12<sup>e</sup> druk, *ibid.* 1923). — *Oud-Nederl. Leesboek* ... door J. H. VAN DEN BOSCH. Tweede deel. Utrecht, H. Honig, 1898. — *Dichters van den ouden tijd* ... door Dr. G. KALFF. Amsterdam, P. N. van Kampen & zoon [1904]. — *Leer- en leesboek* ... door Dr. W. VAN SCHOTHORST. Eerste deel. Utrecht, Kemink en Zoon ... 1906; 2<sup>e</sup> dr. *ibid.* 1908. — *Onze Letterkunde* ... Door Dr. J. VAN DER VALK. Deel II ... Rotterdam, J. M. Bredée, 1908. — *Zuid en Noord* ... door Fv. BAUWENS S. J. 4<sup>e</sup> deel, 5<sup>e</sup> uitg. [Brugge] Desclée, De Brouwer en Co, 1910; en volgende drukken. — *Nederl. Leesboek voor de hoogere klassen* ... door M. BRANTS en O. VAN HAUWAERT. II<sup>e</sup> Deel. Gent, Vanderpoorten, 1911; — *Letterkundig Leesboek* door Dr J. PRINSEN. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink, 1913 en volgende uitg. (3<sup>e</sup> dr. *ibid.*, 1922). — Een nieuwe bundel ... door Dr. K. H. DE RAAF

(1) *Plautus op ons tooneel*, door J. A. Worp, in: *Tijdschr. voor Ned. Taal- en Letterk.* VIII, 1888 blz. 81-154 is mij hier zeer nuttig geweest. In die studie zal men zien, dat in vele der hier opgenoemde blijspelen, inzonderheid in die van VAN HALMAEL, slechts hier en daar iets vertaald is. Men zal er ook nog andere stukken vermeld vinden, waarin nog minder vertaalde verzen voorkomen.

en J. J. GRISSE: Derde deel. Rotterdam, W. L. & J. Brusse, MCMXIV (*bijna geheel* Warenar), *en*: Zeven Eeuwen ... Door *id.*, *en id.* Eerste deel, *ibid.* 1917 (*id.*); — Bloemlezing door KNUYTTEL, I, 1914 [zie HORATIUS, n. 3]; — Letterkundig Leesboek ... door J. H. VAN DEN BOSCH en Dr. C. G. N. DE VOOYS. Eerste deel. Wolters, Gron.-den Haag, 1919.

4. Dubbel en Enkkel ... door M<sup>r</sup> JOAN BLASIUS ... t'Amsterdam, By Jacob Lescailje ... 1670.

(12), 76 blz. 8vo. — Berijmde vertaling der Menaechmi.  
*Leiden.*

5. De gelyke Tweelingen ... Uit de Menaechmi ... Nil Volentibus Arduum. t'Amsterdam ... by Joannes van den Berg ... 1670.

(12), 103 blz. 8vo.  
*Gent.*

*Hedr.*: a) De tweede Druk ... Te Amsterdam, By Albert Magnus ... 1677.

(8), 112 blz. 8vo.  
*Plantijn, Rott.*

*Dezelfde druk, met vijf andere stukken verschenen onder den titel: Dichtkonstige Werken van ... Nil. volentibus. arduum. Ibid.* 1677.

*Leiden.*

b) De derde Druk, *ibid.* 1682.

(8), 112 blz. 8vo.

*Leiden, Rott.*

c) Vierde Druk ... Te Amsterdam ... by de Erven van J. Lescailje ... 1715.

(4), 113 blz. 8vo.

*Gent, Nijmegen J., Groningen, Haarlem.*

6. De twee ghelijcke Schippers. Clvcht naer-ghebootst uyt den Menaechmus van Plautus Door A. F. WOUTHERS ... t'Antwerpen, By Ianbaptista vande Cruijs ... 1675.

52 blz. 8vo.

*Leiden.*

7. De Debauchant ... [Uit de Mostellaria, door P. BERNAGIE]. T'Amsterdam, By Albert Magnus ... 1686.

56 blz. 8vo.

*Leiden.*

*Hedr.*: Te Amsterdam, By Izaak Duim ... 1747.

56 blz. 8vo.

*Leiden.*

8. De Deboosjant, Of de Mostellaria ... vertaald, verschikt, en be-rymd, door LUDOLPH SMIDS, M. D. ... tot Amsterdam ... By Jan Klaazen ten Hoorn ... 1686.

(4), 44 blz. 8vo.

*Leiden.*

*Hedr.*: t'Amsterdam, By Henrik Bosch ... [omstr. 1720].

64 blz. 8vo.

*Gent, Leuven, Haarlem.*

9. De geschaakte Cinthia ... Getrokken uit de verwaande Krygsman Van Plautus ... [door L. SMIDS]. t'Amsterdam, By d'Erg: (*sic*) van J. Lescailje ... 1688.

(8), 72 blz. 8vo.

*Leiden, Haarlem.*

10. De verboode vleesverkooper, Bedroogen. Gevolgt uyt Phseudolus (*sic*) ... [door H. VAN HALMAEL]. t'Amsterdam ... by Hendrik van de Gaete ... 1709.

52 blz. 4to.

*Leiden.*

11. De Herstelde Zoon, Gevolgt uit Mostelaria (*sic*) ... [door *id.*] *Ibid.* 1711.

56 blz. 4to.

*Gent, Leiden.*

12. De Edelmoedige Vrinden, Gevolgt na de Trinummus ... [door *id.*] *Ibid.* 1711.

56 blz. 4to.

*Gent, Leiden.*

13. *Stukjes uit verschillende blijspelen in proza vert. in de vier deelen van: Zedekundige Schoonheden* ... door N. G. VAN KAMPEN, 1807-1810 [zie CICERO, n. 19].

14. *Anul.* 631-658, 713-777 [door JAN TEN BRINK, in: *Bibl. van oude Letterk.* I, 1808 [zie DEMOSTHENES, n. 2], blz. 297 *vlg.*

15. Het Spookhuis (Mostellaria) ... Vertaling van M. B. MENDES DA COSTA. Amsterdam, P. N. van Kampen & zoon. 1892.

VII, 58 blz. 8vo. — Prozavertaling.

16. *Pseud.* 3-128, in *proza vert.* door CH. M. VAN DEVENTER, in: *De Kunstwereld*, II<sup>e</sup> jrg. 1895; blz. 684-686.

17. De Tweelingbroeders, vertaald door A. C. MAAS GEESTERANUS. A. Versluys, Amsterdam [1908].

64 blz. 8vo. — Prozavertaling.

18. De Tweelingbroeders. Metrische vertaling ... door Prof. Dr. H. VAN HERWERDEN. Amsterdam, Mij voor goede en goedk. lectuur, [1908].

86 blz. 8vo.

*Daaruit, vert. van vv. 881-1045 in: «Sesam open u!»* ... door L. SIMONS, *ibid.*, 1909; blz. 478-486.

19. De Tweelingbroeders. Jambische Bewerking ... door LOUIS COUPERUS. Amsterdam, van Holkema & Warendorf. (Dramatisch bijvoegsel van Groot-Nederland. Juli 1916).

76 blz. gr. 8vo.

### CXXVII. Plinius maior.

I. a) *Caii Plinii Secundi* ... Boecken ende Schriften, in drie deelen onderscheyden ... Nu nieuwelijck uyt den Hoochduytsche in onse Nederlandtsche sprake overgeset en met schoone Figuyren geciert. Tot Arnhem. Ghedruckt by Jan Janszen ... M.DC.X.

(8), 514 blz. 4to. — Uittreksels uit *Nat. H.* VII, VIII, X, XI en uit allerlei schrijvers.

*Gent, Leiden* (2314 D 34).

*Herdrukt in II.*

b) *Exemplaren van den druk 1610 werden naderhand vermeerderd met een vierde boek: Beschrijvinghe vande visschen* ... (uittreksels uit *Nat. H.* IX).

(8), 612, (6) blz. 4to.

*Leiden* (1075 E 32), *Londen.*

*Herdrukt in II b en vlg.*

II. a) *Caii Plinii Secvndi* ... Boecken en Schriften in vier deelen onderscheyden ... met schoone Figuren verciert Tot Arnhem, By Jan Jansz ... 1617.

- (8), 612, (6) blz. 4to. — Het « vierde Boeck » behoort tot dezelfde oplage als in de exemplaren 1610, genoemd onder I b.  
*Brussel, Amst., den Haag, Londen.*
- b) *Id.* Ghedruckt Tot Hoorn, by Pieter Jansz. van Campen, Voor Hendrick Laurensz ... tot Amstelredam ... [ca 1628].  
(8), 512, 93, (5) blz. 4to.  
*Amst., Londen.*
- c) *Id.* Ghedruckt tot Campen, By Arent Benier. Voor Hendrick Laurensz ... tot Amsterdam ... [1644?].  
512, 93, (5) blz. 8vo.  
*Gent, Amst.*
- d) C. Plini Secvndi ... vier Boecken ... met schoone figuren naer het leven verciert. Tot Amstelredam, By Hendrick Laurensz. ... 1644.  
(8), 512, 93, (74) blz. 4to.  
*van Heurck, Amst.*
- e) *Id.* Tot Amsterdam, By Joost Hartgers ... 1644.  
652, (4) blz. 8vo.  
*Amst., Londen.*
- f) C. Plini Secvndi ... vijf Boecken ... met veel kopere Plaeten verciert. t'Amstelredam, By Joost Hartgers ... 1650.  
802 blz. 12mo. — Het derde boek der vorige drukken is van nu af in tweeën gesplitst.  
*Gent, Amst., Londen.*
- g) *Id.* t' Amsterdam, Voor Jan Hendricksz. ende Jan Rieuwertsz. ... 1657.  
568, (8) blz. 8vo.  
*van Heurck, Gent (defect), Amst. (1069 G 7). Londen.*
- h) *Id.* Tot Leeuwarden, By Gijsbert Sijbes ... 1657.  
734 blz. 8vo.  
*Amst. (738 F 41), Rott.*
- i) *Id.* t'Amstelredam, By Johannes van Ravesteyn ... 1662.  
568, (8) blz. 8vo.  
*Antw.*  
*Id. met adres: t'Amsterdam, By de Weduwe van Theunis Jacobsz. 1662.*  
*Amst. (540 F 26).*  
*Id. met adres: t'Amsterdam, By Dirck Dircksz. 1662.*  
*den Haag.*  
*\*Id. (of het volgende?) met adres: Amsterdam, Abraham Wolfgang, 1662.*  
*(Blijkens een noot op blz. 3 der uitgaaf 1770).*
- j) *Id.* t'Amsterdam, By Abraham de Wees. 1662.  
687 blz. 8vo.  
*Amst. (332 C 8).*
- k) *Id.* t'Amsterdam, By de Weduwe van Michiel de Groot ... 1680.  
568, (8) blz. 8vo.  
*Amst.*  
*Titeluitgaaf: ibid. 1681.*  
*Katwijk.*
- l) *Id.* Tot Utrecht, Gedrukt by Juriaen van Poolsum ... 1687.  
624 blz. 8vo.  
*van Heurck, Leiden.*  
*Id. met adres: t'Amsterdam, By Jan ten Hoorn ... 1687.*  
*Antw., Gent.*
- m) *Id.* t'Amsterdam, By de Wed: van Gysbert de Groot ... 1703.  
568, (8) blz. 8vo.  
*Amst. (1051 F 26), Londen.*

- Id. met adres*: t'Amsterdam, By Casparus Lootsman ... 1703.  
*Amst.* (644 G 12 en 1051 F 25).
- n) *Id.* t'Amsterdam, By de Erve de Wed: Gysbert de Groot, en Anthony van Dam ... 1724.  
 568, (8) blz. 8vo.  
*Amst., Rott.*
- o) *Id.* t'Amsterdam, By Isaak van der Putte ... 1733.  
 568, (8) blz. 8vo.  
*Amst., Londen.*
- p) *Id.* Te Amsterdam, By Jan Morterre ... 1757.  
 568, (8) blz. 8vo.  
*Amst.*
- q) *Id.* Te Amsterdam, By Abraham vander Putte ... 1757.  
 568, (8) blz. 8vo.  
*Burgersdijk N.*
- r) *Id.* Van Nieuws overgezien ... Door ... TH. V[AN] B[RUSSEL].  
 Te Amsterdam, By Jan Morterre [1770].  
 (10), 642, (10) blz. 8vo.  
*Brussel, Amst., Burgersdijk N., Nijmegen J.*
- s) *Id.* Te Amsteldam, By de Erve H: van der Putte en E: Boekhout ... 1776.  
 568, (8) blz. 8vo.  
*Burgersdijk N.*

### CXXVIII. Plinius minor.

1. Epist. I 9 en VII 26, in: Nieuwe Vaderl. Bibliotheek [zie CLEANTHES, n. 2]. Vijfden deels tweede stuk. MDCCCI; blz. 592-594.

2. *Verscheidene brieven geheel of gedeeltelijk vertaald in*: C. C. Plinius Secundus, door M<sup>r</sup> M. C. VAN HALL. Te Amsterdam, by Johannes Allart. MDCCCIX.

*Nijmegen J., Utrecht.*

*Titeluitgaaf*: *Id.* Nieuwe uitgave. Te Amsterdam, by Johannes van der Hey. MDCCCXIX.

*Gent.*

*Daaruit*: *vert. van* Epist. VI 20 in: Zede- en letterkundige lessen ... door P. VAN GENABETH. Tweede druk. 1<sup>o</sup> deel. Proza. Amsterdam, Gebroeders Diederichs, 1833; blz. 305-308.

3. Epist. VI 20; Paneg. 22, *deel van* 4, 48 en 49 in: Redevoeringen en Verhandelingen van J. M. SCHRANT. Tweede deel. Leiden, J. J. Thysens en Zoon. 1845; blz. 76-80 en 89-93.

4. Epist. III, 5, 7-16 door CHR. VAN DER PIJL, in: De Kunstwereld, III<sup>e</sup> jrg., 1896; blz. 124.

5. Epist. VIII 8 en 20, I 4 en 14, VI 32, I 8, VI 19, IV 22 en 13, I 13 en 16, IV 6, I 9, in: *Beatus ille* ... door J. J. HARTMAN, 1913 [zie HORATIUS, n. 133]; blz. 119-123, 203-206, 208-219, 222.

*Hedr.*: a) *In* n. 7.

b) *In*: *Beatus ille*, 2<sup>e</sup> dr. 1921; blz. 122-126, 206-209, 211-222, 224-225.

6. Epist. III 21 door N. J. SINGELS, in: De Gids, 1914, vierde deel; blz. 303-304.

7. *Geheel Boek I-IX en meer dan de helft der briefwisseling van Plinius en Trajanus*, in: *Honderd jaar geestelijk leven in den Romeinschen Keizertijd* door J. J. HARTMAN. Leiden, S. C. van Doesburgh. 1918; blz. 32-54 en 247-555.

*Hedr. in: Id. 2<sup>o</sup> uitg. Ibid. 1921.*

8. Plini et Traiani epist. 96 en 97 door Fr. H. R. in: *De Nieuwe Eeuw*, VII, 1923-1924; *blz.* 754-755.

### CXXIX. Propertius.

1. El. IV 14 vv. 11-38 in *verzen vert.* door JOAN DE HAES, in: *Tooneel van heidensche deugden en ondeugden*, 1724 [zie ANTHOL. GR., n. 2], 1724; I, *blz.* 74-77.

2. El. V 3 vv. 1-50, in: *Gedichten van W. DEN ELGER*, 1726 [zie HORATIUS, n. 39]; *blz.* 59-61.

3. El. I 1 en 2; II 1, 2, 3 en 4 vv. 3-10; III 3, 4 en 5, in: *Proeven ... Derde deel*. Door J. MACQUET, 1786 [zie OVIDIUS, n. 46]; *blz.* 159-174.

4. El. III 3, door Q. DE FLINES, in: *Kl. Dicht. Handschriften* [zie ANACREON, n. 13], *Twaalfde Schak.*, MDCCXCIX; *blz.* 59-61.

*Hedr. in: Id. Nieuwe uitg. Tweede deel. MDCCCXXXIII; blz.* 283-285.

5. El. I 18, in: *Mengelpoezij van W. BILDERDIJK* [1<sup>o</sup> deel]. Te Amsterdam, bij De Wed<sup>e</sup> J. Doll. MDCCXCIX; *blz.* 286-287.

6. El. I 2, in: *Dichtlievende Uitspanningen van Mr. R. H. ARNTZENIUS*. Te Amsterdam, by Pieter Johannes Uylenbroek. MDCCCI; *blz.* 29-30.

7. I. El. IV 8 vv. 17-60; V 6, in: *M. Val. Messala Corvinus*, door M. C. VAN HALL, 1<sup>o</sup> deel, 1820 [zie HORATIUS, n. 72]; *blz.* 115-116 en 158-161.

*Hedr. in II.*

II. El. IV 8 vv. 17-60; I 2; V 6; IV 1, in: *Navolgingen ...* door M. C. VAN HALL, 1855 [zie HORATIUS, n. 59, d]; *blz.* 4-5, 79-80, 164-169, 201-203.

8. El. III 24 door J. J. K[ONING], in: *De Recensent ... Vier en twintigsten deels tweede stuk*. Te Amsterdam ... 1831; *blz.* 248-250.

9. El. I 2 door J. TH. BÜSER, *ibid.*; *blz.* 301-302.

*Hedr. in: Lieder van Anakreon door id.*, 1836 [zie ANACREON, n. 16, II]; *blz.* 79-82.

10. El. I 18, V 11, in: *Gedichten van H. J. C. VAN NOUHUYS*. Amsterdam ... Bakels en Kröber 1845; *blz.* 41-42, 69-72.

11. El. V 11, in: *Liefde's Dageraad*, door Edw. B. KOSTER, 1890 [zie EURIPIDES, n. 22, a]; *blz.* 83-87.

*Hedr.: Verz. Ged. van Edw. B. KOSTER*, 1903 (en 1917) [zie ANTH. GR. n. 6]; *blz.* 405-408.

12. El. IV 23, 6 en 1 vv. 1-12; I 20 vv. 1-16; V 11, in *proza vert.* door J. J. HARTMAN, in: *Verslagen en Med. der Kon. Akad. van Wetenschappen. Afd. Letterkunde*. Amsterdam, 1906; *blz.* 148 *vgl.*

### CXXX. Publilius Syrus.

1-2. *Gulde Spreuken*, van Pvbliivs Syrvs, ten dienste van de Delfsche schote vertaelt, en op rijm gestelt door A[DRIANUS] R[AVESTEIN]. Tot Delft, Gedrukt by Ian Pietersz. Waalpot, 1633.

(6), 73 *blz.* 8vo. — 269 spreuken eerst in verzen, daarna woord voor woord vertaald.

*Amst.*

3. ... d'uytgelese Tooneelspreuken van Publius Syrus, 1672. [Zie PHAEDRUS, n. 2].

<sup>348</sup> + 27 spreuken in proza vertaald.

*Herdr.*: 1693.

### CXXXI. Quintilianus.

1. Van 't Onthouden ... in het Nederlants vertaelt, door M<sup>r</sup> WILLEM VAN SCHAEF ... Tot Leyden, By Daniel van Gaesbeeck, 1677.

(8), 40 blz. 12mo. — Inst. Or. XI, 2.

*Leiden.*

2. Van het Lachen ... *id.* door *id.* *Ibid.* 1677.

(12), 78, (6) blz. 12mo. — Inst. Or. VI, 3.

*Leiden.*

3. *Bekorte vert. van* Inst. Or. I, 1, 1-20; 2, 1-26; 3, 1-16 *in*: Schets der hedendaagsche opvoedinge, 1784 [zie PLUTARCHUS, n. 12]; blz. 73-97.

4. *Een paar uittreksels in* Deel III-IV *van*: Zedekundige Schoonheden ... door N. G. VAN KAMPEN, 1809-1810 [zie CICERO, n. 19].

### CXXXII. Sallustius.

1. C. Crispvs Salvstivs Vande T'samenzweeringhe Catalinae ... Item Vanden Iugurtijnschen Oorloge ... nu nieuwelick overgesettet in onsen Nederlantschen spraecke, Door SIBRANDVM VOMELIVM ... Tot Franeker, Gedruckt by Rombertû Doyema, 1613.

(40), 256 blz. 8vo.

*Katwijk.*

2. 't Zamenzwering van Lvcivs Catilina tegens de Staet van Romen ... in 't Neerduits vertaelt door Dr. HERMAN BEN ... En volgt Ciceroos eerste vertoogh tegen L. Catilina. t'Aemsterdam, By Iacob Lescaille ... 1651.

168 blz. 12mo.

*den Haag.*

3. C. Salustius Crispus Roomsche Historie Van de 't Zamenzweeringe van Catilina. En den Oorlog Met Jugurtha; Vertaelt door F. v. H[OOGSTRAETEN]. Tot Rotterdam By Fransois van Hoogstraeten ... 1683.

(16), 196 blz. 12mo.

*Nijmegen J., Leiden.*

4. Cat. 10-19 *grootendeels vertaald in*: Nieuw algemeen Magazyn, van wetenschap, konst en smaak ... Vierde deel, tweede stuk. Te Amsterdam, By d'erven P. Meyer en G. Warnars, MDCCXCVII; blz. 882-892.

5. Over de samenzwering van Catilina, door JAN TEN BRINK, 1798 [zie CICERO, n. 16].

6. *Uittreksels uit* Sall. *in elk der vier deelen van*: Zedekundige Schoonheden ... door N. G. VAN KAMPEN, 1807-1810 [zie CICERO, n. 19].

7. Cat. 20, *in*: Fenelons gespiekken ... door J. M. SCHRANT, 1817 [zie LIVIUS, n. 6]; blz. 256-258.



*Herdr. in: Id.* 2<sup>o</sup> dr., 1829; blz. 456-458.

8. *Catilina ...* vertaald, door H. VAN ALLEN ... Te Assen, bij van Gorcum en Comp. 1865.

(2), IV, 3-68 blz. 12mo.  
Deventer.

9. *De Samenzwering van Catilina ...* door Dr. H. C. MULIER. Amsterdam, S. L. van Looy-H. Gerlings [1893].

VI, 76, (1) blz. 8vo.

10. *Jugurtha ...* door G. BUSKEN HUET. *Ibid.* [1894].

(7), 155 blz. 8vo.

11. *Cat. 58 en 20, in: Sallustius, Livius & Tacitus. Tien Redevoeringen ...* door P. EVARIST BAUWENS, S. J. Brussel ... A. Dewit ... 1907; blz. 27-30, 50-53.

12. *Jug. 5-11; Cat. 5 en 56-61, in: Handboek ...* door HALBERSTADT. III, 1917 [zie CAESAR n. 6]; blz. 80 vlg.

### CXXXIII. Seneca.<sup>1</sup>

1. Dit zijn Seneka leren ... *in: Oudvlaemsche Gedichten der XII<sup>e</sup>, XIII<sup>e</sup> en XIV<sup>e</sup> eeuwen, uitgegeven door Jonkh<sup>r</sup> PH. BLOMMAERT [1<sup>o</sup> deel] ... Gent ... L. Hebbelynck ... 1838; blz. 73-83.*

Berijmde paraphrase van *De remediis fortuitorum*.

*Herdr.: a) Id.* opnieuw uitgegeven ... door W. H. D. SURINGAR. Leiden, Gebroeders van der Hoek. 1895.

b) 136 verzen *in: Oud-Neêrlandsch Rijm en Onrijm, verzameld door J. M. SCHRANT. Leiden, bij C. C. van der Hoek, 1851; blz. 107-111.*

c) 50 verzen *in: Seneka leren, door F. W. DRIJVER, in: Het Belfort ... Gent ... Tiende jaargang, 1895. Eerste halfjaar; blz. 403-405. — Overgedrukt in: Middelnederlandsche Dichtkunst ... door F. W. DRIJVER. Gent, A. Siffer, 1901; blz. 35-37.*

2. *Lucius Anneus Seneca vanden weldaden ... in nederlandsch vertaelt duer DIERICK COORNHERT. Tot Haerlem by Jan van Zuren. 1562.*

(8), (234) bldn. 8vo.

*Antw., Gent, Brussel.*

*Herdr.: t'Amsterdam, By Ian Frederiksz Stam ... 1644.*

(306) blz. 12mo.

*Leuven, Leuven II, Gent, Katwijk, Nijmegen J.*

3. *Den Spieghel des hoochmoets VVesende Troiados ... in de ghe-daente van een Tragedie ghestelt Door I. DVYM ... 1600, in: Een Spiegelboek inhovdende ses Spiegel ... in Dicht ghestelt door IACOB DVYM. Tot Leyden, By Ian Bouvensz. ... MDC.*

Ongenummerd 4to met doorlopende signatuur. Den Spieghel des hoochmoets, die de laatste is, heeft de signatuur [Gz2]-L1[5]

(1) In dit hoofdstuk ben ik veel verschuldigd aan *De Invloed van Seneca's Treurspelen op ons Tooneel* door Dr. J. A. WORP. Amsterdam, L. J. Veen, 1892. In dat mooie boek zal men zien, dat in de meeste der hier genoemde tooneelspelen, slechts brokstukken uit Seneca vertaald zijn.

(katern Ii bestaat uit 6 bladen). — Is een bewerking der *Troades* (zie Worp, *De Invloed* ..., blz. 69).  
Leiden, Amst.

*Id.*, *ibid.* MDC. Men vindtse te koop t'Amsterdam by Hans Matthijsz. ...

Groningen.

4. P. C. HOOFTS, Achillis en Polyxenas Treur-spel ... 1614. [Zie OVIDIUS, n. 8].

Bevat plaatsen uit *Troad.* en *Agam.*

5. Chorus Senecæ in Thyeste [= 339-403, vert. door H. L. SPIEGHEL], achter in: Bellerophon, of Lyst tot vvyshedyd ... [door D. PIETERSZ. PERS]. T'Amstelredam. By Dirck Pietersz ... 1614.

Brussel (2 ex.).

*Herdr.*: a) In: H. L. SPIEGHELS Hert-spieghel en andere Zede-schriften ... Tot Amsterdam, By Hendrik Wetstein, 1694; blz. 221-224.

Brussel, Rott.

b) In: *Id.* 1723 (1730 en 1764) [zie CEBES, n. 7]; blz. 225-228.

c) In *vele bloemlezingen, o. a.*: Proeven van Ned. Dichtkunde ... door J. M. SCHRANT ... Gend ... A. B. Stéven ... MDCCCXXVII. — Gedichten uit de verschillende tijdperken der Noord- en Zuid-Ned. Literatuur, verzameld ... door J. A. ALBERDINGK THIJM ... Eerste bundel ... Amsterdam, C. L. van Langenhuysen. 1850. — Inleiding tot de beoefening der Ned. Letterkunde ... door D. DE GROOT, L. LEOPOLD en R. R. RIJKENS. Eerste deel. Groningen, J. B. Wolters 1867, en in de twee volgende drukken (titel: Nederl. Letterk., *ibid.*, 1871 en 1874). — Nederlandsche Dicht- en Proza-werken .. door GEORG PENON. Derde deel, *ibid.* 1886. — Bloemlezing uit de Ned. Letterkunde der XVII<sup>e</sup> en XVIII<sup>e</sup> eeuw door R. K. KUIPERS. F. Druym, Gorinchem, 1887. — Bloemlezing door KNUTTET, I. 1914 [zie HORATIUS, n. 3]. — FR. BASTIAANSE. Overzicht ... [zie HORATIUS, n. 12, d]. Deel I. [1914]. — Nederl. Lyriek ... verzameld door TH. E. C. KEUCHENIUS ... II ... A. W. Sythoff's Uitg.-mij, MCMXXII.

6. Clavdivs Domitivs Nero. Tragoedie. Door GVIL. VAN NIEVVVELANDT ... T' Hantwerpen, By Guiliam van Tongheren ... 1618.

Bevat plaatsen uit *Octavia* (Worp, *De Invloed* ..., blz. 151 vlg.).  
Antw., Leiden.

7. Eenighe nyt-ghelezene Spreucken nyt Seneca ... vertaelt door M<sup>r</sup> GOVERT VANDER EEMBD. Tot Haerlem, Gedrukt by Hans Passchiers van Wesbusch ... CIO.IOC.XXI.I.

(32) blz. 4to. — Bevat o. a. blz. (15-26): *de remediis fortuitorum*.  
den Haag.

8. I. V. VONDELENS Palamedes ... Tot Amsterdam, By Jacob Aertsz. Colom ... 1625.

Bevat plaatsen uit *Agam.* (Worp, *De Invloed* ..., blz. 202 vlg.)  
Gent (BI, 7595<sup>b</sup>).

9. De Amsteldamsche Heeyba ... [door I. VANDER VONDELEN]. t'Amsteldam, By Iacob Aertsz. Calom ... 1626.

(64) blz. 4to. — Vertaling der *Troades*.  
Leiden.

10. VONDELENS Hippolytus of Rampsalige kuyscheyd .. [Amst. Willem Jansz. Blaeu?] 1628.

(55) blz. 4to.  
Leiden.

11. Senecaes Medea [vv. 1-284], in: Gedichten van P. Cz. HOOFT ...

door P. LEENDERTZ. Tweede deel, 1875 [zie JUVENALIS, n. 1]; blz. 409-420.  
Dit fragment kan volgens STOETT (deel I zijner Hooft-uitgave, blz. LI) niet ouder zijn dan 1625 of 1626; hij vermoedt zelfs, dat het nog eenige jaren jonger is.

*Herdr. in: Id.* door Dr. STOETT. Tweede deel, 1900; blz. 435-448.

12. L. Annaeus Seneca, Van 't Saligh, ende Tegens 't valsche beklagh over 't Kort Leven ... midsgaders vande Voorsienigheyd ... in Nederduytsch vertaelt door D[ANIEL] M[OSTART]. t'Amsterdam, Voor Iacob Heerman ... 1631.

160 blz. 12mo.

*Gent, Leuven II.*

13. De Veinzende Torqvatus ... [door GEEAARDT BRANDT DE JONGE] t'Amsterdam, Gedrukt by Iacob Lescaille. Voor Abraham de Wees ... 1645.

Plaatsen uit *Medea, Herc. fur.* en *Herc. Oet.* (WOLF, *De Invloed...*, blz. 245 vlg.).  
*den Haag.*

*Verscheidene malen herdrukt.*

14. *Medea*. Treurspel [door IAN SIX]. t'Amsterdam, By Abraham de VVeas, en Jacob Lescaille ... 1648.

Bevat plaatsen uit *Medea* (WOLF, *De Invloed...*, blz. 252).

*Leiden*

*Herdr.: Tweede druk.* Te Amsterdam, By Jacob Lescaille ... 1679.

*Leiden.*

*Titeluitgaaf: Tweede druk, ibid.* 1680.

*Gent, Leiden.*

15. Stoische Leeringen, Getrocken uyt de Schriften Van ... L. Annaeus Seneca ... Met noch een Toe-mate uyt Epicteto, Cebete, Isocrate, Plutarcho ... door FR. VAN VOORT. Ghedruckt tot Leeuwarden, By Clau-de Fonteyne ... 1649.

(22), 490, (16) blz. 12mo. — Blz. 1-442: Uittreksels uit de zede-kundige werken en de brieven.  
*Brussel G.*

16. I. A. Alle de Brieven van L. Annaeus Seneca, Aan Lucilius Geschreven ... Door J. H. GLAZEMAKER ... vertaalt. t'Amsterdam, By Gerrit van Goedesberg ... 1654.

(8), 712 blz. kl. 8vo.

*Katwijk, Leiden.*

*Titeluitg. en herdr.: zie II, B.*

B. L. Annaeus Senecaas Boeken Van de Weldaden ... Door J. H. GLAZEMAKER ... vertaalt. *Ibid.* 1657.

307 blz. kl. 8vo. — Deze vertaling heb ik niet afzonderlijk aangetroffen, doch slechts als deel van het volgende (II A).

II. A. Eerste Deel Der Zedige Werken van L. Annaeus Seneca ... door J. H. GLAZEMAKER ... vertaalt. *Ibid.* 1658.

(16), 536, 307 blz. kl. 8vo. — *Dial. lib. XII*; daarachter, met eigen titelblad (jaartal: 1657), pagineering en signatuur: *de benef.* (Zie I, B).

B. \*(*Titeluitgaaf* van I A) : Tweede deel der Zedige Werken van L. Annaeus Seneca bestaande in hondertvierentwintig Brieven Aan Lucilius geschreven ... door J. H. GLAZEMAKER ... vertaalt. *Ibid.* 1658.

De verschillende vermeldingen dezer titeluitgaaf, welke ik aangetroffen heb, gaan terug op SCHWEIGER (*Handbuch der class. Bibliographie*. Zweiten Theiles zweite Abth. Leipzig, 1834; blz. 931), volgens wien een exemplaar voorhanden is te Wolfenbüttel. Hoewel

Schweiger niet altijd betrouwbaar is, meen ik hem hier geloof te mogen schenken. Het is immers hoogst waarschijnlijk, dat v. Goedesberg, die reeds een 1<sup>e</sup> deel der Zedige Werken had uitgegeven en voor wien een 3<sup>e</sup> in uitzicht stond, het gemakkelijke en veelgebruikte middel eener titeluitgaaft niet zal verzuimd hebben, om ook aan een 2<sup>e</sup> te geraken. — Daar de uitgaaft 1654 sinds vier jaren in den handel was, bleef slechts een gedeelte der oplaag over, dat van een nieuw titelblad met jaartal 1658 kon worden voorzien; vandaar de zeldzaamheid der titeluitgaaft, welke ik evenmin als Dr. Boas (*Het Boek*, VIII, 1919, blz. 12-13) heb kunnen ontdekken. Zij was dan ook uitverkocht, toen nog een aantal exemplaren van het 1<sup>e</sup> en 3<sup>e</sup> deel overbleef, wat Joh. Dalé er toe bracht, in 1671 het 2<sup>e</sup> deel wederom ter perse te leggen, om wederom een volledigen Seneca te hebben.

*Hedr.*: Tweede Deel Der Zedige Werken ... [2<sup>e</sup> druk]. t'Amsterdam, By Johannes Dalé ... 1671.  
(8), 712 blz. kl. 8vo.

C. Darde en leste Deel der Werken van ... Bestaande In Naturelijke Zaken ... ; In zijn Apokolokynthosis ... ; En in Herelijke Spreuken, tegen d'Armoede, en tegen veel andere ongevallen Door J. H. GLAZEMAKER ... vertaalt. t'Amsterdam, By Gerrit van Goedesberg ... 1661.

(12), 372 blz. kl. 8vo.

De drie deelen (1658, 1671, 1661): *Gent J., Gent, Amst.* — 3<sup>e</sup> d.: *Katwijk*.

17. Senecaes Troas ... In Nederduytsche Rijmen nae-gevolgt. Door J. WESTERBAEN ... In 's Graven-hage, By Anthony en Iohannes Tongerloo ... 1658.

IV, 60 blz. 4to.

*Leuven II, Leiden.*

*Hedr.*: a) Het tweede deel der Gedichten van JACOB WESTERBAEN ... 1672 (*en z. j.*) [zie OVIDIUS, n. 22, b]; blz. 585-655.

b) *Drie uittreksels in*: Tooneel van heidensche deugden door J. DE HAES, 1724 [zie ANTHOL. GR. n. 2]; I, blz. 441-442 *en* II, blz. 9-12.

18. L. A. Senecas Agamemnon. Vertaelt door L. V. Bos. Te Dordrecht ... Gillis Neering ... 1661.

(6), 43, (3) blz. 4to. — In verzen vertaald.

*Leiden.*

19. De Verliefde Jager. Blijeyndend-Spel: Gerijmt Door M<sup>r</sup> OTHO DE VOOGHT ... Tot Delf, By Jacob Dircksz Plantenburgh ... 1662.

(6), 58 blz. 8vo. — Bevat een plaats uit *Hippol.* (WOPP. *De Invloed* ..., blz. 259).

*Leiden.*

20. JACOB KEMPS Medea ... Treurspel ... Tot Gorinchem ... by Alexander Haensbergh ... 1665.

(44) blz. 4to. — In verzen.

*Leiden.*

21. L. MEIJERS Verloofde Koninksbruidt, Treurspel ... t'Amsterdam, By Jacob Lescailje ... 1668.

Bevat een plaats uit *Thyestes* (WOPP. *De Invloed* ... blz. 265).

*Leiden.*

22. Oed. 1024-1039 *en* Hipp. 1159-1200 *in*: J. VOLLENHOVES Poëzy, 1685 (*en* 1686) [zie ANTHOL. GR. n. 2]; blz. 602-603, 608-610.

*Beide uittreksels herdrukt in: Tooneel van heidensche deugden door J. DE HAES, 1724; I, blz. 304-306 en 218-221.*

23. Hipp. 274-357, *in: Mengelpoezy, door A. HOPPESTEIN, 1718 [zie HORATIUS n. 36]; blz. 145-149.*

24. Herc. fur. 359-505 (*sterk bekort*) door J. DE HAES, *in: Tooneel van heidensche deugden, 1724 [zie ANTHOL. GR. n. 2], I, blz. 257-259.*

25. Thyest. 336-390 (*bekort*) [door P. NIEUWLAND], *in: Dicht-kundige Verhandeling ... door J. DE BOSCH, 1783 [zie MOSCHUS, n. 6]; blz. 192-194.*

*Hedr.: a) Algemeen Magazijn ... [zie EURIPIDES, n. 6]. Eerste deel, eerste stuk, MDCCLXXXV; blz. 342-343.*

*b) Gedichten van NIEUWLAND, 1788 [zie ANACREON, n. 11]; blz. 78-80.*

*c) Bloemlezing door L. G. VISSCHER. III<sup>e</sup> deel, 1822; blz. 258-260.*

*d) Ged. en Redev. van NIEUWLAND, 1824; blz. 26-27.*

26. *Een aantal stukken en stukjes in elk der vier deelen van: Zedekundige Schoonheden ... door N. G. VAN KAMPEN, 1807-1810 [zie CICERO, n. 19].*

27. Herc. fur. 125-204; Thyest. 336-403 *in: Nieuwe Uitspruytsels, van W. BILDERDIJK, 1817 [zie CATULLUS, n. 5]; blz. 68-78.*

*Hedr.: De vert. uit Herc. fur. in: Bilderdijk, Bloemlezing ... door J. VAN DER VALCK, I, 1921 [zie HORATIUS n. 57, c]; blz. 198-201.*

28. Spreuken enz. uit de brieven van Seneca ... door S., *in: Euphonia ... Achtste deel. Utrecht ... 1821; blz. 535-539, 597-599.*

29. Oed. 915-979 *in: Gedichten van Mr. ABRAHAM BOXMAN. Te Rotterdam, bij J. Immerzeel, Junior. MDCCCXXIII; blz. 63-67.*

30. Blikken in het menschelijk hart ... volgens de brieven van ... Seneca; vertaald en omgewerkt door A. HIRSCHIG, Cz... Te Alkmaar, bij J. A. M. W. le Sage ten Broek. 1834.

VIII, 206 blz. 8vo. — De 50 eerste brieven aan Lucilius.  
*den Haag.*

31. De vita beata nagenoeg geheel vertaald door W. SCHOLTEN, *in: De Fakkel ... 11<sup>e</sup> Jaargang. Rotterdam ... 1835; blz. 185 vlg.*

32. Bundel uitgelezen brieven van ... Seneca ... Vertaald ... door A. HIRSCHIG, C. Z. ... Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey en Zoon, 1836.

XXIV, 254, (2) blz. 8vo. — 31 brieven.  
*Amst.*

33. Hipp. 483-527; Herc. fur. 125-174, *in: Navolgingen ... door M. C. VAN HALL, 1855 [zie HORATIUS, n. 59, d]; blz. 6-8, 29-31.*

34. Thyest. 344-403, *in: Verspreide Gedichten van Dr. H. C. MULLER. Utrecht, P. den Boer. 1908; blz. 89-90.*

35. I. Apokolokyntose, door Prof. Dr. J. J. HARTMAN, *in: Onze Eeuw ... 16<sup>e</sup> jrg. Derde deel [1916]; blz. 269-284.*

*Hedr. in II.*

II. Apokolokyntose, *eenige brieven, geheel of gedeeltelijk, en andere*

*uittreksels*, in: *Honderd jaar ...* door J. J. HARTMAN, 1918 [zie PLIN. MIN., n. 7]; blz. 203-240.

*Herdr. in:* *Honderd jaar ...* 2<sup>e</sup> uitg. 1921.

36. Seneca's Phaedra, ... vertaald door Dr. J. VAN WAGENINGEN ... P. Noordhoff. 1918. Groningen.

51 blz. gr. 8vo. — Proza-vertaling.

### CXXXIV. Silius Italicus.

1. Pun. I 63-139 in: *Gedichten*, van J. ANTONIDES, VANDER GOES, 1685 [zie HORATIUS, n. 24]; blz. 281-284.

*Herdr.:* a) *Id.* Tweeden druk, 1705; blz. 361-364.

b) *Id.* Derde druk, 1714; blz. 315-318.

c) *Vert. van* I 99-119 in: *Tooneel van heidensche deugden* door J. DE HAES, 1724 [zie ANTHOL. GR. n. 2], II, blz. 263-265.

d) I 63-119 in: *Alle de Gedichten van J. ANTONIDES VANDER GOES*, Vierde (vyfde en sesde) druk, 1730 (1735 en 1748); blz. 451-454.

e) *Id.* in: *Id.* Tweede deel, 1827; blz. 119-122.

2. Pun. X 260-308, in: J. VOLLENHOVES Poëzy, 1685 (en 1686) [zie ANTHOL. GR., n. 2]; blz. 635-637.

3. Pun. II 77-147, in *verzen vert.* door F. BLIECK, in: *Nederduitsch letterkundig Jaarboekje voor 1869*, 36<sup>e</sup> jrg. Gent; blz. 15-17.

*Herdr.:* *Mengelpoëzij van F.-J. BLIECK*, Bijvoegsel aan het derde deel. Wervick, Vansuyt-Deltour, 1874; blz. 20-22.

### CXXXV. Statius.

1. Iaeighedicht op den gheboort-dach van Lucanus, in *verzen vert.* in *het voorwerk van:* *De eerste ses boecken van ... Lucanus*, door D. H. STORM, 1617 [zie LUCANUS, n. 1].

*Herdr. in het voorwerk van:* M. Annaeus Lucanus, door D. H. STORM, 1620.

2. Essays ofte Poëtische Betrachtingen, Bestaende in VI Boecken Thebaidos P. Papinii Statii, overgeset, V Boecken Belgiados. I Mauritiados gerijmt door L. V. Bos, t'Amsterdam ... by Jacob Lescaille ... 1646.

(110), 360 blz. 12mo. De vertaling der Thebais is ook in verzen. Leiden, Haarlem.

*Titeluitgaaf:* L. V. Bos Triodon, of Dryling, van Heldendichten; Als VI Boecken P. Papinii Statii van de Thebaensche, vijf van de Nederlantsche oorlogen; en dry Gezangen van P. Mauritz daden ... *Ibid.* 1647.

Brussel, Gent, Haarlem.

3. Theb. X 756-790, XI 634-644, in: J. VOLLENHOVES Poëzy, 1685 (en 1686) [zie ANTHOL. GR. n. 2]; blz. 601-602, 604.

4. Een aantal uittreksels uit Silv. en Theb., in *proza vert.* in: *De Levens der Lat. Poeten* door P. LE CLERCQ, 1745 [zie HORATIUS, n. 41, II]; blz. 357-406.

## CXXXVI. Suetonius.

1. Den wyt vermaerden Histori-schrijver. Cajus Suetonius Tranquillus Van het leven ende daden der twaelf eerste Roomsche Keyseren ... verduijtscht door JOHANNES FENACOLIUS [= VENNECOOL] ... Tot Delft. By Adriaen Gerritsen ... 1619.

(8), 204, (6) bldn 4to. Met portretten.  
Brussel.

*Id. met adres:* T'Amsterdam By Ian Evertsen Cloppenburch ... 1619.

*Gent Ac., Leuven.*

2. Het Leven van Q. Horatius Flaccus, in het voorwerk van: Q. Horatius Flaccus Dichtkunst ... Door A. PÉLIS. De Tweede druk, 1694 [zie HORATIUS n. 22, a].

*Herdv.: in het voorwerk van: Id. 1705 (en 1707).*

3. Cajus Suetonius Tranquillus van de XII. Keizers. Uit het Latijn verduischt Door ABRAHAM BÓGAERT. Met schoone Koperre Plaatn verciert. T'Amsteldam, By Jan ten Hoorn ... 1699.

(20), 459, (17) blz. 8vo.  
Brussel G., Katwijk, Nijmegen J.

*Herdv.: t'Amsteldam, By Evert Visscher ... 1728.*

(16), 459, (17) blz. 8vo.  
Amst.

*Titeluitg.: Tweede druk. Te Dordrecht, By Willem van Gelder ... 1735.*

*Brussel, Katwijk.*

CXXXVII. Tacitus.<sup>1</sup>

1. Batavorum cum Romanis Bellum, à Corn. Tacito lib. IV. & V. Hist. olim descriptum, figuris nunc aeneis expressum, Auctore ORTHONE VAENIO [= O. VAN VEEN] ... De Batavische Oft Ovde Hollandtsche Oorloghe teghen de Romeynen. Antverpiæ, Apud Auctorem vaneunt. M.DC.XII.

Na titel: 36 platen en I-XXVII blz. dwars-4to. — Vert. van Hist. IV 12-37, 54-79, 85 (begin) en V 14-26.  
Antw., Brussel (V. H. 28206 fol.), den Haag.

2. Een aantal plaatsen, voornamelijk Ann. I 5-26; II 44-46; XII 31-40; XIII 53-56; XIV 29-39; Hist. IV 12-37, 55-79; V 14-26; Agric. 30-38, in: Van t'Beghin der eerster volcken van Evropa, door ADR. VAN SCREECK, 1614 [zie AMMIANUS, n. 1]; blz. 245-309.

3. De Hoochberoemde Historien van C. Cornelius Tacitus ... Het Eerste Deel. Vervatende. XVI. Annalen ... Met de waere Afbeeldingen der XII. eerste Roomsche Keyseren, in copere platen gesneden. Getrouwelyck verduijtscht, Door JOHANNES

(1) Een onvolledige en onnauwkeurige lijst van vertalingen der Germania, in: Germania, door SCHRANT, 1855 (zie n. 12), blz. XLI; — van alle werken van Tacitus door mij zelf, in: Tacitus als Kunstenaar en Geschiedschrijver ... door Dr. M. CLAEYS-BOUÑAERT S. J. Leuven-Brussel, 1912; blz. 265-266.

LEONARDUS FENACOLIUS [= VENNECOOL] ... Tot Delft. By Adriaen Gerritsen ... 1616. — Den grooten Prince der Historischrijveren Caius Cornelivs Tacitus ... Het tweede stuck vervatende Vijf Boecken ghenaeamt Historien ... item noch Twee ... boeckxkens : het eene van de Seden ende Manieren der Duytschen, ende het ander van het leven des ... Chrijchsoversten Iulius Agricola. Alles ... verduyts door IOANNES FENACOLIVS LENAERTS-SOON ... Gedruckt tot Leyden, By Ioris Abrahamz vander Marsse ... 1616.

4to. — Deel I: (8), 203 bldn. — Deel II: (4), 230-429, (34) bldn. *Leuven, Katwijk, den Haag, Amst.*

*Herdr.:* Cajus Cornelivs Tacitus. Vande ghedenkwaardige Geschiedenissen der Romeinen ... in Duytsch vertaalt, door I. FENACOLIVS ... En nu door een Lief-hebber der Historien ... oversien, en op vele plaatsen verbeterd ... t' Amsterdam, By Ioost Hartgersz ... M.DC.XLV.

(16), 838, (38) blz. 8vo. — De volledige vertaling van Vennecool.

*Gent Ac., Brussel G., Aalst, Kortrijk, Amst. Kr.*

4. d'Ovrige Werken Van Gaius Cornelius Tacitus Romeinscher Geschied'nissen ... Oversetter J. VAN GROENEWEGEN. Tot Delf Bij Adriaen Gerritsen ... 1630. [daarachter, met doorloppende pagineering en signatuur :] Germanien Van G. Cornelius Tacitus ... *ibid.* 1628.

(12), 1-241, (2), 242-249, (19) bldn 4to. — fol. 1-147: Annalen; 148-230: Historien; 231 v.-241 v.: Agricola; 2 bladen die niet meetellen voor de pagineering, doch wel voor de signatuur en die samenhangen met fol. 241 en 240; het eene is wit, het andere is het titelblad van Germanien, 1628; fol. 242-249: Germanien. — Hoe het boekdeel tot stand is gekomen, heb ik niet kunnen uitmaken. *Leuven, den Haag, Leiden.*

5. I. Geschiedenissen, in Germanië of Duitschlandt, voorgevallen [= Ann. I 31-52, 55-71; II 5-26, 44-46, 62-63; III 40-47; XI 16-20; XIII 53-57; Hist. IV 12-37, 54-79; V 14-26]; — [30] Redeneringen, en aanmerkelyke stukken; Vertaalt uit de Jaarboeken; — Begin van 't eerste boek der Historien [= I 1-21]; *en nog zeven andere uittreksels uit de Hist.* — 'T Leven van Iulius Agricola ..., in: P. C. Hoofts Werken. t'Amsterdam, By Jacob Lescailje ... 1671; blz. 3-132.

*Brussel, Katwijk, Amst., Nijmegen.*

*Titeluitg.:* P. C. HOOFTS Werken. Tweede deel ... T'Amsterdam, By Johan van Someren, Abraham Wolfgangk, Henrik en Dirk Boom ... 1677.

*Amst. Kr.*

*Herdr. in II.*

II. C. Cornelius Tacitus Jaarboeken en Historien, ook zyn Germanië, en 't Leeven van J. Agricola, In 't Hollandtsch vertaalt door den Heer PIETER CORNELISZON HOOFT ... T' Amsterdam, By Hendrik Boom, en de Weduwe van Dirk Boom ... MDCLXXXIV.

(42), 528, (4), II, (71) blz. folio. Met platen en portretten. *Gent J., Antw., Nijmegen J., Amst. Kr.*



*Herdr.*: a) *Ibid.* MDCLXXXIV.

(56), 717, (4), 14, (96) blz. 4to. Met platen en portretten. — Voor het grootste gedeelte der folio- en der quarto-uitgaaf heeft hetzelfde zetsel gediend; uit enkele bijzonderheden blijkt nochtans, dat de vellen der folio-uitgaaf het eerst gedrukt werden.

*Gent J., Brussel.*

*Titeluitg.*: Te Amsterdam, By de Wed. van B. Vischer, en Anthony Schoonenburg ... 1714.

*Leiden.*

b) t'Amsterdam, By Henrik Wetstein, En Pieter Scepérus. Tot Leyden, By Daniel van den Dalen. Tot Utrecht, By Willem van de Water. 1704.

(34), 528, (84) blz. folio. Met platen en portretten.

*Gent, Antw. J., Antw., Leiden, Nijmegen*  
(2 ex.).

c) *Germania, in: Antiquitates Germanicae, of Hoogduitsche Oudheden ... met Printverbeeldingen ... t'Amsterdam, By Jacob van Royen ... 1714.*

(16), 224, (10), 11-118, (26) blz. 8vo. — Blz. 1-224: *Germania*, met zeer uitvoerige aantekeningen.

*Brussel (3 ex.), Maastr., Amst.*

d) *Id. in: Id. t'Amsterdam, By Gerrit Bos ... 1728; blz. 1-224.*  
*Nijmegen, Nijmegen J.*

*Titeluitg.*: *Id. Te Amsterdam, By Gerrit Tielenburg ... 1756.*

*Katwijk, Amst., Nijmegen.*

e) *Brokstukjes uit Germ. en Agr. in: J. HUBNER en J. L. SCHUER, Algemeene historische en geographische Boekzaal. Tweede deel. Te Amsterdam, By de Compagnie, 1741; blz. 154-162.*

*Brussel.*

f) C. Cornelius Tacitus Boekskén, van de Geleegenheit, zeeden en volken van Germanië ... [opnieuw uitg. door Dr. J. J. DE GELDER]. Te Leyden, By P. Engels [1845].

(4), 20 blz. 8vo.

g) *Id. Tweede druk. Ibid. [1852].*

(4), 25 blz. 8vo.

h) C. Cornelius Tacitus Boekskén, van 't Leeven van Julius Agricola ... [opnieuw uitg. door Dr. J. J. DE GELDER], *Ibid.* [1852].

(4), 32 blz. 8vo.

6. Een aantal stukjes, vooral uit het begin der Annalen, in: VIRGIL MALVEZZI Bedenkingen over Corn. Tacitus ... Uit het Italiaens vertaelt Door M. SMALLEGANGE ... t'Amsterdam, By Joannes Janssonius van Waesberge, en sonen ... 1680.

*Leuven, Brussel, Katwijk.*

De eerste druk van het Italiaansche werk is: *Discorsi Sopra Cornelio Tacito del conte VIRGILIO MALVEZZI ... In Venetia, Presso Marco Ginami, MDCCXXII.*

7. Hist. I 15-16, in: Brieven over de vryheid, I, 1752 (en 1754) [zie CICERO, n. 9]; blz. 222-227.

8. De ses eerste Boeken der Jaarboeken van Tacitus. Of historie van den keizer Tiberius ... Vertaald na ... de Fransche Overzettinge van ... DE LA BLÉTERIE ... Eerste deel. Te Amsterdam, By Kornelis van Tongerlo, 1770. — Tweede deel, *ibid.*, 1770. — Derde deel, Te Amsterdam, By S. J. Baalde, MDCCCLXXI.

8vo. — Deel I: XXXVI, 401 blz. — Deel II: (2), 357 blz. —

Deel III: (2), 320, (40) blz. Met 6 platen. — Vertaling van: *Tibère, ou les six premiers livres des Annales de Tacite*. Traduits par M. l'abbé DE LA BLETIERE... Tome premier. A Amsterdam, Chez D. J. Changuion, MDCCCLXVIII. Tome second, tome troisième, *ibid.* id. Leuven, Rutwijk.

Titeluitg.: a) 2<sup>e</sup> uitgave?

b) Historie van den Keiser Tiberius... Eerste deel... Derde uitgave... Te Rotterdam. By Dirk Vis... 1782. — Tweede deel, *id. ibid.* 1782. — Derde deel, *id. ibid.* 1782.  
Gent J.

9. C. Cornelius Tacitus, over de Ligginge, Zeden en Volkeren van Germanie, in: *Historische en Letterkundige Avondstonden*... door Mr. HENRIK VAN WIJN. Te Amsterdam, by Johannes Allart, 1800; blz. 45-100.

10. C. Cornelius Tacitus Leven van Julius Agricola... vertaald... door J. KOENDERS... Te Luik, bij W<sup>e</sup> J. Desoer... 1826.

XVI, 80 blz. 12mo.

Gent.

11. Het Leven van Julius Agricola... vertaald... door M<sup>r</sup> P. S. SCHULL... Te Dordrecht bij J. de Vos en Comp. MDCCCXXVIII.

IV, 93 blz. 8vo.

Nijmegen J., Amst.

12. Caj. Corn. Taciti Germania, door J. M. SCHRANT. Te Leiden, bij A. W. Sythoff. MDCCCLV.

XLI, 334 blz. 8vo. — Lat. tekst, vertaling, zeer uitvoerige commentaar.

13. Hist. IV, 13 tot V 26 *grootendeels vertaald op blz. 12-104 van: Claudius Civilis en zijne worsteling met de Romeinen in de jaren 69 en 70.* Vrij bewerkt naar het geschiedverhaal van Tacitus en met figuren en kaartjes opgehelderd door A. G. W. RAMAER. Utrecht, C. van der Post, Jr. 1861.

14. Cornelius Tacitus' Jaarboeken. I-VI. Uit het Latijn door Prof. Dr. C. M. FRANCKEN en Dr. J. M. FRAENKEL. Amsterdam, S. L. van Looy, 1899.

VII, 310, (1) blz. 8vo.

Herdr.: Tweede druk. Zutphen, W. J. Thieme en Cie. 1923.

VIII, 259 blz. 8vo.

15. Tacitus' Germania. Uit het Latijn door Dr. B. H. STERINGA KUYPER. Amsterdam, S. L. van Looy, 1902.

63 blz. 8vo.

16. Agric. 30-34, in: Sallustius, Livius & Tacitus. Tien Redevoeringen... door P. EVARIST BAUWENS. S. J. Brussel, Dewit, 1907; blz. 20-27.

17. Hist. I 1-16; Ann. I 1-7 in: Handboek... door A. HALBERSTADT. III. 1917 [zie CAESAR, n. 6]; blz. 206 *vgl.*

### CXXXVIII. Terentius.

1. *Vulgaria terëtij in theutonicâ lignâ traducta* [fol. (21) r.<sup>o</sup>]

Antwerpse impssa per me Gherardum Leeu Anno dñi M.CCCC.lxxxvij.  
duodecimo kalēdas mayas.

(22) bldn 4to. — Zinnetjes en uitdrukkingen uit Ter. met ver-  
taling.

Meerman.

Herdr.: a) \*[fol. (21) r:] Antwerpse impssa p. me Gerardum  
leeu Anno dm Millesimo. CCCC.lxxxvij, tercio kalēdas iulias.

(CAMPBELL, *Ann.* n. 1638, *Suppl.* 4). *Wernigerode fürstl. Stolberg. Bibl.*: Berlijn Kon.  
Bibl.

b) [fol. (21) r:] Antwerpse impssa per me Gerardum lee-  
Anno dñi Millesimo. CCCC.lxxxvij.

(22) bldn 4to. den Haag.

c) [aan het slot:] Dauentrie impressa. Anno dñi. M.cccc.lxxxix.  
Vicesimaquarta Nouembris.

(23) bldn 4to. Gent (defect), \*Wernigerode fürst. Stolberg.  
Bibl., \*Dresden Kon. Bibl., \*Kopenhagen Kon.  
Bibl.

d) \*Daventriae, z. adres, 1490. 4to.

(CAMPBELL, n. 1641.)

e) \*[aan het slot:] Dauentrie impressa Anno dñi M.CCCC.XCV.  
Tercia Septembris. 4to.

(CAMPBELL, n. 1642.)

f) [aan het slot:] Davētrie impressa [bij Jac. van Breda]. An-  
no dñi. M.cccc.xcix.xxiiij. Octobris.

(18) bldn 4to.

den Haag.

2. I. \*Andria ... nv eerst in onser duytscher talen Rethori-  
kelijck ouer ghestelt [door CORNELIS VAN GHISTELE] ... Ghe-  
prent Thantwerpē ... by mi Simon Cock. [aan het slot:] Jnt  
iaer ons heeren. M.CCCCC. ende LV. Den XXVIIIJ. April.

(Bibliotheca Belgica 1<sup>re</sup> série, G. 33.)

Dezelfde druk, doch zonder afzonderlijk titelblad, maakt deel  
uit van:

II. Terētius Comediē Nv eerst wt den Latine, in onser  
duytscher talen, door CORNELIS VAN GHISTELE Rethorikelijck  
ouer ghesedt ... Gheprent [te Antwerpen] bi mi Symon Cock.  
Anno M.CCCCC. lv

(8), (52), (56), (106), (36) bladen 8vo.

Gent (BL 2315), Groningen, den Haag.

Herdr.: Heantontimormenos werd herdrukt, z. adres noch j  
op den titel; aan het slot: Gheprent Thantwerpen ... By my  
Claes vandē Wouwere ... M.CCCCC. en LXJJ; (56) bldn 8vo. —  
Adelphos, Phormio en Hecira werden samen herdrukt (z. adres  
noch j. op den titel? Zie beneden, d); aan het slot: Gheprint  
tot Antwerpen, by Hieronymus Verdussen ... 1596; (134) bldn  
8vo. — Die herdrukken werden met exemplaren 1555 van An-  
dria en Eunuchoos vereenigd tot een conglomeraat, waarvan ik  
de volgende exemplaren aangetroffen heb:

a) titel met adres en jaartal (1555) zooals hierboven (II).

Plantijn, Gent (B L. 5412), Leiden (1096  
E 84), Haarlem, Londen (11707. b. 21).

b) Terentius Comedien ... Tot Antwerpen by Hieronymus Ver-  
dussen ... 1596.

*Grietens, Brussel* (II 204.12\*), *Gent* (H 1433), *Utrecht* (X. 8°. 1428), *den Haag* (759 H 21).  
c) met beide titels (1596 en 1555).

*Amst. Ak.* (G 395).

d) In het Britsch Museum, onder nr 11712. a. 20 berusten twee deeltjes, bevattende het eerste: *Andria* en *Eun.* 1555 en Heautont. 1562, met titelblad 1555 (gelijk het ex. *Gent* BL 2315); het tweede: *Adelphos* 1555, en *Phormio* 2. j. — en onder nr 11712. a. 12 een deeltje met titelblad 1596 (gelijk het ex. *Brussel* II 204.12\*), bevattende den druk 1596 van *Ad.*, *Phorm.* en *Hec.* — Hoe die deeltjes tot stand zijn gekomen, is mij niet gebleken; het is echter niet onmogelijk, dat een halve Terentius in het licht werd gezonden met een titel, die slechts op den geheelen past.

3. \*Bloemen uit het tooneelspel van Terentius: Die zich zelven kasdydt, overgheestelt int vlaemsche. Te Ghendt, by Henrick Van den Keere [1557?].

(VAN DER HAEGHEN, *Bibliographie Gantoise* I, 175). — V. d. H. heeft evenmin een exemplaar kunnen ontdekken.

4. *Orationes Terentianae, ex omnibus Terentii ... comœdijs ... translatae ... cum apta germanica interpretatione per DOMINICVM SCENKELIUM [= D. SCHENKELS] SYLVIVM ... Sylvædvcs ... apud Ioannem a Turnhout .. 1557.*

*Ongen.*; sign. A-Z, Aa-Mm. 8vo. — Tallooze zinnetjes uit Terentius, met vertaling.

*Doornik.*

5. *Frondes Terentianae, ex Omnibus Comœdijs ... decerpæ, & Belgico sermone ... expresse: Opera AVGVSTINI VVILSI ... Antverpiæ, Ex officina Gulielmi Silvij ... M.D.LXVI.*

(2), 186, (9) blz. 8vo. — Bewerkt zooals het voorgaande.

*Leuven.*

6. *Flores sev formulæ loqvendi ex P. Terentii comoedijs excerptæ: quibus interpretatio Gallica & Tentonica addita est in gratiam puorum ... Antverpiæ, Ex officina Christophori Plantini, M.D.LXXXIII.*

235, (2) blz. kl. 8vo. — Bewerkt zooals de twee voorgaande.

*Plantijn.*

*Herdr.*: a) *Antverpiæ, Ex Officina Plantiniana, Apud Ioannem Moretum, M.D.XCVII.*

235 blz. 8vo.

*Brussel, Antw., Plantijn.*

b) *Amstelredami, Apud Henricum Laurentii. CLO.IOC.XXV.III.*

199 blz. 8vo.

*Amst.*

7. G. A. BREDEROOS Moortje, Waar in hy Terentii Eunuuchum heeft Nae-ghevolght ... t'Amsterdam, Voor Cornelis Lodewijcksz. vander Plasse ... 1617.

(2), (39) bldn 4to.

*Gent.*

*Herar. Zie:* G. Az. Brederoo. Eene bibliographie door J. H. W. UNGER ... Haarlem, de Erven F. Bohn. 1884; blz. 49-53; — aangevuld door Dr. JAN TEN BRINK in: *De Werken van G. A. Bredero. Volledige uitgave ... Tweede deel.* Amst. Gebr. Binger, 1890; blz. 6 en door UNGER, *ibid.* Derde deel, 1890; blz. 599.

*Uittreksels in verscheidene bloemlezingen, o. a.:* Ned. Letterk. door D. DE GROOT enz. 5<sup>e</sup> dr. 1882 en volg. drukken [zie PLAUTUS, n. 3]. — Nederl. Schrijvers der vier laatste eeuwen ... door L. LEOPOLD. Groningen, Wolters, 1891; en volg. drukken — Oud en nieuw ... door M. en L. LEOPOLD. Tweede bundel

Tweede druk. *Ibid.* 1900. — *Analecta VIII* ... door Dr. B[UITENRUST] ... Eerste deel. Utrecht, H. Honig. 1902. — Dichters van den ouden tijd, door Dr. G. KALEF, 1904 [zie PLAUTUS, n. 3]. — Bloemlezing, door KNUTTEL, I, 1914 [zie HORATIUS, n. 3]. — Letterkundig Leesboek ... door VAN DEN BOSCH en DE VOOYS. Eerste deel, 1919 [zie PLAUTUS, n. 3]. — G. Adr. Bredero. Bloemlezing uit zijn gedichten ... door ... Dr. J. B. SCHEPERS ... J. M. Meulenhoff, Amsterdam, MCMXXIII.

8. I. Pvb. Terentii florum selectiorum pars prima. In vsum Studiosorum Societatis Iesv ... Antverpiæ apud Ioannem Mevrsium ... M.DC.XLIV.

77, (1) blz. 4to. Bewerkt zooals nn. 4, 5 en 6. Op drie kolommen gedrukt: Latijn, Fransch en Nederlandsch. — Daar de *pars tertia* zooveel ouder is (zie beneden) zal er ook van de *pars prima* wel een oudere druk bestaan hebben, dan de eenige dien ik kon vinden.

*Plantijn.*

II. \**Id.* Pars altera.

Van dit boekje, dat ongetwijfeld bestaan heeft, heb ik nergens een spoor kunnen vinden.

III. \**Id.* Pars tertia. In vsum studiosæ Iuuentutis ... Antverpiæ apud Heredes Martini Nvtii. M.DC.XIX.

47 blz. 4to; Latijnsche tekst met Fransche en Ned. vertaling. Parijs, Bibl. de l'université (Sorbonne). (*Corrections et additions à la Bibliothèque de la Compagnie de Jésus. Supplément au «De Backer-Sommervogel»* par ERNEST-M. RIVIERE, S. I. Troisième fascicule. Toulouse ... 1913, kol. 334.)

9. \**Observationes Latini sermonis sententias & adagia pueritiæ selecta complectentes a THEODORO SIMONIS, Holsato. Heusdae, apud Henricum Trojaen. 1638.*

12mo. Spreuken en zegswijzen meest aan Terentius ontleend, Lat. en Ned.

(Ned. Letterk. Populaire prozaschrijvers der XVII<sup>e</sup> en XVIII<sup>e</sup> eeuw. Amst. Fred. Muller & C<sup>h</sup>, 1893; n. 942).

10. Pvb Terentii Comediæ sex Quibus accedit interpretatio belgica H: O[STERHARII = HENDRIK OOSTERHAERN]. Roterdami. Ex officina Sebastiani Matthei Wagens. A° 1646.

(8), 593, (8) blz. 12mo. Prozavertaling.  
*Leuven, Brussel.*

*Herdr.: a) Ibid.* 1650.

(8), 593, (8) blz. 12mo.  
*Gent, Amst., Kr.*

b) *Ibid.* M.DC.LXIII.

(8), 593, (31) blz. 8vo.  
*Antw., Gent, Brussel.*

II. P. Terentij Afri comoediæ sex. Belgica interpretatione ac notis ... Illustratae. Opera ac studio HENRICI ZWAERDE-CROON. Rotterdami, Ex officina Joannis Næranii. CIOIOCLVIII.

(6), 607 blz. 8vo. — Prozavertaling.  
*Gent, Luik.*

*Id. met adres:* Rotterdami, Apud Petrum Waesbergium. CIOIOCLVIII.

*Rott., Maastr.*

*Herdr.: a) De ses comedien van P. Terentius. Verdruyt door HENRICUS ZWAERDE-CROON ... Tot Rotterdam, Gedrukt by Ioannes Næranus ... 1648.*

8, 475 blz. 12mo. — Het Nederl. alleen. Is blijkens het

voorbericht eenige maanden jonger dan de Lat.-Nederl. uit-  
uitgaaf van hetzelfde jaar.

*Gent J., Rott.*

b) P. Terentii Afri Comoediae sex. Belgica interpretatione ac  
notis ... illustratae. Opera ac studio HENRICI ZWAERDECROON. Edi-  
tio altera... Rotterdami. Ex officina Joannis Nærani CIOCLXIII.

VIII, 607 blz. 8vo.

*Nijmegen J., Rott.*

c) gelijk a, *ibid.* 1668.

498 blz. 12mo. — Ned. alleen.

*Leuven, Brussel.*

12. I. A. Terentii Eunuchus, of de Kaemerlingh, in Neder-  
duytsche versen gebraght door J. WESTERBAEN ... In 's Gra-  
venhage. By Johannes Tongerloo ... 1661.

64 blz. 4to.

*Brussel.*

*Herar. in II.*

B. \*J. WESTERBAEN. Terentii Adelphi, dat is de Gebroeders,  
in Nederduytsche rymen gebracht. 's Gravenhage, 1662. — 4to.

(*Nederl. Letterk. Catalogus van boeken ... voor-  
handen bij Fred. Muller & C<sup>ie</sup> ... Amst., z. j.; n.  
857.*)

*Herdr. in II.*

II. De ses Comedien van P. Terentius in Nederduytsche  
Rijmen gebraght door JACOB WESTERBAEN ... In 's Gravenha-  
ge, By Johannes Tongerloo ... 1663.

(8), (4), 58, 64, 63, 58, (6), 58, (6), 46 blz. 4to.

*Leiden, den Haag, Rott.*

*Herdr. in:* Het tweede deel der Gedichten van JACOB WESTER-  
BAEN ... 1672 (*en z. j.*) [zie OVIDIUS, n. 22, b]; blz. 161-583.

13. Pub. Terentii Heautontimorumenos. ofte Selfs-qeller,  
In Nederduytsche Rijmen naer ghevolgt, Door DIRCK BUY-  
SERO. In 's Gravenhage, By Anthony Tongerloo ... 1662.

(16), 55 blz. 4to.

*Gent.*

14. Andr. 28-174, *in:* Korenbloemen ... Van C. HUYGENS. Tweede  
Druck. Tweede deel, 1672 [zie LUCANUS, n. 2, a]; blz. 569-574.

*Herdr.:* a) *Id.* 4<sup>e</sup> deel, 1824; blz. 343-350.

b) *Id.* 1<sup>e</sup> en 2<sup>e</sup> deel, 1865; blz. 260-265 (*sic, voor 160-165*); —  
*Id.* 2<sup>e</sup> dr. 1892; blz. 245-251.

c) Ged. van C. HUYGENS ... door WORP. Zesde deel, 1896; blz.  
297-301.

15. \*Formulae Terentianae (zie b), 1684?

*Herdr.:* a) \*1686?

b) Formulae Terentianae novo delectu cum versione Belgica et  
Gallica ... Ad usum Studiosorum Linguae Latinae [door ... S. I.].  
Editio Tertia ... Antverpiae, Ex Typographia Knobbariana, Apud  
Franciscum Muller ... 1694.

214, (1) blz. 8vo. — Uit het voorbericht schijnt te blijken,  
dat de twee eerste drukken van 1684 en 1686 zijn.

*Antw. J.*

16. D'ongelyke Broeders, Gevolgt na d'Adelphi, Uit Terentius

Blysel [door H. VAN HALMAEL]. t'Amsterdam, By Engelbertus Solmans ... 1709.

58 blz. 4to.

Leiden.

17. Terentius, Blijspelen. In het Nederduitsch overgebracht door Dr. I. C. VAN DEVENTER ... Haarlem, A. C. Kruseman. 1862.

XI, 329 blz. 8vo. — Proza.

18. *Uittreksels uit verschillende stukken, vert. door J. P. VETH* in: De Gids, 1862, II, blz. 606 *vlg.*, 697 *vlg.*

19. Andria 51-148 (*bekort*) en 533-573, in *proza vert. door CH. M. VAN DEVENTER*, in: De Kunstwereld, 2<sup>e</sup> jrg. Amst. 1895; blz. 626-627.

### CXXXIX. Tibullus.

1. El. I 6, in: Mengelpoëzy, door A. HOPPESTEIN, 1718 [zie HORATIUS, n. 36]; blz. 150-154.

2. El. IV 4, in: Gedichten van JOAN DE HAES, 1720 (*en* 1724) [zie HORATIUS n. 37]; blz. 515-516.

3. El. IV 13, in: Gedichten van W. DEN ELGER, 1726 [zie HORATIUS n. 39]; blz. 58-59.

4. El. I 1 *en* 3; III 4, in: Proeven ... 3<sup>e</sup> deel. Door J. MACQUET, 1786 [zie OVIDIUS, n. 46]; blz. 147-158.

5. El. I 3 *vv.* 57-80 in: Gedichten van NIEUWLAND, 1788 [zie ANACREON, n. 11]; blz. 103-104.

*Herdr.*: Ged. en Redev. van NIEUWLAND, 1824; blz. 39.

6. El. I 1, III 3, I 10, II 3, IV 13, door R. H. ARNTZENIUS, in: Kl. Dicht. Handschriften [zie ANACREON, n. 13], 9<sup>e</sup>-12<sup>e</sup> Schak., MDCCXCVI-MDCCXCIX.

*Herdr.*: a) Dichtlievende Uitspanningen van Mr. R. H. ARNTZENIUS. Te Amsteldam, by Pieter Johannes Uylenbroeck. MDCCCI, blz. 3-28.

b) Kl. Dicht. Handschr. Nieuwe uitg. I<sup>e</sup> Deel, 1823; blz. 18-42.

7. I. El. I 1 *vv.* 45-68 *en* IV 13 *vv.* 1-16 in *verzen vert. door J. F. WILLEMS*, in: Antwerpschen Almanak [zie PYTHAGORAS, n. 1] voor ... 1817; blz. 52-53, 62.

*De eerste vertaling opgenomen in II *en* III, de tweede in III.*

II. El. I 1, III 2 in *verzen vert. door id.*, in: *Id.* voor ... 1818; blz. 47-49; *id.* voor ... 1819; blz. 7.

El. I 1 *herdr.* in: Keus uit de ... werken van J. FR. WILLEMS. 1<sup>e</sup> d. 1873 [zie HORATIUS, n. 73, b]; blz. 26-29.

*Beide herdrukt in:*

III. El. I 1, IV 13 *vv.* 1-16, III 2 in: Nalatenschap van J. F. WILLEMS ... Gent ... gebr. De Busscher ... 1856; blz. 96-104.

8. El. I 1 *vv.* 20-52, 10, 3 *en* 7; II 5, in: M. Val. Messala Corvinus door M. C. VAN HALL [zie HORATIUS, n. 72], 1<sup>e</sup> deel, 1820, blz. 2-3, 13-14, 93-95; II<sup>e</sup> deel, 1820; blz. 31-34, 42-44, 60-63.

Het fragment uit I 1 in *proza*, het overige in *verzen*.

*Herdr.*: El. II 5; I 10, 7 *en* 3, in: Navolgingen, 1855 [zie HORATIUS, n. 59, d]; blz. 17-26, 101-110.

9. El. IV 13 *in*: Gedichten van Mr JAN TEN BRINK ... Te Amsterdam, bij ten Brink & de Vries. MDCCCXXIII; *blz.* 55-56.

10. El. III 2, *door* JAN TEN BRINK, *in*: De Recensent ... Drie en twintigsten deels tweede stuk ... Amsterdam ... 1830; *blz.* 227-228.

11. El. II 2, *in*: Liederen van Anakreon *door* BÜSER, 1836 [zie ANACREON, n. 16, II] *blz.* 83-85.

12. El. I 1 *vv.* 45-68, *door* DE K[ANTER], *in*: Ochtend-Schemering, 1836 [zie ANACREON, n. 21, I, A]; *blz.* 139-140.

*Herdr.*: Gedichten van B. PH. DE KANTER. 's Gravenhage, W. P. van Stockum. 1838; *blz.* 8-9.

13. I. A. El. I 1 *in verzen vert.* *door* A. HIRSCHIG *in*: De Recensent ... XXIX<sup>e</sup> deel, 2<sup>e</sup> stuk. Amst. 1836; *blz.* 45-48.

B. El. I 5 *in verzen vert.* *door id.* *in*: De Vriend des Vaderlands ... Tiende deel. Amst., 1836; *blz.* 599-601.

A en B herdrukt *in*:

II. Oude Liefde in nieuw gewaad. Tibullus, nagevolgd *door* A. HIRSCHIG, Cz. Hoorn, Gebr. Vermande. 1840.

IX, 112, 56 *blz.* 8vo. — El. I, 1-8 en 10; II; III; IV 2-4.

14. El. I 3 *door* JAN TEN BRINK, *in*: Nederlandsche Muzen-Almanak. 1838 ... Amsterdam ...; *blz.* 166-170.

15. El. III 3 *door* J. A. E. [en?] S. I. S. *in*: Algemeen letterlievend Maandschrift. 26<sup>e</sup> jaarg. Mengelwerk. Te Rotterdam ... 1842; *blz.* 572-574.

16. El. I *vv.* 45-68 *door* DIDYMUS, *in*: Holland, Almanak voor 1854 ... Amsterdam ...; *blz.* 35-36.

17. El. I 1 *in* PR. VAN DUYSSE's Nagel. Ged. VIII, 1884 [zie ANACREON, n. 26]; *blz.* 87-90.

## CXL. Trajanus.

Zie PLINIUS MINOR, *nn.* 7 en 8.

## CXLI. Valerius Maximus.

1. Valerii Maximi ... Negen Boecken ... Overgheset ... in onse Nederduytsche tale, *door* CONRADUM MIRKINUM. Tot Rotterdam, By Jan Leendertsz. Berewout ... 1614.

(7), 6ro, (26) *blz.* 8vo.  
*Gent, Rott. A.*

2. Valerius Maximus Gedenkwaardige Voorbeelden ... vertaalt *Door* A. BÓGAERT. Te Amsterdam ... By Johannes Oosterwyk ... 1721.

(16), 569, (23) *blz.* 8vo.  
*Amst.*

*Titeluitg.*: Tweede Druk. t'Amsterdam, By Hendrik Bosch ... 1729.

*Gent, Rott.*

3. V, 4-5, *door* J. DAVID, Pr. *in*: De Eendragt ... Tiende Jaergang. 1855-1856. *Gent* ...; *blz.* 94-95, 97-98.



### CXLII. Velleius Paterculus.

II 47-57, in *ae Caesar-vertaling van FENACOLIUS*, 1614 [zie CAESAR, n. 2]; blz. 409-416.

*Herdr. in: Id.* 2<sup>e</sup> druck, 1643; blz. 346-352.

### CXLIII. Vergilius.<sup>1</sup>

I. I. Deerste viere boecken van Eneas ende Dido genaemt *Aeneidos* ... Nv eerste in onser duytscher talè door CORNELIS VAN GHISTELE Retorijckelijck oner geset ... Gheprint Thantwerpen ... by Hans van Liesuelt ... Anno 1564. Mensis Aprilis.

(8), LXXXJj, (2) bldn 8vo. — Vert. in verzen.  
*Amst. Ak.*

*Herdr. in* II, A.

II. A. Deerste sesse boecken vā Aeneas ghenaemt *Aeneidos* ... Nv eerste in onser duytscher talen door CORNELIS VAN GHISTELE Retorijckelijck ouer gheset ... Gheprint Tantwerpē ... by die weduwe vā Jacob vā Liesueldt ... M.D.LVJ.

(8), CXLIII, (3) bldn 8vo. Met houtsnedē. — Vert. in verzen.  
*Plantijn, Doornik, Brussel* (defect), *Antw.* (13112; defect), *Gent* (H 1815 en BL 1322, beide defect), *Leuven II* (defect).

B. Die leste sesse boecken vā Aencas, ghenaemt ... *Aeneidos*, nv eerst in onser duytscher talen ouerghesedt [door C. VAN GHISTELE]. Gheprent Tantwerpen ... *Ibid.*, ... M.D.LVJ.

CLVI, (2) bldn 8vo. Met houtsnedē. — Vert. in verzen.  
*Plantijn, Doornik, Gent* (H. 1815, defect), *Antw.* (13112), *Amst. Ak.*

*Herdr.: a)* \*Die twaelf boecken van Aencas, ghenaemt ... *Aeneidos* ... Nv eerst in onser duytscher talen door CORNELIS VAN GHISTELE Retorijckelijck ouergeset ... Geprint Thantwerpen ... Ey my Matheus de Rische ... M.D.LXXXJj.

(*Bibliotheca belgica*, 1<sup>re</sup> série, G 15).

*Id. met adres: T'Hantvverpen, By Niclaes Soolmans ... M.D.LXXXJj.*

(5), 307, (2) bldn 8vo. Met houtsnedē.  
*Plantijn, Gent* (2 ex.), *Leiden, Londen.*

b) *Id.* T'Antwerpen. By Jan van Waesberghe ... 1589.

(5), 6-264, (3) bldn 8vo. Met houtsnedē.  
*Brussel, Leuven, Leiden, Rott.*

*Titeluitg.: Id.* Tot Rotterdam, By Jan van Waesberghe ... M.D.XCJX.

*Gent, Rott. Londen.*

c) *Id.* Tot Rotterdam, By Jan van Waesberghe ... 1609.

(5), 6-264, (3) bldn 8vo. Met houtsnedē.  
*Gent, Luik, Leiden, Rott., Londen.*

d) *Uittreksels in: Oud-Neêrlandsch Rijm en Onrijm ... door J.*

(1) Onvolledige lijsten van vertalingen der *Eclogē* in: *Virgilius' Herderszangen* door PR. VAN DUYSSE, 1859 (zie n. 48), blz. 70-71, en in: *Vier Eclogē van Vergilius* door A. GEERBAERT S. J. (zie n. 57, II), blz. 5-7; — van vertalingen der *Aeneis*, in: *Het Verklaren der Oude Schrijvers ...* door A. GEERBAERT S. J. Brussel, 1909; blz. 33-35.

M. SCHRINT. Leiden, 1851; blz. 150-152. — P. P. M. ALBERDINGK THYM. Spiegel van Nederlandsche letteren. III. Leuven, 1878; blz. 89-90.

2. Bvcolici en Georgica, Dat is, Ossen-stal en Landt-werck ... Nu eerst in Rijn-dicht vertaelt, door K. V. MANDER. t' Amsterdam, By Zacharias Heyns ... 1597.

(12), 179, (1) blz. 8vo. Met houtsnedden.  
Brussel, Leiden.

*Id.* met adres: Tot Haerlem, By Gillis Rooman ... 1597.  
Brussel, Gent, Haarlem.

*Herdr.* *Vert. van Georg. II* 136-176 in: Bloemlezing door KNUTEL, I, 1914 [zie HORATIUS, n. 3]; blz. 15-16.

3. Buc. IV -52, in *verzen vert.* in: Van t'Beghin ... door ADR. VAN SCRIEK, 1814 [zie AMMIANUS, n. 1]; blz. 226-227.

4. Den Handel der Amourensheyt Inhoudende Vier Poetische Spe-  
len, 1. Van Aeneas ende Dido, 2 ... Door ... JOHAN BAPTISTA HOU-  
WAERT. Tot Rotterdam By Jan van Waesberghe de Jonge ... 1621.

Bevat plaatsen uit Aeneis I en IV (zie J. A. Worp, *Tijdschr. v. Ned. Taal- en Lett.* XX, 1901, blz. 27-29). — Van Aeneas ende Dido is echter niet van HOUWAERT, maar van JACOB DE MOL (zie G. K. FF, *ibid.* VIII, 1888, 231-233).  
Leiden.

5. Boeren-prijet [= Buc. I] door H. V. D. [= SIMON VAN BEAUMONT], in: Zeevsche Nachtegael ... door Verscheyden treffelijke Zeeusche Poëten by een ghebracht ... Tot Middelbvrgh Ghedruckt by Ian Pieter-  
terss vande Venne ... 1623; het tweede Deel; blz. 17-20.

Brussel, Leiden, Amst., Haarlem, Londen.

*Herdr.* a) in: *Id.* Tot Rotterdam, By Isaack van Waesberghe ... 1632; blz. 199-205.

Leiden, Rott.

b) in: *Id.* t'Amsterdam ... by Anthoni Jacobsz. ... 1633; blz. 98-101.

Nijmegen J., Rott., Amst., Ak., Haarlem, Londen.

c) in: *Horae succisivae* ... van SIMON VAN BEAUMONT, 1640 [zie OVIDIUS, n. 10]; fol. G 2 r-G 3 v.

d) in: \*Zeeusche Nachtegaal ... Te Amsterdam bij Joost Hartgers 1651.

Genoemd door J. G. FREDERIKS, in: *Oud-Holland*, 13<sup>e</sup> jrg., 1896, blz. 91. Staat ook in den catalogus der Univ. Bibl. te Leiden (1194 H 12), doch het boek is, naar mij aldaar gezegd werd, sinds meer dan 30 jaren zoek.

e) in: *Gedichten van S. VAN BEAUMONT*, 1843; blz. 30-34.

6. P. Virg ilij Maronis Bvcolica, Overgheset ... in neder-  
duyts Rijndicht door H. S. t'Amsterdam, Voor Michiel Co-  
lijn ... 1625.

(13), III blz. dwars-8vo.  
Amst., Ak., den Haag.

7. Publius Virgilivs Maroos Wercken [in proza] vertaelt door I. v. VONDEL. t'Amsterdam. Voor Abraham de Wees ... 1646.

Aalst, Gent Ac., Gent, Brussel (2 ex.), Amst. Kr. (2 ex.), Haarlem, Nijmegen.

*Herdr.* a) Aeneis I, 699-756 en II, Lat. en Nederl. in: Ver-

hael Van de verwoesting des Stadts Troje. Uyt het tweede, en ten deele uyt het eerste Boeck van Virgilius. Voorgesteld, en door levende Afbeeldinge verthoont by eenige Amsterdamsche Studenten, onder het beleyt van D. Franciscus van den Enden. Amsterdam, Uyt de Druckery van Pieter la Burgh. 1654.

*Vondel-Museum te Amst.*

b) *Uittreksels in:* De Vlaamsche Kunstbode, 22<sup>e</sup> jrg., 1892, Antwerpen; blz. 309-310, 446 *vgl.* — *Vert. van Georg. IV* 1-115 *in:* Bloemlezing door KNUTTEL, I, 1914 [zie HORATIUS, n. 3]; blz. 179-181.

8. Herderskout tusschen Melibeus en Tityr, *in verzen vert. achter:* I. V. VONDELS Leeuwendalers ... t'Amsterdam, Gedrukt by Jacob Lescaille. Voor Abraham de Wees ... M.D.C.XLVII.

*Amst. Kr.* (UNGER 444 en 445).

*Herdr.:* Olyf-krans der Vreede, Door de Doorluchtigste Geesten, en Geleerdste Mannen, deezes tijds, gevlochten ... t'Amsterdam, Uit de Drukkery van Tymen Houthaak. Voor Gerrit van Goedesberg ... MDCXLIIX; blz. 125-128.

*Brussel.*

9. Het vierde Boeck van d'Eneis ... *In Neder-duyts Rijm gestelt ... in:* Uyt-heemsen Oorlog, ofte Roomse Min-triomfen van M[ATHYS] V[ANDER] M[ERWED] ... *In 's Graven-hage,* Gedrukt by Isaac Burghoorn ... 1651; blz. 199-233.

*Amst. Ak., Leiden, Utrecht, den Haag, Londen.*

*Herdr.:* a) *in:* Id. Den tweeden Druck. t'Amsterdam, By Lodewijk Spillebont ... 1654; blz. 197-229.

*Gent, Groningen, den Haag.*

b) *in:* Id. Den derden Druck, z. adres, 1676; blz. 197-229.

*Leiden.*

10. Oorsaek beghin en eynde Van het thien-jarigh beleggh, ende destructie van Troyen ... *In onse Nederlantsche tale, ende rijme overgheset ende met sijne noodelijcke annotatien, ende printen verciert ... door den Auth. GERARDO VAN DELFT ... t'Antwerpen, By Godtgaf Verhulst ... 1652.*

(8), 37, (1), (4), 32, (4) blz. 4to. — Blz. 1-37: vrije vert. van Aen. I 325-einde en II.

*Brussel G., Londen.*

11. Publii Virgilii Maronis Eclogæ ofte Harders-kouten, *In Neder-duytsche rijm vertaelt door HENRICK BRUNO ... Tot Hoorn, Gedrukt voor Isaac vander Beeck, en Gerbrant Martensz ... 1658.*

*Leiden, Utrecht.*

47 blz. 8vo. — Latijn en Nederlandsch. — De uitg. 1658 is blijkens de Voorrede van *Ovidii Wapen-twist*, 1659 (zie OVIDIUS n. 17) een tweede druk; daar de voorrede van *Eclogæ* 1658 het jaartal 1653 draagt, zal de eerste druk wel van dit jaar zijn.

12. I. J. v. VONDELS Ondergang Van Troje. Virgilius tweede boeck van Eneas, *in Nederduitsch gedicht ... t'Amsterdam, By Thomas Fontein. Voor de Weduwe van Abraham de Wees ... 1655.*

(12), 36 blz. 4to.

*Gent (defect), Amst. Kr., Nijmegen I., Leiden.*

*Herdr. in II.*

II. Publius Virgilius Maroos Wercken *In Nederduitsch dicht Vertaelt door J. v. VONDEL. t'Amsterdam, Voor de weduwe van Abraham de Wees ... 1660.*

(28), 565, (3) blz. 4to.

*Leiden J., Antw. I., Amst. Kr.*

*Vele en lange uittreksels uit de Aeneis in beide deelen van. Tooneel van heidensche deugden door J. DE HAES, 1724 [zie ANTHOL. GR. n. 2]. — Korte uittreksels uit geheel VONDEL's Vergilius in: De Levens der Lat. Poeten, door P. LE CLERCQ, 1745 [zie HORATIUS, n. 41, II]; blz. 63 vlg., en in: De Vlaamsche Kunstbode, 22<sup>e</sup> jrg., 1892, Antw.; blz. 304-308 en 446 vlg. — Vert. van Aen. II 1-107 in: Vaderlandsche Letteroefeningen voor 1868 ... 108<sup>e</sup> jaarg. Eerste Deel ... Zalt-Bommel; blz. 130 vlg.*

13. I. \*J. WESTERBAEN. De verliefde Dido. Het vierde boeck des Eneis ... 's Gravenhage, A. en J. Tongerloo, 1655. — 4to.

(Nederlandsche Letterkunde. Catalogus van boeken ... voorhanden bij Fred. Muller & C<sup>ie</sup> ... Amsterdam, z. j., n. 856).

*Herdr.:* a) De Verliefde Dido. Het vierde Boeck des Eneis ... In nederduytsche rymen naegevolgt, in: Gedichten van J. WESTERBAEN, 1657 [zie HORATIUS, n. 13]; blz. 323-361.

b) in: II, A.

II. A. « Goed-gunstige Leeser, Voor desen heb ick ul. door den druck mede gedeylt \*de eerste ses boeckken van P. Virgilius Maroos Æneis so die by my in Nederduytsche rymen gebraght waeren ... »

(WESTERBAEN op het blaadje, waarover sprake onder B.)

SCHWEIGER, *Handbuch der class. Bibliographie*, geeft het jaartal 1661, dat wel juist zal zijn.

B. \*De Laetste ses Boeckken van P. Virgilius Maroos Æneis. In Nederduytsche rijmen gebraght door JACOB WESTERBAEN ... In 's Gravenhage, By Joannes Tongerloo ... 1662.

Deze titel, met het bijhooig bericht « Aen Den Leeser » (samen 4 blz.) is toevallig bewaard gebleven in het voorwerk van een exemplaar der geheele Aeneis van Westerbaen, 1662, dat berust op de bibliotheek der Universiteit van Amsterdam (333 C 8).

*Herdr. en titeluitg.:* a) De Æneis van P. Virgilius Maro, bestaende in XII. Boeckken, uyt het Latijn in Nederduytsche rymen gebracht Door JACOB WESTERBAEN ... In 's Gravenhage, by Johannes Tongerloo ... 1662

(12), 483, (1) blz. 8vo. — Behoort hoogst waarschijnlijk tot dezelfde oplaag als *De eerste ses boeckken*, 1661 en *De Laetste ses Boeckken*, 1662.

Amst., den Haag, London.

b) in: Het derde deel der Gedichten van JACOB WESTERBAEN ... waer in de Æneis van Virgilius, Mengel-rym, &c. ... In 's Gravenhage By Johannes Tongerloo, 1672. (andere exemplaren: z. j.)

De exemplaren, welke ik kon onderzoeken, vervallen in drie groepen:

1) Exemplaren van Aeneis 1662 werden van een nieuw titelblad en voorwerk voorzien, en met Mengel-Rym enz. aangevuld.

Amst. Ak. (G 254), Leiden (706 G 10), Utrecht (Z oct. 1799), Groningen (22 e 55), London (11555 c 34). — De exemplaren Amst. Ak. en Groningen zijn zonder jaartal; de drie overige hebben het jaartal: 1672.

2) Andere exemplaren behooren tot een geheel anderen druk.

Brussel (V. H. 24116. 8°), Gent (B. L. 1984).

*Antw.* (1660), *den Haag* (841 B 14), *Amst.* (445 E 15), *Haarlem*, *Leiden* (1173 G 14), *Rott.* (W. 5-2024. 8<sup>o</sup>). — De exemplaren *Gent*, *Amst.* en *Haarlem* zijn zonder jaartal; de vijf overige hebben het jaartal 1672.

3) Een der mij bekende exemplaren, t. w. *Brus-sel* (V. H. 23970.12<sup>o</sup>; z. j.) behoort tot en met blz. 224 tot dezelfde oplaag als groep 2; van blz. 225 af tot dezelfde oplaag als groep 1.

Het bestaan dezer drie groepen, en tevens de zeldzaamheid van *De eerste ses boecken*, 1661 en *De Laatste ses Boecken* 1662, waarvan mij geen enkel, alsook van groep 3 van het *derde deel der Gedichten*, waarvan mij slechts één exemplaar bekend is, kan men misschien volgenderwijze verklaren. Toen in 1662 de *Laatste ses Boecken* verschenen, waren nog maar een gering aantal exemplaren van *De Eerste ses boecken*, 1661, verkocht. Met het oog op de klanten, die boek I-VI gekocht hadden, bracht de uitgever ook een zeker aantal exemplaren van VII-XII in den handel, doch het grootste gedeelte van de nieuwe oplaag vereenigde hij met al wat van I-VI overbleef tot een volledige *Aeneis*. Daarbij werden de 4 laatste bladzijden van *De eerste ses boecken*, dat 228 blz. (= 14 vellen + 4 blz.) bevatte, herdrukt; dit kon des te gemakkelijker, daar het voorwerk van VII-XII juist uit 4 bladz. bestond (zie II, B). Toen in 1672 het derde deel van *Westerbaen's* gedichten, bevattende o. a. de *Aeneis*, zou verschijnen, liet *Joh. Tongerlo* weliswaar nieuwe exemplaren drukken (2<sup>e</sup> groep), doch hij benuttigde ook de nog overblijvende exemplaren van *Aeneis* 1662 tot een vermeerderde titeluitgaaft (1<sup>e</sup> groep). Verder bleven hem nog enkele exemplaren van *De Laatste ses Boecken*, 1662 en van *katern* 15 over, welke hij evenmin ongebruikt liet (groep 3). — Zooals uit het bovenstaande blijkt, werden voor het 3<sup>e</sup> deel der *Gedichten* (althans voor groep 1 en 2) zonder onderscheid titels met en zonder jaartal gebruikt.

14. P. Virgilius Maroos Seste Boeck. Eneas Hellevaert. In Nederduytsche Rijmen. t'Amsterdam, By Gerrit van Goedesbergh ... 1656.

(51) blz. 4to.  
*Kortrijk, Leiden.*

15. Aen. VI 860-886, in: *Koren-Bloemen* ... Van C. HUYGENS, 1658 [zie *LUCANUS*, n. 2]; blz. 1080-1081.

*Hedr.*: a) *Id.* 2<sup>o</sup> deel, 1672; blz. 526-527.

b) *Id.* 4<sup>o</sup> deel, 1824; blz. 296-297.

c-d) *Id.* 1<sup>e</sup> en 2<sup>o</sup> deel, 1865; blz. 200-201. — 2<sup>o</sup> druk, 1892; blz. 199-200.

e) *Gedichten*, 3<sup>o</sup> deel, 1893; blz. 4-5.

16. P. Virgilius Maro. Verduijst [door] R[OEELAND] V[AN] E[NGELLEN]. Gedrukt tot Antwerpen, by Marcelis Parijs ... 1662.

(8), 392 blz. 4to. Met platen. — Lat. tekst en vertaling van Aen. I-VII 67. De druk werd niet voortgezet.

*Plantijn* (2 ex.), *Gent*, *Brussel*, *Leiden* (2 ex.).

17. I. Publius Virgilius Maroos Twaalf Boekken van Æneas, Vertaald, in Nederlands Gedicht, met 't zelfde getal der regelen, door DIRCK DONCKER ... Tot Gouda, Gedrukt by Kornelis Dyvoort ... 1663.

(24), 300, (4) blz. 4to.  
*Brussel, Leiden.*

*Titeluitgaaft in II.*

II. Publius Virgilius Maroos *Herders-kóuten en Land-gedichten*: midsgaders *De XII. Boecken van Æneas*. Vertaald in Nederduitsch Rym, met hetzelfde getal der regelen, door DIRCK DONCKER. Den tweeden Druk. Verçierd met kurieuse kopere Platen. Tot Gouda, By Andries Endenburgh ... 1688.

(22), 94, 300, (4) blz. 4to.  
Amst.

*Titeluitgaaf:* Den darde Druk. Vergierd met kurieuse kopere Platen. In 's Gravenhage, By Johannes Kitto ... 1703.  
Amst., Leiden.

*Id. met adres:* Tot Gouda, By Lucas Cloppenburg ... 1703.

Londen.

18. De Herders-Sangen van Virgilius Maro, In Neerduyts gesongen, op twee verscheydene Toonen. Door I[OHANNES] U[LAEUS] en W[ILLEM] V[AN] F[OCQUENBROCH]. t'Amsterdam, Gedrukt by Johannes van den Berg ... 1666.

(14), 122 blz. 8vo. — Het rijmwerk van Focquenbroch is een parodie; dat van Jan den Uyl mag onder de vertalingen genoemd worden.  
Leiden.

*Deze druk werd met zijn titelblad opgenomen in:* Alle de Wercken, van W. G. V. FOCKENBURG. Vertoonende Tymon van Lucianus; De Harders Sangen van Virgilius ... By den andere versamelt ... door B. B.\* [= BALTUS BOECKHOLT?] ... t'Amsterdam, By Baltus Boeckholt ... 1675 (en 1676) [zie LUCIANUS, n. 5, a].

*Herdr.:* a) t'Amsterdam, By David Lindenius ... En Andries Vinck ... 1679.

(16), 112 blz. 8vo.  
Amst., Leiden.

b) t'Amsterdam, By de Weduwe van Michiel de Groot ... 1682.  
(16), 112 blz. 8vo.

Gent, Amst., Londen.

c) *in:* Alle de Wercken van W. V. FOCQUENBROCH. Eerste deel, 1696 [zie LUCIANUS, n. 5, d]; blz. 207-332.

d) *in:* *Id.* Eerste deel, 1709; blz. 207-332.

e) *in:* *Id.* Eerste deel, 1723; blz. 207-332.

f) *in:* *Id.* Eerste deel, 1766; blz. 207-332.

19. B[ERNARD] V[ANDEN] BERGHS Nederlaegh Van Turnus. Virgilius twaelfde Boeck van Eneas, in Nederduyts Gedicht ... t'Amsterdam, By Joan van Ormont ... z. j.

(10), 33, (4) blz. 4to. — Waarschijnlijk tusschen 1660 en 1670.  
Brussel, Rott.

20. Het tweede en sesde Boek uit P. Virgilius Maroos Eneas, in Nederduitse Vaarsen door CHRISTOFFEL PIERSON. Ter Goude, Gedrukt by Kornelis Dyvoort. [omstr. 1669].

(6), 60 blz. 8vo.  
Leiden.

21. Het achtste en twaelfde Boek uyt P. Virgilius Maroos Eneas, In Nederduytsche Vaarsen gestelt door CHRISTOFFEL PIERSON. *Ibid.* [1669].

(8), 36, (4), 37, (4) blz. 8vo.  
Leiden.

22. Aen. IV 642-668 *in:* J. VOLLENHOVES Poëzy, 1685 (en 1686) [zie ANTHOL. GR., n. 2]; blz. 618-619.

*Herdr. in:* Bloemlezing uit de Gedichten van JOH. VOLLENHOVE ... door A. L. LESTURGEON ... Schiedam, H. A. M. Roelants, 1865; blz. 130-131.

*Titeluitgaaf:* *Id. ibid.* 1866.

23. Georg. IV 1-115, 149-314, *in:* De Harderskouten en andere Dichten van K. DROSTE, 1717 [zie CLAUDIANUS, n. 1]; blz. 77-84.

24. Aen. II 1-97 in: ROELAND VAN LEUVENS Mengelwerken ... Derde deel. Tot Amsterdam, By Jacobus Verheyden ... 1723; blz. 169-174.  
*Katwijk.*

*Titeluitg.: Id.* Derde deel. Tweede druk. Te Amsteldam, By Gerrit Bouman ... 1730.

*Amst. Kr., Londen.*

25. Nederduytsche Overzettinge der XII. Boecken van Publius Virgilius Maro ... door ... FRANCISCUS COCKELET ... T'Antwerpen, By Joannes Franciscus van Soest ... 1747.

(8), 466, (20) blz. 8vo. — Prozavertaling.  
*Gent J., Turnhout.*

26. Aen 1-222 [door W. VAN HAREN] in: Dichterlijke Werken van WILLEM en ONNO ZWIER VAN HAREN. Derde deel. Te Amsterdam bij M. Westerman. 1824; blz. 164-176.

*Hedr.: Leven en Werken van W. en O. Z. van Haren* ... door Dr. J. VAN VLOTEN. Deventer, A. ter Gunne, 1874; blz. 184-186.

27. Leven der Herderen door Virgilius. Vrypostig verduytscht door J. DE WOLF. Te Gend, By J. F. Vander Schueren [1780].

XVI, 138 blz. 4to. — Vert. in verzen der 10 eclogen.  
*Gent Ac., Gent.*

28. Uittreksels uit Georg. en Aen. in: Gedichten van NIEUWLAND, 1788 [zie ANACREON, n. 11]; blz. 81-82, 97-102.

*Hedr. in: Ged. en Redev. van NIEUWLAND*, 1824; blz. 25-26, 36-38.

29. Proeve eener nieuwe overzetting van den Enéas ... door PIETER VAN WINTER, Nsz. Te Amsterdam, by Pieter Johannes Uylenbroek MDCCCV.

Slechts boek I-IV zijn verschenen: (2), 158 blz. 4to.

30. Uittreksels uit Georg. en Aen. in proza vert. in de vier deelen van: Zedekundige Schoonheden ... door VAN KAMPEN, 1807-1810 [zie CICERO, n. 19].

31. Aen. IX 395-440, 459-497; X 791-908, in vierregelige strophen vert. door W. R. v. T. v. S. in: Nieuwe dichtgewyde Mengelingen [zie OVIDIUS, n. 51] Zevende deel. In 's Haage, by de gebroeders Vosmaer, 1809; blz. 72-84.

32. I. Georg. II 513-533, in: C. C. Plinius Secundus, door M. C. VAN HALL 1809 (en 1819) [zie PLINIUS MIN., n. 2]; blz. 74.

*Hedr. in:*

II. Georg. II 513-535, 458-474, in: Navolgingen ... door M. C. VAN HALL, 1855, [zie HORATIUS, n. 59, d]; blz. 13-16.

33. Aen. VI 236-330 metrisch vert. in: Proeve eener Hollandsche Prosodia ... Door Mr. J. KINKER. Te Amsterdam, Bij Johannes Allart. MDCCCX; blz. 270-279.

*Hedr.: Gedichten van Mr. J. KINKER*. Derde deel. Te Amsterdam, bij Johannes van der Hey, MDCCCXXI; blz. 84-90.

34. Aen. IX 176-499 [in verzen vert. door M. SIEGENBEEK], in: Museum ... door MATTHIJS SIEGENBEEK. Eerste deel. Te Haarlem, Bij A. Loosjes, P. Z. MDCCCXII; blz. 217-233.

35. De Aeneas van Virgilius in Nederduitsche verzen, door

N. C. BRINKMAN, Wed. C. VAN STREEK. Amsterdam ... P. E. Briët [1815].

(8), 688 blz. 4to.

36. Buc. I, II en VII in verzen vert. door M. J. VANDER MAESEN, in: Antwerpschen Almanach van Nut en Vermaak voor het jaer 1817; blz. 15-19, 59-61; id. voor het jaer 1819; blz. 17-20.

37. Aen. II 506-558, in: Gedichten van Mr ABRAHAM BOXMAN. Te Rotterdam, bij J. Immerzeel, junior. MDCCCXXIII; blz. 160-163.

38. I. A. Aen. IV door A. W. B[NGELEN], in: Algemeen letterlievend Maandschrift. Zevende deels Tweede Afdeeling ... Te Amsterdam, bij A. Vink, 1823; blz. 313-321, 357-366.

B. Trojes ondergang. Proeve eener navolging van den Aeneas ... [door A. W. ENGELN]. Het tweede boek. Te Groningen, bij W. van Boekeren. 1825.

(12), 68 blz. 8vo.

Daaruit: Vert. van II 199-249 overgedr. in: De Argus. Tweede deel. Brussel, De Vroom, 1826; blz. 64-65.

C. Aenéis. Eerste boek. Gevolgd door W. B[NGELEN], in: Bibliotheek van oude Letterkunde ... Tweede deel. Te Amsterdam, bij ten Brink en de Vries, 1826; blz. 410-454.

A-C herdrukt in:

II. De Aenéis ... in Nederduitsche verzen nagevolgd door Mr. A. W. ENGELN. Eerste deel. Te Groningen, bij W. van Boekeren. [1828].

(12), 189 blz. 8vo. — Aeneis I-IV. Niet verder verschenen.

39. Georg. IV 453-527, in: Gedichten van Mr JAN TEN BRINK ... Te Amsterdam, bij ten Brink & de Vries. MDCCCXXIII; blz. 82-86.

40. Proeve eener vrije navolging van den eersten en vierden der Herderzangen van Virgilius, door L. PAROIR. Te Amsterdam, bij S. de Grebber. 1825.

VIII, 28 blz. 8vo. — Vrije vert. in verzen.  
Leiden.

41. Georg. I 466-514 in verzen vert. door JAN TEN BRINK, in: Bibl. van oude Lett. 2<sup>e</sup> deel, 1826 [zie n. 38, I, C]; blz. 145-147.

42. Georg II 458-540 in verzen vert. door id., in: De Recensent ... Drie en twintigsten deels tweede stuk ... Te Amsterdam ... 1830; blz. 127-130.

43. Georg. I 121-159 in verzen vert. door id., *ibid.* Vijf en twintigsten deels tweede stuk ... 1832; blz. 238-239.

44. Vertaling van Virgyl Maros eerste Herderslied door E. PIERRET. Z. pl. n. j. [cmstr. 1830-1840?]

Verzen — Een los blaadje (overdrukke?) aanwezig te Gent (Acc. 177937).

45. Georg. IV 453-527 in verzen vert. door M. R., in: De Gids. Mengelingen. Derde deel. 1839; blz. 523-524.

46. Aen. IV 584-705 metrisch vert. door D. CRACCO, in: Lettervruchten van het Leuvensch Genootschap Tyd en Vlyt. I. Dichtstukken. Antwerpen ... J. E. Buschmann .. 1845; blz. 196-200.

Herdr.: in: Noord en Zuid ... Vierde jrg. Antwerpen ... 1865; blz. 500-503.

47. Georg. IV 457-527, in: Gedichten van Mr A. W. ENGELN. Groningen, W. van Boekeren. MDCCCLIII; blz. 82-86.



48. Virgilius Herderszangen, in dichtmaat vertaald door M<sup>r</sup> PRUDENS VAN DUYSSE. Te Gent, bij Lebrun-Devigne ... 1859.

76 blz. 8vo. — Een *Bylage* bevat: *Tityrus* (een 2<sup>e</sup> vertaling van Buc. I), *Laocoon* (= Aen. II 199-227) en *Priamus' dood* (= Aen. II 506-558).

49. Aen. IX 175-312, in: PR. VAN DUYSSE's Nagel. Ged. VIII, 1884, [zie ANACREON, n. 26]; blz. 70-74.

50. Vergilius Heldendicht de Enéïs ... in Nederduitsche metrische versmaat overgebracht, door Mr. S. J. E. RAU. Eerste deel. Haarlem, A. C. Kruseman, 1862. — Tweede deel, *ibid.* 1862.

12mo. — Deel I: (4), XIX, 319, (1) blz.; deel II: (2), 353 blz. Daaruit. Vert. van II 1-107 in n. 52; blz. 130 *vgl.* — Vert. van VI 237-294 in: *Stijl en Letterk.* door FR. WILLEMS. 2<sup>e</sup> d. 2<sup>e</sup> st. 1891 [zie HOMERUS, n. 10, d]; blz. 65-67.

51. Woordgrondelijke overzetting [in proza] van Virgilius' Herderszangen. I en II, door H. S[ERMON?], in: Noord en Zuid ... Tweede jrg. Brussel ... 1863; blz. 236-238, 524-525.

52. Aen. II 1-107 door Dr. P. EPKEMA, in: *Vaderlandsche Letteroefeningen* voor 1868 ... Eerste deel ... Zalt-Bommel ...; blz. 130 *vgl.*

*Herdr.*: Herziening der proeve eener dichterlijke vertolking van Virgilius ... Door Dr. P. EPKEMA. Amsterdam, J. D. Sybrandi. 1868.

8 blz. 8vo. — Verbeterde herdruk.

53. Buc. I *metrisch vert.* door C. VOSMAER, in: *De Nederlandsche Spectator*, 1885; blz. 259.

*Herdr.* in: *Gedichten* door Mr. C. VOSMAER. Leiden, A. W. Sijthoff [1887]; blz. 56-59.

54. I. Vergilius' Aeneis. Metrisch vertaald door Dr. J. L. CHAILLET ... Sneek, J. W. Muller ... 1894.

8o, (1) blz. 8vo. — Boek I-III.

*Herdr.* in:

II. Vergilius' Aeneis. Metrisch vertaald door Dr. J. L. CHAILLET ... Amsterdam, S. L. van Looy. 1901.

321, III blz. gr. 8vo.

*Herdr.*: Tweede druk. A. Versluys, Amsterdam 1920.

311 blz. 8vo.

55. Het Kruidmoes ... door L. A. J. BURGERSDIJK, in: *De Gids*, 1896, II; blz. 346-351.

*Herdr.* in: *Buiten* ... 3<sup>e</sup> jrg. ... 1909; blz. 570-571.

56. Aen. IV 129-194 en VI 788-901 door Dr. J. J. TERWEN in: *Album gratulatorium in honorem Henrici van Herwerden* ... Trajecti ad Rhenum, apud Kemink et filium ... MCMII; blz. 194-200.

57. I. Vergilius' Eerste Herdersdicht, door A. GEERBAERT, S. J., in *Nouveaux Essais pédagogiques*, II, 1908 [zie ALCAEUS, n. 1]; blz. 124-127.

*Herdr.* in:

II. Vier Eclogen van Vergilius (I, IV, V, IX). Bibliographie, Inleiding, Vertaling, Aanteekeningen door A. GEERBAERT, S. J. Leuven, Keurboekerij ... Amsterdam, C. L. van Langenhuyzen ... 1910.

58. *Ciris* 1-42, *metrisch vert.*, in: *Uit den tuin van Epicurus* door J. H. LEOPOLD, W. L. en J. Brusse, Rotterdam [1910]; blz. 59-61.

*Herdr.* in: *Id.* 1920; blz. 56-58.

59. *Buc. IV in proza vert.* door Dr. P. C. YSSELING, in: *De Tijdspiegel* 1911. Eerste deel...; blz. 349-351.

60. «*Eneas*» van Virgilius. Vertaald door D. MASDORP ... G. J. Willemse. Utrecht [1913].

468 blz. gr. 8vo.

61. *De Syrische Copa* (Vrij naar Virgilius) door BALTHAZAR VERHAGEN, in: *Groot Nederland (en Europa)*, 1913, I; blz. 606-609.

*Herdr.* in: *Nachtwaken. Gedichten van BALTHAZAR VERHAGEN.* H. Prakke, Nijmegen [1913]; blz. 53-55.

62. *De Aeneis* ... metrisch vertaald door P. W. DE KONING. Amsterdam, P. N. van Kampen & zoon, 1915.

VIII, (4), 332 blz. 4to.

63. *Aen. I 1-417, in proza vert.* in: *Handboek ...* door Dr. A. HALBERSTADT, III, 1917 [zie CAESAR, n. 6]; blz. 181 *vlg.*

64. *Bekorte proza-vert. van Buc. VIII en Aen. IV 478-519 in: De Magie* ... door K. H. E. DE JONG, 1921 [zie EURIPIDES, n. 30]; blz. 50-56.

#### CXLIV. Victor (S. Aurelius).

*De Viris Ill. I-IX in: Godgeleerde, Historische, Philosophische ... Vermaaklykheden; .. Vierde deel ... Te Amsterdam, By Gerrit Tielenburg en te Haarlem, By Jan Bosch, 1743; blz. 539-556.*

*Brussel, Leuven.*

#### CXLV. Vitruvius.

1. *Die inventie der colommen met haren coronementen ende maten. Wt Vitruvio ende andere diuersche Auctoren optcorste vergadert ... [fol. 32 v.:] ... wtghegheuen duer PEETER COUCKE VAN AELST. An. M.D.XXXIX.*

(32) bldn kl. 8vo. — *Bekorte vertaling van de Archit.*, boek I, hoofdst. I-III en van stukjes uit boek II-V, doch niet in de orde van het Latijn. Af en toe neemt de vertaler zelf het woord en haalt iets aan uit Plinius, Diodorus enz. of uit de aantekeningen van Cesare Cesariano, die de eerste Italiaansche Vitruvius-vertaling bezorgde en wiens werk voor de eerste maal verscheen te \*Como in 1521.

*Gent* (blad C 8 ontbreekt).

2. *Vitruvius' tien boeken over de bouwkunst. Vertaald en toegelicht door J. H. A. MIALARET. Gedrukt bij de firma Leiter-Nypels, Maastricht [1914].*

XIV, 246 blz. 4to. Met 85 afbeeldingen.

#### CXLVI. Onbekende Schrijvers.<sup>1</sup>

1. *De Roman van Apollonius van Tyrus, vert. op fol. (181 r)-(199 r)*

(1) In *Gesta Romanorum ... in 's Deutsche übertragen ...* von Dr. J. G. TH. GRASSE. *Zweite Hälfte ... 3. Ausgabe. Unveränderter Neudruck*

van [aan het slot:] die gesten of gheschienisse van romen ... voleynt ter goude in hollât by my gheraert leen Jnt iær ons heren M.CCCC ende lxxxii. opten laetsten dach van den april.

*Leiden, den Haag, Deventer (defect), Haarlem (defect).*

*Herdr.:* a) *In: id.* [aan het slot:] ... voleynt te Delft in Hollant Indê iære ons heren MCCCC ende lxxxiiij optê achtiensstê dach van nouêber; *fol.* (170r)-(187r).

*Brussel, \*Utrecht.*

b) *In: id.* [aan het slot:] ... voleynt te zwolle ... by my peter van os. Int iær ons heren. M.CCCC. en lxxxiiij. op ons liefs heren hemeluaert auôt. inden mey; *fol.* (182r)-(200r).

*den Haag, Londen (defect).*

c) \*Die schoone ende die sunerlicke historie van Appollonius vâ thyro ... [aan het slot:] Gheprent te Delf in Hollant Jnt iær ons herê M.CCCC. ende xciiij.

*\*Middelburg, Bibl. van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen. — CAMPBELL, Ann. n. 965 meent, dat het exemplaar van dit volksboekje, door de Franschen uit de Kon. Bibl. in den Haag weggehaald en in 1815 niet teruggegeven, zich in de Bibl. nationale te Parijs zou bevinden. Bij aanvraag aldaar in 1907 bleef het onvindbaar.*

d) *Gestaromanorum* ... [aan het slot:] ... voleynt Tantwerpê ... bi mi Henrick eckert van homberch. Int iær ons heeren. M.CCCC. en xij. den xvij. dach van Maerte; *fol.* C.liij r. C.lxvi r.

*Plantijn, den Haag, Groningen.*

e) *Bijdragen tot de geschiedenis der Ned. Letterkunde* door Dr GEORG PENON. Eerste deeltje. Te Groningen, bij J. B. Wolters. 1880; *blz.* 121-182.

2. *Pervigilium Veneris* door BILDERDIJK, in: *Kl. Dicht. Handschriften.* [zie ANACREON n. 13]. Vierde schakeering ... MDCCXCI; *blz.* 83-88.

*Herdr.:* a) *Verspr. Ged. van W. BILDERDIJK* [zie HOMERUS n. 14, a]. Eerste deel. 1809; *blz.* 104-109.

b) *Kl. Dicht. Handschriften.* Nieuwe uitg. Eerste deel. MDCCCXXIII; *blz.* 167-171.

3. *Het Nacht-feest van Venus in verzen vert. door Mr. M. C. v[AN] H[ALL], in: Bydragen ...* [zie HORATIUS, n. 59]. Eerste stuk. MDCCCXIII; *blz.* 303-315.

*Herdr.:* a) *M. Val. Messala Corvinus* door M. C. VAN HALL ... I<sup>o</sup> deel, 1820 [zie HORATIUS, n. 72]; *blz.* 51-59.

b) *Bijdragen ...* door FEITH en KANTELAAR [2<sup>o</sup> druk] Eerste deel. Te Rotterdam, bij J. Immerzeel, Junior, MDCCCXXV; *blz.* 201-214.

c) *Navolgingen ...* door M. C. VAN HALL. 1855 [zie HORATIUS, n. 59, d]; *blz.* 81-92.

4. *Proeve eener vertaaling van het Pervigilium Veneris ...* door P. H. A. J. STRICK VAN LINSCHOTEN. 1805 [zie GALLUS, n. 1].

*Latijn en Nederl. verzen.*

*der Original-Ausgabe von 1842.* Leipzig, R. Löffler, 1905. *blz.* 317-318, worden van de Nederl. vertaling slechts de drukken 1481, 1484, 1512 genoemd; de titels worden er met vele fouten opgegeven. — E. KLEBS, *Die Erzählung von Apollonius aus Tyrus.* Berlin. 1899, noemt *blz.* 363 de oude drukken op, welke CAMPBELL beschrijft.

5. Anthol. lat. epigr. conl. FURCHLER, Lipsiae 1897, n. 995, in: Mengel- en Tooneel Poezij van WISELIUS. Eerste deel 1818 [zie PINDARUS n. 4]; blz. 67-68.

6. Het Nachtfest van Venus *metrisch vert.* door A. B[OXMAN] in: Mnemosyne ... VII. Stuk. Te Dordrecht ... 1819; blz. 313-317.

7. Venus' Nachtfest in: Verspreide Gedichten van Dr. H. C. MUL-  
LER. Utrecht, P. den Boer. 1908; blz. 77-81.

8. I. Roeierslied *in verzen vert.* door BALTHAZAR VERHAGEN, in: Onze Eeuw ... 12<sup>e</sup> Jrg., 1<sup>e</sup> deel [1912]; blz. 304.

*Herdr. in II.*

II. De Nachtwake van Venus en Aan de riemen, in: Nachtwaken.  
Gedichten van BALTHAZAR VERHAGEN. H. Prakke, Nijmegen [1913];  
blz. 7-9 en 43.

9. Nachtfest van Venus, *in verzen vert.* door Dr. N. J. SINGELS, in: Onze Eeuw. 15<sup>e</sup> Jaarg., 2<sup>e</sup> deel [1915]; blz. 118-121.

**Namen (en schuilnamen) der Ned. vertalers**  
*en van hen, op wier naam een vertaling staat. (1)*

- A. B. *zie* Boxman (A.).  
 Ackere (M. van) **80**, 23.  
 A. H. **103**, 10.  
 A. J. W. **4**, 11.  
 A. L. F. *zie* Snakenburg (Th. van).  
 Allen (H. van) **132**, 8.  
 Alphen (H. van) **21**, 3.  
 Altena (H. L. V.) **101**, 7.  
 Amman (J. C.) **67**, 2, 3, 4.  
 Ampzing (S.) **100**, 11-12.  
 Ankringa (J. D.) **66**, 7.  
 Anonymos **5**, 3; **7**, 40; **15**, 3.  
 Anonymus **10**, 7.  
 Antonides vander Goes (J.) **111**, 24; **122**, 29; **134**, 1.  
 A. P. S. *zie* Elias Mz (J.).  
 A. R. *zie* Ravestein (A.).  
 Arend (J. P.) **52**, 6.  
 Armen (Voor den) *zie* Maccage (L. J.).  
 Arntzenius (R. H.) **129**, 6; **139**, 6.  
 A. S. **111**, 61.  
 A. S. *zie* Snel (A.).  
 Asschenberg (H.) **111**, 58; **122**, 49.  
 A. V. M. **111**, 4.  
 A. W. E. *zie* Engelen (A. W.).  
 A. W. V. B. **40**.  
  
 B. *zie* Bilderdijk (W.).  
 B. *zie* Brillenburg (G. C.).  
 B. **29**, 5; **37**, 13; **111**, 50.  
 Bake (L.) **114**, 5, 12, 19.  
 Bakhoven (H. G. A. Leignes) **67**, 24.  
 Bakker (J. A.) **67**, 12.  
 Bakker (P. H.) **104**, 2; **111**, 52; **122**, 45.  
 Barbaz (A. L.) **79**, 8; **116**, 6.  
 Baten (K.), **47**, 2.  
 Battus (C.) *zie* Baten (K.).  
 Bauwens (Ev.) **103**, 38, 39, 40, 41, 42; **115**, 8; **132**, 11; **137**, 16.  
 B. D. **48**, 2.  
 Beaumont (S. van) **122**, 10; **143**, 5.  
 Beets (N.) **101**, 8; **109**, 2.  
 Bekker (E.) *zie* Wolff (E.).  
 Ben (H.) **103**, 5; **132**, 2.  
 Benschop (L. H.) **69**, 29.  
 Benschop (W. J. M.) **69**, 29.  
 Bergen (Fr. van) **111**, 26; **114**, 11, 19.  
 Bergh (B. vanden) **111**, 20; **143**, 19.  
 Bergh (S. J. van den) **7**, 22.  
 Berlage (J.) **37**, 31.  
 Bernagie (P.) **122**, 28; **126**, 7.  
 Betz (G. H.) **16**, 7, 8; **79**, 36; **80**, 26.  
 Beuzekamp (A. E.) **48**, 40.  
 Beverwyck (J. van) **48**, 6.  
 Beyerman (R.) **101**, 20, 22.  
 B. F. **88**, 16.  
 Bidloo (G.) **29**, 1.  
 Bilderdijk (W.) **7**, 8, 10; **13**, 2; **22**, 1; **23**, 2; **26**, 1; **37**, 12; **45**, 1; **48**, 14, 17, 18, 23, 26; **61**, 4; **66**, 3; **72**, 5, 6; **79**, 6, 7, 12; **80**, 8, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 21; **86**, 2, 3; **93**, 2-3; **95**, 3, 4; **97**, 6, 7; **101**, 2, 5; **111**, 57, 68, 74, 76, 78, 83; **114**, 24; **118**, 1; **122**, 48, 59, 60, 63; **123**, 5; **129**, 5; **133**, 27; **146**, 2.  
 Blankaart (S.) **47**, 9; **56**, 6.  
 Blanken (H. van) **81**.  
 Blasius (J.) **122**, 20, 25; **126**, 4.  
 Blicke (F.) **134**, 3.  
 Bloemmaerts (J.) *zie* Florianus (J.).  
 Blussé (Abr.) **103**, 23.  
 B. M. G. K. **77**, 5.  
 Boddaert **122**, 50.  
 Boeken (H. J.) **3**, 13; **66**, 9, 10; **84**, 6; **93**, 4.  
 Boendale (J.) **100**, 2.  
 Boer (J. de) **39**.

(1) De vette cijfers verwijzen naar de hoofdstukken, de magere naar de paragrafen.

- Bogaert (Abr.) 98, 3; 114, 10, 19; 136, 2; 141, 2.  
 Boissevain (H. M.) 84, 6.  
 Bommelius (Ev.) 53, 5.  
 Bontridder (V. de) 111, 84.  
 Boomgaert (C. A.) 69, 5; 100, 9.  
 Boon (K.) 111, 29; 122, 33.  
 Borremans (N.) 64.  
 Bos (L. van den) 53, 8; 133, 18; 135, 2.  
 Bosch (P. van den) 66, 1.  
 Bosscha (H.), 43, 4; 69, 14; 84, 2.  
 Bosscha (J.) 43, 5.  
 Bouman (R.) 103, 46.  
 Bourdeau (J. P. A.) 48, 25.  
 Bontens (P. C.) 3, 16, 18, 19, 20, 21; 67, 25, 27, 29; 72, 13, 17, 19; 79, 47.  
 Boxman (A.) 45, 3; 133, 29; 143, 37; 146, 6.  
 Brakman (C.) 92, 2; 108.  
 Brand (H.) 100, 17-19.  
 Brand van Cabauw (J.) 101, 6.  
 Brandt (G.) 64.  
 Brandt (G.) de Jonge 133, 13.  
 Brederoo (G. A.) 138, 7.  
 Breida 72, 16.  
 Brillenburg (B. C.) 80, 22.  
 Brink (A. J. ten) 79, 21.  
 Brink (J. ten) 29, 2; 37, 8; 56, 10, 11, 13; 67, 7, 8; 88, 5, 6, 8; 103, 16, 28; 104, 6; 111, 77; 126, 14; 132, 5; 139, 9, 10, 14; 143, 39, 41, 42, 43.  
 Brinkman (N. C.) 143, 35.  
 Broek (J. van den) 56, 20.  
 Broekhuizen (J. van) 21, 1.  
 Broens (A. H.) 7, 30; 111, 115.  
 Broomans (L.) 80, 2; 122, 18.  
 Brouwer (J.) 55, 3.  
 Bruijn (J.) 38, 4.  
 Bruin (Fl. de) 90; 111, 31.  
 Bruins (D.) 117, 6.  
 Bruno (H.) 18, 5; 111, 15; 122, 17; 143, 11.  
 Buck (A. De) 97, 4.  
 Burchoorn (J.) 48, 5.  
 Burg (H. van den) 113, 3.  
 Burger (D.) 17, 5; 18, 8; 29, 9; 67, 16, 17, 18.  
 Burgersdijk (L. A. J.) 3, 8; 79, 40; 111, 121; 143, 55.  
 Burgersdijk (L. A. J.) jr 79, 40; 101, 16.  
 Büser (J. Th.) 7, 16, 23; 72, 7, 8; 129, 9; 139, 11.  
 Buysero (D.) 138, 13.  
 Buyzen (H.) 47, 10.  
 B. v. B. zie Bergh (B. vanden).  
 B. V. F. 56, 9.  
 Cabeljau (J.) 122, 16.  
 Calfstaf 4, 1.  
 Cammaert (J. Fr.) 105, 3.  
 Campanus (M.) 13, 1; 48, 4; 72, 1.  
 Camper (P.) 47, 11; 102, 2.  
 Camper (P.) 37, 11; 66, 5; 79, 13; 111, 75.  
 Cats (J.) 47, 6; 53, 6; 61, 1.  
 Chaillet (J. L.) 79, 41, 42; 143, 54.  
 Chys (P. O. van der) 79, 11.  
 C. J. v. A. 29, 4.  
 C. K. zie Kina (C.).  
 Clerc (J. de) zie Boendaele (J.).  
 Clercq (P. le) 54, 1; 111, 47; 116, 5; 117, 3; 135, 4.  
 Cockelet (Fr.) 143, 25.  
 Coets (H.) 36, 9.  
 Content (L.) 69, 30.  
 Coornhert (D. V.) 4, 6; 42, 1; 48, 1, 2; 65, 1; 97, 2, 3; 103, 1, 4; 111, 2; 133, 2.  
 Cort (Fr. de) 111, 108.  
 Costa (I. da) 3, 1, 2; 48, 35; 122, 58.  
 Costerus (P. J.) 43, 8.  
 Coucke van Aelst (P.) 145, 1.  
 Coumans (H.) 47, 5.  
 Couperus (L.) 80, 32; 126, 19.  
 Cracco (D.) 48, 32; 143, 46.  
 Crucius (L.) zie Cruyce (L. van den).  
 Cruyce (L. van den) 100, 6.  
 C. S. 50.  
 C. S. zie Sobry (K.).  
 C. V. zie Vosmaer (C.).  
 C. V. N. zie Nienrode (C. van).  
 D. 80, 34.  
 Dam (Y. D. van) 79, 22; 103, 30.  
 Damme (Is. van) 126, 2.  
 Dapper (O.) 43, 2.  
 Dautzenberg (J. M.) 111, 102.

- David (J. B.) 111, 101; 141, 3.  
 Decker (Abr. de) 107, 3.  
 Decker (Jer. de) 95, 1; 111, 12; 114, 3, 19; 117, 1; 122, 14; 123, 1, 3.  
 Deckers (J.) *zie* Boendale (J.).  
 Deknatel (C.) 16, 14, 16; 37, 25.  
 Delcourt 114, 19.  
 Delft (G. van) 143, 10.  
 Dene (Ed. de) 4, 5; 125, 1.  
 Dermout (J.) 79, 38.  
 Deventer (Ch. M. van) 6; 9; 11, 1, 2; 17, 9; 32; 43, 11; 51; 56, 17, 18; 57, 2, 3, 4, 5, 6; 67, 20, 21, 22; 79, 37; 88, 17, 18, 19; 126, 16; 138, 19.  
 Deventer (J. C. van) 138, 17.  
 D. H. *zie* Havart (D.).  
 Didymus 139, 16.  
 D. M. *zie* Mostart (D.).  
 Doesburg (J. J.) 98, 5.  
 Dompeling (J. B.) 47, 15.  
 Doncker (D.) 143, 17.  
 Doolaege (M.) *zie* Ackere (M. van).  
 Dorn Seiffen (G.) 7, 14, 17; 10, 4; 17, 4; 20, 1; 23, 3; 48, 34, 36; 60, 1; 61, 9, 11; 72, 4; 74, 1; 77, 1; 111, 66.  
 Dort (S. van) 122, 13.  
 Dou (J. P.) 36, 1.  
 Dozy (G. J.) 122, 70.  
 Droste (K.) 48, 11, 12; 104, 1; 143, 23.  
 Duym (I.) 133, 3.  
 Duyse (Pr. van) 7, 26; 48, 37; 101, 9; 104, 9; 111, 90, 104, 106; 114, 26; 116, 11; 122, 67; 139, 17; 143, 48, 49.  
 E. C. 79, 18.  
 E. E. *zie* Elmeguidi (E.).  
 Eembd (G. vander) 133, 7.  
 Eerde (G. A. van) 111, 137.  
 E. G. M. 111, 117.  
 E. H. 103, 37.  
 E. J. B. S. *zie* Schonck (E. J. B.).  
 Elger (W. den) 111, 39; 122, 37; 129, 2; 139, 3.  
 Elias Mz (J.) 7, 6; 111, 43.  
 Elmeguidi (E.) *zie* Merwede (M. vander).  
 Elzevier (K.) 111, 45.  
 Engelberts (E. M.) 121, 5.  
 Engelen (A. W.) 111, 97; 143, 38, 47.  
 Engelen (R. van) 143, 16.  
 Engelenberg (J. R. A.) 111, 119.  
 Epkema (P.) 79, 26; 103, 36; 143, 52.  
 Es (A. H. G. P. van den) 3, 3; 7, 29; 23, 4; 60, 3; 72, 10; 74, 2; 77, 3.  
 E. S. I. D. T. T. F. 7, 9.  
 Everart (M.) 121, 1.  
 Evers (W. Staats) 122, 69.  
 Eysinga (P. P. Roorda van) 43, 30; 111, 93.  
 Eyck (P. N. van) 67, 36.  
 Eysten (J.) 88, 21.  
 Fargue (J. T. la) 111, 46.  
 Feith (Rh.) 104, 8; 111, 55; 116, 8.  
 Fenacoli (J.) *zie* Vennecool (J. L.).  
 Fidelis (J.) 107, 4.  
 Fijne (P. de) 31, 1.  
 Flament (A.) 37, 20; 63, 2; 79, 33.  
 Flines (Q. de) 129, 4.  
 Florianus (J.) 122, 1.  
 Fockens (L.) 36, 12.  
 Focquenbroch (W. G. van) 56, 5; 142, 18.  
 Fokke Simonsz (Ar.) 7, 12; 21, 4; 61, 7-8; 62, 3; 103, 18.  
 Fraenkel (J. M.) 17, 7; 137, 1.  
 Francken (C. M.) 137, 14.  
 Francken Az. (W.) 95, 6.  
 Freund (L.) 30, 1.  
 Frieseman (?) 7, 20.  
 Frieseman (H.) 84, 1.  
 Fullink (J. C.) 56, 15.  
 F. v. H. *zie* Hoogstraten (F. van).  
 Gargon (M.) 97, 5.  
 G. C. S. *zie* Spaan (G. C.).  
 Geel (J.) 13, 3.  
 Geerebaert (A.) 29, 10; 94; 103, 45, 49; 115, 10; 143, 57.  
 Geest (W. de) 114, 16, 19.  
 Gelder (J. J. de) 16, 3.

- Gelderen (J. van) 111, 135.  
 Generose 7, 9.  
 Gentil (J.) 38, 3.  
 Gerbode (N. de) 14, 1.  
 Gerretson (C.) *zie* Gossaert (G.).  
 Gerth van Wijk (J. A.) 53, 9.  
 Gesscher (D. van) 47, 12.  
 Geysbeek (P. G. Witsen) 66, 6.  
 Gezelle (G.) 48, 38; 111, 111.  
 G. G. *zie* Gezelle (G.)  
 G. G. v. P. 80, 20.  
 Ghistele (C. van) 79, 1; 111, 1;  
 122, 2; 138, 2; 143, 1.  
 Gielen (A. B. H.) 48, 52; 79, 48.  
 Gillis (M. A.) 18, 1; 24, 1; 52, 1;  
 69, 1; 73, 1.  
 Glazemaker (H.) 18, 4; 19, 1; 24,  
 5; 43, 1; 48, 8; 69, 10; 105, 2;  
 115, 3; 133, 16.  
 Goddaeus (C.) 111, 11.  
 Goethem (J. F. van) 111, 87.  
 Gossaert (G.) 67, 28.  
 Goudsmit (B. C.) 67, 32; 72, 15;  
 84, 7; 88, 23.  
 Gravenweert (J. van 's) 48, 24.  
 Gravesteyn (C.) 122, 19.  
 Grient Drioux (P. de) 111, 63.  
 Groen (C.) 69, 15, 16, 17, 18, 19;  
 103, 25.  
 Groeneboom (P.) 44, 4; 83, 4.  
 Groenewegen (J. van) 137, 4.  
 Groot (P. Hofstede de) 67, 10.  
 Gualtherus (M.) 103, 4.  
 G. V. S. *zie* Sambix (G. V.).  
 H. 47, 13.  
 H. 111, 120.  
 H. 48, 50.  
 H. A. 122, 43.  
 Haan (J. B. Bierens de) 69, 27.  
 Haeck (I. G.) 48, 2.  
 Haen (A. de) 122, 42.  
 Haes (J. de) 111, 37; 122, 34; 129,  
 1; 133, 24; 139, 2.  
 Halberstadt (A.) 16, 6, 10; 98, 6;  
 103, 47; 115, 9; 122, 76; 132,  
 12; 137, 17; 143, 63.  
 Hall (M. C. van) 111, 59, 67, 72,  
 86, 105; 114, 23, 25; 116, 9;  
 117, 4; 119, 2; 122, 57, 68; 124,  
 1; 128, 2; 129, 7; 133, 33; 139,  
 8; 143, 32; 146, 2.  
 Haller (J. L.) *zie* Ziegesar (von).  
 Halmael (A. van) 111, 96.  
 Halmael (H. van) 126, 10, 11, 12;  
 138, 16.  
 Hamaker (H. A.) 37, 10.  
 Hanedoes (A.) 79, 17.  
 Haps (P. van) 114, 15, 19.  
 Harduyn (J. de) 7, 1.  
 Haren (W. van) 70, 2; 143, 26.  
 Hartman (J. J.) 30, 2; 56, 21; 69,  
 28; 101, 18; 111, 133, 136; 114,  
 27; 116, 12; 117, 7; 128, 5, 7;  
 129, 12; 133, 35.  
 Haschaert (P.) 47, 1.  
 Hassardus (P.) *zie* Haschaert (P.).  
 Havart (D.) 122, 31, 32.  
 Haverkamp (S.) 53, 9.  
 Hecker (W.) 3, 11, 12, 15; 37, 15;  
 60, 2; 111, 91; 122, 65.  
 Heemskerk (J. van) 111, 7; 122, 9.  
 Heins (D.) 80, 1.  
 Hemelaer (de) 111, 8.  
 Herwerden (H. van) 3, 5, 6, 7,  
 9; 37, 19, 21, 23; 44, 1; 67,  
 23; 79, 28, 34; 85; 126, 18.  
 Hessen (W.) 122, 40.  
 Heyningen (H. van) 88, 11.  
 H. F. G. 80, 10.  
 H. H. 48, 33.  
 Hiel (E.) 7, 28.  
 Hilarides (J.) 121, 3; 125, 4.  
 Hillen (M. Th.) 56, 22.  
 Hirschig (A.) 122, 66; 133, 30, 32;  
 139, 13.  
 Hirschig (W. A.) 57, 1.  
 H. N. V. *zie* Veldhuis (H. N.).  
 H. O. *zie* Oosterhaern (H.).  
 Hoek (M. vander) 67, 26.  
 Hoefuit (J. H.) 7, 15.  
 Hoëvell (W. R. van) 7, 18; 111,  
 89.  
 Hoeven (J. van der) 103, 29.  
 Hoeven (C. Pruys van der) 88, 10.  
 Hooft (P. C.) 114, 1; 122, 8; 126,  
 3; 133, 4, 11; 137, 5.  
 Hoogstraten (D. van) 4, 10; 24,  
 6; 63, 1; 111, 23, 27; 125, 5.  
 Hoogstraten (F. van) 97, 3; 113,  
 2; 114, 1; 121, 4; 132, 3.  
 Hoogvliet (A.) 122, 36.



- Hoogvliet (J. M.) 16, 2.  
 Hoppestein (A.) 111, 36; 122, 35; 133, 23; 139, 1.  
 Hornanus (A. I.) 47, 3.  
 Hout (J. van) 111, 3.  
 Houwaert (J. B.) 122, 4; 143, 4.  
 Hoven (J. van) 111, 35; 114, 21.  
 H. R. 128, 8.  
 H. S. 143, 6.  
 H. S. *zie* Sermou (H.).  
 H. S. V. S. 122, 27.  
 Huct (G. Busken) 132, 10.  
 Huips (Fr. vander) 33.  
 Huydecoper (B.) 111, 40, 41.  
 Huygens (C.) 116, 2; 138, 14; 143, 15.  
 H. V. D. *zie* Beaumont (S. van).  
 I. D. I. *zie* Jonghe (J. De).  
 I. G. H. *zie* Haeck (I. G.).  
 I. J. v. H. 26, 2.  
 I. U. *zie* Ulaeus (I.).  
 I. V. M. *zie* Meerbeeck (I. van).  
 I. v. P. *zie* Paffenrode (J. van).  
 Irneh 21, 9; 80, 28.  
 J. A. E. 139, 15.  
 Jager (A. de) 47, 4.  
 Jansen (W.) 67, 34; 68, 3; 75.  
 Janssonius (R. Bennink) 10, 5; 77, 2; 79, 16; 122, 65.  
 J. B. 69, 22.  
 J. B. *zie* Broomans (L.).  
 J. C. D. L. *zie* Lannoy (J. C. de).  
 J. C. v. A. 7, 9; 61, 5; 111, 53.  
 J. D. *zie* David (J. B.).  
 J. K. 46; 71, 5.  
 Jonckbloet (G.) 111, 124.  
 Jong (K. H. E. de) 37, 30; 67, 35; 68, 2; 80, 35; 91, 2; 111, 140; 124, 2; 143, 64.  
 Jonghe (J. de) 7, 24.  
 J. W. v. S. *zie* Sonsbeeck (J. W. van).  
 Kampen (N. G. van) 37, 7; 43, 6; 56, 14; 101, 3; 103, 19; 104, 7; 105, 4; 111, 64; 114, 22; 115, 4; 116, 7; 119, 3; 121, 6; 122, 52; 123, 4; 126, 13; 131, 4; 132, 6; 133, 26; 143, 30.  
 Kan (J. B.) 16, 9; 23, 5; 111, 126, 127.  
 Kanter (B. Ph. de) 111, 95, 100, 103, 107; 139, 12.  
 Karl (O.) *zie* Kerchove (O. de).  
 Karsten (S.) 29, 7; 111, 109.  
 Kate (J. J. L. ten) 7, 21; 111, 98.  
 K. (de), *zie* Kanter (B. Ph. de).  
 Kemp (J.) 133, 20.  
 Kemper (J. M.) 103, 20.  
 Kempfer (G.) 7, 5; 37, 5; 61, 2; 80, 5, 6; 95, 2; 99.  
 Kerchove (O. de) 66, 8.  
 Kiewiet de Jonge (H. J.) 56, 19.  
 Kimpe (R.) 37, 24.  
 Kina (C.) 38, 1.  
 Kinker (J.) 143, 33.  
 Kleyn (J. P.) 21, 5, 6; 61, 10.  
 Kloos (W.) 22, 2; 37, 26; 41; 79, 39; 91, 3.  
 Koenders (J.) 137, 10.  
 Konijnenburg (J.) 37, 9; 79, 9.  
 Koning (J. J.) 129, 8.  
 Koning (P. W. de) 143, 62.  
 Koolaert (El.) 111, 25.  
 Koster (Edw. B.) 10, 6; 20, 5, 6, 8; 37, 22; 48, 43; 61, 12; 79, 35; 80, 25, 29, 30, 31; 101, 13, 23; 111, 125; 117, 5; 122, 73; 129, 11.  
 Koster (W. J. W.) 7, 37; 16, 15.  
 Kuiper Hendricksz. (G.) 83, 3.  
 Kuiper (K.) 12; 78, 2; 84, 9.  
 Kuiper (W. E. J.) 5, 3; 7, 40; 15, 3; 20, 4, 9; 60, 5; 66, 14; 77, 7; 80, 33.  
 Kunst (J.) 79, 45; 101, 17.  
 Kuyper (B. H. Steringa) 14, 2; 69, 26; 137, 15.  
 Lalus 111, 141.  
 Lambrecht (J.) 100, 7.  
 Lannoy (J. C. de) 23, 1; 86, 1.  
 Lantschoot (G. van) 72, 20.  
 Lateur (Fr.) 95, 7.  
 Leesberg (J. F. A.) 111, 113.  
 Leenwen (J. van) 16, 13; 59, 1, 2; 79, 29, 30, 31, 32.

- Lennep (J. van) 21, 8; 45, 2; 48, 28; 79, 20.  
 Leopold (J. H.) 19, 2; 31, 2; 35; 103, 44; 117, 8; 143, 58.  
 Leopold (M.) 4, 16.  
 Leuven (R. van) 143, 24.  
 Lindenhof (Ph.) 4, 14.  
 Loo (Th. van) 111, 82, 92.  
 Luython (Gl.) 4, 4.  
 L. V. B. *zie* Bos (L. van den).  
 Lydius (R.) 114, 8, 19.  
  
 M. *zie* Mey (H. W. van der).  
 Maas (W.) 103, 48.  
 Maas Geesteranus (A. C.) 126, 17.  
 Maccage (L. J.) 122, 54.  
 Macquet (J.) 122, 46; 129, 3; 139, 4.  
 Maerlant (J. van) 53, 1.  
 Maesen (M. J. Vander) 71, 1; 143, 36.  
 Mander (K. van) 48, 3; 143, 2.  
 Margadant (P. C.) 43, 9.  
 Martinet (J. F.) 53, 9.  
 Masdorp (D.) 143, 60.  
 M. C. v. H. *zie* Hall (M. C. van).  
 Meerbeecq (I. van) 122, 38.  
 Meerman (J.) 16, 1; 122, 51.  
 Melchior (G.) 103, 7.  
 Mendes da Costa (M. B.) 88, 22; 126, 15.  
 Mentorides 101, 19.  
 Merwede (M. vander) 114, 2, 19; 123, 3; 143, 9.  
 Meulen (B. R. van der) 111, 70.  
 Meulewels (P.) 56, 4.  
 Mey (H. W. van der) 37, 18.  
 Meyer (L.) 133, 21.  
 M. G. *zie* Gualtherus (M.).  
 Mialaret (J. H. A.) 145, 2.  
 Micheels (J.) 29, 8; 123, 6.  
 Mieville (A. de) 25; 55, 2.  
 Mirkinus (C.) 141, 1.  
 Moerkerken (P. H. van) 56, 16.  
 Mohr (G.) 36, 6.  
 Mol (J. de) 143, 4.  
 Moll (E.) 71, 2.  
 Montanus (J.) *zie* Bergen (Fr. van).  
 Monté (R.) 21, 2.  
 Moonen (A.) 10, 3; 80, 4; 125, 6.  
 Moorman (J.) 111, 48.  
 Mostart (D.) 133, 12.  
 M. R. 143, 45.  
 Müller (H. C.) 16, 11, 12; 23, 6; 48, 41; 58; 72, 12; 74, 3; 79, 43; 88, 15; 101, 15; 111, 123; 132, 9; 133, 34; 146, 7.  
 Muyser (G.) 111, 49.  
 M. V. M. *zie* Merwede (M. vander).  
 N. B. A. *zie* Borremans (N.)  
 Negreb Sflowa 111, 142.  
 Nienrode (C. van) 36, 3.  
 Niermeyer (A.) 37, 14.  
 Nieuwelandt (G. van) 133, 6.  
 Nieuwland (P.) 7, 11; 61, 6; 66, 2; 80, 12; 104, 3; 133, 25; 139, 5; 143, 28.  
 Nieuwlandt (A. van) 3, 14.  
 Nispen (A. van) 1; 52, 1.  
 Nispen (M. van) 36, 5; 62, 1.  
 N. N. 112, 3.  
 N. N. 122, 5.  
 Nollet (A.) 36, 11.  
 Noordewier (M. J.) 67, 15.  
 Nonhuys (H. J. C. van) 129, 10.  
 Noydekijn 4, 1.  
 Nuyts (P.) 111, 28; 114, 12, 14, 17, 18, 19.  
 O. D. *zie* Dapper (O.).  
 Ommeren (R. van) 104, 4; 111, 56.  
 Oosterbeecq (A. van) 56, 1.  
 Oosterdijk (H. G.) 48, 22; 111, 71.  
 Oosterhaern (H.) 138, 10.  
 Opzoomer (C. W.) 79, 25.  
 Ortwijs (C.) 112, 4.  
 Osterharius (H.) *zie* Oosterhaern (H.).  
 Onthof (G.) 24, 8.  
 Outhuys (G.) 105, 5; 111, 60; 122, 56.  
 Ovink (B. H. J.) 56, 19.  
 Paffenrode (J. van) 119, 1; 122, 21.  
 Palm (J. H. van der) 103, 24.  
 Patoir (L.) 143, 40.  
 P. D. F. *zie* Fijne (P. de).

- Pels (A.) 111, 22; 136, 3.  
 Peridinos 7, 36.  
 Perponcher (W. E. de) 18, 6; 103, 11, 12; 111, 54.  
 Pers (D. P.) 18, 2; 24, 3; 52, 3; 69, 7; 73, 2.  
 Peterson (J. van) 100, 16.  
 Φίλοχος 79, 46.  
 Pierret (E.) 143, 44.  
 Pierson (A.) 3, 10.  
 Pierson (C.) 111, 14, 21; 114, 13, 19; 123, 3; 143, 20, 21.  
 Pijl (Chr. van der) 128, 4.  
 Pluimer (J.) 62, 2; 111, 38.  
 Polak (M. S.) 111, 85.  
 Potter (L. de) 116, 10.  
 P. S. 67, 1.  
 Puyt (S. J. de) 36, 14.  
 P. V. 56, 7.  
  
 Questiers (C.) 111, 18.  
  
 Rabus (P.) 7, 4; 42, 2; 111, 23; 125, 3.  
 Ramaer (A. G. W.) 137, 13.  
 Ras (E.) 47, 8.  
 Rau (S. J. E.) 37, 16, 17; 79, 19, 23; 122, 72; 143, 50.  
 Ravestein (A.) 52, 2; 130, 1-2.  
 Reesema (A. Siewertsz van) 103, 27.  
 Reinders (E.) 17, 8.  
 Reizius (G. O.) 48, 13; 111, 42.  
 Rietberg (L.) 122, 62.  
 Rijsens (F. van) 43, 10; 69, 25; 84, 5; 115, 7.  
 Rodenbach (A.) 3, 4.  
 Royaards (W.) 79, 44.  
 R. T. 69, 8.  
 Rusting (S. van) 100, 15.  
 Rutgers (A.) 67, 30.  
 R. v. E. *zie* Engelen (R. van).  
 Ryk (F.) 116, 4.  
  
 S. 133, 28.  
 Sambix (G. V.) 48, 7.  
 S. B. 111, 88.  
 S. B. *zie* Blankaart (S.).  
 Scenkelius (D.) *zie* Schenkels (D.).  
 Schaep (W. van) 17, 1; 131, 1, 2.  
  
 Scheltema (K. S. Adama van) 111, 94.  
 Schenkels (D.) 138, 4.  
 Schermer (L.) 48, 10; 111, 33; 114, 19.  
 Scheuer (H. J.) 122, 77.  
 Scheurleer (D. F.) 18, 10.  
 Scheurleer (H. A.) 52, 7.  
 Schingen (H. à) 112, 2.  
 Scholten (W.) 103, 32, 33; 133, 31.  
 Schonck (E. J. B.) 7, 13; 80, 9.  
 Schooten (F. van) 36, 2.  
 Schrant (J. M.) 115, 6; 128, 3; 132, 7; 137, 12.  
 Schrevel (Th.) 122, 7.  
 Schrevelius (Th.) *zie* Schrevel (Th.).  
 Schröder (F. L.) 103, 22.  
 Schull (P. S.) 137, 11.  
 Schultz Jacobi (J. C.) 100, 22.  
 Schwartz (N. J.) 67, 14.  
 Scrieck (A. van) 92, 1; 98, 1; 115, 2; 137, 2; 143, 3.  
 S-E- 7, 27.  
 Seiffen (G. Dorn), *zie* Dorn Seiffen (G.).  
 Sermon (H.) 143, 51.  
 Séwel (W.) 53, 9; 65, 2; 114, 9, 19.  
 Siegenbeek (M.) 2; 26, 3; 29, 3, 6; 48, 16, 20; 54, 2; 67, 9; 72, 3; 79, 10; 84, 3; 88, 7, 9; 103, 21, 31; 143, 34.  
 Siffle (A. F.) 79, 14; 111, 81.  
 Sijbrandi (K.) 79, 24.  
 Simonis (Th.) 138, 9.  
 Singels (J. N.) 44, 2; 117, 9; 119, 4; 128, 6; 146, 9.  
 S. I. S. 139, 15.  
 Six (J.) 133, 14.  
 Sizoo (A.) 44, 5.  
 Slaterus (J. J.) 125, 7.  
 Sleenckx (D.) 48, 31.  
 Sluiter (W.) 111, 19.  
 Sluys (I. van der) 24, 2.  
 Smallegange (M.) 69, 11; 137, 6.  
 Smids (L.) 126, 8, 9.  
 Smits (D.) 61, 3.  
 Smyters (A.) 4, 7.  
 Snakenburg (Th. van) 7, 6; 56, 8.  
 Snel (A.) 105, 1.

- Sobry (K.) 101, 24.  
 Someren (J. van) 7, 3; 10, 1; 80, 3; 111, 16.  
 Sonsbeeck (J. W. van) 101, 1.  
 Spaan (G. C.) 24, 9.  
 Spandaw (H. A.) 48, 21.  
 Speet (L.) 48, 48, 49.  
 Speyers (F. A.) 48, 29.  
 Spieghel (H. L.) 69, 4; 111, 5; 133, 5.  
 Spoors (J.) 112, 2.  
 Sprenger van Eyk (I. P.) 95, 5.  
 Steenstra (P.) 36, 13.  
 Steinmetz (J. R.) 111, 118.  
 Sterk (J. W. Elink) 79, 15.  
 Steurs (St.) 7, 32.  
 Stoppelaar (F. de) 122, 70.  
 Storm (H.) 107, 2; 116, 1; 135, 1.  
 Streek (C. van) *zie* Brinkman (N. C.).  
 Streuvels (Stijn) *zie* Lateur.  
 Strick van en tot Linschoten (P. H. A. J.) 109, 1; 111, 65; 146, 4.  
 Swaef (S. de) 69, 6.  
 Tatinghof (M.) 47, 7.  
 Terkamp (H. Th.) 4, 13; 125, 8.  
 Terpstra (D.) 111, 110.  
 Terwen (J. J.) 101, 14; 143, 56.  
 Terwoght (W. A.) 53, 11.  
 Tentem (F. van) 88, 12.  
 Theocritus a Ganda *zie* Heins (D.).  
 Timmerman (Æ. W.) 48, 53.  
 T. K. *zie* Kate (J. J. L. ten).  
 Toussaint van Boelare (F. V.) 44, 3.  
 Tresling (T. P.) 89.  
 Turr (E.) 48, 19.  
 Ulaeus (J.) *zie* Uyl (J. den).  
 Uyl (J. den), 143, 18.  
 V. A. 21, 7.  
 Vaenius (O.) *zie* Veen (O. van).  
 Valckenaer (I.) 103, 8.  
 Valckenaere (A.) 5, 1; 7, 35; 10, 9; 15, 1; 20, 3; 23, 7; 60, 4; 66, 11; 72, 14; 77, 4; 78, 1; 82, 1; 86, 4; 91, 1.  
 Valentijn (A.) 114, 7; 122, 26; 123, 2.  
 V. D. B. 80, 7.  
 V. D. B. *zie* Bergh (S. J. van den).  
 Veen (J. van) 122, 75.  
 Veen (O. van) 111, 6; 137, 1.  
 Veldhuis (H. N.) 7, 33; 10, 8.  
 Venator (A. T.) *zie* Jager (A. de).  
 Venne (A. van de) 4, 8.  
 Vennecool (J. L.) 70, 1; 98, 2; 136, 1; 137, 3; 142.  
 Verburg (Is.) 122, 39.  
 Verdoodt (A.) 98, 4; 121, 8.  
 Verhagen (B.) 37, 27, 28; 48, 47; 111, 134, 138, 139; 143, 61; 146, 8.  
 Verhegghe (J.) 48, 15.  
 Verhulst (R.) 111, 128.  
 Verrotten (J. W.) 36, 4.  
 Versificator 111, 132.  
 Vervier (K. A.) 122, 55.  
 Verwey (A.) 7, 38; 71, 4.  
 Veth (J. P.) 138, 18.  
 Vinck (J.) 37, 3.  
 Visscher (Roemer) 100, 10.  
 Vitringa (A. J.) 17, 6; 67, 19; 68, 1; 88, 14.  
 Vladeraccus (Chr.) 103, 3.  
 Vlaming (P.) 24, 7; 114, 19.  
 Vloten (J. van) 72, 9.  
 Vollenhove (J.) 10, 2; 37, 4; 79, 5; 116, 3; 122, 30; 133, 23; 134, 2; 135, 3; 143, 22.  
 Vollenhoven (J. Messchert van) 122, 53.  
 Vollgraff (J. C.) 67, 31.  
 Vomelius (S.) 132, 1.  
 Vondel (J. van den) 37, 1, 2; 79, 2, 3, 4; 111, 9, 10, 17; 122, 11, 24; 133, 8, 9, 10; 143, 7, 8, 12.  
 Vooght (Cl. J.) 36, 8.  
 Vooght (O. de) 133, 19.  
 Voort (Fr. van) 18, 3; 24, 4; 52, 4; 69, 9; 133, 15.  
 Vosmaer (C.) 7, 31; 16, 5; 48, 39, 42; 80, 24; 101, 10; 111, 122; 143, 53.  
 Vries (Jer. de) 69, 20.  
 Vries (Joh. de) 7, 2.  
 Vürtheim (J.) 5, 2; 7, 39; 15, 2; 20, 2, 7; 37, 29; 43, 12; 45, 4; 48, 51; 66, 12, 13; 72, 18;

- 77, 6; 82, 2; 84, 8; 87; 88, 24.  
V. V. *zie* Vloten (J. van).  
V. W. 111, 80.  
V. W. *zie* Wageningen (J. H. J. van).  
W. 111, 116.  
W. A. A. H. 101, 11.  
Waard Radijs (de) 101, 21.  
Wageningen (J. van) 118, 2; 123, 7.  
Wageningen (J. H. J. van) 111, 112; 133, 36.  
Wap 79, 27.  
Warius (P.) 36, 10.  
Wassenbergh (Ev.) 69, 14.  
W. E. *zie* Engelen (A. W.).  
Wee (El. van) 113, 1.  
Weerd (W. G. van der) 48, 44, 45; 111, 129, 130, 131; 122, 74.  
Weiland (P.) 72, 2.  
Wenke (M.) 7, 34.  
Wertheim (H. M.) 16, 17.  
Westerbaen (J.) 111, 13; 114, 4, 19; 122, 15, 22, 23; 133, 17; 138, 12; 143, 13.  
Westerwyk (G.) 83, 1.  
Weyerman (J. Campo) 7, 7.  
W. G. V. F. *zie* Focquenbroch (W. G. van).  
W. H. L. 4, 12.  
Wichers (R. H. Fyssonius) 84, 4.  
Wijn (H. van) 137, 9.  
Willems (J. F.) 101, 4; 111, 73; 139, 7.  
Wilms (J.) 79, 49.  
Wilsius (A.) 138, 5.  
Winghe (N. van) 53, 3, 4.  
Winter (P. van) 111, 51; 143, 29.  
Wiselius (S. L.) 66, 4; 67, 11; 97, 8; 122, 61, 64; 146, 5.  
Witt (J. de) 117, 2.  
Wittius (Chr.) 100, 14.  
Woelderén (C. A. van) 88, 20.  
Woestijne (K. van de) 3, 17; 48, 46; 72, 11.  
Wolf (J. de) 122, 44; 143, 27.  
Wolff (E.) 103, 15.  
Wolfs (E.) 111, 114.  
Woordhouder (T.) 111, 62.  
Woutersz. (J.) 7, 25; 16, 4.  
Wouthers (A. F.) 126, 6.  
W. R. v. T. v. S. 143, 31.  
X. 7, 19.  
Ysseling (P. C.) 143, 59.  
Zeeus (J.) 111, 32; 114, 20.  
Ziegesar (von) 80, 27.  
Zillesen (W. J.) 103, 17.  
Zuylen van Nyevelt (A. van) 69, 3; 88, 1; 121, 2.  
Zwaerdecoorn (H.) 138, 11.

# INHOUD.

Inleiding

BLZ.  
V

## A. GRIEKSCHE SCHRIJVERS.

	BLZ.		BLZ.
I. Achilles Tatius . . . . .	1	XLII. Herodianus . . . . .	37
II. Aeschines . . . . .	1	XLIII. Herodotus . . . . .	38
III. Aeschylus . . . . .	1	XLIV. Herondas . . . . .	39
IV. Aesopus . . . . .	5	XLV. Hesiodus . . . . .	39
V. Alcaeus . . . . .	11	XLVI. Hierocles . . . . .	39
VI. Alcidas . . . . .	11	XLVII. Hippocrates . . . . .	39
VII. Anacreon en ( <i>Anacreontea</i> )	11	XLVIII. Homerus . . . . .	43
VIII. Anaximenes . . . . .	16	XLIX. Hypsicles . . . . .	50
IX. Andocides . . . . .	16	L. Iamblichus . . . . .	51
X. <i>Anthologia graeca</i> . . . . .	16	LI. Isaeus . . . . .	51
XI. Antiphon van Rhamnus . . . . .	17	LII. Isocrates . . . . .	51
XII. Antiphon de Sophist . . . . .	18	LIII. Josephus . . . . .	51
XIII. Apollonius van Rhodus . . . . .	18	LIV. Longinus . . . . .	56
XIV. Appianus . . . . .	18	LV. Longus . . . . .	56
XV. Archilochus . . . . .	18	LVI. Lucianus . . . . .	57
XVI. Aristophanes . . . . .	18	LVII. Lysias . . . . .	59
XVII. Aristoteles . . . . .	20	LVIII. Melinno . . . . .	59
XVIII. Arrianus en <i>Epictetea</i> . . . . .	21	LIX. Menander . . . . .	59
XIX. Aurelius Antoninus . . . . .	23	LX. Mimnermus . . . . .	60
XX. Bacchylides . . . . .	23	LXI. Moschus . . . . .	60
XXI. Bion . . . . .	24	LXII. Musaeus . . . . .	61
XXII. Callimachus . . . . .	25	LXIII. Neophron . . . . .	61
XXIII. Callinus . . . . .	25	LXIV. Palaephatus . . . . .	61
XXIV. Cebes . . . . .	26	LXV. Philo . . . . .	62
XXV. Chariton . . . . .	27	LXVI. Pindarus . . . . .	62
XXVI. Cleanthes . . . . .	27	LXVII. Plato . . . . .	63
XXVII. Democritus . . . . .	27	LXVIII. Plotinus . . . . .	66
XXVIII. Demophilus . . . . .	28	LXIX. Plutarchus . . . . .	66
XXIX. Demosthenes . . . . .	28	LXX. Polybius . . . . .	71
XXX. Dio Chrysostomus . . . . .	29	LXXI. Pythagoras . . . . .	72
XXXI. Diogenes Laertius . . . . .	29	LXXII. Sappho . . . . .	72
XXXII. Dionysius van Hali- carnassus . . . . .	29	LXXIII. Secundus . . . . .	74
XXXIII. Diophantus . . . . .	30	LXXIV. Semonides . . . . .	74
XXXIV. Epictetus . . . . .	30	LXXV. Sextus Empiricus . . . . .	74
XXXV. Epicurus . . . . .	30	LXXVI. Sextus Pythagoricus . . . . .	74
XXXVI. Euclides . . . . .	30	LXXVII. Simonides . . . . .	75
XXXVII. Euripides . . . . .	33	LXXVIII. Solon . . . . .	75
XXXVIII. Heliodorus . . . . .	36	LXXIX. Sophocles . . . . .	75
XXXIX. Heraclitus . . . . .	37	LXXX. Theocritus . . . . .	80
XL. Hermes Trismegistus . . . . .	37	LXXXI. Theodosius van Tri- polis . . . . .	84
XLI. Hermesianax . . . . .	37	LXXXII. Theognis . . . . .	84

	BLZ.		BLZ.
LXXXIII. Theophrastus . . .	84	LXXXVIII. Xenophon . . .	86
LXXXIV. Thucydides . . .	85	LXXXIX. Xenophon van	
LXXXV. Timotheus . . .	86	Ephesus . . .	89
LXXXVI. Tyrtæus . . .	86	XC. Zosimus . . .	89
LXXXVII. Xenophanes . . .	86	XCI. <i>Onbekende schrijvers</i> .	89

B. LATIJNSCHE SCHRIJVERS.

	BLZ.		BLZ.
XCII. Ammianus Marcellinus .	90	CXX. Nemesianus . . .	136
XCIII. Apuleius . . .	90	CXXI. Nepos . . .	136
XCIV. Asconius . . .	90	CXXII. Ovidius . . .	138
XCV. Ausonius . . .	90	CXXIII. Persius . . .	151
XCVI. Avianus . . .	91	CXXIV. Petronius . . .	152
XCVII. Boëtius . . .	91	CXXV. Phaedrus . . .	152
XCVIII. Caesar . . .	93	CXXVI. Plantus . . .	154
XCIX. Calpurnius . . .	94	CXXVII. Plinius maior . .	156
C. Cato (Dionysius) . . .	94	CXXVIII. Plinius minor .	158
CI. Catullus . . .	100	CXXIX. Propertius . . .	159
CII. Celsus . . .	102	CXXX. Publilius Syrus . .	159
CIII. Cicero . . .	102	CXXXI. Quintilianus . . .	160
CIV. Claudianus . . .	108	CXXXII. Sallustius . . .	160
CV. Curtius . . .	109	CXXXIII. Seneca . . .	161
CVI. Eutropius . . .	110	CXXXIV. Silius Italicus .	166
CVII. Florus . . .	111	CXXXV. Statius . . .	166
CVIII. Fronto . . .	111	CXXXVI. Suetonius . . .	167
CIX. Gallus (Corn.) . . .	111	CXXXVII. Tacitus . . .	167
CX. Hirtius . . .	111	CXXXVIII. Terentius . . .	170
CXI. Horatius . . .	111	CXXXIX. Tibullus . . .	175
CXII. Justinianus . . .	126	CXL. Trajanus . . .	176
CXIII. Justinus . . .	127	CXLI. Valerius Maximus .	176
CXIV. Juvenalis . . .	128	CXLII. Velleius Paterculus .	177
CXV. Livius . . .	131	CXLIII. Vergilius . . .	177
CXVI. Lucanus . . .	133	CXLIV. Victor (S. Aurelius).	186
CXVII. Lucretius . . .	134	CXLV. Vitruvius . . .	186
CXVIII. Manilius . . .	135	CXLVI. <i>Onbekende Schrijvers</i>	186
CXIX. Martialis . . .	135		
Namen (en schuilnamen) der Ned. vertalers . . .			189
Inhoud . . .			198